STEPHEN KING

ĮTŪŽIS

Stephen King

ĮTŪŽIS

Romanas ir apsakymai

Iš anglų kalbos vertė

IRMINA DOMEIKIENĖ

Kaunas
2005

RAGE
London, NEL, 2000

UDK 820(73)-3
Ki-108

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-105-5

ĮTŪŽIS

Kaip suprantate, didėjant kintamųjų skaičiui, pastovieji dydžiai niekada nekinta.

Misis Džinė Andervud

Mokyklon jau kviečia varpelis ūmus,
Šiandien iškaliau viską, galiu būt ramus.
Pasibaigė pamokos, skubam namolio,
Sužinojom daugiau, nei žinojom lig šiolei.

Vaikiškos eilės,
Sukurtos 1880 metais

1.

Rytas, kai visa tai nutiko, buvo gražus. Puikus gegužės rytas. Išties puikus, nes pusryčiai liko skrandyje, o per algebros pamoką pastebėjau voverytę.

Sėdėjau atokiai nuo durų, tai yra, eilėje prie lango, ir pievelėje pamačiau voveraitę. Pleiservilio vidurinę mokyklą juosia puiki pievelė. Ji nenutrūksta Dievažin kur, o tęsiasi iki paties pastato ir tarsi byloja: sveiki. Šioje mokykloje mokausi ketvirtus metus, ir per tą laiką niekas nemėgino atriboti pievelės nuo statinio klombomis, pušaitėmis ar kokiais dekoratyviniais krūmokšniais. Žolė siekia pačius pamatus. Tiesa, prieš dvejus metus miestelėnų susirinkime kažkokia damutė pasiūlė suręsti pievelėje paviljoną ir įrengti jame memorialą, pagerbiant tuos vaikinus, kurie mokėsi Pleiservilio vidurinėje, o paskui žuvo viename iš karų. Tame susirinkime dalyvavo ir mano bičiulis Džo Makenedis, kuris vėliau sakė, jog pasiūlymas buvo sutiktas šaltokai. Gaila, kad manęs ten nebuvo. Bū-

čiau norėjęs pasižiūrėti į jos fizionomiją. Pasak Džo, pasižiūrėti buvo verta. Prieš dvejus metus. Kiek atmenu, būtent tuo metu, kai man pradėjo važiuoti stogas.

2.

Taigi, voverytė bėgiojo po žolę vos už dešimties pėdų nuo manęs, o aš klausiausi misis Andervud, kartojančios su mumis algebrą. Nenumaldomai artėjo siaubingo egzamino diena, o išlaikyti jį, iš visko sprendžiant, galėjome tik mudu su Tedžiu Džonsu. Prisipažinsiu, nenuleidau nuo jos akių. Nuo voverytės, o ne nuo mokytojos.

Lentoje misis Andervud užrašė: “a=16”.

- Mis Kros, - ji atsigręžė į klasę, - jeigu jums nesunku, teikitės mums pasakyti, ką reiškia ši lygtis.

- Ji reiškia, kad “a” lygu šešiolika, - atsakė Sandra.

O voveraitė lakstė po žolę pirmyn ir atgal, uodega iškelta, mažos juodos akutės žiba it angliukai. Toks nupenėtas gyvūnėlis. Mis Voverytė, skirtingai nei aš, neturėjo problemų su pusryčiais, todėl šį rytą ir laigė savo malonumui. Beje, man irgi neskaudėjo pilvo, o burnoje nesijautė geležies skonio. Trumpiau tariant, jaučiausi gerai.

- Taigi, - linktelėjo misis Andervud. - Neblogai. Betgi tai dar ne viskas, ar ne? Ne viskas. Kas nori patikslinti?

Pakėliau ranką, bet ji pakvietė Bilį Sejerį.

- Aštuoni plius aštuoni, - sulemeno tas.

- Paaiškinkite.

- Norėjau pasakyt, tai gali būti... - Bilis užsikirto ir perbraukė pirštu įrašą ant suolo (tūlas Tomis pranešė čia sėdėjęs 1973 metais). - Matote, jei sudėtume aštuonis ir aštuonis, tai...

- Gal jums paskolinti mano matematikos enciklopediją? - šypsodamasi pasiteiravo misis Andervud. Man ėmė mausti pilvą, pusryčiai sukruto, todėl kurį laiką spoksojau į voverytę. Misis Andervud šypsena priminė ryklį iš “Nasrų”.

Ranką pakėlė Kerolė Grandžer. Misis Andervud linktelėjo.

- Galbūt jis nori pasakyti, jog aštuoni plius aštuoni taip pat užtikrintų lentoje parašytą lygybę?

- Neišmanau, ką jisai nori pasakyti, - atsakė misis Andervud.

Visuotinis juokas.

- Ar galima šią lygybę užtikrinti kitokiais būdais, mis Grandžer?

Kerolė jau žiojosi atsakyti, kai atgijo vidinio ryšio aparatas:

- Čarlzą Dekerį pas direktorių. Čarlzą Dekerį. Dėkoju už dėmesį.

Dirstelėjau į misis Andervud, toji linktelėjo. Pilvą maudė vis smarkiau. Atsistojau ir išėjau iš klasės. Kai pakilau iš suolo, voveraitė tebežaidė žolėje.

Perėjau pusę koridoriaus ir ūmai išgirdau mane besivejančios misis Andervud žingsnius, pakeltos jos rankos priminė naguotas letenas, burną iškreipė plėšri rykliška šypsenėlė. *Mums nereikia tokių, kaip tu... Tokiems, kaip tu, priderėtų tūnoti Grinmentle... arba paauglių pataisos įstaigoje... arba uždaroje psichiškai nesveikų nusikaltėlių klinikoje... todėl nešdinkis iš čia! Nešdinkis! Nešdinkis!*

Pasigręžiau, stverdamas už užpakalinės kelnių kišenės, kurioje jau nebuvo veržliarakčio, ir pusryčiai virto vidurius svilinančiu ugnies kamuoliu. Bet aš neišsigandau, juolab kad koridoriuje nieko nebuvo. Perskaičiau pernelyg daug knygų.

3.

Užsukau į tualetą nusilengvinti ir suvalgyti kelių “Rico” krekerių. Visuomet nešiojuosi paketėlį su krekeriais. Jei skrandis streikuoja, krekeriai gali daryti stebuklus. Šimtai tūkstančių nėščių moterų negali klysti. Mąsčiau apie Sandrą Kros, kuri atsakė teisingai, bet neužbaigė diskusijos, taip sakant, nepadėjo taško. Mąsčiau apie tai, kaip ji pamesdavo sagas. Visuomet jas pamesdavo - iš palaidinių, sijonų, o kartą, kai mokyklos vakarėlyje pakviečiau ją šokiui, saga iššoko iš jos “Vranglerių”, ir džinsai vos nenusmuko nuo klubų. Užtrauktukas prasisegė, ir atsivėrusiame trikampė-

lyje pasimatė kelnaitės. Tampriai prigludusios prie kūno, baltutėlės, be menkiausios dėmelės. Idealiai švarios. Jos aptempė pilvo apačią, ir į Sandros judesių taktą ant jų atsirasdavo bei išsilygindavo klostelės. Bet galiausiai mergina pastebėjo netvarką ir išmovė į moterų tualetą. Palikdama mane su prisiminimais apie Idealias Kelnaites. Sandra buvo Gera Mergina. Jei nebūčiau to žinojęs anksčiau, būčiau supratęs tuomet, nes visos Geros Merginos dėvi baltas kelnaites. Beje, Pleiservilyje, Meino valstijoje, kitokių nė negalėjo būti.

Bet tuomet atsėlino misteris Denveris, išstumdamas Sandrą su jos nepamirštamomis kelnaitėmis. Smegenų veiklos neįmanoma sustabdyti: prakeikti ratukai vis sukasi ir sukasi. Be to, aš nuoširdžiai simpatizavau Sendei, nors jai ir nelemta suvokti, kas per daiktas toji kvadratinė lygtis. Jei misteris Denveris ir misteris Greisas nusprendė išsiųsti mane į Grinmentlą, aš, galimas daiktas, niekada daugiau nepamatysiu Sendės. Aišku, nieko čia gera.

Atsistojau nubraukiau trupinius į unitazą, nuleidau vandenį. Visi vidurinių mokyklų tualetai vienodi. Kai nuleidi vandenį, atrodo, jog kyla "Boingas-747". Man baisiai nepatiko spausti bakelio rankenėlę. Nėra nė menkiausios abejonės, jog gretimoje klasėje visi girdi tekančio vandens ūžesį ir galvoja: štai dar vienas nusilengvino. Man visuomet atrodė, jog šį reikalą - kai buvau mažas, mama reikalavo, kad jį vadinčiau limonadu bei šokoladu, - žmogus turi atlikti visiškai vienas. O tualetas turėtų būti lyg ir klausykla. Bet, kad ir kaip būtų gaila, gyvenime viskas kitaip. Net nosies neišsišnirpši taip, kad niekas nesužinotų. Kažkas būtinai pastebės, kažkas būtinai dirsčios iš už kampo. O tokiems žmonėms, kaip misteris Denveris ir misteris Greisas, už tai netgi moka.

Tualeto durys užsivėrė už nugaros, ir aš vėl atsidūriau koridoriuje. Apsidairiau. Tylą trikdė vien tolygus mieguistas gaudesys. Šitai reiškė, jog kieme tebėra trečiadienis, trečiadienio rytas, dešimt minučių dešimtos, ir visi pasmerkti ištisą dieną kapanotis lipniame Privalomo Mokymo voratinklyje.

Sugrįžau į tualetą ir išsitraukiau flomasterį. Norėjau parašyti

ką nors šmaikštaus, pavyzdžiui, SANDRA KROS DĖVI BALTAS KELNAITES, tačiau veidrodyje išvydau savo atvaizdą. Maišai po akimis, didžiuliai ir blyškūs. Pusiau išvirtusios, šlykščios šnervės. Bespalvės lūpos.

Rašiau ĖSKIT ŠŪDĄ, kol flomasteris netikėtai sulūžo. Švystelėjau jį ant žemės, paspyriau koja.

Už nugaros nuaidėjo kažin koks garsas. Neatsisukau. Užsimerkiau ir lėtai bei giliai kvėpavau, kol galiausiai susitvardžiau. Tada užkopiau į viršų.

4.

Pleiservilio vidurinės mokyklos direkcija įsikūrė trečiajame aukšte, greta fizinio parengimo salės, bibliotekos ir 300-jo kambario, mašinraščio mokymo klasės. Kai praveri duris iš laiptinės į koridorių, pirmiausiai išgirsti rašomųjų mašinėlių tarškesį. Jis nutyla tiktai per pertraukas ir tomis trumpomis minutėmis, kai misis Grin kažką sako mokiniams. Kiek atmenu, ji kalba tik ypatingomis progomis, nes tarškesys nutrūksta labai retai. Mašinėlių yra trisdešimt - visa grandis gyvenimo aplamdytų, daug regėjusių pilkų “undervudų”. Visos sunumeruotos, tad kiekvienas žino, kur kuri. Štai jos kaukši ir kaukši, be jokio atilsio, nuo rugsėjo iki birželio. Man tasai garsas asocijuojasi su laukimu priimamajame, kur tūnau iki pat akimirkos, kol mane teiksis priimti misteris Denveris ar misteris Greisas. Labai panašu į filmus apie Afriką, kuriuose narsus medžiotojas skverbiasi į džiungles su savo palydovais ir klausinėja: “Nejau tie prakeikti būgnai niekada nenutyla?” O kai tie visgi nutyla, jis, užuot apsidžiaugęs, įdėmiai žvelgia į tankią lapiją ir pareiškia: “Man tai nepatinka. Labai jau tyku”.

Tyčia nesiskubinau kopti į priimamąjį, kad misteris Denveris išsyk mane priimtų, tačiau mis Marbl, sekretorė, tik nusišypsojo man ir tarė: “Prisėsk, Čarli. Misteris Denveris tuojau tave pakvies”.

Atsisėdau, susidėjau ant kelių rankas ir laukiau, kada gi misteris Denveris teiksis mane pakviesti. Ant gretimos kėdės sėdėjo ne kas kitas, kaip vienas iš artimų tėvo bičiulių, Elas Latropas. Jis netgi pamerkė man akį. Ant kelių laikė portfelį ir krūvelę vadovėlių pavyzdžių, kuriuos, matyt, norėjo pasiūlyti direkcijai. Niekada anksčiau nebuvau matęs jo su kostiumu. Elas dažnai medžiodavo su tėvu. Elnius ir kurapkas. Kartą ir aš leidausi į vieną medžioklinę ekspediciją - su tėvu, Elu ir dar dviem tėvo bičiuliais. Ta medžioklė buvo eilinis begalinės estafetės (tėvas ją vadino "Paversti mano sūnų žmogumi") etapas.

- Sveiki! - Nusišypsojau Elui visais trisdešimt dviem dantimis. Tas net krūptelėjo, ir iš jo reakcijos supratau, kad vyrukas viską apie mane žino.

- Sveikutis, Čarli! - Elas skubiai dirstelėjo į mis Marbl, tačiau toji drauge su misis Venson įsikniaubė į lankomumo lapus. Tad iš jos pagalbos nesulauksi. Tai yra, misteris Latropas liko akis į akį su nenormaliu Karlo Dekerio sūnumi, kuris vos nenudobė chemijos mokytojo.

- Jūs čia su reikalais? - paklausiau.

- Taip, tikrai. - Elas išspaudė šypsenėlę. - Noriu pasiūlyti šiuos vadovėlius.

- Ir sutrypti konkurentus, tiesa?

Jis vėl krūptelėjo.

- Pats žinai, Čarli, kažką prarandi, kažką atrandi. Kažką pelnai, kažko netenki.

Taip, aš žinojau. Ūmai netekau noro iš jo šaipytis. Šiaip ar taip, Elui jau keturiasdešimt, jisai plinka, po akimis didžiuliai maišai. Važinėja iš mokyklos į mokyklą "Biuiku", grūste prigrūstu vadovėlių, ir vieną savaitę per metus, spalio pabaigoje ar lapkričio pradžioje, medžioja su mano tėvu ir jo draugais. Kartą keliavau su jais. Būdamas devynerių. Kai prabudau vidury nakties, visi jie buvo nusigėrę ir klaikiai mane išgąsdino. Ir tiek. Bet šis vyrukas ne piktadarys. Jis viso labo peržengė keturiasdešimties slenkstį, nu-

pliko ir nori sąžiningai užsidirbti dolerį. O jei ir esu girdėjęs, kaip jisai sako, jog nudobs savo žmoną, tai tik plepalai, nieko daugiau Elas ir nenuveikė. Šiaip ar taip, jei kieno rankos ir suteptos krauju, tai tik maniškės.

Tačiau man nepatiko, kaip laksto Elo akutės, ir kažkurią akimirką, tiktai akimirką, ūmai panorau stverti jį už gerklės, trūktelti artyn ir sušukti į veidą:

Jūs, ir mano tėvas, ir jo bičiuliai, visi jūs privalote keliauti tenai su manimi, visi jūs privalote važiuoti su manim į Grinmentlą, nes jūs irgi prisidėjote, visi prisidėjote, jūs visi prikišote nagus!

Tačiau tik stebėjau, kaip jisai prakaituoja, ir mąsčiau apie praeitį.

5.

Prabudau, akimoju ištrūkdamas iš košmaro, kuris jau senokai manęs nebekamavo: aš tamsioje aklavietėje, kažin kas sėlina manęs link, kažkokia pabaisa... jei pamatysiu ją, išprotėsiu. Šlykštus sapnas. Nesapnavau jo nuo tų dienų, kai buvau visai mažytis, o dabar aš jau didelis berniukas. Man devyneri.

Iš pradžių nesumojau, kur esu. Nors buvau tikras, jog ne savo miegamajame. Kambarėlis kažkoks mažutis, o ir kvepia visai kitaip. Man šalta, gulėti nepatogu, be to, baisiai norisi sysioti.

Ir tuomet grubaus juoko protrūkis privertė mane atsisėsti. Tą akimirką suvokiau, jog guliu ne lovoje, o miegmaišyje.

- Nes jinai suknista sena ragana, - per brezentinę sienelę prasisunkė Elo Latropo balsas.

Aš medžioklėje. Medžioklėje kartu su savo tėvu ir jo draugeliais. Nenorėjau eiti su jais.

- Aha, bet kaipgi tau su ja pasistoja, Elai? Štai ką norėčiau žinoti.

Skotis Norvisas, dar vienas tėvo bičiulis. Jis tempė žodžius,

liežuvis pynėsi, ir aš vėl pradėjau virpėti iš baimės. Visi jie buvo girti.

- Paprasčiausiai užgesinu šviesą ir įsivaizduoju, kad mano lovoje guli Karlo Dekerio žmona, - atsakė Elas, ir po jo žodžių vėl nugriaudėjo juokas. Toks kvatojimas prieš minutėlę mane ir pažadino. Viešpatie, kaip troškau padaryti sysiuką, nusimyžti, išlieti limonadą, vadink, kaip nori. Tačiau nenorėjau lįsti iš palapinės, kol jie ten geria ir kalbasi.

Nusigręžiau į brezentinę sienelę, ir tuomet paaiškėjo, kad aš juos matau. Vyrai sėdėjo tarp palapinės ir laužo, ir ant brezento judėjo jų šešėliai - ilgi, bauginantys. Tarsi būčiau atsidūręs šešėlių teatro vaidinime. Mano akyse šešėlis-butelis persikėlė iš vienos rankos-šešėlio į kitą.

- Ar žinai, ką padaryčiau, jei užtikčiau tave su savo žmona? - paklausė Elo mano tėvas.

- Ko gero, pasiteirautum, ar man nereikia padėjėjo, - atsiliepė Elas, ir visi vėl nusižvengė. Pailgintos galvos-šešėliai ėmė liuoksėti per brezentą aukštyn ir žemyn, dešinėn ir kairėn. Jos krūpčiojo it burtininkai, keldamos man siaubą.

- Ne, rimtai, - neatlyžo tėvas. - Rimtai. Žinai, ką padaryčiau, jei užtikčiau tave su savo žmona?

- Ką, Karlai? - paklausė Rendis Erlas.

- Matai štai šitą?

Ant brezento išryškėjo naujas šešėlis. Medžioklinio tėvo peilio šešėlis. Veikiai išvydau jį darbuojantis - tėvas iki pat rankenos smeigė peilį elniui į pilvą ir perskrodė jį, išversdamas ant pušų spygliukų bei samanų kilimo žalius garuojančius vidurius. Laužo metama šviesa ir palapinės sienelės nuožulnumas peilį pavertė ietimi.

- Matai šį daiktelį? Jei nutverčiau kokį nors šunsnukį su savo žmona, apversčiau jį ant nugaros ir nurėžčiau kiaušius.

- Ir jisai iki pat savo dienų galo myžtų sėdėdamas, ar ne, Karlai? - Tai Hubis Leveskju, palydovas.

Prisitraukiau kelius prie krūtinės ir apglėbiau juos rankomis. Man niekada šitaip nesinorėjo į krūmus, nei prieš tai, nei vėliau.

- Tu velnioniškai teisus, - atsiliepė Karlas Dekeris, mano tėtušis.

- O kaipgi moteris, Karlai? - paklausė Elas Latropas. Girtas kaip bato aulas. Tą mačiau iš jo šešėlio. Šešėlis siūbavo pirmyn ir atgal, tarsi Elas sėdėtų valtyje, o ne ant rąsto prie laužo. - Št-tai k-ką norėčiau žinoti? Kaip p-pasielgtumei su m-moterimi, kuri... kuri ką nors įsileidžia per atsargines d-duris? A?

Ietimi virtęs medžioklinis peilis lėtai kilo ir leidosi.

- Čerokiai paprastai nurėždavo joms nosis. Tarsi perkeldami skylę į veidą, kad visi gentyje žinotų, kuri kūno dalis užtraukė moteriškei gėdą.

Mano rankos atsiplėšė nuo kelių, slystelėjo žemyn. Sugniaužiau mašnelę ir tik spoksojau į lėtai kylantį ir besileidžiantį tėvo peilio šešėlį. Pilvą sutraukė mėšlungis. Jaučiau, jog prišlapinsiu miegmaišį - jei tučtuojau iš jo neišlįsiu.

- Nurėždavo joms nosis? - perklausė Rendis. - Šauniai sugalvota. Jei mes būtume išsaugoję šią tradiciją, pusė Pleiservilio moterų vaikščiotų su tokiomis žymėmis.

- Bet ne mano žmona, - pastebėjo tėvas. Jo balse nebeliko girtumo gaidelių, ir juokas stačiai įstrigo Rendžiui gerklėje.

- Žinoma, ne, Karlai. - Stojo nejauki pauzė. - Kas gi galėtų taip pamanyti? Verčiau išgerk.

Tėvo šešėlis vėl prigludo prie šešėlio-butelio, perdavė jį atgal.

- O aš nepjaustyčiau jai nosies, - tęsė diskusiją Elas Latropas. - Aš nuraučiau jai galvą.

- Ir teisingai, - pritarė jam Hubis. - Už tai ir išgersiu.

Daugiau nebeįstengiau tverti. Išlindau iš miegmaišio, ir nuogą mano kūną akimoju nutvilkė šaltas spalio vėjas - mat buvau kone plikas, vien su glaudėmis. Mano pimpalas norėjo susigniaužti ir pasislėpti pilve. Be to, man nedavė ramybės mintis (ko gero, nebuvau galutinai išsibudinęs ir tą pokalbį suvokiau it besiartinančios pabaisos žingsnius tamsioje aklavietėje), jog, būdamas mažas, dažnai įsiropšdavau į tėvų lovą - po to, kai tėvas apsivilkdavo unifor-

mą ir išvažiuodavo į darbą, į Portlendą, - ir dar valandą, iki pusryčių, miegodavau greta motinos.

Tamsa, baimė, laužo liepsna, šešėliai, panašūs į šokančius burtininkus. Nenorėjau prabusti miške, už septyniasdešimties mylių nuo artimiausio miesto, tarp girtų vyriškių. Norėjau į lovą pas motiną.

Pravėriau palapinės angą, ir tėvas atsigręžė į mane. Vis tebegniauždamas medžioklinį peilį. Jisai žvelgė į mane, o aš - į jį. Niekada nepamiršiu rudų šerių ant jo veido, medžioklinės skrybėlės, nusmauktos ant pakaušio, ir peilio rankoje. Pokalbis nutrūko. Galbūt jie spėliojo, ką aš nugirdau. Gal netgi gėdijosi to, ką spėjo prišnekėti.

- Ko tau reikia? - paklausė tėvas, slėpdamas peilį makštyse.

- Duok jam išgerti, Karlai, - pasiūlė Rendis, ir visi nusižvengė. Elas kvatojo taip, jog net nuvirto nuo rąsto. Jis kaip reikiant prisisiurbė.

- Noriu sysioti, - atsakiau.

- Tuomet, dėl Dievo meilės, nestovėk it stulpas, - burbtelėjo tėvas.

Nupėdinau į krūmus, pamėginau nusišlapinti. Ilgą laiką man nieko neišėjo. Tarsi šlapimo pūslė būtų kažkuo užkimšta. Tik mano mažytis pimpaliukas virpėjo nuo šalčio. Bet galiausiai iš jo išsiveržė karšta, garuojanti srovė. Kai ji išseko, sugrįžau į palapinę ir įsiropščiau į miegmaišį. Į mane niekas nė nedirstelėjo. Jie kalbėjosi apie karą. Visi jie dalyvavo kare.

Po trijų dienų, paskutinę mūsų žygio dieną, tėvas patiesė savo elnią. Buvau greta jo. Tėvas paguldė žvėrį kaip pridera, vienu šūviu į širdį, ir elnias griuvo it pakirstas.

Mes priėjome. Tėvas džiugiai šypsojosi. Išsitraukė peilį. Žinojau, kas turi įvykti, žinojau ir tai, jog apsivemsiu, bet nieko negalėjau padaryti. Tėvas palinko prie elnio, trūktelėjo vieną koją ir smeigė peilį į pilvą. Staigus judesys, ir elnio viduriai išvirto ant samanų bei spygliukų. Nusigręžiau ir atsisveikinau su pusryčiais.

Paskui dirstelėjau į tėvą. Jisai žvelgė į mane. Nieko nepasakė, tačiau tame žvilgsnyje įskaičiau panieką bei nusivylimą. Šitaip nesyk nutiko ir anksčiau. Aš irgi nieko nepasakiau. O jei būčiau galėjęs, jis būtų išgirdęs: *Viskas yra ne taip, kaip manai.*

Daugiau į medžioklę su tėvu nėjau.

6.

Elas Latropas vartė vadovėlių pavyzdžius - apsimetinėjo, jog yra pernelyg užimtas, kad galėtų kalbėti su manimi. Ant mis Marbl stalo sudūzgė vidinio ryšio aparatas, ir ji nusišypsojo man, švelniai ir paslaptingai, tarsi mudu sietų kokia nors svarbi paslaptis iš sekso srities.

- Gali įeiti, Čarli.

Atsistojau:

- Linkiu sėkmingai parduoti šiuos vadovėlius, Elai.

Jis šyptelėjo - trumpai, nenuoširdžiai:

- Tikiuosi, jog parduosiu, Čarli, labai tikiuosi.

Žengiau tarp sieninio seifo bei aptriušusio mis Marbl stalo, taikydamas į duris su matinio stiklo paneliu bei užrašu:

TOMAS DENVERIS, DIREKTORIUS

Atvėriau jas, įėjau.

Misteris Denveris sukiojo “Medžioklės ragą”, mokyklos vimpelą su minėto daikto atvaizdu. Aukštas liesas vyriškis, kažkuo panašus į Džoną Keredainą*. Plikas, kaulėtas. Rankos su ilgais pirštais, didžiuliais krumpliais. Kaklaryšio mazgas nutemptas žemyn, viršutinė marškinių saga prasegta. Kaklo oda raukšlėta ir paraudusi, tarsi susierzinusi dėl dažno skutimo.

- Sėskis, Čarli.

Atsisėdau ir susidėjau ant kelių rankas. Ką jau sugebu, tą sugebu. Išmokau iš tėvo. Per langą, už misterio Denverio nugaros,

*Džonas Piteris Ričmondas (1906-1988) - įžymus antraplanis Holivudo aktorius, nusifilmavęs dešimtyse juostų, tarp jų ir įžymiosiose “Rūstybės kekėse” (1940). Teatro scenoje jam šlovę pelnė pagrindiniai vaidmenys Šekspyro pjesėse.

mačiau pievelę, tačiau ji nesiekė paties pastato, nutrūko anksčiau: direktoriaus kabinetas įsikūrė pačiame viršutiniame aukšte. Žinia, blogai, bet man galėjo padėti ir menkas pavasarinės žolės lopinėlis, kaip naktinė lempelė padeda mažyliams nesibijoti tamsos.

Misteris Denveris padėjo “Medžioklės ragą” ant stalo ir atsilošė krėsle.

- Vargu ar kas galėjo tikėtis, jog viskas šitaip pakryps, tiesa? - sumurmėjo jisai.

Jei kas ir sugebėjo murmėti, tai misteris Denveris. Jei mūsuose vyktų murmeklių varžybos, visus savo pinigus statyčiau už misterį Denverį. Nusibraukiau nuo kaktos plaukus.

Misterio Denverio stalą, apverstą kur kas baisiau, nei mis Marbl stalas, puošė jo šeimos fotografija. Visi sotūs, išpuoselėti. Žmona, manding, pilnoka, o vaikučiai it du žiedeliai, nėmaž nepanašūs į Džoną Keredainą. Dvi mažos mergytės, abi šviesiaplaukės.

- Donas Greisas užbaigė ataskaitą. Turiu ją nuo ketvirtadienio. Įdėmiai susipažinau su kolegos išvadomis bei rekomendacijomis. Mes suvokiame problemos rimtumą, ir aš netgi leidau sau pasikonsultuoti su Džonu Karlsonu.

- Kaip jis jaučiasi? - paklausiau.

- Sveiksta. Manau, po mėnesio grįš į darbą.

- Tai jau šis tas.

- Kuria prasme? - Direktorius sparčiai sumirksėjo, nelyginant driežas.

- Aš jo nenužudžiau. Tai jau šis tas.

- Taip. - Misteris Denveris atidžiai pažvelgė į mane. - O norėjai nužudyti?

- Ne.

Jis palinko į priekį, prisitraukė krėslą prie stalo, palingavo galvą ir pradėjo:

- Ruošdamasis panašiam pokalbiui, kaskart laužau galvą, ką turėčiau pasakyti, Čarli. Ir man pasidaro labai skaudu dėl tų žo-

džių, kuriuos privalėsiu ištarti. Dirbu su vaikais nuo 1947 metų, bet vis vien šito nesuprantu. Tas, ką ketinu pasakyti, yra reikalinga ir būtina, tiek suvokiu, tačiau nėmaž nesidžiaugiu. Nes niekaip neįstengiu suprasti, kodėl taip atsitinka. 1959 metais pas mus mokėsi labai protingas berniukas, kuris sumušė savo bendraklasę beisbolo lazda. Žinia, mums teko išsiųsti jį į pataisos įstaigą Pietiniame Portlende. Iš jo išgirdome tik viena: neva ta mergaitė nenorėjusi su juo susitikinėti. Taip sakydamas, jisai šypsojosi.

Misteris Denveris palingavo galvą.

- Bergždžias reikalas.

- Ką?

- Bergždžias reikalas - mėginti suprasti. Nesijaudinkite, miegokite ramiai.

- Bet kodėl, Čarli? Kodėl tu taip pasielgei? Viešpatie, operacija truko kone keturias valandas...

- *Kodėl* - tai jau misterio Greiso klausimas, - atsakiau. - Jis - mokyklos psichoanalitikas. O jūs šį klausimą pateikiate dėl vienintelės priežasties: nuo jo labai lengva permesti tiltelį iki jūsų pamokslo. O pamokslų aš jau sotus. Man į juos *nusispjaut*. Po muštynių nebėr ko kumščiais mosuot. Jisai galėjo išgyventi arba numirti. Išgyveno. Aš džiaugiuosi. Jūs darote tą, ką daryti privalote. Laikydamasis sprendimo, kurį priėmėte drauge su misteriu Greisu. Bet, dėl Dievo meilės, nemėginkite manęs suprasti.

- Čarli, suprasti - mano darbo dalis.

- Bet aš neprivalau padėti jums dirbti savo darbą, - atsakiau. - Nors - tebūnie - pasakysiu jums vieną dalyką, kuris gali padėti pasiekti savitarpio supratimą, gerai?

- Gerai.

Aš sugniaužiau pirštus į kumščius. Jie virpėjo.

- Man bloga nuo jūsų, nuo misterio Greiso, ir nuo tokių, kaip jūs. Anksčiau kėlėte man baimę ir vis dar galite ją sukelti, tačiau man nusibodo, tad nusprendžiau, jog kęsti nebeprivalau. Toks jau aš žmogus, negaliu šito pakęsti, ir tiek. Ir jūsų nuomonė man nėmaž nesvarbi. Jums nepakanka nei žinių, nei patirties, kad galėtu-

mėt su manimi bendrauti. Aš jus perspėju. Jūs nepasirengęs darbui su tokiais, kaip aš.

Paskutiniuosius žodžius kone išrėkiau.

Misteris Denveris atsiduso:

- Tu gali taip manyti, Čarli. Bet valstijos įstatymai tvirtina ką kita. Perskaitęs misterio Greiso ataskaitą, esu priverstas jam pritarti. Tu nesupranti savęs ir nesuvoki, ką iškrėtei misterio Karlsono klasėje. Tau negerai su galva, Čarli.

Tau negerai su galva, Čarli.

Čerokiai paprastai nurėždavo joms nosis. Tarsi perkeldami skylę į veidą, kad visi gentyje žinotų, kuri kūno dalis užtraukė moteriškei gėdą.

Žodžiai žaliu aidu atliepė mano galvoje, tarsi kildami iš didžiulės gelmės. Žodžiai-rykliai, šmirinėjantys tamsoje, į kurią neprasismelkė saulės spinduliai, žodžiai-nasrai, atsiskubinę manęs suryti. Žodžiai su dantimis ir akimis.

Štai tuomet pradėjau niršti. Buvau tuo tikras, nes šitaip man nutiko ir tada, kai aptalžiau misterį Karlsoną. Rankos nustojo virpėti. Skrandžio nebegniaužė mėšlungis, atvirkščiai, pilvas nusiramino. Aš tarsi atsiribojau ne tik nuo misterio Denverio ir jo paraudusio, dažno skutimo suerzinto kaklo, bet ir nuo savęs. Galėjau sklandyti ore.

Misteris Denveris kažin ką postringavo apie psichiatrinę pagalbą, bet aš jį pertraukiau:

- Viešpatie gailestingas, taigi jūs galite prasmegti stačiai į pragarą.

Jisai nutilo, padėjo popierių, į kurį stebeilijo, kad nereiktų žiūrėti į mane. Be abejo, ištrauktą iš mano dosjė. Šventojo dosjė. Didžiojo amerikietiškojo dosjė.

- *Ką*?

- Į pragarą. Neteiskite ir nebūsit teisiami. Ar jūsų šeimoje yra pamišėlių, misteri Denveri?

- Esu pasirengęs su tavimi apie tai *pasikalbėti*, Čarli, - sausai atsiliepė jis. - Bet nenoriu dalyvauti...

- ...seksualinėse orgijose, - užbaigiau aš. - Tiktai jūs ir aš, sutinkate? Pradžiai pamaloninkim savo daikčiukus. Kuris baigs

pirmas, taps Patmano draugystės premijos laureatu. Traukite savo instrumentą, partneri. Ir kvieskite čionai misterį Greisą, šitaip bus netgi geriau. Pasismaginsim ratuku.

- K-k...

- Nesupratote? Juk jums reikia retsykiais išsitraukt savo galą, tiesa? Jis visiems pasistoja, tad kiekvienam prireikia partnerio ir vienokių bei kitokių pastangų, kad mielasis sugrįžtų į pradinę padėtį. Jūs jau pasiskyrėte save teisėju, pasisavinote teisę spręsti, kas man gerai, o kas blogai. Šėtonai. Apsėstieji. *Kotėl aš smokiau tai madai merkaitei ta beitbolo lasta, Viešpašiau, Viešpašiau? Šaitonas, šaitonas mane prifertė, aš taip kailiuosi.* Kodėl nenorite šito pripažinti? Jūs gi patirsite pasitenkinimą, tampydamas mane už jautriausių vietų. Šitokios laimės nepatyrėte nuo 1959 metų.

Direktorius piktai dėbsojo į mane. Užspeičiau jį į kampą, žinojau tą, didžiavausi tuo. Viena vertus, jam norėjosi viską paversti pokštu, pritarti man, nes, kad ir kaip ten būtų, tik šitaip galima šnekėtis su psichikos ligoniu. Kita vertus, jisai visą savo gyvenimą mokė vaikus, pats man taip sakė, ir negalėjo pažeisti Pirmojo pedagogų įsakymo: "Nieku gyvu neleisk jiems pasijusti pranašesniais, perimk iniciatyvą ir tučtuojau nusodink".

- Čarli...

- Nesistenkite. Juk aš mėginu jums įteigti: nevalia manimi tik naudotis! Man nusibodo. Vardan Viešpaties, misteri Denveri, parodykite, kad esat vyras. O jei negalite būti vyru, bent jau trūktelkit kelnes ir parodykit, kad esate direktorius.

- Užsičiaupk, - sumurmėjo misteris Denveris. Jo veidas išraudo. - Jums velnioniškai pasisekė, jaunuoli, kad gyvenate progresyvioje valstijoje ir mokotės progresyvioje mokykloje. Antraip kalbėtumėt visai kitoje vietoje. Kokioje nors paauglių kolonijoje, kurioje kalėtumėt už pasikėsinimą nužudyti. Vis labiau įsitikinu, kad ten jums ir vieta. Jūs...

- Dėkoju.

Jis įsispitrijo į mane, šaltas mėlynų direktoriaus akių žvilgsnis susitiko su manuoju.

- Už tai, kad galiausiai ėmėte vertinti mane kaip žmogišką būtybę, net jei dėl to turėjau jus įsiutinti. Tai jau tikras progresas, kurgi ne. - Užsimečiau koją ant kojos, vaizduodamas visiškai abejingą. - Norite pasikalbėti apie savo radinius apatinėse kelnėse tais laikais, kai jus Didžiajame Universitete mokino, kaip mokinti vaikus?

- Tavo net mintys purvinos, ne tik žodžiai, - išpoškino jis.

- Eik tu šikt... - Aš nusijuokiau.

Jo veido raudonis patamsėjo. Misteris Denveris atsistojo. Palinko virš stalo, lėtai, labai lėtai, tarsi jo sąnariams stigtų tepalo, ranka sugniaužė mano petį.

- Tu privalai su manimi elgtis pagarbiai. - Direktoriaus šaltakraujiškumas išgaravo kaip nebuvęs, jis net pamiršo savo firminį murmėjimą. - Suknistas panke, tu privalai su manimi elgtis pagarbiai.

- Galiu parodyti jums savo subinę, o jūs galėsite ją pabučiuoti, - atsakiau. - Nagi, papasakokit apie savo radinius apatinėse. Jums išsyk palengvės. Švystelkit mums savo apatines! Švystelkit šen apatines!

Jis paleido mane, patraukė ranką, ir toji pakibo ore, tarsi ją būtų grybštelėjęs pasiutęs šuo.

- Lauk iš čia, - sušvokštė misteris Denveris. - Surink vadovėlius, atiduok juos ir nešdinkis. Nuo pirmadienio tu išbraukiamas iš mokyklos sąrašų ir perkeliamas į Grinmentlo Akademiją. Su tavo tėvais pasikalbėsiu telefonu. O dabar nešdinkis. Nebenoriu tavęs matyti.

Atsistojau, atsisegiau dvi apatines marškinių sagas, išpešiau skverną, atsisegiau kelnių užtrauktuką. Direktoriui nespėjus krustelti, atlapojau duris ir nupėdinau į priimamąjį. Mis Marbl ir Elas Latropas apie kažin ką kuždėjosi prie sekretorės stalo. Jiedu atsigręžė į atsiveriančių durų garsą, ir abiejų akys išsiplėtė. Be abejo, kol kalbėjausi su direktoriumi, jie žaidė įžymųjį amerikietiškųjų svetainių žaidimą: “Iš tiesų mes jų negirdime, tiesa?”

- Jums derėtų pas jį užsukti. - Aš sunkiai šnopavau. - Mudu

sėdėjome, kalbėjomės apie tai, ką galima rasti apatinėse kelnėse, o paskui jisai kad šoks per stalą! Bandė mane išprievartauti.

Vis dėlto priverčiau direktorių netekti savitvardos, o tai jau tikras žygdarbis - ypač įvertinus faktą, jog misteris Denveris dvidešimt metų mokė vaikus, ir beliko tik dešimt, kad jo vardą amžiams įtrauktų į mokyklos, o gal ir į valstijos, analus. Direktorius liuoktelėjo man įkandin, bet aš vikriai išsisukau, ir jisai apmirė ant slenksčio, o raudoname veide sustingo pagieža, kvailybė ir kaltė.

- Lai kas nors juo pasirūpina, - tęsiau. - Kai tik nuleis, jam iš-syk palengvės. - Pažvelgiau į misterį Denverį, pamerkiau jam akį ir pakuždomis pridūriau: - Švystelkit mums savo apatines, gerai?

Nusigręžiau ir lėtai patraukiau link durų - sagstydamas sagas, grūsdamas į kelnes marškinius, užsisegdamas užtrauktuką. Suteikdamas jam laiko išsakyti savo požiūrį, bet direktorius neišleido nė garso.

Štai kada aš apsidžiaugiau, labai apsidžiaugiau, nes supratau, kad jisai paprasčiausiai *neįstengia* išsunkti nė žodžio. Skelbti vidinio ryšio kanalais priešpiečių pertrauką - tą jisai sugebėjo puikiai, bet dabar neteko amo. Stojau prieš jį toks, kokiu ir atrodžiau misterio Greiso ataskaitoje, ir misteris Denveris nesurado adekvataus atsakymo. Jis pademonstravo visišką bejėgiškumą. Gal tikėjosi, kad mudu meiliai nusišypsosime kits kitam, tvirtai paspausime rankas ir tokiu būdu užbaigsime mano septynis su puse semestro, praleisto Pleiservilio vidurinėje mokykloje. Nepaisant nutikimo su misteriu Karlsonu ir viso kito, direktorius iš manęs nesitikėjo jokio iracionalumo. Kalbėti ir mąstyti apie tokius dalykus dera tik sandėliuke, kur saugomi pornografiniai žurnalai, kurių neparodysi žmonai. Štai jis ir liko stovėti bežadis, nerasdamas reikiamų žodžių. Joks disciplinos "Bendravimas su psichiškai nesveikais vaikais" dėstytojas jam nesakė, jog kada nors teks susitikti su mokiniu, kuris minėtąjį bendravimą perkels į asmeninį lygį.

Ir labai netrukus jisai pradės kraustytis iš proto. Taps pavojingas. Kas galėtų tą žinot geriau už mane? Juk aš supratau, jog

teks gintis. Ruošiausi gynybai, ruošiausi nuo tos akimirkos, kai nusprendžiau, jog žmonės gali (įsidėmėkite, tiktai *gali*) sekioti mane bei tikrinti, kas ir kaip.

Aš suteikiau jam šansą. Visus šansus.

Žingsniuodamas link laiptų, tolydžio laukiau, kad misteris Denveris puls įkandin, stvers mane. Sielos išganymu nebetikiu. Galbūt jau peržengiau ribą, o gal iš anksto negalėjau pasikliauti dangaus malone. Norėjau nedaug - tik pripažinimo... o gal vyliausi, jog kas nors nubrėš man po kojų geltoną maro ratą.

Jis nepuolė įkandin.

O jei nepuolė, vadinas, galėjau tęsti, ką pradėjęs.

7.

Laiptais leidausi pasišvilpaudamas. Puikiai nusiteikęs. Retsykiais taip nutinka. Kai viskas ima ristis velniop, protas nusprendžia išmesti visas bėdas į šiukšliadėžę ir iškeliauti pailsėti į Floridą. O tuomet grįžteli per petį pasižiūrėti į tik ką sudegintą tiltą ir regi pragaro liepsnos atšvaitus.

Antrojo aukšto aikštelėje prasilenkiau su nepažįstama mergaite, spuoguota, negražia, su didžiuliais raginiais akiniais. Ji nešėsi mašinraščio vadovėlį. Impulsyviai atsigręžiau. Taip, taip, iš nugaros ji panaši į Mis Ameriką. Ak, viskas tiesiog puiku. Išties.

8.

Pirmo aukšto koridorius buvo tuštutėlis. Nė gyvos dvasios, niekas neatėjo, niekas neišėjo. Ore tvyrojo tik bičių dūzgesys, vienijantis visas mokyklas, tiek naujas, su stiklinėmis sienomis, tiek ir senas, dvokiančias parketo vašku. Spintelės rikiavosi nebyliomis gretomis, su retais tarpeliais geriamo vandens fontanėliais ar klasių durims.

Algebros pamoka vyko 16-ame kambaryje, o mano spintelė

buvo kitame koridoriaus gale. Priėjau prie jos, nužvelgiau nuo apačios iki viršaus.

Mano spintelė, su aiškiu užrašu ČARLZAS DEKERIS, vedžiotu mano ranka ant lipnaus popieriaus juostelės. Tas juosteles mums išduodavo kiekvieną rugsėjį, kai po atostogų pirmąsyk peržengdavome mokyklos slenkstį. Uoliai jas užpildydavome ir prilipindavome prie durelių dar iki prasidedant pirmajai naujųjų mokslo metų pamokai. Tas ritualas buvo šventas it pirmoji komunija. Pirmąją antrųjų metų Pleiservilio vidurinėje mokykloje dieną Džo Makenedis atžingsniavo pas mane per mokiniais knibždantį koridorių, užsilipinęs tą juostelę ant kaktos. Šimtai naujokų, visi su geltonomis vardinėmis kortelėmis, prisegtomis prie marškinių ar palaidinių, pašiurpę spoksojo į tokią šventvagystę. O aš kone sprogau iš juoko. Žinia, Džo už tai nubaudė, bet aš iki valiai prisikvatojau. Ko gero, toji Makenedžio išmonė sutaikė mane su mokykla ištisiems metams.

Štai jinai, mano spintelė, tarp ROZANOS DEBINS ir KARLOS DENČ, kuri kas rytą kvepėdavo rožių vandeniu. Nuo to kvapo pastarojo semestro metu mano pusryčiai dažnokai pareikšdavo norą pasišalinti iš skrandžio.

Bet dabar visa tai jau praeity.

Pilka penkių pėdų aukščio spintelė su spynele. Spyneles mums išduodavo pirmąją naujų mokslo metų dieną, kartu su lipnia juostele. Spynelę vadinau Titu. Atrakink mane, užrakink mane. Aš - Titas. Naudingoji Spynelė.

- Titai, seni, - sukuždėjau aš. - Titai, senas užraktėli.

Siektelėjau jo, ir man pasirodė, jog galūnė pailgėjo šimtu mylių, tarsi riešas būtų pritvirtintas prie guminės rankos, galinčios be skausmo tįsti ir tįsti. Juodas numeruotas Tito paviršius stebeilijo į mane, *nesmerkdamas*, bet ir *nepritardamas* mano veiksmams. Akimirkai užsimerkiau. Kūnu nusruveno šiurpulys, tarsi mane būtų krestelėjusios kažkieno nematomos rankos.

Kai atsimerkiau, kairiosios rankos pirštai tvirtai laikė Titą. Minutės silpnumas įveiktas.

Mokyklos spynų kombinacija labai paprasta. Šeši, trys, du nuliai. Titas pasižymi atsparumu, o ne intelektu. Spynelė atsivėrė. Sugniaužiau ją delne, neištraukdamas iš kilpų.

Iš gretimos klasės ataidėjo misterio Džonsono balsas:

- ... ir samdiniai eseniečiai ne itin veržėsi į mūšį, ypač šalyje, kurioje galėjo nevaržomai grobti, tokiu būdu pelnydami kur kas daugiau, nei sutarta alga...

- Samdinys, - sukuždėjau Titui. Atsargiai ištraukiau užraktą, nunešiau iki artimiausios urnos, išmečiau. Dabar jis žvelgė į mane iš apačios į viršų, įsitaisęs tarp sąsiuvinių lapų su patikrintomis namų darbų užduotimis ir sumuštinių pakuočių.

- ... bet atminkite, jog kontinentinė armija eseniečius laikė baisiomis vokiečių mašinomis-žudikėmis...

Pasilenkiau, išsitraukiau spynelę, įsidėjau į krūtinės kišenaitę. Ta išsipūtė it nuo cigarečių pakelio.

- Įsidėmėk, Titai, tu - sena mašina-žudikė, - pamokomai tariau ir grįžau prie savo spintelės.

Atvėriau dureles. Apačioje, susukta į prakaitu trenkiantį gniutulą, gulėjo mano sportinė apranga, tušti pusryčių paketai, šokoladinių batonėlių popierėliai, nuo laiko patamsėjusi obuolio nuograuža, pora juodų sportbačių. Ant kabliuko kybojo raudona nailoninė striukė, ant lentynos po ja gulėjo visi vadovėliai, išskyrus algebrą. “Pilietinė teisė”, “Amerikos valstybingumas”, “Prancūzų pasakos” ir “Žmogaus organizmas”, tasai kelionių vadovas po žmogiškąjį kūną, šiuolaikinė knyga su vaikinu bei mergina ant raudono viršelio ir mokyklos komiteto sprendimu užklijuotu skyriumi “Venerinės ligos”. Nusprendžiau pradėti būtent nuo šio organizmo, kurį mokyklai pardavė ne kas kitas, kaip senasis Elas Latropas. Šiaip ar taip, vyliausi, jog būtent jis. Nukėliau vadovėlį nuo lentynos, atverčiau maždaug tarp “Pagrindinių mitybos elementų” bei “Elgsenos vandenyje taisyklių” ir perplėšiau į dvi dalis. Be jokių pastangų. Visi jie plyšo lengvai, išskyrus “Pilietinę teisę”, kurią maždaug 1946 metais parašė Silveris Bardetas. Skiautes švystelėjau ant apatinės lentynos. Viršuje liko tik logaritminė liniuotė,

kurią perlaužiau pusiau, Rakelės Velš* fotografija, prilipinta prie galinės sienelės (jos nusprendžiau neliesti), ir už vadovėlių paslėpta dėželė su šoviniais.

Paėmiau dėželę, pažvelgiau į ją. Pradžioje čia gulėjo ilgi šautuvo patronai, skirti dvidešimt antrojo kalibro "vinčesteriui", bet dabar jų vietą užėmė kiti, ištraukti iš stalčiaus tėvo kabinete. Kabineto sieną puošė elnio galva. Kai ėmiau revolverį ir patronus, ji žvelgė į mane stiklinėmis akimis, bet manęs tas nėmaž nejaudino. Galva priklausė ne tam elniui, kurį jis partiesė andai, kai į medžioklę pasiėmė ir mane, devynmetį berniūkštį. Revolveris gulėjo kitame stalčiuje, už vokų krūvelės. Abejoju, kad tėvas atminė, kur guli revolveris. Tiesą sakant, jis ten jau ir nebegulėjo. Dabar ginklas svėrė mano švarko kišenę. Išsitraukiau jį ir užsikišau už diržo. Nesijaučiau esąs esenietis. Veikiau Laukinis Bilas Hikokas**. Šovinius įsimečiau į kelnių kišenę, išsitraukiau žiebtuvėlį. Paprastą dujinį žiebtuvėlį su perregimu korpusu. Aš nerūkau, bet liepsnos liežuvėlis mane keri. Suktelėjau ratuką, tvykstelėjo ugnelė, aš pritūpiau ir kyštelėjau ją prie šiukšlių krūvos, suverstos ant apatinės spintelės lentynėlės.

Pirmiausiai užsidegė sportinės kelnės, paskui pusryčių paketai, perplėštos knygos. Parūko dūmai.

Atsistojau ir užtrenkiau dureles. Dabar dūmai virto per mažas ventiliacijos angas virš juostelės su mano vardu bei pavarde. Girdėjau, kaip už durelių spraga ugnis. Ventiliacijos angos nušvito oranžine spalva. Pilki dažai ėmė eižėti ir luptis.

Iš misterio Džonsono klasės išėjo berniukas su žaliu leidimu: pasiprašė į tualetą. Pažvelgė į dūmų čiurkšleles, kylančias iš ventiliacijos angų, tada dėbtelėjo į mane ir nusiskubino į paskyrimo punktą. Nemanau, kad jis pamatė revolverį. Jei būtų pamatęs, būtų dingęs, it vėjo nupūstas.

---

*Rakelė Velš (gimusi 1940 metais) - kino aktorė, septintojo dešimtmečio sekso simbolis.

**Džeimsas Batleris Hikokas (1837-1876) - legendinis Vakarinių teritorijų įsavinimo periodo didvyris, pelnęs Laukinio Bilo pravardę.

Gi aš pasukau į 16-ąjį kambarį. Sugniaužiau durų rankeną, grįžtelėjau per petį. Iš ventiliacijos angų plūdo dūmai, prie spintelės atsirado juoda suodžių dėmė. Lipni juostelė parudavo. Raidės susiliejo su fonu.

Nemanau, kad tą akimirką mano smegenyse klaidžiojo kokios nors mintys. Tik treškėjo statiniai trukdžiai, tarsi imtuve, kai pameti vieną stotį ir ieškai kitos. Mano smegenys tarsi pakeitė šeimininką. Dabar jas valdė trumpulis su Napoleono trikampe. Traukė iš rankovės tūzus ir tėškė ant stalo.

Atsigręžiau į klasės duris, atvėriau jas. Aš tikėjausi, bet nežinojau, ko.

9.

- Kaip suprantate, *didėjant* kintamųjų skaičiui, *pastovieji* dydžiai niekada nekinta. Pavyzdžiui...

Misis Andervud staigiai atsisuko, pasitaisė akinius:

- Jums leido sugrįžti į pamoką, misteri Dekeri?

- Taip, - atsakiau ir išsitraukiau iš už diržo revolverį. Net nežinojau, ar jis užtaisytas, kol nugriaudėjo šūvis. Kulka pataikė jai į galvą. Esu tikras, misis Andervud taip ir nesuprato, kas nutiko. Ji griuvo ant stalo, o nuo jo nušliaužė ant grindų, su veide sustingusia klausiama išraiška.

10.

Normali psichika.

Galima nugyventi iki paskutinės dienos, tolydžio sau tvirtinant: gyvenimas logiškas, gyvenimas kasdieniškas, gyvenimas normalus. Visų pirma normalus. Manau, taip ir yra. Turėjau laiko apie tai pagalvoti. Daug laiko. Ir nuolatos grįžtu prie paskutiniojo misis Andervud teiginio: *Kaip suprantate, didėjant kintamųjų skaičiui, pastovieji dydžiai niekada nekinta.*

Išties tuo tikiu.

Aš mąstau - vadinas, egzistuoju. Ant mano veido želia plau-

kai - aš skutuosi. Mano žmona ir vaikai sunkiai susižalojo automobilio katastrofoje - aš meldžiuosi. Tai logiška, tai normalu. Mes gyvename geriausiame iš galimų pasaulių, todėl duokit man į kairiąją ranką "Kento" cigaretę, į dešiniąją - "Budveizerio" butelį, paleiskite "Starskį ir Hačą"* ir įsiklausykite į giliamintišką frazę apie tai, jog Visata tolydžio sukasi savo dangiškame guolyje. Logika ir normali psichika. Nelyginant kokakola, tai realybė.

Bet "Vorner brazers", Džonas D. Makdonaldas ir į juos panašūs taip pat puikiai žino, jog kiekvienam linksmuoliui Džekilui tenka savas misteris Haidas, niauri fizionomija kitapus veidrodžio. Ir smegenys, besislepiančios už to veido, niekada negirdėjo apie skustuvus, maldas ar Visatos logiką. Jūs pasukat veidrodį šonu ir regite iškreiptą savojo veido atvaizdą, pusiau pamišusį, pusiau normalų. Ribą tarp dienos ir nakties astronomai pavadino terminatoriumi.

Kita pusė byloja, kad Visatos logika - tai mažas berniukas su kaubojišku karnavaliniu kostiumu, tausotu specialiai Helouvynui**, mažas nekaltas berniukas, kurio viduriai ir smegenys ištrėkšti Intersteite-95*** per visą mylią. Tokia logika pasižymi napalmas, paranoja, bombos lagaminuose, kuriuos ant kupros tempia laimingi arabai, nežinia iš kur ėmęsi vėžiniai augliai. Toji logika ryja pati save. Ji byloja, kad gyvenimas skrieja ir sukasi nelyginant moneta, kurią kažkas pametėjo į orą, norėdamas sužinoti, kam šiandien teks mokėti už priešpiečius.

Niekas nežiūri į tą pusę, jei nėra primygtinai verčiamas, ir aš juos suprantu. Tačiau tenka, jei balsuoji kelyje, sėdi į mašinėlę, o girtas vairuotojas, įsibėgėjęs iki šimto dešimties mylių per valandą, ima aiškinti, kad jį išveja žmona. Tenka, kai sužinai apie kokį nors

---

*"Starskis ir Hačas" ("Starsky and Hutch") - detektyvinis filmas (1974m., režisierius - Baris Siras).

**Helouvynas - nelabų galių šventė, švenčiama naktį iš spalio 31 į lapkričio 1; Visų Šventųjų dienos išvakarės. Ši šventė labai populiari tarp vaikų.

***Intersteitai - taip vadinamos stambiausios automagistralės, esančios federalinės valdžios žinioje. Žymimos numeriais nuo 1 iki 99. Intersteitas-95 - labiausiai apkrautas JAV kelias, vedantis nuo Kanados sienos Meino valstijoje iki Floridos.

vaikiną, kuris nusprendžia pasivažinėti po Indianą, šaudydamas į dviračiais riedančius vaikus. Tenka, jei sesuo tau sako: "Aš minutėlei nubėgsiu į parduotuvę", - o paskui ją nužudo apiplėšimo metu. Tenka, jei girdi tėvo grasinimus peiliu perskrosti motinai nosį.

Tai ruletė, tačiau laimi tas, kuris pareiškia, jog viskas suklastota. Nesvarbu, kuriuos numerius pasirinksite, mažas baltas rutuliukas liuoksės taip, kaip manys esant reikalinga. Ir neveblenkite, neva tai beprotybė. Viskas daugiau nei logiška ir normalu.

O svarbiausia - ta antroji veidrodžio pusė anaiptol ne išorėje. Ji tavyje, nuo pat gimimo, ir ji auga tamsoje nelyginant grybai. Vadinkite ją Bjaurybe iš Rūsio. Vadinkite termobranduoliniais priešpiečiais. Pamišėliškomis gaidelėmis. Aš ją suvokiu it savo asmeninį dinozaurą, didžiulį, glitų, kvailą, besikepurnėjantį dvokiančioje mano pasąmonės pelkėje, niekaip nerandantį ganėtinai didelio kupsto, ant kurio jam pakaktų vietos.

Betgi tai aš, o pasakoti jums pradėjau apie *juos*, protingus, koledžą sapnuojančius mokinukus, kurie, vaizdžiai tariant, užeina į parduotuvę pieno, o pakliūva į ginkluotą apiplėšimą. Apie save aš nieko nekuriu, viskas užprotokoluota, atspausdinta pirmuosiuose puslapiuose. Tūkstančiai laikraščius pardavinėjančių berniūkščių ištrimitavo apie mane ant tūkstančių kampų. Man skyrė penkiasdešimt sekundžių Brinklyje* ir pusantros skilties dienraštyje "*Times*". Ir štai aš stoviu prieš jus (vaizdžiai tariant) bei tvirtinu, jog esu absoliučiai normalus. Taip, viršuje vienas ruletės ratelis įlenktas, bet visi kiti nepriekaištingi, galite manimi patikėti.

Taigi, *jie*. Jūs *juos* suprantate? Mes turime tai apsvarstyti, tiesa?

- Jums leido sugrįžti į pamoką, misteri Dekeri?

- Taip, - atsakiau ir išsitraukiau iš už diržo revolverį. Net nežinojau, ar jis užtaisytas, kol nugriaudėjo šūvis. Kulka pataikė jai į galvą. Esu tikras, misis Andervud taip ir nesuprato, kas nutiko. Ji griuvo ant stalo, o nuo jo nušliaužė ant grindų, su veide sustingusia klausiama išraiška.

---

*Deividas Brinklis (gimęs 1920 metais) - televizijos žurnalistas, vienas iš pirmųjų informacinių programų superžvaigždžių.

Normalus tiktai aš: aš - krupjė, aš - tasai, kuris meta rutuliuką ant ruletės, prieš rato sukimosi kryptį. Vaikinas, kuris stato pinigus už lyginį/nelyginį, mergina, kuri stato pinigus už raudoną/juodą... ką pasakysite apie *juos*?

Nėra aiškaus laiko termino, nusakančio ribą tarp gyvenimo ir mirties. Kuo užfiksuoti šio perėjimo ribas? Kulkos ištrūkimu iš vamzdžio angos ir prisilietimu prie kūno? Prisilietimu prie kūno ir prie tamsos? Apie pavadinimus nėra ko ir kalbėti. Viskas matuojama tomis pačiomis akimirkomis, ir niekas dar nesugalvojo nieko naujo.

Aš ją nušoviau. Ji parkrito. Klasėje įsiviešpatavo mirtina tyla, neįtikėtinai ilga tyla, mes visi atšlijome atgal stebėdami, kaip baltas rutuliukas piešia ratus, rieda, liuoksi, sustingsta, pajuda vėl, nuo raudono į juodą, nuo lyginio į nelyginį.

Manau, ruletė vis dėlto sustojo. Išties manau. Bet retsykiais, tamsoje, man dingojasi, kad viskas yra ne taip, kad ratas vis sukasi ir sukasi, o visa kita man paprasčiausiai pasivaideno.

Ką turi jausti savižudis, puolantis nuo skardžio? Esu tikras, jis patiria tą patį. Jam dingojasi, neva sustingo skrydyje ir dabar skraidys amžinai. Galbūt todėl jie ir šaukia iki pat apačios.

11.

Jei tą akimirką kas nors būtų išrėkęs kokią nors melodramatišką frazę, pavyzdžiui: *Viešpatie, jisai tuoj iššaudys mus visus*! - ko gero, tuo ir būtume viską užbaigę. Jie būtų it avinai puolę durų link, o kas nors iš pačių agresyviausių, tarkime, Dikas Kinas, būtų tvojęs man algebros vadovėliu per galvą, tuo pačiu pelnydamas miesto raktus ir “Metų piliečio” titulą su atitinkamu apdovanojimu.

Tačiau niekas nepratarė nė žodžio. Visi jie sėdėjo it suakmenėję, neatplėšdami nuo manęs akių, tarsi artimiausiam penktadieniui būčiau pažadėjęs jiems leidimą į Pleiservilio autokiną.

Užtrenkiau klasės duris, pasukau link didelio mokytojos stalo,

atsisėdau. Kojos manęs nebelaikė. Jei nebūčiau atsisėdęs, būčiau išsitiesęs ant grindų. Man teko pastumti misis Andervud kojas, kad į tarpą tarp spintelių galėčiau įsprausti savas. Revolverį pasidėjau ant stalo, užverčiau matematikės algebros vadovėlį, paguldžiau jį ant krūvos kitų, tvarkingai sudėtų kampe.

Štai tuomet Irma Beits veriamai sukliko, tarsi jaunas kalakutas, kuriam Padėkos Dienos išvakarėse nusuka galvą. Pernelyg vėlai. Sėdintys klasėje pasinaudojo pauze ir pagalvojo apie gyvenimą bei mirtį. Niekas jai nepritarė, ir mergina susigėdusi nutilo: nedera klykti pamokos metu, kad ir kokia svari atrodytų priežastis. Kažkas atsikosėjo. Kažkas krenkštelėjo. O tuomet Džonas Deino, Paršas, išslydo iš už stalo ir, praradęs sąmonę, išsitiesė tarpueilyje.

Likusieji spoksojo į mane.

- Jis pernelyg susijaudino, - paaiškinau aš.

Koridoriuje pasigirdo žingsniai. Kažkas kažko klausė, ar kas nesprogo chemijos laboratorijoje. Kažkas atsakė, jog nežino, ir tuomet sukaukė priešgaisrinė sirena. Pusė sėdinčių klasėje automatiškai pašoko.

- Viskas gerai, - nuraminau juos. - Nieko baisaus, dega viso labo mano spintelė. Aš pats ją padegiau. Sėskitės.

Tie, kurie atsistojo, paklusniai atsisėdo. Pažvelgiau į Sandrą Kros. Mergina sėdėjo trečioje eilėje, prie ketvirtojo stalo, ir jos veide nemačiau jokios baimės. Sandra atrodė lygiai taip, kaip ir visada. Seksuali Gera Mergaitė.

Mokiniai pabiro ant pievelės. Mačiau, kaip jie lipa per langus. Voveraitė, be abejo, nusiplovė. Voveraitėms nepatinka sumaištis.

Durys atsilapojo, aš stvėriau pistoletą. Misteris Vensas kyštelėjo galvą į klasę.

- Gaisras, - pranešė jisai. - Visiems... Kur misis Andervud?

- Antai, - tarstelėjau aš.

Jis įsistebeilijo į mane. Įmitęs vyriškis trumpai kirptais plaukais. Tik nukirptas, regis, sodo žirklėmis.

- Ką? Ką tu pasakei?

- Antai. - Šoviau į jį ir nepataikiau. Kulka sutrupino durų staktą.

- Viešpatie, - iškvėpė kažkas vidurinėje eilėje.

Misteris Vensas nesuvokė, kas vyksta. Nemanau, kad kas nors būtų tą suvokęs. Prisiminiau straipsnį apie paskutinį stiprų žemės drebėjimą Kalifornijoje. Rašė apie moterį, kuri, namui drebant, blaškėsi iš kambario į kambarį ir šaukė vyrui, kad tasai išjungtų ventiliatorių.

Misteris Vensas nusprendė grįžti į pradinį tašką:

- Pastate gaisras. Prašyčiau...

- Čarlis turi revolverį, - sududeno Maikas Geivinas - taip kasdieniškai, tarsi pranešinėdamas orų prognozę. - Manding, jūs verčiau...

Jis nespėjo užbaigti, nes antroji kulka pataikė misteriui Vensui į gerklę. Kraujas trykštelėjo į visas puses nelyginant vanduo, kai sviedi į tvenkinį akmenį. Vyriškis atsitraukė į koridorių, stvėrėsi už kaklo ir pargriuvo.

Vėl sukliko Irma Beits, ir vėl niekas jos nepalaikė. Jei būtų suspigusi Kerolė Grandžer, viena ji nebūtų likusi, bet, deja, niekas nenorėjo palaikyti kompanijos vargšelei Irmai Beits. Ji net vaikino neturėjo. Be to, visi žiūrėjo į misterį Vensą, kurio rankos vis lėčiau draskė grindis.

- Tedai, - kreipiausi į Tedą Džonsą, sėdintį prie pat durų. - Uždaryk duris ir užrakink jas.

- Ir ką gi tu sumanei? - paklausė Tedas. Jo žvilgsnyje regėjau išgąstį ir pasmerkimą.

- Smulkmenų dar nežinau, - atsakiau jam. - O kol kas uždaryk duris ir užrakink jas, gerai?

- Dega spintelė! - pasigirdo koridoriuje kažkieno riksmas. - Ei, Pitą Vensą ištiko širdies smūgis! Atneškite vandens! Atneškite...

Tedas Džonsas pakilo, uždarė duris, užrakino jas. Aukštas, su garintais džinsais, kareiviškais marškiniais su kišenėmis. Šaunus vaikinas. Visada juo žavėjausi, nors Tedas niekada nebuvo mano

draugas. Važinėjo tėvo dovanotu praeitų metų modelio "Mustangu", kurį visuomet statydavo ten, kur pridera. Šukavosi konservatyviai, ir galiu lažintis, jog būtent jo fizionomiją mėgindavo įsivaizduoti Irma Beits, gilią naktį traukdama iš šaldytuvo agurkėlį. Jis, tasai Tedas Džonsas, buvo šimtaprocentinis amerikietis su perdėm amerikietišku vardu bei pavarde. O Tedo tėvas buvo Pleiservilio banko viceprezidentas.

- Kas dabar? - paklausė Hermonas Džeksonas. Jo balse suskambo nuostaba.

- Hm-m. - Vėl pasidėjau revolverį ant stalo. - Manau, kas nors turėtų atgaivinti Paršą. Jis išsiterlios marškinius. Tai yra, jie taps dar purvinesni.

Sara Pastern isteriškai sukikeno ir užsispaudė burną delnu. Džordžas Jenikas, sėdintis kitapus tarpueilio nuo Paršo, palinko prie bendraklasio ir ėmė plekšnoti tam per skruostus. Paršas sudejavo, atsimerkė, užvertė akis ir subambėjo:

- Jisai nušovė Knygų Maišus.

Šįkart isteriškas krizenimas pasigirdo iš skirtingų vietų. Misis Andervud į kiekvieną pamoką ateidavo su dviem languotais plastikiniais portfeliais. Ją dar vadino Sju Du Karabinai.

Paršas svyruodamas pakilo, atsisėdo į savo vietą, jo akys vėl išvirto, skruostais nuriedėjo ašaros.

Kažkas ėmė daužyti duris, pradėjo tampyti rankeną.

- Ei! Ei, jūs! - berods, misteris Džonsonas, kuris neseniai pasakojo apie eseniečius. Pakėliau revolverį ir iššoviau į metaline viela armuoto matinio stiklo panelį. Kulka išgręžė dailią skylutę greta misterio Džonsono galvos silueto, ir misteris Džonsonas dingo, nelyginant paskubomis panirstantis povandeninis laivas. Klasė (išskyrus nebent Tedą) atidžiai ir susidomėjusi stebėjo įvykius, tarsi būtų atėjusi į naują filmą.

- Tenai kažkas turi ginklą! - šaukė misteris Džonsonas. Regis, jis nušliaužė nuo durų šalin. Pavojaus sirena netilo.

- Kas dabar? - vėl paklausė Hermonas Džeksonas. Neaukšto ūgio, paprastai gudriai besišypsantis, bet dabar toksai bejėgis ir pasimetęs, tarsi paklydęs miške ar iškritęs už laivo borto.

Nežinojau, ką atsakyti, todėl nusprendžiau patylėti. Lauke būriavosi kiti moksleiviai, pirštais badydami į 16-to kambario langus. Matyt, sužinojo, kas nutiko. Kiek vėliau mokytojai, daugiausiai vyriškiai, ėmė stumti juos tolyn nuo mūsų langų, link sporto salės.

Mieste, ant municipaliteto pastato, sustūgo priešgaisrinė sirena.

- Tarsi būtų pasaulio pabaiga, - suburkavo Sandra Kros.

Aš ir vėl nesumojau, ką atsakyti.

12.

Kokias penkias minutes, kol prie mokyklos atvažiavo ugniagesių mašinos, niekas nepratarė nė žodžio. Klasiokai žvelgė į mane, aš - į juos. Gal jie dar galėjo pasprukti ir žvilgsniais klausė, kodėl gi sėdi kaip sėdėję. *Kodėl jie nepašoko iš vietų ir nepabėgo, Čarli? Ką tu jiems padarei?* Vėliau kai kurie su baime klausinėjo: *Gal tu turi juodąją akį?* Aš jiems neatsakiau. Apskritai neatsakinėjau į klausimus, susijusius su tuo, kas tą rytą nutiko 16--tame kambaryje. Beje, pasakyti jiems tegalėjau viena: ko gero, jūs pamiršote, ką nūnai reiškia būti jaunam, gyventi petys petin su prievarta, snukių daužymu sporto salėje, girtuoklių ginčais Luisvilyje, grumtynėmis telefilmuose, žudynėmis kine. Daugelis mūsų čionykščiame autokine matė mažą mergaitę, ištrėkštą ant asfalto. Palyginti su ta tragedija, misis Andervud mirtis didesnių emocijų nesukėlė.

Aš nieko nesmerkiu, nekviečiu į kryžiaus žygius, mano būklė ne tokia. Paprasčiausiai sakau jums, kad ant Amerikos paauglio atsirita milžiniška smurto banga - tiek realiame, tiek ir įsivaizduojamame pasaulyje. Be to, aš tam tikra prasme tapau įžymybe: "Ei, ar girdėjai, Čarliui Dekeriui šiandien pavažiavo stogas?" - "Ne!" - "Tikrai?" - "Taip. Aš ten buvau. Visai kaip "Boni ir Klaide", tik Čarlis visiškai iškvaišo ir nebuvo spragintų kukurūzų".

Žinau, klasiokai manė, kad jiems nieko nenutiks. Todėl ir sė-

dėjo. Mane domino kitas klausimas: nejau jie vylėsi, kad aš pašausiu dar ką nors?

Prie ugniagesių sirenų prisidėjo dar viena, spigesnė. Veržliai artėjanti. Ne farai. Su tokiu įkvėpimu galėjo kaukti tik "greitosios pagalbos" sirena. Visuomet maniau, jog ateis diena, kai tos mašinos liausis gąsdinusios tuos, kuriuos turėtų gelbėti. Ir, kilus gaisrui, įvykus avarijai ar gamtiniam kataklizmui (kaip mano atveju), jos skubės į pagalbą, skambant "Bandžo reg" melodijai, atliekamai "Smaugikų iš Juodojo Miesto"*. Viešpatie, kad tik sulaukčiau tos dienos.

13.

Kadangi degė mokykla, gaisrinės departamentas atvyko pilnos sudėties. Pirmiausiai pasirodė departamento viršininkas, įlėkęs į platų pusapvalį privažiavimo taką su savo mėlynu "Ford pinto". Jam įkandin atriedėjo kopėčiomis pasišiaušusi mašina su gaisrininkais. Paskui du automobiliai su siurbliais.

- Įsileisi juos čionai? - paklausė Džekas Goldmanas.

- Dega koridoriuje. Ne čia.

- Duris atversi? - paklausė Silvija Reigan, stambi blondinė su prašmatnia krūtine ir gendančiais dantimis.

- Ne.

Jie jau lipo iš mašinų.

Maikas Geivinas pažvelgė į bėgančius ugniagesius ir sukikeno.

- Du tik ką susidūrė. Na, ir juokai.

Ant žemės išsitiesę ugniagesiai pakilo ir jau ketino drauge su likusiais pulti į pragarą, bet tuomet prie jų pribėgo du civiliai. Misteris Džonsonas, Žmogus-povandeninis laivas, ir misteris Greisas. Apie kažką sušneko su ugniagesių departamento šefu.

Tuo tarpu likusieji tempė žarnas su žėrinčiais antgaliais nuo siurblių link mokyklos durų.

*"Smaugikai iš Juodojo Miesto" - roko grupė iš to paties pavadinimo filmo.

- Stokit! - riktelėjo šefas.

Jie neryžtingai sustingo vidury pievelės, žėrintys antgaliai pakibo it variniai falai.

O ugniagesių departamento šefo pašnekesys su misteriu Džonsonu bei misteriu Greisu tęsėsi. Misteris Džonsonas rodė į 16-to kambario langus. Į diskusiją įsijungė ir Tomas Denveris, jis gi Suerzintas Kaklas, mokyklos direktorius. Visa tai priminė suėjimą prie pitčerio paskutinėje devintojo iningo* pusėje.

- Noriu namo! - spygtelėjo Irma Beits.

- Atvėsk, - tariau jai.

Ugniagesių šefas jau atsigręžė į savo šaunuolius, ketindamas pasiųsti juos į mūšį, bet misteris Greisas piktai papurtė galvą ir padėjo ranką jam ant peties. Pažvelgė į Denverį, kažin ką pasakė. Denveris linktelėjo ir nubėgo link paradinių mokyklos durų.

Vyriausias ugniagesys nenoriai susitaikė su tik ką priimtu sprendimu. Grįžo prie savo "Fordo", panaršė ant užpakalinės sėdynės ir išsitraukė prašmatnų megafoną su baterijomis. Galiu lažintis, ugniagesių departamente vyko nesiliaujanti kova už teisę juo naudotis. Šiandien šefas paprasčiausiai parodė saviškiams, kas namuose šeimininkas. Jis nukreipė megafoną į moksleivius, trypiančius pievelės pakraštyje.

- Prašau atsitraukti nuo pastato. Kartoju, prašau atsitraukti nuo pastato. Eikite link plento. Eikite link plento. Mes iškvietėme autobusus, kurie išvežios jus po namus. Šiandien... - Trumpas triukšmingas atodūsis. - ... užsiėmimai baigti. O dabar prašau atsitraukti nuo pastato.

Mokytojai, abu vyriškiai, o dabar drauge su jais ir moterys, nuginė moksleivius link plento. Tie nuolat gręžiojosi atgal, kad nepražiopsotų ko įdomaus. Akimis paieškojau Džo Makenedžio, bet nepamačiau.

- Ar galima ruošti namų darbus? - virpančiu balsu paklausė Melvinas Tomas.

Vieni nusijuokė, kitų veidai ištįso iš nuostabos. Matyt, tokio klausimo klasiokai nesitikėjo.

---

*Čarlzui Dekeriui kilo asociacijos su beisbolo maču.

- Aišku, galima. - Akimirkai susimąsčiau, paskui pridūriau: - Jei kas nori užrūkyti, nesivaržykite.

Gal koks trejetas mano bendraklasių kyštelėjo rankas į kišenes. Silvija Reigan, vaizduodama vilos šeimininkę, sužvejojo rankinėje aplamdytą "Kemel" pakelį, elegantišku mostu kyštelėjo cigaretę į burną, čirkštelėjo degtuką, užsirūkė, švystelėjo degtuką ant grindų. Ištiesė kojas, nekreipdama dėmesio į užsivertusį sijoną. Žodžiu, užkaifavo.

Žinia, tuo baigtis negalėjo. Kol kas viskas klojosi gerai, bet aš negalėjau visko įvertinti, visko apgalvoti. Beje, tai nebuvo labai svarbu.

- Jei kas nori persėsti, aš neprieštarausiu. Tik prašyčiau nepulti manęs ir nebėgti link durų.

Du ar trys pasikeitė vietomis, persėsdami prie savo draugų ar draugių, tačiau diduma pasiliko ten, kur ir sėdėjo. Melvinas Tomas atsivertė algebros vadovėlį, bet, regis, niekaip negalėjo susikaupti ir įsigilinti į lygčių sprendimo būdus. Ir stiklinėmis akimis spoksojo į mane.

Palubėje spragtelėjo metalas.

- Dėmesio. - Denverio balsas. - Dėmesio visiems, esantiems šešioliktame kambaryje.

- Klausau, - atsiliepiau.

- Kas kalba?

- Čarlis Dekeris.

Ilga pauzė.

- Kas pas jus dedasi, Dekeri?

Apmąsčiau klausimą.

- Veikiausiai aš kraustausi iš proto.

Vėl pauzė, dar ilgesnė. Ir retorinis klausimas:

- Ką dar iškrėtei?

Pažvelgiau į Tedą Džonsą. Tas linktelėjo.

- Misteri Denveri?

- Kas kalba?

- Tedas Džonsas, misteri Denveri. Čarlis turi revolverį. Jis

paėmė mus įkaitais. Jisai nužudė misis Andervud. Manau, kad jis nužudė ir misterį Vensą.

- Esu tikras, kad nužudžiau, - įsiterpiau aš.

- Ak, - iškvėpė misteris Denveris.

Sara Pastern vėl sukikeno.

- Tedai Džonsai?

- Klausau jūsų. - Tedas atrodė labai pasitikintis savimi, orus. Negalėjau juo nesižavėti.

- Kas yra klasėje, išskyrus tave ir Dekerį?

- Vieną sekundėlę, - vėl įsikišau. - Tuojau patikrinsim. Palūkėkite.

Atsiverčiau misis Andervud žurnalą.

- Važiuojam. Irma Beits?

- Aš noriu *namo*! - spygtelėjo Irma.

- Ji čia. Siuzana Bruks?

- Čia.

- Nensė Kaskin?

- Aš.

Perskaičiau visą sąrašą. Iš dvidešimt penkių žmonių neatsiliepė tik Piteris Franklinas.

- Piteris Franklinas nušautas? - ramiai pasiteiravo misteris Denveris.

- Jis serga kiaulyte, - atsakė Donas Loris, sukeldamas eilinį juoko protrūkį. Tedas Džonsas susiraukė.

- Dekeri?

- Taip?

- Tu juos paleisi?

- Ne dabar.

- Kodėl? - Balse skambėjo rūpestis ir nerimas.

Akimirkai man netgi pasidingojo, kad jo gailiuosi. Bet tučtuojau sutrypiau gailesčio daigus. Juk tai tolygu lošti pokerį iš stambių sumų. Štai vaikinas, kuris lošė kiaurą naktį, priešais jį krūvelė žetonų, ir ūmai jis pradeda prakišinėti. Stambiai prakišinėti. Tau norisi pagailėti ir jo, ir jo nykstančio turto. Bet visgi privalai nuslo-

pinti tą jausmą ir prispausti jį, antraip tas vaikis sutrėkš tave į sieną.

- Mes dar nebaigėme visų reikalų.

- Apie ką kalbi?

- Bus taip, kaip pasakysiu, - nukirtau ir išvydau, kaip suapvalėjo Kerolės Grandžer akys.

- Dekeri...

- Vadink mane Čarliu. Mano draugai vadina mane Čarliu.

- Dekeri...

Kilstelėjau kairiąją ranką, sukryžiavau pirštus.

- Jei nepradėsi vadinti manęs Čarliu, turėsiu ką nors nušauti.

Pauzė.

- Čarli?

- Taip jau geriau. - Paskutinėje eilėje Maikas Geivinas ir Dikas Kinas prisidengė burnas rankomis, slėpdami šypsenėles. Kiti šypsojosi man į veidą. - Tu mane vadinsi Čarliu, o aš tave vadinsiu Tomu. Sutarta, Tomai?

Ilga ilgutėlė pauzė.

- Kada tu juos paleisi, Čarli? Jie gi nepadarė tau nieko bloga.

Atriedėjo patrulių automobiliai - juodas baltas, vienas iš trijų, esančių mieste, ir mėlynas, iš valstijos policijos valdybos. Jie sustojo kitapus kelio, ir Džeris Keserlingas, policijos viršininkas, šiame poste pakeitęs Voreną Tolbotą, 1975 metais radusį prieglobstį Metodistų kapinėse, uždarė eismą, nukreipdamas automobilius aplinkkeliu.

- Tu mane girdi, Čarli?

- Taip. Kol kas negaliu pasakyti. Nežinau. Matau, atvažiavo farai.

- Juos iškvietė misteris Volfas. Manau, supratę, kas čia dedasi, jie išsikvies pastiprinimą. Atsiveš granatų su ašarinėmis dujomis, De... Čarli, ir šturmuos pastatą. Kam apsunkinti gyvenimą ir sau, ir bendraklasiams?

- Tomai?

- Ką? - Nenoriai.

- Kelk savo kaulėtą subinę nuo kėdės ir perduok farams, kad jie karčiai pasigailės, jei mėgins pasinaudoti ašarinėmis dujomis ar panašiai. Primink jiems, kas vadovauja paradui.

- Kodėl? Kodėl tu taip elgiesi? - Balse skambėjo pyktis, bejėgiškumas, baimė. Jautėsi, jog balso šeimininkas galiausiai suprato: jis - kraštinis, ir pasislėpti nebėra už ko.

- Nežinau. Aišku, čia ne paskui mergiotes lakstyti, Tomai. Bet tau nėra ko itin rūpintis. Turi padaryti tik viena: nukulniuot iki farų ir perduoti jiems mano žodžius. Ar nukulniuosi, Tomai?

- Nejau turiu iš ko rinktis?

- Teisingai. Rinktis neturi iš ko. Ir dar kai kas, Tomai.

- Kas? - neryžtingai perklausė jis.

- Aš ne itin tave myliu, Tomai. Ko gero, tu ir pats tą supratai, bet iki šiol tau buvo tik nusispjaut, kaip į tave žiūriu. Bet dabar aš jau nebe dosjė tavo spintoje, Tomai. Ar tą supratai? Ne šiaip segtuvas su popieriais, kurį gali užrakinti trečią valandą po pusiaudienio, darbo dienai pasibaigus. Ar suvokei pagaliau? - Tuomet pradėjau rėkti. - AR SUVOKEI, TOMAI? AR SUVOKEI ŠĮ GYVENIMIŠKĄ FAKTĄ?

- Taip, Čarli. - Balsas negyvas, be emocijų. - Suvokiau.

- O man regis, dar ne, Tomai. Bet suvoksi. Ši diena dar nebus pasibaigusi, ir visi mes suvoksime skirtumą tarp gyvų žmonių ir popierėlių, susegtų į dosjė, skirtumą tarp tikro darbo ir chaltūros. Ką apie tai manai, Tomai, bičiuli?

- Manau, tu ligonis, Dekeri.

- Ne, tu manai, aš ligonis, *Čarli.* Ar tą norėjai pasakyti, Tomai?

- Taip.

- Tai pasakyk.

- Aš manau, tu ligonis, Čarli. - Mechaninis atsakymas. Koksai tas Tomas įžeidus, stačiai kaip septynmetis kūdikis.

Denveris atsikosėjo, tarsi norėdamas pridurti dar kažką, bet nieko nebepasakė ir išjungė garsinį ryšį. Per klasę nuvilnijo šurmuliukas. Įdėmiai nužvelgiau juos visus. Akys tokios ledinės, abe-

jingos (galbūt tai šoko pasekmė; tu tarsi besikatapultuojantis naikintuvo pilotas - tik ką sėdėjai krėsle, o dabar pakibai tarp dangaus ir žemės. Ne, ne pakibai, o krenti, krenti ir viliesi, jog parašiutas galiausiai išsiskleis), ir tuomet mane aplankė pradinės mokyklos dvasia, sukuždėjusi: *Mokyklon jau kviečia varpelis ūmus, šiandien iškaliau viską, galiu būt ramus. Pasibaigė pamokos, skubam namolio, sužinojom daugiau, nei žinojom lig šiolei.*

Įdomu, mąsčiau, ką jie sužinojo šiandien? Ką sužinojau aš? Pasirodė geltoni mokykliniai autobusai. Kiti mokiniai keliavo namo, prie televizorių svetainėse, tranzistorinių imtuvų savo kambariuose. Tik 16-tame kambaryje tęsėsi mokslo diena.

Revolverio rankena pabeldžiau į stalą. Kuždesiukas nutyko. Dabar visi įdėmiai žvelgė į mane. O aš žvelgiau į juos. Teisėjas ir prisiekusieji? Ar prisiekusieji ir teisiamasis? Panorau nusikvatoti.

- Ką gi, košė, be jokios abejonės, užvirė. Manau, dabar mums reiktų pasikalbėti.

- Siaurame rate? - paklausė Džordžas Jenikas. - Tik tu ir mes?

Veidas protingas, anaiptol ne išsigandęs.

- Taip.

- Tuomet verčiau išjunk garsinio ryšio mikrofoną.

- Verčiau užčiaupk srėbtuvę, - tarstelėjo Tedas Džonsas. Džordžas su nuoskauda dėbtelėjo į jį.

Kapų tyloje atsistojau, perjungiau svertelį po garsiakalbiu iš režimo KALBĖTI-KLAUSYTI į režimą KLAUSYTI. Vėl atsisėdau. Linktelėjau Tedui.

- Jau mąsčiau apie tai, - sumelavau. - Tau nederėjo jo užsipulti.

Tedas nieko neatsakė, tik kažin kaip keistai šyptelėjo, tarsi įsivaizduodamas, o kokio gi aš skonio.

- Gerai. - Žvilgsniu aprėpiau klasę. - Galimas daiktas, aš kuoktelėjau, bet neketinu žudyti tų, kurie panorės pasikalbėti su manimi šia tema. Galite patikėti. Tad nesibijokite prasižioti. Tik nešnekėkite visi drauge. - Regis, dėl to galėjau ir nesirūpinti. -

Čiupkim jautį už ragų: ar kas nors išties mano, jog ketinu iššaudyti visus?

Kai kurie atrodė suglumę, tačiau niekas nieko nepasakė.

- Nesijaudinkite. Šaudyti neketinu. Mes paprasčiausiai pasėdėsime ir pasikalbėsime.

- Tu neblogai pasikalbėjai su misis Andervud. - Tedo lūpose šmėkščiojo vis ta pati keista šypsena.

- Man teko ją nužudyti. Žinau, tą sunku suprasti, bet... man teko. Taip jau išėjo. Ir misterį Vensą. Tačiau noriu, kad visi nusiramintų. Čia daugiau nieko nebenušausiu, jaudintis nėra ko.

Kerolė Grandžer droviai kilstelėjo ranką. Aš linktelėjau. Ji protinga, nieko nepasakysi, ir žodžio kišenėj neieško. Klasės prezidentė. Išleistuvių baliuje birželio mėnesį veikiausiai sakys kalbą mūsų klasės vardu. “Mes atsakingi už juodąją rasę” arba “Ateities viltys”. Kerolė jau padavė dokumentus į vieną iš žinomiausių merginų koledžų. Žmones amžiais kamuoja klausimas, ar tuose koledžuose daug nekaltų mergelių. Tačiau aš ant jos nepykau.

- Kada mes *galėsime* išeiti, Čarli?

Atsidusau, gūžtelėjau pečiais:

- Palauksim ir pažiūrėsim, kas iš viso to išeis.

- Tačiau mano mama jaudinsis!

- Kodėl turėtų? - paklausė Silvija Reigan. - Jinai žino, kur tu, negi ne?

Nusijuokė visi. Išskyrus Tedą Džonsą. Jis nesijuokė, ir aš supratau, jog nuo to vaikino nevalia nuleisti akių. Tedas vis dar šypsojosi ta vos pastebima žmogėdriška šypsenėle. Jis norėjo pakeisti įvykių eigą, tuo nėmaž neabejojau. Bet kodėl? Kad gautų “Bepročių Tramdytojo” medalį? Vargu. Kad taptų visų numylėtiniu: nepaisant denyje siaučiančio gaisro, saugiai parvairavo laivą į saugų uostą? Ne jo stilius. Nes Tedas nemėgo išsiskirti. Jis - vienintelis iš mano pažįstamų, kuris pirmaisiais mokslo metais išėjo iš futbolo komandos, sužaidęs trejas nepriekaištingas rungtynes iš eilės. Vaikinas, vadovaujantis miesto laikraštėlio sporto skyriui, Tedą pavadino geriausiu saugu per visą Pleiservilio vidurinės mokyklos

futbolo komandos istoriją. Tačiau Tedas Džonsas išėjo - netikėtai ir nieko neaiškindamas. O dar nuostabiau, kad jo populiarumas dėl to nėmaž nenukentėjo. Atvirkščiai, jis tik išaugo. Džo Makenedis, kuris visus ketverius metus žaidė kairiojo krašto gynėju ir pelnė nosies lūžį, persakė man Tedo atsakymą. Iš kelnių besineriantis treneris prispaudė vaikiną prie sienos, reikalaudamas pasakyti priežastį, o tas atsakė: futbolas - ganėtinai kvailas žaidimas, ir jisai (Tedas) mano, jog savo laiką gali praleisti turiningiau. Jūs suprantate, kodėl jį gerbiau, tačiau niekaip neįstengiau suvokti, kurių galų šiandienos įvykius Tedas Džonsas laiko asmeniniu įžeidimu. Aišku, jei būčiau turėjęs laiko pagalvoti, gal ir būčiau ką išmąstęs, tačiau ratas jau sukosi.

- Tu kuoktelėjai? - netikėtai paklausė Hermonas Džeksonas.

- Ko gero, - atsakiau. - Mano manymu, tik beprotis gali žudyti kitus žmones.

- Tuomet gal verčiau pasiduok, - tęsė Hermonas. - Kreipkis pagalbos. Pas daktarą. Juk supranti.

- Ar pas tokį, kaip Greisas? - paklausė Silvija. - Viešpatie, na, ir seilius. Man teko su juo pabendrauti. Po to, kai švystelėjau rašalinę į tą seną raganą Grin. Jis stačiai nestygo, kaip norėjo dirstelti man po sijonu, ir visaip ragino papasakoti jam apie savo lytinį gyvenimą.

- Tarsi tu jį turėtum, - pašmaikštavo Petas Ficdžeraldas, sukeldamas garsaus juoko protrūkį.

- Turiu ar ne, ne tavo suknistas reikalas, - atkirto Silvija. Švystelėjo nuorūką ant grindų, sutrynė batu.

- Tai ką gi mums daryti? - paklausė Džekas Goldmanas.

- Kol kas plauksime pasroviui, - atsakiau. - Ir viskas.

Anapus pievelės pasirodė antroji patrulinė mašina. Spėjau, kad trečioji šiuo metu stovi prie Džunioro užkandinės, laukdama kavos ir spurgų krovinio. Denveris kalbėjosi su patruliu iš valstijos policijos valdybos, dėvinčiu mėlynas kelnes ir nepamainomą plačiabrylę skrybėlę. Prie posūkio į plentą Keserlingas praleido kelias lengvąsias mašinas, atvykusias pasiimti vaikų, neišvažiavusių au-

tobusais. Vaikai sulipo į mašinas, ir tos skubiai nuvažiavo. Misteris Greisas kalbėjosi su vyriškiu, vilkinčiu dalykinį kostiumą. Tą žmogų mačiau pirmąkart. Ugniagesiai stovėjo pievelėje ir rūkė lūkuriuodami, kol kas nors jiems pasakys, ką daryti: gesinti gaisrą ar važiuoti namo.

- Ar visa tai kaip nors susiję su Karlsono sumušimu? - paklausė Korkis.

- Iš kur man žinot? - piktai atšoviau aš. - Jei žinočiau, kodėl elgiuosi taip, kaip elgiuosi, gal nieko panašaus ir nedaryčiau.

- Tai vis dėl tavo tėvų, - netikėtai pratarė Siuzana Bruks. - Tikriausiai dėl tėvų.

Nustebęs pažvelgiau į ją. Siuzana Bruks buvo iš tų mergaičių, kurios niekada nerodo iniciatyvos ir į klausimus atsakinėja tik tada, kai mokytojas kreipiasi būtent į jas. Labai darbšti, labai rimta mergina. Simpatiška, bet protu nepasižyminti. Tokios paprastai turi labai gabų vyresnįjį brolį ar seserį, štai mokytojai ir iš jų tikisi kažko panašaus bei daug reikalauja. O jos niekada nesiskundžia ir iš visų jėgų velka jungą. O paskui išteka už tolimųjų reisų vairuotojų ir persikelia į Vakarų pakrantę, kur šeimininkauja savo virtuvėse su plastiku apmuštais stalais bei lentynomis ir kaip įmanydamos rečiau rašo laiškus Rytuose pasilikusiems giminaičiams. Gyvena tykiai, ramiai, klestėdamos toli nuo talentingojo brolio ar sesers.

- Mano tėvai, - pakartojau ir susimąsčiau - gal vertėtų jiems papasakoti, kaip, sulaukęs devynerių, medžiojau kartu su tėvu. “Mano pirmoji medžioklė”. Autorius - Čarlzas Dekeris. Paantraštė: “Kaip nugirdau tėvo pasakojimą apie kai kurias čerokių tradicijas”. Šlykštu.

Kreivai dėbtelėjau į Tedą Džonsą ir išsyk vidujai susitelkiau. Jo veidas perkrypo nuo įtūžio, tarsi kažkas būtų įgrūdęs vaikinui burnon citriną, o paskui per prievartą sugniaužęs žandikaulius. Ar švystelėjęs į jo smegenis giluminę bombą, sukėlusią grėsmingas psichovibracijas.

- Apie tai rašoma visose psichologijos knygose, - tęsė Siuzana, nė nepastebėdama, kas darosi Tedui. - Faktiškai... - Ji nutilo,

ūmai suvokusi, jog kalba (visų pirma, normaliu tonu, tarsi nieko nė nebūtų nutikę, antra, prieš *visą* klasę), ir tirštai nuraudo. Mačiau liemenėlės petnešėles, persišviečiančias per šviesiai žalią jos palaidinės audinį.

- Mano tėvai, - pratariau vėl ir vėl nutilau. Atmintis perkėlė mane į medžioklę su tėvu, bet tuomet prisiminiau, kaip prabudęs išvydau šakų šešėlius, šokančius ant tampriai ištempto palapinės brezento. (Brezentas ištemptas tampriai? Galite neabejoti. Palapinę statė tėvas, o pas jį visada viskas tampru, be menkiausios klostelės.) Žvelgdamas į judančias šakeles, su perpildyta šlapimo pūsle, jausdamasis visai mažytis... tuomet prisiminiau kitą savo gyvenimo epizodą, iš dar tolimesnės vaikystės. Nenorėjau apie jį kalbėti. Nepasakojau ir misteriui Greisui. Gal nuo jo išties driekėsi gijelė link šiandienos įvykių. Be to, Tedas. Tedui į visa tai nusispjaut. O gal ir be reikalo. Gal tas epizodas svarbus ir jam. Gal dar ne vėlu... padėti Tedui. Įtariau, jog man viskas jau baigta, betgi ne veltui sakoma, jog mokslas - šviesa. Bet kokioje situacijoje. Sunku nesutikti.

Lauke nieko ypatinga nevyko. Atvažiavo paskutinė patrulinė mašina. Kaip ir tikėjausi, iki lubų prikrauta kavos bei ėdesio. Ar gaisras, ar įkaitai, o valgyti juk norisi.

- Mano tėvai... - pradėjau aš...

14.

...Mano tėvai susipažino vestuvėse, o po metų nuotaka sudegė gyva. Jei netikit ženklais, tas šiurpus nutikimas veikiausiai nieko ir nereiškia, ir jokių sąsajų su šiandiena čia veikiausiai nėra. Ją vadino Džese Deker Hanaford. Būdama Džese Deker, ji su mano mama gyveno viename Meino universiteto studentų bendrabučio kambaryje, kur abi rašė diplominius politologijos darbus. Nutiko štai kas: Džesės vyras išvyko į neeilinį posėdį, o Džesė nuėjo į vonią, ketindama išsimaudyti po dušu. Parkrito, susitrenkė galvą ir neteko sąmonės. O virtuvėje greta įjungtos viryklės gulėjo inda-

šluostė. Iš pradžių įsiliepsnojo ji, o paskui ir visas namas. Laimei, Džesė ničnieko nepajuto.

Trumpiau tariant, nieko gera iš tų vestuvių neišėjo, išskyrus tą faktą, kad jose susipažino mano mama ir Džesės Deker Hanaford brolis. Tuomet jisai tarnavo jūreiviu laivyne. Po jungtuvių ceremonijos Dekeris pakvietė mamą šokiui. Toji sutiko. Jiedu susitikinėjo šešetą mėnesių, o paskui susituokė. Dar po keturiolikos mėnesių gimiau aš. Kaip beskaičiavau, vis vien išėjo, kad mane jie pradėjo arba prieš, arba išsyk po to, kai vonios kambaryje sudegė tėvo sesuo. Ji tėvų vestuvėse buvo liudininke. Dažnai žiūrinėdavau vestuvių fotografijas, žadinančias keisčiausius jausmus. Džesė laiko baltutėlį mamos suknelės šleifą. Džesė ir jos vyras, Brajanas Hanafordas, besišypsantys antrajame plane, o priešaky mama ir tėvas pjausto vestuvinį tortą. Džesė, šokanti su dvasininku. Ir visose fotografijose tik penketas mėnesių beskyrė ją nuo dušo ir virtuvinės pašluostės, paliktos pernelyg arti viryklės. Taip norėjosi įžengti į vieną iš tų žvilgančių stačiakampių ir tarti jai: "Tu niekada netapsi mano teta Džese, jei ir toliau maudysies po dušu, vyrui išvykus. Būk atsargi, teta Džese". Bet praeities nepakeisi. Kas lemta, to neišvengsi, ir panašiai.

Džesė ir Brajanas susituokė, mama ir tėvas susitiko, ir galiausiai gimiau aš. Vienintelis kūdikis, antro mama jau nebenorėjo. Ji intelektualė, mano mama. Skaito angliškus detektyvus, bet ne Agatą Kristi. Jos numylėtiniai - Viktoras Kaningas ir Hemondas Inis. Iš periodikos renkasi "*Manchester guardian*", "*Monoklį*" ir "*Knygų apžvalgą*" kurią leidžia "*New York Times*". Mano tėvas, padaręs karjerą laivyne ir dabar atsakingas už naujokų verbavimą, renkasi viską, kas amerikietiška. Jam patinka "Detroito tigrai" ir "Raudonieji Detroito sparnai"*, jis vaikščiojo su juodu raiščiu ant rankovės, kai numirė Vincas Lombardis. Tikrai, prisiekiu Dievu. Tėvas skaito Ričardo Starko romanus apie Parketą, va-

*Atitinkamai beisbolo ir ledo ritulio komandos.

gį. Mamai tai atrodė juokinga. Galiausiai jinai nebeištvėrė ir pasakė jam, kad Ričardas Starkas - Donaldo Vestleiko pseudonimas, o minėtasis Vestleikas savo vardu leidžia ironiškus detektyvus. Tėvas pabandė perskaityti vieną iš jų ir bjaurėdamasis nusviedė į šalį. Paskui į Starką/Vestleiką ėmė žiūrėt kaip į naminį šunį, kuris ūmai ėmė urgzti ant šeimininko ir pamėgino įsikibti tam į gerklę.

Pats pirmas mano vaikystės prisiminimas: prabundu naktį ir galvoju, kad miriau. Iki tos akimirkos, kol pastebiu ant sienų ir lubų judančius šešėlius: už mano lango auga didelė sena guoba, ir vėjas judina jos šakas. Tą naktį, pirmąją naktį, kurią įsiminiau, danguje veikiausiai švietė pilnatis (medžioklinė pilnatis, taip ją vadina, tiesa?), nes šešėliai ant sienų atrodė labai ryškūs. Jie priminė ilgus judančius pirštus. Dabar, kai apie tai mąstau, jie man primena lavono pirštus. Bet anuomet negalėjau taip manyti. Man buvo tik treji. Tokio amžiaus kūdikis negali žinoti, kas yra lavonas.

O paskui pasigirdo žingsniai. Koridoriuje. Kažkas siaubingas sėlino tamsoje. Ėjo pas mane. Girdėjau, kaip girgžda, girgžda, girgžda grindys.

Pakrutėti negalėjau. Gal nė nenorėjau. Neatmenu. Tiesiog gulėjau ir stebėjau pirštus-šakas, judančias ant sienų bei lubų, laukiau, kada gi Girgždanti Pabaisa pasieks mano kambarį ir atlapos duris.

Praėjo daug laiko (gal valanda, o gal - tik kelios sekundės), kol galiausiai sumojau, kad Girgždanti Pabaisa atslinko ne manęs. Šiaip ar taip, kol kas aš jos nedominau. Ji atėjo mamos ir tėčio. Ir dabar šeimininkavo jų miegamajame, koridoriaus gale.

Gulėjau, stebėjau pirštus-šakas ir klausiausi. Aišku, dabar viską atmenu gana miglotai, kažkas pasimiršo, bet ničnieko neišsigalvoju. Atsimenu, kaip nuo vėjo gūsių drebėjo stiklas. Prisimenu, kaip apsišlapinau ir labai patenkintas tysojau šiltoje drėgmėje. Ir dar atsimenu Girgždančią Pabaisą.

O paskui, gerokai vėliau, išgirdau mamos balsą, pridususį, susierzinusį, mažumėlę išsigandusį: "Liaukis, Karlai! - Vėl girgždesys. - *Pakaks*!"

Tėvo murmesys.

Ir vėl motinos balsas: "Man vis vien! Negali, vadinas, negali! *Liaukis, aš noriu miego!*"

Taip viską sužinojau. Užsnūdau, bet viską sužinojau: Girgždanti Pabaisa - mano tėvas.

15.

Niekas nieko nepasakė. Kai kurie nepagavo esmės - jei tokia apskritai buvo, kuo anaiptol nesu tikras. Jie vis dar laukiamai stebeilijo į mane, veikiausiai norėdami išgirsti tęsinį.

Kiti apžiūrinėjo savo rankas - be abejo, jausdamiesi sutrikę. Bet Siuzana Bruks stačiai švietė iš pasitenkinimo. Džiugindama mane. Jaučiausi it fermeris, kratantis mėšlą ir auginantis javus.

Tačiau niekas nieko nesakė. Pažvelgiau į misis Andervud. Ji tysojo, pusiau primerkusi stiklines akis. Sąžinė manęs negraužė. Mano manymu, misis Andervud niekuo nesiskyrė nuo švilpiko, kurį kartą pašoviau tėvo karabinu. Jos ranka ropojo musė. Šlykštėdamasis nusigręžiau.

Atvyko dar keturios patrulinės mašinos. Palei plentą, kiek tik akys užmatė, išsirikiavo kiti automobiliai. Ten susirinko didžiulė minia. Dirstelėjau į Tedą. Jis kilstelėjo kumščius iki pečių ir nusišypsojo, atkišdamas aukštyn didžiuosius pirštus.

Vaikinas tylėjo, tačiau jo lūpos krutėjo. Žodį supratau be vargo: *Šūdas*.

Niekas nenutuokė apie nebylų mudviejų dialogą. Tedas jau ketino prabilti, bet aš norėjau, kad viskas dar kuriam laikui liktų tarp mudviejų.

Ėmiausi iniciatyvos ir tariau:

16.

- Kiek atmenu, mano tėvas visuomet manęs nekentė.

Ganėtinai nepagrįstas tvirtinimas, žinau, kaip neįtikinamai jis skamba. Jame girdėti kaprizingumas ir perdėjimas, šio ginklo visuo-

met griebiasi paaugliai, jei tėvas neduoda savo automobilio, kai bičiulei jau pažadėtas vizitas į autokiną, arba grasina kaip reikiant išperti kailį, jei atžala antrą kartą susikirs per istorijos egzaminą. Švietėjiškame mūsų amžiuje visi žino, jog psichiatrija - Dievo dovana nelaimingai nusikamavusiai žmonijai, kadangi padeda atsikratyti baimės nusidėti, pažeidus Senojo Testamento priesakus. Pakanka pasakyti, jog vaikystėje tavęs nekentė tėvas, ir gali terorizuoti visą apylinkę, prievartauti moteris, padeginėti bingo klubus ir podraug tikėtis išteisinimo.

Tačiau egzistuoja ir kita pusė: jeigu tai tiesa, niekas tavimi nepatikės. Tu nelyginant tasai mažas berniukas, kuris šaukia: “Vilkas, vilkas!” Jam ši tiesa atrodo neginčijama. Galutinai tą įsisąmoninau po susirėmimo su Karlsonu. Beje, nemanau, jog mano tėvas visa tai suvokė. Jei pamėgintume prisikasti iki tiesos, suprasti jo motyvus, jis veikiausiai pareikštų, jog nekentė manęs vardan mano paties gerovės.

Ko gero, gyvenimas tėvui buvo it retas kolekcinis automobilis. Nes ir vienas, ir kitas yra unikalūs bei nepakeičiami, tu uoliai stengies palaikyti juos idealios darbinės būklės. Kartą per metus išritini iš garažo, norėdamas sudalyvauti senų automobilių parade. Nei lašo tepalo benzino bake, nei dulkelės karbiuratoriuje, visi varžtai prisukti, niekas netabaluoja ir nevirpa. Po kiekvieno tūkstančio mylių reguliuojamas variklis, keičiama alyva, sutepama tas, ką reikia sutepti. Kiekvieną sekmadienį korpusas įtrinamas vašku, visuomet tuo pačiu laiku, prieš pat sportinių laidų transliaciją. Mano tėvo devizas: “Visada sveikas - visada pasiruošęs”. Ir jei paukštelis paliks žymelę ant priekinio stiklo, jo šūdelį reikia nuvalyti anksčiau, nei tas pridžius.

Šitaip savo gyvenimą rikiavo mano tėvas, o aš buvau šūdelis ant priekinio jo stiklo.

Mano tėvas visuomet pasižymėjo ramumu. Aukštas, rusvaplaukis, su labai šviesa, saulėje išsyk nusvylančia oda, bruožuose slypi kažin kas beždžioniška, tačiau veidas malonus, neatstumiantis. Tiesa, vasarą jis atrodydavo piktas, raudonas nuo nudegimų, su akimis-ledokšniais. Kai man sukako dešimt, tėvą perkėlė į Bostoną, ir mes

jį matydavome tiktai savaitgaliais. O anksčiau, kol tarnavo Portlende, jisai niekuo nesiskyrė nuo kitų tėvų, išvykstančių į darbą devintą ryto ir grįžtančių po penktos, na, nebent tuo, jog vietoj baltų marškinių dėvėjo chaki spalvos ir visuomet ryšėjo juodą kaklaryšį.

Biblijoje pasakyta, jog už tėvų nuodėmes kenčia jų vaikai, ir tai, galimas daiktas, tiesa. Tik aš galėčiau pridurti, jog mano daliai teko ir kitų sūnų tėvų nuodėmės.

Tėvui nebuvo lengva vadovauti šauktinių punktui, ir aš dažnai pagalvodavau, kad jisai su kur kas didesniu džiaugsmu tarnautų kokiame nors laive. Ir aš iš laimės būčiau devintam danguj. O šauktinių punkte neįkainojami, unikalūs automobiliai jo akivaizdoje virto dulkėmis, rūdijo ir byrėjo. Tėvas kvietė tarnauti gausybę romeo, krante paliekančių nėščias džiuljetas. Kvietė vaikinus, kurie nė nenutuokė, kur pakliuvo, ir tuos, kurie galvojo vien apie tai, kaip kuo greičiau užbaigus tarnybą. Kvietė vietos chuliganus, kuriems teks rinktis tarp muštro laivyne ir griežtos pataisos kolonijų tvarkos. Kvietė mirtinai persigandusius buhalterius, kuriuos pripažino tinkamais karinei tarnybai ir kurie kaip įmanydami stengėsi išvengti Vietnamo apkasų. Jis kvietė bukagalvius su kvadratiniais žandikauliais, kuriems teko mokytis rašyti savo pavardę, nes visų tų šaunuolių intelekto koeficientas neviršijo skrybėlės dydžio.

O namuose tėvo laukiau aš, kažkuo panašus į šauktinius, kurie jam taip įgrįsdavo darbe. Mečiau jam iššūkį. Ir, turiu pastebėti, jis manęs nekentė ne todėl, kad buvau. Jo neapykantą sąlygojo kas kita: tėvas nežinojo, ką priešpastatyti tam iššūkiui. Gal ir būtų suradęs adekvačias priemones, jei būčiau buvęs labiau jo, o ne mamos, sūnus. Ir jeigu mudu su mama nebūtume to žinoję. Jisai taip mane ir vadino: mamytės sūneliu. Ir, galimas daiktas, neklydo.

Vieną 1962 metų rudens dieną aš nusprendžiau pamėtyti akmenis į antralangius, kuriuos tėvas paprastai sudeda prieš žiemą. Visa tai nutiko spalio pradžioje, šeštadienį, ir tėvas, kaip visada, viską darė nuodugniai, žingsnis po žingsnio, kad išvengtų klaidų ir be reikalo negaištų.

Visų pirma jisai ištraukė rėmus iš garažo (dar pavasarį perdažė

juos žaliai) ir išrikiavo palei namą, prie kiekvieno lango. Regiu jį kaip šiandien - aukštą, su nuo saulės paraudusia oda, ir nuo to raudonio tėvo veidas darosi piktas. O man saulė neatrodo kaitri, be to, pučia vėsus vėjelis. Tiesą sakant, spalis man patinka. Labai geras mėnuo.

Sėdėjau ant apatinio priebučio laiptelio ir stebėjau tėvą. 9-tuoju keliu nuolat švilpė mašinos, dešinėn - į Vindzorą, kairėn - į Harlou ir Friportą. Mama grojo rojaliu. Kažkokį minorinį kūrinį, manding, Bachą. Bet, kita vertus, kad ir ką ji begrotų, viskas skambėjo it Bachas. Vėjas tai sustiprindavo garsus, tai nešdavo juos šalin. O vėliau, kada beišgirsdavau tą melodiją, visuomet prisimindavau aną dieną. Minorinė Bacho fuga antralangiams.

Vis tebesėdėjau priebutyje. Pro šalį pravažiavo 1956 matų laidos "Fordas" su kitos valstijos numeriais. Tikriausiai į Vindzorą, pašaudyti kurapkų ir fazanų. Prie guobos, kurios šakos nakčia metė šešėlius ant mano kambario sienų, nutūpė liepsnelė. Pakapstė nukritusius lapus, ieškodama kirminėlių. Mama vis grojo ir grojo. Panorėjusi ji puikiai grodavo ir bugi-vugi, bet taip nutikdavo nedažnai. Mamai nepatiko šiuolaikinės melodijos. Gal ir gerai, kad nepatiko. Nes net bugi-vugi skambėdavo taip, tarsi jį būtų parašęs Bachas.

Ir tuomet man dingtelėjo puiki mintis: o kodėl gi nesudaužius antralangių stiklų? Visų iki vieno. Iš pradžių reikia suskaldyti viršutinius, paskui apatinius.

Galite pagalvoti, kad aš sąmoningai ar nesąmoningai norėjau atkeršyti tėvui, savaip pakoreguoti tą jo neįkainojamą idealią tvarką. Bet reikalas tas, jog tą akimirką tėvas mano mintyse nefigūravo. Diena pasitaikė šilta ir saulėta. Man buvo ketveri. Puiki spalio diena, labai tinkama daužyti stiklus.

Atsistojau ir nupėdinau rinkti akmenų. Vilkėjau šortus, ir akmenis grūdau į priekines kišenes, kurios veikiai išsipūtė taip, tarsi jose gulėtų stručio kiaušiniai. Pro šalį nuriedėjo dar vienas automobilis. Aš pamojau ranka. Vairuotojas atsakė tuo pačiu. Greta jo sėdinti moteris ant kelių laikė kūdikį.

Vėl perėjau pievelę, išsitraukiau iš kišenės akmenį ir švystelėjau jį į rėmą, stovintį prie svetainės lango. Švystelėjau iš visų jėgų. Ir nepataikiau. Išsitraukiau antrą, tik šįsyk priėjau prie pat antralangio.

Smegenimis nušiureno lengvas vėjelis, ir aš akimirkai sunerimau. Dabar nepataikyti negalėjau. Ir pro šalį nepramečiau.

Nužingsniavau palei namą, daužydamas stiklus. Iš pradžių svetainės rėme. Paskui muzikos kambario. Tas rėmas stovėjo prie mūrinės sienos, ir, sudaužęs stiklą, aš pažvelgiau į mamą, grojančią rojaliu. Ji vilkėjo tik perregimą mėlyną apatinuką. Išvydusi, jog stebeiliju pro langą, mama pametė ritmą, paskui plačiai man nusišypsojo ir užgrojo vėl. Matote, kaip viskas nutiko. Ji net neišgirdo dūžtančio stiklo garso.

Žinote, įdomu, bet man anaiptol neatrodė, jog darau kažką negera, man paprasčiausiai buvo smagu. Mažas vaikas malonumus renkasi visai ne taip, kaip suaugęs: jei antralangiai būtų sudėti į vietas, man nebūtų kilęs noras daužyti stiklus.

Jau prisitaikiau, ketindamas sudaužyti paskutinį rėmą, prie kabineto, tik ūmai petį sugniaužė kažkieno ranka ir apgręžė mane. Tėvas. Paklaikęs iš pykčio. Tokio pikto jo dar nebuvau matęs. Akys susiaurėjusios, liežuvis sukąstas tarp dantų, nelyginant epileptiko. Jis taip mane išgąsdino, jog net surikau. Tarsi mama būtų atėjusi pusryčiauti su Helouvyno kauke.

- Šunsnuki!

Jis kilstelėjo mane abiem rankom, dešiniąja sugniaužė abi kulkšnis, kairiąja primygo mano kairiąją prie krūtinės, ir sviedė ant žemės. Manau, sviedė iš visų jėgų. Gulėjau, neįstengdamas įkvėpti, o jisai spoksojo į mane. Mačiau, kaip nyksta jo įniršio kaukė. Nepajėgiau rėkti, nepajėgiau kalbėti, nepajėgiau pajudinti diafragmos. Kūną paralyžiavo aštrus skausmas.

- Aš nenorėjau. - Tėvas atsiklaupė greta manęs. - Ar tau nieko nenutiko? Juk viskas gerai, ar ne, Čakai? - Čaku mane vadindavo tuomet, kai mudu kieme žaisdavome kamuoliu.

Galiausiai man pavyko įsiurbti į plaučius oro. Prasižiojau ir suklykiau. Klyksmas išgąsdino mane, tad po pirmojo išsiveržė antras, dar garsesnis. Ir akių trykštelėjo ašaros. Muzika nutilo.

- Tau nereikėjo daužyti stiklų. - Pyktį išstūmė baimė. - O dabar nutilk. Dėl Dievo meilės, būk gi vyras.

Jis trūktelėjo mane ir pastatė ant kojų - kaip tik tą akimirką, kai iš už kampo vienais apatiniais atbėgo motina.

- Kas atsitiko? - sušuko jinai. - Čarli, tu susipjaustei? Kur? Parodyk gi man, kur!

- Jis nesusipjaustė, - atsainiai atsiliepė tėvas. - Jis bijosi, kad bus išpertas. O išpertas bus, galite neabejoti.

Puoliau prie mamos, veidu įsikniaubiau jai į pilvą, į švelnų apatinuko šilką, kvėpdamas nuo jos sklindantį salsvą aromatą. Man dingojosi, kad galva išsipūtė nelyginant balionas. Nepaliaudamas raudojau visu balsu. Ir tvirtai užsimerkiau.

- Apie ką šneki, koks pėrimas? Jis visas pamėlynavęs! Jeigu tu jį mušei, Karlai...

- Jis ėmė rėkti pamatęs, kad einu artyn!

Balsai sklido iš viršaus, tarsi leisdamiesi nuo kalnų viršūnių.

- Važiuoja automobilis. Eik į namą, Rita.

- Eime, branguti, - suburkavo mama. - Nusišypsok mamytei. Plačiai nusišypsok. - Ji atplėšė mane nuo savo pilvo, nušluostė ašaras. Ar jums mama kada nors šluostė ašaras? Poetai neklysta. Tai vienas iš pačių nepamirštamiausių prisiminimų drauge su pirmosiomis sporto rungtynėmis ir pirmuoju erotiniu sapnu. - Nusiramink, mielasis, nusiramink. Tėvelis nenorėjo ant tavęs pykti.

- Tai Semas Kastigėjus su savo žmona, - sunkiai atsiduso tėvas. - Dabar išskalambys po visą miestą. Tikiuosi...

- Eime, Čarli. - Mama paėmė mane už rankos. - Eime, išgersim šokolado.

- Po velnių. - Pažvelgiau į tėvą. Jisai stovėjo prie vienintelio išgelbėto antralangio ir gniaužė kumščius. - Kai persiu jam kailį, tas lepūnėlis staugs vilku.

- Nieko tu nepersi. Ir šiaip jau mirtinai išgąsdinai vaiką.

Tada tėvas žengtelėjo prie jos, pamiršęs apatinuką, Semą ir jo žmoną. Stvėrė mamą už peties ir parodė sudaužytą virtuvės antralangį.

- Pažiūrėk! Pažiūrėk! Čia jo darbas, o tu ketini tą niekdarį girdyti

šokoladu! Jisai jau nebe kūdikis, Rita, ir tau metas liautis maitinus jį krūtimi!

Prisiglaudžiau prie motinos šlaunies, o ji išplėšė petį. Odoje liko baltos pirštų žymės, kurios tučtuojau paraudo.

- Eik į namą. - Ji net nepakėlė balso. - Tu elgiesi kvailai, Karlai.

- Aš ketinu...

- Nereikia man sakyti, ką tu ketini daryti! - ūmai suriko ji, žengdama tėvo link. Tasai atsitraukė. - Eik į namą! Tu ir šiaip pakankamai prikrėtei! Eik į namą! Eik pas draugelius ir nusilak! Eik, kur tik nori! Bet... *kad daugiau tavęs nematyčiau!*

- Bausmė, - aiškiai, ramiai ištarė tėvas. - Ar koledže tave kas nors mokė šio žodžio, o gal dėstytojams pristigo laiko, nes jie grūdo tau į galvą tuos liberalius niekus? Kitą sykį jisai sudaužys ką nors vertingesnio už langus. O paskui sudaužys tau širdį. Beprasmiškas griovimas...

- *Nešdinkis!* - sukliko mama.

Aš vėl pravirkau, atsitraukiau nuo jų atatupstas. Mama tučtuojau stvėrė mane už rankos. *Viskas gerai, mielasis*, kalbėjo ji, bet aš spoksojau į tėvą, kuris apsigręžė ir nuėjo šalin, tarsi nuskaustas vaikas. Ir tik tuomet, savo akimis pamatęs, kaip lengva jį išvaryti, tik tada ryžausi jo nekęsti.

Kai mudu su mama jos kambaryje gėrėm kakavą, papasakojau jai, kaip tėvas sviedė mane ant žemės. Papasakojau apie tai, kad tėvas jai melavo.

Ir pasijutau stiprus.

17.

- O kas nutiko paskui? - trūkinėjančiu balsu paklausė Siuzana Bruks.

- Nieko ypatinga, - atsakiau. - Viskas susitvarkė.

Dabar, išsikalbėjęs, net nustebau, kodėl tokį ilgą laiką žodžiai strigo man gerklėj, neleisdami prabilti šia tema. Kadaise draugavau

su vienu vaikinu, Herku Orvilu, kuris prarijo pelę. Aš tvirtinau, kad neprarys, o jisai prarijo, susilažinęs. Žalią. Mažą lauko pelytę, kurią mudu radome sveikutėlaitę. Veikiausiai nudvėsusią nuo senatvės. Šiaip ar taip, Herko motina kaip sykis džiaustė išskalbtus baltinius ir dirstelėjo į mus (o mudu sėdėjome priebutyje) būtent tą akimirką, kai Herkas susigrūdo pelę į burną, galva į priekį.

Ji suriko (ak, kaip vaikus gąsdina tie suaugusiųjų riksmai!), pribėgo prie mūsų ir sukišo pirštą Herkui į gerklę. Herkas išvėmė pelę, pietums suvalgytą mėsainį ir kažkokius pomidorų padažo spalvos drebučius. Ir jau pradėjo klausinėti motinos, kas, tiesą sakant nutiko, kai ūmai apsivėmė ir *ji*. Tarp visų tų vėmalų nudvėsusi pelė atrodė netgi labai neblogai. Kur kas geriau, nei daugelis kitų dalykų. Moralė paprasta: išvemkite praeitį, kai nebeįstengiate gyventi dabartimi, ir kai kas tuose vėmaluose pasirodys delikatesu. Jau norėjau pasidalinti su jais savo pamąstymais, bet pamaniau, kad klasiokams šios mintys sukels pasibjaurėjimą - kaip ir istorija apie čerokių tradicijas.

- Tėvas kelias dienas praleido lindynėje. Ir viskas. Jokių skyrybų. Jokių toli siekiančių pasekmių.

Kerolė Grandžer norėjo kažką pasakyti, bet tuomet pakilo Tedas. Veidas išblyškęs, tik ant skruostų liepsnoja dvi raudonos dėmės. Sakiau jums, plaukus jisai skirdavo per vidurį, kad tie tarsi įrėmintų veidą. Nemadingas kirpimas, bet Tedo tas nejaudino. Kai vaikinas pašoko, vos nepalaikiau jo Džeimso Dino šmėkla. Širdis ėmė plakti it pašėlusi.

- Tuojau atimsiu iš tavęs revolverį, šuns šūde. - Jis plėšriai šypsojosi. Blykčiodamas lygiais baltais dantimis.

Iš visų jėgų stengiausi, kad balsas nevirpėtų, ir, ko gero, man pavyko.

- Sėskis, Tedai.

Tedas nežengė stalo link, bet aš mačiau, kad jam labai šito norisi.

- Žinai, man nuo viso šito jau bloga. Mėginti suversti kaltę *tėvams*...

- Nejau sakiau, kad mėginu...

- Užsičiaupk! - riktelėjo jisai. - Tu nušovei du žmones!

- Koksai tu pastabus.

Tedo rankos pakilo iki krūtinės, pirštai susigniaužė, plaštakos mažumą prasiskyrė į šalis, ir aš supratau, kad mintyse jisai tik ką perplėšė mane į dvi dalis.

- Padėk revolverį, Čarli. - Jis vis dar šypsojosi. - Padėk revolverį, ir pasižiūrėkim, kurio kumščiai stipresni.

- Kodėl tu išėjai iš futbolo komandos, Tedai? - linksmai paklausiau aš. Man sunkiai sekėsi vaizduoti linksmą, tačiau pastangos nenuėjo veltui. Tedas apmirė, jo akyse šmėstelėjo neryžtingumas - tarsi niekas, išskyrus trenerį, nebūtų drįsęs užduoti jam šio klausimo. Ir tuomet vaikinas suprato, jog stovi vienui vienas, visi likusieji sėdi. Jį tarsi užtiko su prasegtu klynu, ir dabar dera rasti būdą nepastebimai jį užsisegti.

- Koks tau skirtumas? Padėk revolverį. - Tedas priminė pigios melodramos herojų. Šnekantį banalybes. Ir puikiai tą žinojo.

- Nuogąstavai dėl savo kiaušių? Ar tausojai fizionomiją? Kokia gi priežastis?

Irma Beits aiktelėjo. O Silvija neatplėšė nuo Tedo akių, spinduliuodama stačiai gyvulišką susidomėjimą.

- Tu... - Ūmai jis atsisėdo, ir prie tolimosios sienos kažkas sukikeno. Iki šiol spėlioju, kas būtent. Dikas Kinas? Hermonas Džeksonas?

Tačiau regėjau jų veidus. Ir tas, ką pamačiau, mane apstulbino. Galima sakyt, šokiravo. Įvyko mūšis, žodžių mūšis, ir aš tapau nugalėtoju. Bet kodėl gi jie taip apsidžiaugė? Sekmadienio laikraščiuose retsykiais spausdinamos besijuokiančių žmonių fotografijos. Su užrašu: "Kodėl šie žmonės taip juokiasi? Atsiverskite 41 puslapį ir sužinosite". Bet čia jokių puslapių nebuvo.

O aš maniau, jog labai svarbu sužinoti priežastį. Mąsčiau ir mąsčiau apie tai, įtempdamas smegenų likučius, bet atsakymo neradau. Gal visa esmė būtent Tede, gražiame, drąsiame, stačiai trykštančiame vyriškumo pradu, kurio dėka neišnyksta trokštantys traukti

į karą. O gal priežastis - paprasčiausias pavydas. Jiems norėjosi, kad kas nors pažemintų Tedą iki jų lygio. Pasodintų ant bendro suolo. *Nusiimk savo kaukę, Tedai, ir sėskis šalia mūsų, paprastų žmogelių.*

Tedas vis spitrijosi į mane, ir aš žinojau, kad perlaužti jam nugarkaulio nepavyko. Tik kitą sykį jis neis į tiesioginę ataką. Galbūt pamėgins pulti iš šono.

Gal tai minios stichija. Slopink individualybę.

Bet tuomet aš tuo netikėjau, netikiu ir dabar. Nors paaiškinimas ganėtinai logiškas. Kalbame ne apie tai, jog visuomeninės nuomonės barometras svirtelėjo į mano pusę. Minia visuomet sunaikina keistuolį, kitokį, nei visi, mutantą. Tai *aš*, o ne Tedas. Tedas visai ne toks. Širdis džiaugiasi, kai tavo dukra draugauja su tokiu vaikinu, kaip jis. Ne, priežasties dera ieškoti jame, ne juose. Ji turi slypėti Tede. Apmiriau, nujausdamas atradimą: ko gero, taip apmiršta drugelių kolekcionierius, lankoje pastebėjęs unikalų egzempliorių.

- Aš žinau, kodėl Tedas metė futbolą, - pasigirdo tykus balselis. Nužvelgiau klasę. Paršas. Išgirdęs tuos žodžius, Tedas net pašoko ir mirtinai išblyško.

- Kalbėk, - krustelėjau lūpas.

- Jei pražiosi nasrus, aš tave nudėsiu, - suurzgė Tedas. Ir atgręžė savo šypsenėlę Paršui.

Tas sumirksėjo, aplaižė lūpas. Vargšelis atsidūrė kryžkelėje. Viena vertus, jis pirmąkart laikė rankose kirvį, kita - baiminosi nuleisti jį ant kaklo. Žinia, kiekvienas klasėje galėjo pasakyti, iš kur Paršas gavo tą aktualią informaciją. Misis Deino visą savo gyvenimą stumdėsi turguose, išpardavimuose, labdaringuose mokyklos ir bažnyčios renginiuose. Geits Folze niekas negalėjo su ja varžytis nosies ilgumu bei uoslės jautrumu. Įtariu, kad tai moteriškei priklausė miestelio nuogirdų rinkimo rekordas. Taip, kapstymosi po svetimus purvinus baltinius rungtyje misis Deino apskritai nebuvo lygių.

- Aš... - Paršas nutilo, nusigręžė nuo Tedo. Iš pastarojo rankų judesio supratau, kad dabar jis perplėšė ir Paršą.

- Tęsk, - jam į pagalbą suskubo Silvija Reigan. - Nesibijok Auksinio Berniuko, brangusis, ne toks jis ir baisus.

Paršas kreivai jai šyptelėjo ir išpoškino:

- Misis Džons - alkoholikė. Ją išvežė kažin kur gydyti. Ir Tedui teko padėti šeimai.

Kapų tyla, kurią perplėšė Tedas:

- Užmušiu tave, Parše. - Jis atsistojo. Išblyškęs it lavonas.

- Žudyti negerai, - pamokomai tariau. - Pats taip sakei. Sėsk.

Tedas dėbtelėjo į mane, ir aš jau nusprendžiau, kad dabar tas vaikinas puls. Jei būtų puolęs, būčiau jį nušovęs. Veikiausiai jis viską suprato iš mano veido. Atsisėdo.

- Taigi, dar vienas skeletas spintoje. Kur ji gydosi, Tedai?

- Užsičiaupk, - iškošė tas. Plaukų sruoga užkrito ant kaktos. Man pasidingojo, kad jo plaukai riebaluoti. Anksčiau šito nepastebėjau.

- Misis Džons jau namuose, - pridėjo Paršas ir nusišypsojo Tedui, tarsi prašydamas atleidimo.

- Minėjai, jog nudėsi Paršą. - Aš mąsliai pažvelgiau į Tedą.

- Aš jį *nudėsiu*. - Tedo akyse liepsnojo pagieža.

- O paskui galėsi suversti kaltę tėvams. - Plačiai nusišypsojau. - Sėkmingas ėjimas!

Tedas stvėrėsi už stalo krašto. Toks įvykių posūkis jam labai nepatiko. Prie tolimosios sienos vaipėsi Hermonas Džeksonas. Veikiausiai ir jis turėjo priežasčių nemėgti Tedo.

- Tavo tėvas privertė ją stvertis butelio? - saldžiu balsu paklausiau aš. - Kaip tai nutiko? Tėtušis vėlai grįždavo namo? Vakarienė prisvildavo ir panašiai? Iš pradžių ji gurkšnojo šerį? Tiesa?

- Užmušiu tave, - sudejavo Tedas.

Tyčiojausi iš jo, sunkiau iš Auksinio Berniuko visą mėšlą, ir niekas manęs nesulaikė. Neįtikėtina. Visi spoksojo į Tedą, visi laukė tęsinio.

- Tikriausiai nelengva būti stambaus banko valdininko žmona. Tarkime, ji net nepastebėjo, kada perėjo prie stipresnių svaigalų. O tuomet jau nebeliko kelio atgal. Ir tu čia visai niekuo dėtas.

- *Užsičiaupk!* - suriaumojo jis.

- Viskas vyko tavo panosėje. Bet tu nieko nepastebėjai, o paskui situacija tapo nebevaldoma, ar ne? Siaubinga, tiesa? Ji išties daug gėrė, Tedai? Pasakyk mums, apvalyk sielą. Svyruodama šlaistėsi po namus, teisybė?

- *Užsičiaupk! Užsičiaupk!*

- Prisisiurbdavo, sėdėdama prie televizoriaus? Kampuose regėdavo žalius žmogeliukus? Ar tiek dar nenusirito? Ar tavo motina matė žmogeliukus? Matė? Ar matė žmogeliukus kampuose?

- *Taip, buvo siaubinga!* - išspjovė jisai. - Ir tu siaubingas! Žudikas! Žudikas!

- Tu jai rašei? - švelniai paklausiau.

- Kurių galų turėjau jai rašyti? - pasišiaušė Tedas. - Ką turėjau rašyti? Ji pati viskuo kalta.

- O tu nebegalėjai žaisti futbolo.

- Nusilakusi *kalė*, - iškošė Tedas Džonsas.

Kerolė Grandžer aiktelėjo. Tedo akis aptraukusi migla išsisklaidė, jose švytėjęs įniršis išnyko. Vaikinas suvokė, ką pasakęs.

- Tu man už tai atsakysi, Čarli.

- Galbūt. Jei pasitaikys proga. - Šyptelėjau jam. - Motina - nusilakusi kalė. Išties siaubinga, Tedai.

Tedas Džonsas atsisėdo, be žodžių gręždamas mane žvilgsniu.

Epizodas baigėsi. Dabar galėjau imtis kitų reikalų, šiaip ar taip, laikinai. Jaučiau, kad su Tedu dar nebaigiau. Arba jis su manim.

Liaudis už lango sujudo.

Tykiai dūzgė elektrinis laikrodis.

Ilgą laiką niekas nepratarė nė žodžio, o gal man tik pasirodė, jog tyla užsitęsė. Beje, jie turėjo apie ką pagalvoti.

18.

Stojusią tylą nutraukė Silvija Reigan. Atlošė galvą ir nusikvatojo. Keli žmonės, tarp jų ir aš, net pašoko. Tedas Džonsas - ne. Jis tebemąstė apie savo reikalus.

- Ar žinot, ką norėčiau padaryt po to, kai visa tai užbaigsime?

- Ką? - paklausė Paršas, stebėdamasis tuo, jog vėl prabilo. Sandra Kros įdėmiai pažvelgė į mane. Ji sukryžiavo kojas per kulkšnis, suglaudė kelius, kaip ir pridera geroms mergaitėms, kurios nenori, jog vaikinai dirsčiotų joms po sijonu.

- Parašyčiau apie šią istoriją detektyviniam žurnalui. "Šešiasdešimt siaubo minučių su Pleiservilio maniaku". Pasiūlyčiau šitą temą vienam iš mūsų rašinėtojų. Džo Makenedžiui ar Filui Frenksui... o gal tu pats parašytum, Čarli? Kaip nusiritai iki tokio gyvenimo. - Ir jinai vėl nusikvatojo. Prie Silvijos neryžtingai prisidėjo Paršas. Ko gero, mane stačiai pakerėjo tos merginos narsa. O gal vien nepridengtas jos seksualumas. Kas jau kas, o Silvija nesidrovėjo praskėsti kojų.

Atriedėjo dar dvi patrulinės mašinos. Gaisrininkai traukė savais keliais: pavojaus sirena nutilo jau prieš kelias minutes. Misteris Greisas atsiskyrė nuo minios ir pasuko link paradinio įėjimo. Lengvas vėjelis plaikstė jo sportinio kirpimo švarko skvernus.

- Su mumis nori pasikalbėti, - pastebėjo Korkis Heroldas.

Atsistojau, priėjau prie vidinio ryšio aparato pulto, grąžinau svertelį į padėtį KALBĖTI-KLAUSYTI. Atsisėdau, mane permerkė prakaitas. Šįsyk su manimi kalbėsis misteris Donas Greisas. Sunkioji artilerija.

Po kelių sekundžių aparatas spragtelėjo, misteris Greisas prisijungė prie mūsų linijos.

- Čarli? - balsas labai ramus, labai melodingas, labai pasitikintis.

- Kaip gyvuoji, kaulų maiše? - paklausiau aš.

- Puikiai, dėkoju, Čarli. O kaip laikaisi *tu*?

- Ne prasčiau už tave.

Krizenimas.

- Čarli, šio įvykio išvakarėse mudu kalbėjomės apie tai, kad tau reikia pagalbos. Ko gero, dabar, atlikęs asocialius veiksmus, tam pritarsi?

- Pagal kokius standartus?

- Pagal mūsų visuomenės normas, Čarli. Iš pradžių misteris Karlsonas, dabar šitai. Ar leisi mums tau padėti?

Vos nepaklausiau jo, ar mano bendraklasiai taip pat yra minėto-

sios visuomenės dalis, nes nė vienas iš jų pernelyg nesielvartavo dėl misis Andervud. Bet negalėjau prasižioti. Toks klausimas pakeistų taisykles, kurias tik ką pradėjau nustatinėti.

- Ir kas gi dabar daryti? - sutarškėjau aš. - Aš jau pasakyti misteris Denveris, kaip aš gailėtis. Kodėl aš trinktelti ta maža mergaitė. Aš reikėti psikoanalitikas! Aš norėti gelbėti mano siela ir padaryti ją balta kaip sniegas. Kaip aš turi elgtis, gerbiamasis?

Petas Ficdžeraldas, juodaveidis it pikų tūzas, nusijuokė ir palingavo galvą.

- Čarli, Čarli. - Misterio Greiso balsas tryško liūdesiu.

Man tai nepatiko. Lioviausi tauškęs ir padėjau ranką ant revolverio - ko gero, dėl drąsos. Man tai visai nepatiko. Jis mokėjo įlįsti į dūšią. Mudviem teko daug bendrauti - po to, kai veržliarakčiu pritalžiau misterį Karlsoną. Greisas išties mokėjo įlįsti į dūšią.

- Misteri Greisai?

- Taip, Čarli.

- Tomas perdavė policijai mano prašymą?

- Norėjai pasakyti, misteris Denveris?

- Koks skirtumas. Ar jis?..

- Taip, perdavė.

- Jie jau nusprendė, kaip išrūkyti mane iš čia?

- Nežinau, Čarli. Mane labiau domina kas kita: kaip tu pats ketini išsipainioti iš šio reikalo.

Jis skverbėsi man į širdį. Lygiai taip, kaip ir mudviejų pašnekesiuose po misterio Karlsono sumušimo. Tik tuomet aš neturėjau teisės neiti pas jį. Tačiau dabar galėjau kada panorėjęs išjungti ryšį. Ir podraug negalėjau, ir jis puikiai tą žinojo. Tik normalūs neperžengia priežasties-pasekmės logikos ribų. Be to, nuo manęs akių nenuleido bendraklasiai. Vertino mano sugebėjimą pasipriešinti misteriui Greisui.

- Truputį suprakaitavote? - paklausiau.

- O tu?

- Kokie gi jūs visi vienodi. - Leidau balse suskambėti kartėliui.

- Tikrai? Tai todėl, kad visi mes norime tau padėti.

Taip, šis riešutėlis kietesnis už Tomą Denverį. Be jokios abejonės. Mintyse įsivaizdavau Doną Greisą. Neaukšto ūgio, liesutis, su pliku pakaušiu, užtat su žandenomis. Baisiai mėgsta tvido švarkus su odiniais lopais ant alkūnių. Visuomet su pypke, prikimšta nežinia ko, dvelkiančia karvių mėšlu. Jisai sugebėjo, sugebėjo atkapstyti esmę. Prasismelkti į šventų šventovę. Smegenų dulkintojai, štai kas jie tokie. Toks ir yra jų darbas - dulkinti psichiškai nesveikus žmones, prislėgti juos normalia psichika. Veislinio buliaus darbas, ir nūnai to mokė mokykloje, o visos jų disciplinos, tiesą sakant, tebuvo vienos vienintelės idėjos atmainos: *mygti psichinį ligonį vardan asmeninio pasitenkinimo ir pelno, labiausiai dėl pelno.* Ir jei atsidursite ant psichoanalitiko kušetės, ant kurios anksčiau gulėjo tūkstančiai kitų, prašau prisiminti viena: jei normali psichika - veislinio buliaus pastangų vaisius, kūdikėlis bus panašus į tėvą. O tarp jų labai gausu savižudžių.

Psichoanalitikų tikslas - priversti žmogų ypač aštriai pajusti savo vienatvę, atvesti iki ribos, kai iš akių savaime ima trykšti ašaros, o jūs pasirengęs sutikti su viskuo, kad tik jie pažadėtų išeiti, bent laikinai. Ką mes turime? Ką išties turime? Smegenis, panašias į persigandusį storulį, svajojantį vien apie tai, kad autobusų stotelėje į jį nespoksotų kaip į išsigimėlį. Mes gulime, negalėdami užmigti, ir įsivaizduojame save su įvairiausiomis baltomis skrybėlėmis. Nekaltoms smegenims sunku pasipriešinti šiuolaikinės psichiatrijos gudrybėms. Bet gal taip ir geriau. Gal šiandien jie, tie veisliniai buliai, ims ir sužais mano žaidimą.

- Leisk man tau padėti, Čarli, - burkavo misteris Greisas.

- Tačiau, leisdamas jums man padėti, padėčiau jums. - Šiuos žodžius ištariau tokiu tonu, tarsi man ūmai būtų nušvitęs protas. - O aš to nenoriu.

- Kodėl, Čarli?

- Misteri Greisai?

- Taip, Čarli?

- Jei dar sykį užduosite klausimą, aš ką nors nušausiu.

Išgirdau, kaip misteris Greisas aiktelėjo, tarsi kažkas būtų jam pasakęs, kad jo sūnus pakliuvo į avariją. Pajutau psichiatro neryžtingumą. Ir tas neryžtingumas suteikė man jėgų.

Klasėje visų žvilgsniai įsmigo į mane. Tedas Džonsas lėtai kilstelėjo galvą, tarsi busdamas iš gilaus miego. Regėjau, kaip jo akis apniaukia pažįstama neapykanta. O štai Enės Laski akys suapvalėjo iš baimės. Silvijos Reigan ranka niurktelėjo į rankinę kitos cigaretės. Gi Sandra Kros atidžiai žvelgė į mane, tarsi būčiau koks daktaras ar dvasininkas.

Misteris Greisas pabandė kažką pasakyti.

- Atsargiau! - perspėjau jį. - Prieš ištardamas bent žodį, gerai pagalvokite. Aš daugiau nebežaidžiu pagal jūsų taisykles. Užsirašykite sau ant kaktos. Dabar jūs žaisite pagal manąsias. Jokių klausimų. Būkite labai atidus. Ar galite būti labai atidus?

Jis niekaip nepakomentavo mano išvedžiojimų. Štai tada ir supratau, kad misteris Greisas mano rankose.

- Čarli... - Ar tik jo balse negirdėti maldavimo?

- Labai gerai. Misteri Greisai, kaip manote, ar po visko, kas nutiko, galėsite čia dirbti ir toliau?

- Čarli, susimildamas...

- Konkrečiau.

- Leisk jiems išeiti, Čarli. Gelbėkis pats. Prašau.

- Kalbate pernelyg greit. Galite nė nepastebėti, kaip nuo liežuvio nusprūs klausimas, ir tuomet kas nors mirs.

- Čarli...

- Kaip jūs atlikote savo karinę prievolę?

- Ko... - Jis prikando liežuvį.

- Jūs vos nepražudėte žmogaus. Būkite atidesnis, Donai. Juk galiu vadinti jus Donu, ar ne? Aišku. Sverkite žodžius, Donai.

Ketinau jį sutaršyti.

Ketinau perlaužti jam stuburą.

Tą akimirką man dingojosi, kad sulaužysiu stuburą jiems visiems.

- Manding, kuriam laikui reikėtų nutraukti mūsų pašnekesį, Čarli.

- Jei nutrauksite jį be mano leidimo, aš ką nors nušausiu. Tad sėdėkite ramiai ir atsakinėkite į mano klausimus.

Tuomet psichoanalitiko balse pasigirdo pirmosios nevilties gaidelės.

- Aš negaliu, Čarli. Negaliu imtis atsakomybės už...

- *Atsakomybės*? - sustūgau aš. - Švenčiausias Dieve, taigi jūs prisiėmėte atsakomybę tą akimirką, kai užbaigėte koledžą. O štai dabar jums pirmąkart prignybė uodegą, ir jūs išsyk traukiatės atbulas. Tačiau vairuotojo vietoje sėdžiu aš, ir, prisiekiu Dievu, mašina nesustos, kol šito nepanorėsiu. O jei nepaklusite, pasielgsiu taip, kaip sakiau. Ar aišku? *Jūs mane supratote*?

- Nenoriu žaisti kvailo saloninio žaidimo, jeigu jo fantai - žmonių gyvybės, Čarli.

- Sveikinu. Jūs stebėtinai tiksliai charakterizavote šiuolaikinę psichiatriją, Donai. Ši charakteristika turėtų būti įtraukta į visus vadovėlius. O dabar paklausykite. Jūs nusimyšite pro langą, jeigu to panorės mano kairioji koja. Ir tepadeda jums Viešpats, jei nutversiu jus meluojant. Tuomet turėsiu ką nors nušauti. Ar jūs pasirengęs atverti sielą, Donai? Ar jau stovite prie starto linijos?

Jis triukšmingai įkvėpė. Norėjo paklausti, ar kalbu rimtai, tačiau pabijojo, kad atsakysiu ne žodžiais, o šūviu. Norėjo ištiesti ranką ir išjungti ryšį, bet žinojo, kad išgirs šūvio aidą, vilnijantį tuščiais koridoriais.

- Puiku. - Atsisegiau marškinių rankovių sagas. Pievelėje mindžikavo Tomas Denveris, misteris Džonsonas ir farai, lūkuriuojantys savo veislinio buliaus. Perskaityk mano sapnus, Zigmundai. Palaistyk sperma simbolius, kad tie išaugtų ir suvešėtų. Parodyk man, kuo mes skiriamės, tarkime, nuo pasiutusių šunų ar senų ligotų tigrų. Parodyk žmogų, besislapstantį mano erotinėse svajose. Jie turėjo priežasčių neabejoti sėkme (nors išoriškai savikliovos juose nesimatė). Vaizdžiai šnekant, misteris Greisas buvo ne kas kitas, kaip Vakarų pasaulio Pėdsekys. Genties bulius su kompasu.

Iš garsiakalbio viršum mano galvos sklido nelygus Načio Bampo* alsavimas. Įdomu, pamaniau sau, ar jam pastaruoju metu pasisekė nors ką nors išskaityti iš akių. Ir ką jis pamatys, atėjus nakčiai.

- Puiku. - Pakartojau. - Na, Donai, važiuojam.

19.

- Tai kaipgi jūs atlikote savo karinę prievolę?

- Tarnavau armijoje. Čarli, man regis, ši informacija tau nereikalinga.

- Kuo tarnavote?

- Gydytoju.

- Psichiatru?

- Ne.

- Ar seniai dirbate psichiatru?

- Penketą metų.

- Ar kada laižėte savo žmoną?

- K... - pikta pauzė. - Aš... aš nežinau, ką reiškia ši frazė.

- Gerai, paieškosime kitokių žodžių. Ar kada nors užsiėmėt su žmona oraliniu-genitaliniu seksu?

- Neatsakinėsiu. Tu neturi teisės...

- Turiu visas teises. O jūs - jokių. Atsakykite, antraip ką nors nušausiu. Ir atminkite: jei sumeluosite, jei nutversiu jus meluojant, ką nors nušausiu. Ar judu su žmona...

- Ne!

- Ar seniai dirbate psichiatru?

- Penketą metų.

- Kodėl?

- Ko... Na, man šis darbas patinka.

- Ar jūsų žmona buvo užmezgusi romaną su kitais vyrais?

- Ne.

---

*Natis Bampo - taip pat ir Sakalo Akis, ir Pėdsekys, ir Odinė Kojinė. Dž. F. Kuperio romanų personažas. "Natūraliosios" Amerikos, kurios dar nesudarkė civilizacija, simbolis.

- Su kita moterimi?

- *Ne!*

- Iš kur žinote?

- Ji mane myli.

- Jūsų žmona jums čiulpė, Donai?

- Nežinau, ką tu...

- Velniškai gerai žinai, ką turiu omeny!

- Ne, Čarli, aš...

- Ar kada nors sukčiavote per koledžo egzaminus?

Pauzė.

- Niekada.

- O per kontrolinius?

- Ne.

Tada kirtau iš peties.

- Tai kaip galite sakyti, kad jūsų žmona niekada su jumis neužsiiminėjo oraliniu-genitaliniu seksu?

- Aš... niekada... Čarli...

- Kur praėjote pradinį karinio parengimo kursą?

- Fort Beninge.

- Kuriais metais?

- Neatsime...

- *Sakykit metus, antraip ką nors nušausiu!*

- Tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt šeštaisiais.

- Buvote seržantu? Ar eiliniu?

- Aš buvau... karininku. Vyresniuoju leite...

- *Šito neklausiau*! - suriaumojau aš.

- Čarli... Čarli, vardan Viešpaties, nusiramink...

- Kuriais metais buvote demobilizuotas?

- T-tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimtais.

- Privalėjai ištarnauti šešetą metų! Tu sumelavai! Tuojau ką nors...

- Ne! - Greisas jau šaukė. - Nacionalinė gvardija! Aš tarnavau gvardijoje!

- Mergautinė tavo motinos pavardė?
- G-geivin.
- Kodėl?
- K... Nesuprantu, ką tu...
- Kodėl mergautinė jos pavardė Geivin?
- Nes jos tėvo pavardė - Geivinas. Čarli...
- Kuriais metais praėjai pradinį karinio parengimo kursą?
- Tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt septin... *šeštais*!
- Tu sumelavai. Nutvėriau tave, ar ne, Donai?
- Ne!
- Tu paminėjai penkiasdešimt *septintuosius*.
- Susipainiojau.
- Ketinu ką nors nušauti. Ko gero, įsodinsiu kulką į pilvą. Taip. Būtent.
- *Čarli, susimildamas!*
- Žiūrėk, kad tai daugiau nepasikartotų. Buvai seržantu, taip? Armijoje?
- Taip... ne... tarnavau karininku...
- Sakyk antrąjį savo tėvo vardą.
- Dž-džonas. Čar... Čarli, tvardykis.
- Ar kada žiaumojai savo žmonos "katytę"?
- Ne!
- Meluoji. Juk nežinai, ką tai reiškia. Pats sakei.
- Juk tu man paaiškinai. - Jis tankiai alsavo. - Paleisk mane, Čarli, duok man...
- Kokiai bažnyčiai priklausai?
- Metodistų.
- Giedi chore?
- Ne.
- Lankei sekmadieninę mokyklą?
- Taip.
- Pirmasis Biblijos žodis?
Pauzė.
- Pradžioje.
- Pirma dvidešimt trečiosios psalmės eilutė?

- V... Viešpatija - žemė, ir kas ją pripildo...

- Vadinas, pirmąkart žmonos "katytę" žiaumojai penkiasdešimt šeštaisiais?

- Taip... ne... Čarli, paleisk mane...

- Pradinis karinio parengimo kursas, kelinti metai?

- Penkiasdešimt šešti.

- Pirmai sakei, jog penkiasdešimt septinti! - riktelėjau aš. - Visgi sumelavai! Dabar kam nors pykštelsiu į galvą!

- *Aš pasakiau penkiasdešimt šešti, bukagalvi*! - isteriškas riksmas.

- Kas nutiko Jonai, Donai?

- Jį prarijo banginis.

- O Biblijoje parašyta, kad didžiulė žuvis. Ar tą norėjai pasakyti?

- Taip. Didžiulė žuvis. Žinoma. - Matyt, jis jau buvo pasirengęs sutikti su viskuo.

- Kas pastatė arką?

- Nojus.

- Kur praėjai pradinį karinio parengimo kursą?

- Fort Beninge. - Nuskambėjo ryžtingiau, čia Greisas klastos nelaukė. Todėl galėjau užklupti jį iš netyčių.

- Ar kada laižei savo žmoną?

- Ne.

- Ką?

- Ne.

- Kokia paskutinė Biblijos knyga, Donai?

- "Apreiškimai".

- Iš tiesų "Apreiškimas", vienaskaita. Aš teisus?

- Teisus, žinoma, teisus.

- Kas ją parašė?

- Jonas.

- Antrasis tavo tėvo vardas?

- Džonas*.

- Ar kada nors girdėjai savo tėvo apreiškimus, Donai?

---

*Džonas - angliškas Jono ekvivalentas. Tuo ir grindžiama antroji Čarlzo frazė.

Tada iš Dono Greiso gerklės išsiveržė įtemptas, kimus krizenimas. Nuo to juokelio daugeliui klasėje pasidarė nejauku.

- E... ne... Čarli. Nieko tokio nebuvo.

- Mergautinė tavo motinos pavardė?

- Geivin.

- Ar Kristus įtrauktas į kankinių sąrašą?

- T-taip. - Metodistas negalėjo neabejoti.

- Kaip jis numirė, tasai kankinys?

- Ant kryžiaus. Jį nukryžiavo.

- Ko, kybodamas ant kryžiaus, Kristus paklausė Dievo?

- "Dieve mano, Dieve mano! Kodėl mane apleidai?"

- Donai!

- Taip, Čarli.

- Ką dabar pasakei?

- Pasakiau: "Dieve mano, Dieve mano, kodėl..." - pauzė. - O, ne, Čarli. Tai neteisinga!

- Tu uždavei klausimą.

- *Tu iškvaršinai man galvą!*

- Tu tik ką nužudei žmogų, Donai. Kaip gaila.

- *Ne!*

Iššoviau į grindis. Visa klasė, tarsi užhipnotizuota mūsų dialogo, pašoko. Keli žmonės suriko. Paršas vėl prarado sąmonę ir išgriuvo į tarpueilį, dusliai bilsteldamas galva į grindis. Nežinau, ar vidinio ryšio aparatas perdavė tą garsą į viršų, bet šitai jau nebeturėjo didesnės reikšmės.

Misteris Greisas verkė. Raudojo kaip kūdikis.

- Nuostabu. - Aš nesikreipiau į nieką konkrečiai. - Stačiai nuostabu.

Ir išties - viskas vyko taip, kaip norėjau.

Leidau jam minutėlę pažliumbti. Išgirdę šūvį, farai pajudėjo mokyklos link, tačiau Tomas Denveris, vis dar tikintis savo psichoanalitiku, juos sulaikė. Mane jo veiksmai tenkino. O misteris Greisas vis dar liejo ašaras, mažas, bejėgis, beginklis kūdikis. Pasistengiau, kad jisai išdulkintų save savo paties "instrumentu". Apie panašius

dalykus retsykiais rašoma žurnale "*Penthauzo forumas*". Nuplėšiau nuo jo veido sielų užkeikinėtojo kaukę ir paverčiau žmogumi. Bet ant to vyriškio nėmaž nepykau. Nuodėmes daro tik žmonės, o štai atleidžia - dievai. Tuo nuoširdžiai tikėjau.

- Misteri Greisai? - kreipiausi į psichoanalitiką.

- Aš išeinu, - atsiliepė jis ir pro ašaras karingai pridūrė: - Ir tu manęs nebesulaikysi.

- Aišku, eikite, - švelniai pritariau aš. - Žaidimas baigtas, misteri Greisai. Ir šįkart mes nemokame gyvybėmis. Čia niekas nenumirė. Aš iššoviau į grindis.

Mirtina tyla kitame laido gale.

- Gali įrodyti, Čarli?

Priešingu atveju visi čia esantys pultų prie durų.

Toji frazė pasiliko galvoje, o aš pasigręžiau į Tedą.

- Tedai?

- Čia Tedas Džonsas, misteri Greisai, - mechaniškai prabilo tas.

- K-klausau tavęs, Tedai.

- Jis iššovė į grindis. - Vis toks pat roboto balsas. - Nieko nenutiko. - Tada Tedas išsišiepė ir jau žiojosi sakyti dar kažką, tačiau aš nukreipiau į jį revolverį, ir vaikinas sučiaupė lūpas.

- Ačiū tau, Tedai. Ačiū tau, mano berniuk. - Iš garsiakalbio vėl pasigirdo kūkčiojimas. Praėjo daug, labai daug laiko, kol psichoanalitikas galiausiai išjungė ryšį. O paskui dar ilgai laukėme, kol jisai pasirodė pievelėje ir pasuko link farų - su tvido švarku, rudais odiniais lopais ant alkūnių, žvilgančia plike ir žvilgančiais skruostais. Ėjo lėtai, tarsi sukriošęs senis.

Stačiai nuostabu, kokį pasitenkinimą man suteikė tasai lėtumas.

20.

- Atvažiavom, - pasigirdo iš paskutinės eilės. Ričardas Kinas. Balse skambėjo nuovargis, tarsi jo šeimininkas visiškai nebeturėtų jėgų.

Ir tučtuojau pasigirdo kitas balsas, sklidinas jaudulio, laimingas.

- Man regis, buvo šaunu! - Pakilau nuo kėdės. Greisė Staner, mūsų coliukė. Prie jos stačiai lipte lipo vaikinai, laižantys plaukus nuo kaktos link pakaušio ir mūvintys baltas kojines. Koridoriuje jie sukosi aplink Greisę nelyginant bitės. Ji dėvėjo prigludusius megztukus ir trumpučius sijonus. Kai eidavo koridoriumi, jos kūnas stačiai vilnydavo. Trumpiau tariant, buvo į ką pasižiūrėti. Ir apie jos mamulę sklido visokiausios šnekos. Pastaroji kažin kur dirbo, bet dažniausiai sukiodavosi "Denyje", Saut Meine, Pleiservilio užkaboryje. Žinia, "Denis" nė iš tolo nepanėšėjo į Cezario rūmus. O tokiuose mažuose miesteliuose apstu žmonių, manančių, jog dukra niekuo nesiskiria nuo motinos. Tądien Greisė vilkėjo rožinį megztuką ir tamsiai žalią sijonėlį, iki pusės pridengiantį šlaunis. Merginos veidas stačiai spindėjo. Ji kilstelėjo sugniaužtus kumštukus. Pajutau, jog man užgniaužė kvapą. - Pirmyn, Čarli! Išdulkink juos visus!

Kone visos galvos pasisuko į ją, kai kam netgi atkaro žandikaulis, tačiau aš nenustebau. Ar pasakojau jums apie ruletės rutuliuką? Žinoma, pasakojau. Tai štai, jisai dar nesustojo. Kai kalbame apie beprotystę, ginčytis galime tiktai dėl jos laipsnio. Ne man vienam važiuoja stogas - tokių žmonių begalės. Jie vaikšto į automobilių lenktynes, restlingo varžybas, žiūri siaubo filmus. Gal ir Greisė iš jų, tačiau aš ja žavėjausi: ta mergina garsiai ištarė tą, apie ką kiti drįso vien pagalvoti. O atvirumas yra daug vertas. Vėlgi, ji nutvėrė pačią esmę. Tokia miniatiūrinė, simpatiška mergaičiukė.

Irma Beits atgręžė į Greisę įniršio perkreiptą veidą. Supratau, jog mano susirėmimas su Donu Greisu išmušė ją iš vėžių.

- Užčiaupk savo purviną snukį!

- Eik tu!.. - jai į akis nusišaipė Greisė. - Karvė!

Irmos burna persikreipė. Ji ieškojo žodžių. Regėjau, kaip stengiasi juos surasti, vieną po kito atmesdama galimus variantus, nes jai reikėjo stiprių žodžių, nuo kurių Greisės veidą išvagotų raukšlės, nukartų krūtys, iššoktų kojų venos, o plaukai pražiltų. Aišku, tokie žodžiai kažkur buvo, beliko juos surasti. Štai ji ir ieškojo, krutindama mažą smakriuką, raukydama išgaubtą kaktą (ir vienur, ir kitur nestigo spuogų), labai panaši į rupūžę.

Galiausiai surado.

- Jie privalo nušauti tave lygiai taip, kaip nušaus jį, tu šliundra! - Jau neblogai, bet nepakankamai. Tie žodžiai neatspindėjo viso siaubo ir įniršio, kuriuos Irma patyrė suvokusi, jog griūva jai įprasto pasaulio pamatai. - Nudėsime visas šliundras. Visas šliundras ir šliundrų dukras!

Klasėje ir šiaip buvo tylu, o dabar įsiviešpatavo visiška tyla. Absoliuti. Visų dėmesys nukrypo į Irmą ir Greisę. Jos tarsi stovėjo ant scenos, nutviekstos prožektorių spinduliais. Greisė šypsojosi, kol nuskambėjo paskutinioji Irmos frazė. O tada šypsena dingo.

- Ką? - paklausė Greisė. - Ką? Ką?

- Paklodė! Kekšė!

Greisė atsistojo.

- Mano-motina-dirba-skalbykloje-stora-kale-ir-kol-dar-ne-vėlu-atsiimk-atgal-tuos-žodžius-kuriuos-ką-tik-pasakei. - Visa tai ji ištarė kartu, tarsi skaitydama eilėraštį.

Irma pergalingai žybtelėjo akimis - pasiekusi, ko troško. Jos kaklas žvilgėjo nuo prakaito, mergaitės paauglės prakaito. Vienos iš tų, kurios iki penkiolikto gimtadienio tūno namuose, stebeilydamos į televizorių ir dirsčiodamos į laikrodį. Iš tų, kurioms niekada nesuskamba telefonas, o motinas balsas yra Toro balsas. Iš tų, kurios nuolatos pešioja plaukelius iš panosės. Iš tų, kurios vaikšto į Roberto Redfordo filmus su draugėmis, o kitą dieną ateina vienos, kad pamatytų jį darsyk, ir sėdi kino salėje, tarp kelių gniauždamos prakaituotus delnus. Iš tų, kurios rašo ilgus, bet labai retai išsiunčiamus laiškus Džonui Travoltai. Iš tų, kurioms laikas slenka kankinamai lėtai, nežadėdamas jokių džiaugsmų. Nenuostabu, kad jų kaklą išmuša lipnus prakaitas. Aš nejuokauju, tokia gyvenimo tiesa.

Irma išsižiojo ir išspjovė:

- ŠLIUNDROS DUKRA!

- Gerai. - Greisė žengė jos link, ištiesusi priekin rankas, tarsi hipnotizuotojas ant scenos. Su labai ilgais, rausvu laku padengtais nagais.

- Tuojau iškabinsiu tau veizolus, atmata!

- Šliundros dukra, šliundros dukra! - nesiliovė Irma.

Greisė plėšriai šypsojosi. Jos akys žibėjo. Mergina nesiskubino, bet ir nedelsė. Ėjo tarpueiliu normaliu žingsniu. Nepaprastai daili, kaipgi šito nepastebėjau anksčiau, daili ir gracinga. Tikra kamėja.

- Štai ir aš, Irma. Atėjau tavo veizolų.

Ūmai Irma suprato, kas vyksta, ir atšlijo.

- Sustok, - įsakiau Greisei. Revolverio nepakėliau, tačiau pasidėjau jį po ranka.

Greisė sustojo, klausiamai pažvelgė į mane. Irmos veide įskaičiau palengvėjimą, bet pagieža taip pat neišnyko. Regis, mane ji palaikė įsikišti nusprendusia dievybe, stojusia jos pusėn.

- Šliundros dukra, - pakartojo Irma, kreipdamasi į visą klasę. - Sugrįžusi iš aludės, misis Staner kasnakt palieka namus neužrakintus. Ir yra pasirengusi aptarnauti visus pageidaujančius. - Savo pašaipa ji norėjo išreikšti panieką Greisei, tačiau aš pajutau ir merginą persmelkiančią baimę. Greisė vis dar klausimai žvelgė į mane.

- Irma, - mandagiai prabilau, - paklausyk manęs, Irma.

Kai ji atsigręžė, sukrėstas supratau, kas nutiko. Stiklinės akys, suakmenėjęs veidas. Kaukė, kokiomis vaikai dabinasi per Helouvyną. Dar truputis, ir ji galutinai išprotės. Irmos psichika atsisakė suvokti tą, kas dėjosi jos akivaizdoje. Galbūt stigo vieno vienintelio postūmio, kad toji mergiotė prasmegtų beprotystės pragare.

- Gerai, - tęsiau įsitikinęs, kad jos abi atidžiai žvelgia į mane. - Vadinas, taip. Privalome klasėje palaikyti tvarką. Esu tikras, tą supranta visi. Kurgi atsidursime, jei pamiršime tvarką? Teisingai, džiunglėse. Ir geriausias būdas palaikyti tvarką - kylančius konfliktus spręsti civilizuotu būdu.

- Teisingai! - atsiliepė Hermonas Džeksonas.

Pakilau, žengtelėjau prie lentos, pasiėmiau gabalėlį kreidos ir ant grindų linoleumo nubrėžiau penkių pėdų skersmens ratą. Tą darydamas, tolydžio dirsčiojau į Tedą. Sugrįžau prie stalo, atsisėdau. Mostelėjau į ratą.

- Prašau, merginos.

Greisė tučtuojau žengė link rato - žavinga, geidžiama. Su glotnia, nepaprastai balta oda.

Irma sustingo.

- Irma, - kreipiausi į ją. - Ko gi sėdi, Irma? Juk tu ją apkaltinai.

Irma stebėdamasi kilstelėjo antakius, tarsi veiksmažodis "apkaltinti" būtų pakeitęs jos minčių eigą. Tada linktelėjo, atsistojo, kilstelėjo prie burnos ranką, nelyginant norėtų užgniaužti koketišką krizenimą. Nužingsniavo tarpueiliu ir žengė į ratą, sustodama kuo toliau nuo Greisės. Nudelbė akis, sunėrė rankas priešaky. Tarytum ketindama sudainuoti "Granadą" ar "Gong-šou".

Jos tėvas pardavinėja automobilius, ar ne? - nei iš šio, nei iš to pagalvojau aš.

- Nuostabu. Kaip priimta bažnyčioje, mokykloje ir netgi programoje "Haudi-Dudi"*, žingsnis už rato - mirtis. Ar aišku?

Jos suprato. Suprato visi. Tegul ir neįsisąmonino, bet suprato. Kai nustoji mąstyti, pati įsisąmoninimo idėja tampa mažumėlę archajiška, panaši į pamirštų kalbų garsą ar žvilgsnį į Viktorijos epochos *camera obskura***. Mes, amerikiečiai, pirmenybę teikiame paprastam supratimui. Šitaip paprasčiau skaityti kelio ženklus, kai įvažiuoji į miestą greičiu, didesniu nei penkiasdešimt mylių per valandą. O įsisąmoninimui, tai yra, suvokimui, minties žandikauliai turi būt pernelyg jau plačiai praverti, dar žiūrėk, ims ir nutrūks kokia sausgyslė. Su supratimu paprasčiau, jį galima nusipirkt kiekviename Amerikos laikraščių kioske.

- Norėčiau, kad prievartos būtų kuo mažiau. Jos ir šiaip pakanka su kaupu. Manding, merginos, apsiribosime žodžiais ir antausiais. Atviru delnu. Teisėjauti imuosi pats. Pritariat?

Abi linktelėjo.

Kyštelėjau ranką į užpakalinę kišenę ir išsitraukiau tvarsčių

---

*Haudi-Dudi - lėlė marionetė, su kuria to paties pavadinimo vaikų programoje (1947-1961) pasirodydavo aktorius ir pilvakalbys Bafalas Bobas Smitas.

***Camera obskura* - uždara dėžė su maža (0,1-0,6mm skersmens) skylute vietoje objektyvo; pro skylutę praėję spinduliai sukuria apverstą daikto atvaizdą priešingoje dėžės sienelėje.

ritinėlį. Įsigijau jį "Beno Franklino" parduotuvėje miesto centre ir kelis kartus buvau pasirišęs ant kaklo, bet paskui ėmiau naudoti vietoj nosinės. Pasireiškė buržuazinė prigimtis, nieko čia nepadarysi.

- Kai tik numesiu tvarstį žemėn, galėsite pradėti. Pirmas ėjimas tavo, Greise, kadangi kaltinimai pareikšti tau.

Greisė ryžtingai linktelėjo. Jos skruostuose pražydo rožės. Šitaip mano mama sakydavo apie tuos, kurie rausta.

Irma Beits neatplėšė akių nuo mano raudono tvarsčio.

- Liaukitės! - nebeištvėrė Tedas Džonsas. - Juk sakei, kad niekam nepadarysi nieko bloga, Čarli. Tad ir nutrauk tas nesąmones! - Jo akyse švytėjo neviltis. - Imk ir *nutrauk!*

Ūmai isteriškai sukikeno Donis Lordis - net nenutuokiu, dėl kokios priežasties.

- Ji pirma pradėjo, Tedai Džonsai, - įsiterpė Silvija Reigan. - Jei kažkokia Etiopijos baidyklė išvadintų mano motiną šliundra...

- Šliundra, purvina šliundra, - tučtuojau patvirtino Irma Beits.

- ... aš iškabinčiau jos šlykščias akis!

- Tu kuoktelėjai! - išraudęs suriaumojo Tedas. - Mes galime jį sulaikyti. Jei pultume visi drauge, galėtume...

- Užsičiaupk, Tedai, - tarstelėjo Dikas Kinas. - Gerai?

Tedas apsidairė, nesurado nei pritarimo, nei paramos, nei užuojautos ir užsičiaupė. Jo akys pajuodo iš neapykantos. Pasidžiaugiau, kad jį ir misis Andervud stalą skiria padorus atstumas. Jei nebeliktų kitos išeities, spėčiau peršauti jam koją.

- Ar pasirengusios, merginos?

Greisė Staner plačiai nusišypsojo:

- Pasirengusios.

Irma linktelėjo. Stambi mergina. Ji pražergė kojas ir mažumą palenkė galvą. Apvalios purvinai geltonų plaukų garbanėlės kažkuo priminė tualetinio popieriaus rulonus.

Švystelėjau žemėn tvarstį. Atskaita prasidėjo.

Greisė giliai susimąstė. Stačiai skaičiau jos mintis: mergina suprato, kaip toli viskas gali nueiti, ir klausė savęs, ar nepames galvos. Tą akimirką aš ją mylėjau. Ne... mylėjau jas abi.

- Riebi ir plepi šlykštynė, - pradėjo Greisė, žvelgdama Irmai į akis. - Tu dvoki. Kalbu rimtai. Tavo kūnas *smirda*. Tu smirdalė.

- Gerai, - linktelėjau aš. - O dabar rėžk jai.

Greisė atsivėdėjo ir kirto Irmai per skruostą. Kaip ir sutarėme, atviru delnu. Tarsi būtų čiaukštelėjęs rimbas. Megztukas pakilo, virš sijonėlio atidengdamas nuogo kūno dryželį.

- Oho! - iškvėpė Korkis Heroldas.

Irma kriuktelėjo. Galva loštelėjo atgal, veidas persikreipė. Kairiajame skruoste įsiliepsnojo raudona dėmė.

Greisė triukšmingai iškvėpė ir pasiruošė atsakomajam smūgiui. Plaukai krito jai ant pečių, nuostabūs plaukai. Ji laukė.

- Irma yra prokuroras. Pradėk, Irma.

Toji sunkiai šnopavo. Žybtelėjo akimis, pasišiaušė. Tapo stačiai klaiki.

- Šliundra, - sušvokštė ji. Regis, ta mergina neketino keisti taktikos. - Niekinga patvorių kekšelė.

Linktelėjau. Irma šiepėsi. Stambi mergiotė, labai stambi. Ranka it vėzdas užgriuvo Greisės skruostą. Kažkas trekštelėjo

- Ak! - aiktelėjo kažkuris.

Greisė neparpuolė. Pusė veidelio paraudo, tačiau jinai neparpuolė. Atvirkščiai, nusišypsojo Irmai. Ir toji supanikavo. Mačiau tą ir negalėjau patikėti savo akimis: pasirodo, Drakula stovėjo ant molinių kojų.

Žvilgsniu aprėpiau klasę. Dvikova juos suintrigavo. Jie pamiršo Tomą Denverį, misterį Greisą, Čarlzą Everetą Dekerį. Jie negalėjo atplėšti akių nuo Irmos bei Greisės ir, galimas dalykas, jose, nelyginant veidrodžio šukelėje, regėjo kažkurios savųjų sielų dalies atspindį. Mane tas džiugino. Kėlė nuotaiką, tarsi jauna pavasarinė žolė.

- Pakartosim, Greise?

Viršutinė lūpa pakilo, apnuogindama mažučius sniego baltumo dantukus.

- Tavęs niekada niekas nekvietė į pasimatymą, čia ir visa esmė. Tu bjaurybė. Tu bjauriai smirdi. Galvoti tepajėgi vien apie tai, ką veikia kiti žmonės, todėl tavo galvoje ir knibžda purvinos mintelės. Tu esi dvokianti nevykėlė.

Linktelėjau.

Greisė užsimojo, Irma atšlijo. Greisės ranka vos palytėjo varžovę, bet toji apsižliumbė nelyginant mažas vaikas.

- Paleisk mane, - suvaitojo Irma. - Aš daugiau nebegaliu, Čarli. *Paleisk* mane.

- Atsiimk žodžius, kuriuos pasakei apie mano motiną, - suurzgė Greisė.

- Tavo motina čiulpia pimpalus! - išrėkė Irma. Jos veidas persikreipė, garbanėlės susiūbavo į šalis.

- Gerai, - linktelėjau aš. - Tęsk, Irma.

Tačiau ta isteriškai kūkčiojo.

- *V-v-viešpatie*! - Storulės rankos lėtai pakilo, uždengė veidą. - Dieve, kaip aš noriu *numi-i-irti*...

- Sakyk, kad atsiprašai, - neatlyžo Greisė. - Atsiimk savo žodžius.

- *Tu* čiulpi pimpalus! - išrėkė Irma, neatplėšdama delnų nuo veido.

- Nagi, Irma, - kreipiausi į ją. - Paskutinis tavo šansas.

Šįsyk ji kirto iš visų jėgų. Mačiau, kaip Greisės akys virto plyšeliais, kaip įsitempė kaklo raumenys. Tačiau smūgis pataikė į žandikaulį, tad galva vos virptelėjo. Bet skruostas pražydo ryškiu raudoniu, tarsi nusvilus saulėje.

Visas Irmos kūnas krūpčiojo nuo lauk besiveržiančios raudos.

- Tu niekada nieko neturėsi, - metė Greisė. - Buvai ir liksi riebia, dvokiančia kiaule.

- Nagi, rėžk jai! - suriaumojo Bilis Sejeris, kumščiais daužydamas stalą. - Kad maža nepasirodytų!

- Tu net neturi *draugių*. - Greisė sunkiai alsavo. - Kuriems galams apskritai gyveni?!

Irma veriamai sukliko.

- Aš pasisakiau. - Greisė grįžtelėjo į mane.

- Gerai. Smok.

Ji užsimojo, bet Irma raudodama suklupo ant kelių.

- Nemu-ušk manęs. Prašau, daugiau nebemušk! *Nemušk manęs*...

- Atsiprašyk.

- Negaliu. - Pro aimanas. - Nejau nematai, kad aš *negaliu*?

- Dar ir kaip gali. Verčiau atsiprašyk.

Akimirkai stojo tyla, trikdoma vien laikrodžio dūzgimo. Paskui Irma kilstelėjo galvą, ir Greisės delnas akimoju nusileido, palikdamas raudoną žymę varžovės skruoste. Tarsi būtų nugriaudėjęs smulkaus kalibro pistoleto šūvis.

Irma viena ranka pasirėmė į žemę, garbanėlės uždribo ant veido. Ji triukšmingai atsiduso:

- Gerai! Gerai! Aš atsiprašau!

Greisė atsitraukė per žingsnį, jos burna prasivėrė. Alsavo tankiai tankiai. Kilstelėjo rankas, nubraukė nuo skruostų plaukus. Klūpėdama ant kelių, Irma žvelgė į varžovę iš apačios į viršų. Net pamaniau, kad tuoj pradės melstis. Tačiau ji pravirko dar garsiau.

Greisė pažvelgė į klasę, į mane. Jos gražios krūtys stačiai veržte veržėsi iš jas aptempiančio megztuko.

- Mano motina dulkinasi, su kuo įsigeidžia, ir aš ją myliu.

Užpakalinėse eilėse kažkas suplojo delnais - gal Maikas Geivinas, o gal Nensė Kaskin. O paskui ėmė ploti visi, išskyrus Tedą Džonsą ir Siuzaną Bruks. Siuzana stačiai neįstengė ploti. Ji susižavėjusi stebeilijo į Greisę Staner.

Irma tebeklūpojo, delnais užsidengusi veidą. Kai aplodismentai nutilo (žvelgiau į Sandrą Kros: pastarosios delnai vos susiliesdavo), pasisukau į ją:

- Stokis, Irma.

Ji pažvelgė į mane, visa apsiašarojusi, nieko nesuprasdama, tarsi viskas vyktų ne iš tikrųjų, o sapne, ir netgi ne jos sapne.

- Palik ją ramybėje. - Tedas kapojo kiekvieną žodį.

- Užsičiaupk, - nusodino jį Hermonas Džeksonas. - Čarlis viską daro teisingai.

Tedas grįžtelėjo į jį. Bet Hermonas nenuleido akių, kaip būtų pasielgęs kitu metu, kitoje vietoje. Jiedu abu priklausė mokinių tarybai, kurioje Tedas, be jokios abejonės, griežė pirmuoju smuiku.

- Stokis, Irma, - švelniai pakartojau.

- Ketini mane nušauti? - sukuždėjo mergina.

- Juk tu atsiprašei.

- Jinai privertė mane atsiprašyti.

- Bet esu tikras, kad tu išties atsiprašai.

Irma bukai stebeilijo į mane iš po tų idiotiškų garbanėlių.

- Man visuomet tenka atsiprašinėti. Štai kodėl yra taip sunku.

- Ar jai atleidi? - paklausiau Greisės.

- Ką? - Greisė tarsi nesuprato, apie ką kalbu. - O, taip. Žinoma. - Jinai pasuko link savo suolo. Atsisėdo, įsistebeilijo į savo rankas.

- Irma! - kreipiausi į antrąją merginą.

- Ko? - Ji žvelgė į mane nelyginant primuštas šuo, apgailėtina, nelaiminga.

- Gal ir tu nori ką nors mums pasakyti?

- Nežinau.

Irma lėtai išsitiesė. Rankos tabalavo it virvės, tarsi ji nežinotų, ką su jomis veikti, kam jos skirtos.

- Man regis, nori.

- Jei išliesi širdį, išsyk palengvės, - paragino Tanisė Genon. - Žinau iš patirties.

- Dėl Dievo meilės, palikite ją ramybėje, - iš paskutinės eilės riktelėjo Dikas Kinas.

- Nenoriu, kad mane paliktų ramybėje, - ūmai išsprūdo Irmai. - Aš pasakysiu. - Ji nubraukė nuo kaktos plaukus, galiausiai radusi, kur pritaikyti rankas. - Aš negraži. Manęs niekas nemyli. Aš niekada nebuvau pasimatyme. Viskas, ką jinai sakė, yra tiesa. Štai. - Žodžiai lėkė taip greit, jog merginos veidas net perkrypo, tarsi Irma būtų gėrusi karčius vaistus.

- O tu rūpinkis savimi, - atsakė jai Tanisė. Sumišo, bet paskui ryžtingai tęsė: - Pati žinai, dažniau prauskis, skusk kojas ir... e... pažastis. Stenkis patikti. Aš irgi ne gražuolė, bet savaitgaliais nesėdžiu namuose. Ir tu gali.

- Aš neišmanau, kaip!

Kai kurie vaikinai nudelbė akis, o štai mergiotės net palinko į priekį. Dabar visos užjautė Irmą. Antrąją žmonijos pusę jos paprasčiausiai pamiršo.

- Na... - pradėjo Tanisė. Nutilo, krestelėjo galvą. - Eikš čionai, sėskis šalia, pasikalbėsim.

Petas Ficdžeraldas sukikeno.

- Profesinės paslaptys?

- Štai būtent.

- Gera profesija, - įterpė Korkis Heroldas, sukeldamas juoko protrūkį.

Irma Beits nupėdino į paskutiniąsias eiles. Ten vargšelę apspito Tanisė, Enė Laski bei Siuzana Bruks ir ėmė kažin ką jai porinti. Silvija Reigan kuždėjosi su Greise, o Paršo akutės lakstė nuo vienos prie kitos. Tedas Džonsas raukėsi, stebeilydamas į niekur. Džordžas Jenikas kažin ką pjaustinėjo ant stalo ir rūkė: nei pridėt, nei atimt, triūsiantis dailidė. O diduma spoksojo pro langus, į kiemą, kur farai reguliavo automobilių eismą ir, susimetę į grupeles, svarstė susiklosčiusią padėtį. Be vargo įžiūrėjau Doną Greisą, senąjį Tomą Denverį ir Džerį Keserlingą, naujai iškeptą transporto reguliuotoją.

Ūmai kurtinamai nugriaudėjo skambutis, eilinį kartą priversdamas visus mus pašokti. Pašoko ir farai pievelėje. Du stvėrė revolverius.

- Pertrauka, - paskelbė Hermonas

Dirstelėjau į sieninį laikrodį. 9:50. O 9:05 aš sėdėjau prie lango ir žiūrėjau į voverytę. Bet dabar voverytės nebėra, ji išėjo, išėjo ir senasis Tomas Denveris, o misis Andervud išėjo visiems laikams. Gerai pamąsčiau ir nusprendžiau, jog aš taip pat išėjau.

21.

Atriedėjo dar trys patrulinės mašinos, pasirodė ir miestelėnai. Farai vijo juos šalin, bet nelabai sėkmingai. "Pontiaku" atvažiavo misteris Frankelis, čionykštės juvelyrinės parduotuvės (prekiaujančios ir fotokameromis) savininkas, ir ilgai kamantinėjo Džerį Keserlingą. Jo sunkūs raginiai akiniai nuolat šliaužė nuo nosies, ir parduotuvininkas tolydžio grąžindavo juos į pradinę padėtį. Džeris stengėsi juo nusikratyti, bet misteris Frankelis nepasidavė. Jis irgi

buvo Pleiservilio miesto tarybos narys ir draugavo su Normanu Džonsu, Tedo tėvu.

- Jo parduotuvėje mama man nupirko žiedą. - Sara Pastern kreivai dėbtelėjo į Tedą. - Pačią pirmą dieną nuo jo pažaliavo pirštas.

- Mano mama sako, kad jisai čigonas, - įsiterpė Tanisė.

- Ei! - Paršas triukšmingai nurijo seiles. - O antai ir mano motina!

Pažvelgėme pro langą. Tikrai, misis Deino šnekučiavosi su vienu mėlynmarškiniu policininku iš valstijos policijos, iš po jos suknelės per ketvirtį colio išlindo apatinis. Paršo motina buvo iš tų damų, kurios šneka ne tiek liežuviu, kiek rankomis. Tos rankos skraidė it vėliavos, primindamos man šeštadieninį futbolą: padavimas... užkirtimas... neteisingas išlaikymas. Manding, šiuo atveju labiau panašu į neteisingą išlaikymą.

Mes visi ją pažinojome, ne kartą buvome su ja susitikę, o jau misis Deino reputacija... Jinai kuo aktyviausiai reikšdavosi įvairiausiuose tėvų komiteto renginiuose, rėždavo kalbas motinų klube. Visuomet dalyvaudavo iškilmingose vakarienėse, rengiamose perkėlimo į kitą klasę proga, mokyklos šokiuose sporto salėje, absolventų susitikimuose. Jei kur nors susirinkdavo daugiau nei trys žmonės, ten būtinai pasirodydavo ir misis Deino, visada pasiruošusi paspausti kažkieno ranką, besišypsanti iki ausų, godžiai gaudanti kiekvieną žodį, kiekvieną gestą, nelyginant kempinė sugerianti informaciją.

Paršas nervingai pasimuistė ant kėdės, tarsi būtų įsigeidęs į tualetą.

- Ei, Parše, mamulė tave šaukia, - pratarė Džekas Goldmanas.

- Tegul eina po velnių, - sumurmėjo Paršas.

Jis turėjo seserį. Kai mes perėjome į vidurinę mokyklą, Lilė Deino buvo abiturientė. Su tokia pat fizionomija, kaip ir Deinas, tad gražuole, švelniai tariant, jos nė už ką nepavadintum. Lilę pradėjo merginti kumpanosis Lafoletas Sen-Armandas, metais jau-

nesnis už ją. Pastarasis mergiotę ir pagadino. Lafoletas tučtuojau užsiverbavo į jūrų pėstininkus, kur jam, matyt, išaiškino skirtumą tarp karabino ir "vamzdigalio", nurodė, kas skirta šaudymui, o kas pramogai. Kitus du mėnesius misis Deino nedalyvavo tėvų komiteto veikloje. Lilę išsiuntė pas tetą į Boksfordą, Masačiusetso valstiją. Veikiai po to misis Deino vėl ėmėsi savo, o jos šypsena tapo dar platesnė. Mažo miestelio proza, draugai mano.

- Veikiausiai nerimauja, - pastebėjo Kerolė Grandžer.

- Kam rūpi? - abejingai gūžtelėjo pečiais Paršas. Silvija Reigan jam šyptelėjo. Paršas paraudo.

Kurį laiką visi tylėjo. Mes stebėjome, kaip miestelėnai renkasi už ryškiai geltonų plastikinių užtvarų. Tarp jų regėjau daugelio klasiokų motinas bei tėvus. Bet Sandros gimdytojų nepastebėjau. Kaip ir vyriausiojo Makenedžio. Tokių žmonių, kaip jie, cirkas niekada nedomino.

Atriedėjo vietinės televizijos studijos furgonėlis. Iš kabinos iššoko vaikinas, spausdamas prie šlaunies krepšį su magnetofonu, ir nusiskubino prie policininko. Tas mostelėjo į kitą kelio pusę. Vaikinas grįžo į furgonėlį, iš ten išlindo dar du, ėmė tempti lauk telekameras.

- Ar kas nors turi radijo imtuvą? - paklausiau.

Trys pakėlė rankas. Visų didžiausią turėjo Korkis. "Sony" su šešiomis baterijomis, tokį teko nešiotis portfelyje. Užtat jis gaudė viską: ilgas bangas, vidutines, trumpąsias, ultratrumpąsias. Korkis pastatė imtuvą ant stalo, įjungė. Kaip sykis suspėjome išgirsti dešimtos valandos naujienų laidą.

"...Pagrindinė naujiena - Aukštesniųjų Pleiservilio vidurinės mokyklos klasių mokinys Čarlzas Everetas Dekeris..."

- Everetas, - prunkštelėjo kažkas.

- Užsičiaupk, - nukirto Tedas.

- "...iš visko sprendžiant, šį rytą išsikraustė iš proto ir dabar laiko įkaitais dvidešimt keturis bendraklasius, užsirakinęs su jais vienoje mokyklos klasėje. Jau žinome, kad buvo nušautas vienas žmogus, misteris Vensas, trisdešimt septynerių metų amžiaus

Pleiservilio vidurinės mokyklos istorijos mokytojas. Manoma, kad nužudyta ir kita mokytoja, misis Džinė Andervud, taip pat trisdešimt septynerių. Dekeris dusyk kalbėjosi su mokyklos vadovybe vidinio ryšio kanalu. Įkaitais tapo šie mokiniai..."

Diktorius ėmė skaityti klasės sąrašą, tą patį, kurį aš perdaviau Tomui Denveriui.

- Apie mane pranešė per radiją! - šūktelėjo Nensė Kaskin, išgirdusi savo pavardę. Jos lūpas ištempė šypsena. Melvinas Tomas švilptelėjo. Nensė nuraudo ir pasiūlė jam užsikimšti.

"...ir Džordžas Jenikas. Frenkas Filbrikas, Meino valstijos policijos viršininkas, paprašė visų draugų bei giminaičių laikytis atokiau nuo įvykių epicentro. Dekeris pavojingas visuomenei, ir Filbrikas pabrėžė, jog niekas nežino to vaikino pamišimo priežasties. "Dekeris įtūžęs, netekęs nuovokos ir, regis, apsiginklavęs užtaisytu pistoletu. Dar nežinia, kuo viskas gali baigtis", - pasakė Filbrikas".

- Nori patikrinti, ar mano vamzdis užtaisytas? - paklausiau Silvijos.

- O jis su saugikliu? - savo ruožtu pasiteiravo jinai, ir klasė pratrūko juokais. Enė Laski kvatojo, rankomis užsidengusi burną, išraudusi it aguona. Tik Tedas Džonsas, mūsų disidentas, tolydžio raukėsi.

"...Greisas, mokyklos psichoanalitikas, prieš keletą minučių kalbėjosi su Dekeriu vidinio ryšio kanalu. Greisas pranešė reporteriams, jog Dekeris grasino iššaudysiąs visus įkaitus, jei jisai, Greisas, tučtuojau nepasišalins iš direktoriaus kabineto trečiajame aukšte".

- Melagis! - sumurkė Greisė Staner. Irma pašoko.

- Ką jis sau leidžia? - pasipiktino Melvinas. - Nejau mano, kad galės taukšti, ką įsigeidęs, ir sausas išlips iš balos?

"...taip pat teigia, jog Dekeris yra šizofrenikas, šiuo metu visiškai praradęs sąsajas su realybe. Savo nerišlų pasakojimą Greisas užbaigė žodžiais: "Tokios būklės Čarlzas Dekeris gali padaryti bet ką". Aplinkinių miestų policija..."

- Tai šūdas! - susinervino Silvija. - Kai iš čia išsinešdinsime, aš visiems pasakysiu, ką lemeno tasai šunsnukis! Visiems...

- Užsičiaupk ir klausyk! - riktelėjo Dikas Kinas.

- "...ir Luistono atvyko į įvykio vietą. Pasak kapitono Filbriko, šiuo metu padėtis nepakitusi. Gavome informacijos, kad Dekeris pagrasino atidengti ugnį į bendraklasius, jei policija nuspręs pasinaudoti ašarinėmis dujomis. Turint omeny, jog ant kortos pastatytos dvidešimt keturių vaikų gyvybės..."

- *Vaikų*, - pamėgdžiojo diktorių Paršas. - Dabar prisiminė vaikus. Jie smogė tau į nugarą, Čarli. Vaikai. Cha! Šūdas. Nejau jie gali įsivaizduoti, kas dedasi? Aš...

- Jis kažką sako apie... - pradėjo Korkis.

- Nesvarbu. Išjunk imtuvą, - įsakiau. - Iš jų nebeišgirsime nieko įdomaus. - Neatplėšiau akių nuo Paršo. - Regis, ir tau norisi išlieti širdį, bičiuli?

Paršas mostelėjo į Irmą:

- Jinai mano, kad jai bloga gyventi. Cha-cha.

Vaikinas nelinksmai nusijuokė, dėl man nežinomos priežasties iš krūtinės kišenaitės išsitraukė pieštuką ir pažvelgė į jį. Violetinį pieštuką.

- Pieštukai "Bi Bob", - tęsė Paršas. - Patys pigiausi pieštukai pasaulyje, štai ką galiu apie juos pasakyti. Jų neįmanoma nudrožti. Grafitas lūžta. Kiekvieną rugsėjį, nuo pirmosios pradinės mokyklos klasės, mama grįžta iš "Mamot Mart" su dviem šimtais "Bi Bob" pieštukų plastikinėje dėželėje. Ir aš jais rašau!

Jis perlaužė violetinį pieštuką pusiau, įsistebeilijo į puseles. Tiesą sakant, pieštukas išties atrodė pigiai. Aš pats visuomet naudojausi "Eberhardo Feiberio" firmos produkcija.

- Ma, - tęsė Paršas. - Ačiū tau. Du šimtai pieštukų plastikinėje dėžutėje. Žinote, koks jos hobis? Neskaitant tų suknistų vakarienių su mėsainiu popierinėje lėkštelėje ir stiklinaite apelsininio "Dželo"? Jinai dievina konkursus. Tik juose ir dalyvauja. Šimtuose konkursų. Prenumeruoja visus moterų žurnalus. Dalyvauja visose loterijose. O kur dar kryžiažodžiai!.. Kartą mano sesuo parsinešė kačiuką, tai motina neleido jo pasilikti.

- Ar ta sesuo, kuri pastojo? - pasmalsavo Korkis.

- Neleido pasilikti. - Regis, Paršas jo nė neišgirdo. - Paskandino vonioje, nes niekas nenorėjo vargšelio paimti. Lilė maldavo motiną bent jau nuvežti kačiuką pas veterinarą ir užmigdyti dujomis, bet motina atsakė, jog keturi "žali" dėl kažkokio nusususio kačiuko - pernelyg didelė prabanga.

- Vargšelis, - atsiduso Siuzana Bruks.

- Prisiekiu Dievu, motina nuskandino jį mūsų vonioje. Ir tie prakeikti pieštukai. Ar jinai man nupirks naujus marškinius? Išgraužk. Gal gimtadienio proga. Sakau jai: "Ma, paklausyk, kaip mane pravardžiuoja kiti. Tu tik paklausyk". Aš neturiu net kišenpinigių, nes jinai viską išleidžia laiškams, kuriuos siunčia į įvairiausius konkursus. Nauji marškiniai gimtadieniui ir suknista plastikinė dėžutė su "Bi Bob" pieštukais mokyklai. Tai viskas. Mėginau vežioti laikraščius, bet jinai greit nutraukė šią veiklą. Pasakė, jog mieste apstu ne itin geranoriškų moteriškių, kurios tik ir telaukia, kada galės įsitempti berniuką lovon, pakol vyras triūsia darbe.

- Na, ir *kalė*! - šūktelėjo Silvija.

- Tie konkursai. Tėvų vakarienės. Šokiai sporto salėje. Įprotis klijuotis prie visų drauge ir kiekvieno atskirai. Čiulpti iš jų informaciją ir vaipytis.

Paršas pažvelgė į mane, kreivai šyptelėjo. Tokios keistos šypsenos tądien dar nebuvau matęs.

- Žinot, ką jinai pasakė, kai Lilei teko išvykti? Pasakė, jog privalau parduoti savo automobilį. Senutėlį "Dodžą", kurį man padovanojo dėdė, kai gavau vairuotojo pažymėjimą. Atsakiau, jog neparduosiu. Atsakiau, jog man jį padovanojo dėdė Fredas, ir aš automobilį pasiliksiu. Motina pareiškė parduosianti jį pati - jei šito nepadarysiu aš. Nes visus dokumentus pasirašinėja jinai, tad pagal įstatymą ir automobilis priklauso jai. Pasakė nenorinti, kad aš ant užpakalinės sėdynės įtaisyčiau vaiką kokiai nors merginai. Aš. Kad neįtaisyčiau vaiko kokiai nors merginai. Taip ir pasakė.

Jis sukiojo tarp pirštų pieštuko puselę. Iš jos it juodas kaulas styrojo grafitas.

- Aš. Cha! Paskutinį kartą merginą į pasimatymą kviečiau per pikniką, surengtą aštuntos klasės baigimo proga. Pasakiau mamai, jog neparduosiu "Dodžo". Ji pareiškė, kad parduosiu. Galiausiai jį pardaviau. Žinojau, kad parduosiu. Su ja neįmanoma kovoti. Ji visuomet žino, ką pasakyti. Tik pradedi vardinti priežastis, dėl kurių nevalia parduoti automobilio, o jinai ir klausia: "Kodėl taip ilgai užtrunki vonioje?" Kerta tiesiai į kaktą. Tu jai apie mašiną, jinai tau apie vonią. Tarsi ten užsiiminėtum kokiais nors nešvariais dalykėliais. Jinai spaudžia. - Paršas pažvelgė pro langą. Misis Deino kažkur prapuolė. - Ji spaudžia, spaudžia, spaudžia ir galiausiai visuomet pasiekia savo. "Bi Bob" pieštukai nulūžta kaskart, kai nori juos pasmailinti. Štai šitaip jinai ir ima viršų. Ištrėškia tave ant sienos. Ir podraug yra tokia pikta bei kvaila. Nuskandino mažą kačiuką, bejėgį kačiuką, ir yra tokia kvaila, jog nepastebi, kaip visi juokiasi jai už nugaros. - Klasė apmirė. Paršas stovėjo ant scenos vienui vienas. Nesu tikras, jog tą suvokė. Atrodė apgailėtinas su tomis pieštuko puselėmis, sugniaužtomis kumščiuose. Už lango ant pievelės užvažiavo policijos mašina. Sustojo lygiagrečiai mokyklos pastatui, pribėgo keli farai, pasislėpė už jos. Nešini šautuvais. - Neprieštaraučiau, jeigu ji gautų kulką į kaktą, - niūriai šypsodamasis pridėjo Paršas. - Gaila, kad neturiu tavo revolverio, Čarli. Jei turėčiau, manau, pats ją nušaučiau.

- Tu toks pat psichas, - sunerimo Tedas. - Viešpatie, taigi jūs visi kraustotės iš proto drauge su juo.

- Na ir *niekšas* gi tu, Tedai.

Kerolė Grandžer. Nebūčiau nustebęs, jeigu ji būtų stojusi Tedo pusėn. Žinojau, kad jiedu buvo kelis kartus susitikę - anksčiau, nei Kerolė įsitaisė nuolatinį kavalierių. Protingi paprastai traukia kits kitą. Tačiau būtent jinai pametė Tedą. Gal pasirinkau ne itin sėkmingą analogiją, bet mūsų klasei Tedas Džonsas buvo it Eizenhaueris užkietėjusiems šeštojo dešimtmečio liberalams: jisai pats, jo elgesio maniera, šypsena, tarnybos lapas, geri ketinimai negalėjo nepatikti, tačiau jame glūdėjo kažkas atstumiančio. Štai matote, aš užsiciklinau, nuolatos grįžtu prie Tedo... O kodėl ne? Vis dar stengiausi jį suprasti. Retsykiais atrodo, jog visa, kas nutiko

aną ilgą rytmetį, - tik išmonė, įsisiautėjusios puspročio rašytojo fantazijos vaisius. Bet tatai nutiko *iš tiesų*. O kitąsyk manau, jog įvykių centre buvo Tedas, o ne aš. Būtent Tedo pastangomis jie užsidėdavo kaukes, pakeisdami savo esmę... ar nusiplėšdavo jas, tapdami patys savimi. Bet tikrai žinau, jog Kerolė į Tedą žvelgė su įniršiu, kurio nedera rodyti kandidatei į išleistuvių vakaro kalbėtojus, juolab kad kalbėti teks apie juodosios rasės problemas. Be to, merginos žvilgsnyje įskaičiau ne vien įniršį. Ten buvo ir žiaurumas.

Kai mąstau apie Eizenhauerio administraciją, visų pirma prisimenu incidentą su "U-2". Kai galvoju apie tą įdomų rytą, visų pirma prisimenu tamsias prakaito dėmes, lėtai plintančias Tedo pažastyse.

- Kai farai jį išrūkys, čia suras vien pamišėlius, - pareiškė Tedas. Atsainiai dėbtelėjo į Paršą, kuris, žvilgėdamas nuo prakaito, vis stebeilijo ir stebeilijo į pieštuko nuolaužas, tarsi jose tilptų visas aplinkinis pasaulis. Ant jo kaklo tamsavo purvo dryželiai, bet kas iš to? Dabar niekas nekalbėjo apie Paršo kaklą.

- Jie tave spaudžia, - sukuždėjo jisai. Švystelėjo pieštukų puseles ant grindų, palydėjo jas žvilgsniu, tada pakėlė akis į mane. - Jie sutraiškys ir tave, Čarli. Palauk, įsitikinsi pats.

Klasėje vėl stojo tyla. Tvirtai sugniaužiau revolverį. Mechaniškai, nemąstydamas, išsitraukiau dėželę su šoviniais, išlupau tris, sugrūdau į tuščius lizdus. Rankena tapo slidi nuo prakaito. Ūmai supratau, jog revolverį laikau už vamzdžio, atgręžęs į save, o ne į juos. Tedas palinko virš stalo, įsikibdamas į kraštą, bet nejudėdamas, nebent mintyse. Netikėtai pagalvojau, kad pačiupinėjus jo oda turėtų būti it aligatoriaus odos rankinė. Įdomu, ar Kerolė jį bučiavo, ar lietė jį. Veikiausiai. Nuo šios minties vos neapsivėmiau.

Staiga pravirko Siuzana Bruks.

Niekas nė nekrustelėjo. Aš spoksojau į juos, jie - į mane. Laikiau revolverį už vamzdžio. Jie tą žinojo. Jie visi matė.

Krustelėjau kojas, viena užkliudė misis Andervus koją. Dirste-

lėjau į mokytoją. Lengvas švarkelis ant plono kašmyrinio megztuko. Ko gero, jinai jau atšalo. Štai kieno oda pačiupinėjus nesiskyrė nuo aligatoriaus. Lavoninis stingulys, suprantat. Net nežinau, kada koja primyniau jos megztuką. Liko pėdsakas. Jis man kažkodėl priminė Ernesto Hemingvėjaus fotografiją: rašytojas viena koja primynęs nušautą liūtą, rankoje sugniaužęs šautuvą, o kiek tolėliau visa burna šypsosi juodaodžiai nešikai. Staiga panorau rėkti. Atėmiau jai gyvybę, paverčiau lavonu, įsodinęs kulką į galvą ir ištaškęs ant grindų visą algebrą.

Siuzana Bruks pasidėjo galvą ant stalo, kaip mus mokė vaikų darželyje, kai ateidavo metas miegoti. Plaukai surišti dangaus žydrumo kaspinu. Labai gražiu. Man suskaudo skrandį.

- DEKERI!

Riktelėjau ir nukreipiau revolverį į langą. Faras su mėlyna uniforma laikė prie burnos megafoną. Ant kalvos grūdosi televizininkai su savo kameromis. *Tave sutraiškys*... Ko gero, Paršas neklydo.

- DEKERI, IŠEIK PAKELTOMIS RANKOMIS!

- Palikite mane ramybėje, - sukuždėjau.

Mano rankos ėmė virpėti. Suskaudo pilvą. Skrandis - mano silpniausia vieta. Kartais man pasidaro bloga anksčiau, nei išeinu į mokyklą, šitaip pasitaiko ir per pasimatymus. Kartą mudu su Džo ir dviem merginom važiavome į Harisono parką. Buvo birželis, šiltas, saulėtas. Giedrame danguje spindėjo saulė. Mano merginą vadino Enemere. Savo vardą ji tarė vienu atsikvėpimu. Graži mergina. Su tamsiai žaliais velvetiniais šortais ir šilkiniais marškinėliais. Su paplūdimio krepšiu. Mes lėkėme keliu Nr.1, iš radijo imtuvo liejosi rokenrolas. Brajanas Vilsonas, aš atmenu, Brajanas Vilsonas ir "Beach Boys". Džo sėdėjo prie savo mėlyno "Merkurijaus" vairo ir šypsojosi įžymiąja makenediška šypsena. Stiklus, be abejonės, nuleidome. Ir tuomet man susuko pilvą. Siaubas, ir tiek. Džo šnekučiavosi su savo mergina. Apie serfingą. Išties,

apie ką gi dar kalbėti, skambant "Paplūdimio berniukų" muzikai? Ją vadino Rozalinda. Irgi simpatiška. Enemerės sesė. Prasižiojau, norėdamas pasakyt, kad man negera, ir akimoju apsivėmiau. Vėmalai apdergė ir Enemerės koją, tad pamėginkite įsivaizduoti jos veido išraišką. Žinia, jei sugebėsite.

Ji pamėgino viską nuleisti juokais. Per pirmąjį pasimatymą leidžiu vemti visiems savo kavalieriams, cha-cha. Plaukioti tądien neįstengiau. Pilvas neleido. Enemerė didžiąją dienos dalį prasėdėjo ant patiesalo greta manęs ir smarkiai nudegė. Merginos atsivežė priešpiečius. Aš atsigėriau gazuoto vandens, bet sumuštinių nė nepaliečiau. Ir vis galvojau apie mėlyną Džo "Merkurijų", visą dieną išstovėjusį saulės atokaitoje, apie tai, koks kvapas jame tvyros, kai keliausime namo. Velionis Lenis Briusas kartą pasakė, jog neįmanoma išvalyti dėmės iš zomšinio švarko. Pridėsiu dar vieną buitinę tiesą: neįmanoma atsikratyti vėmalų, įsigėrusių į mėlynus "Merkurijaus" sėdynių apmušalus, kvapo. Tas kvapas niekur nedings nei po savaitės, nei po mėnesio, nei po metų. Kabinoje dvokė, kaip ir tikėjausi. Tiesa, visi apsimetė, neva kvapo nėra. Tačiau jis buvo.

- IŠEIK, DEKERI, JUOKAI BAIGTI!

- Pakaks! Užsičiaupkit!

Žinoma, jie manęs negirdėjo. Nenorėjo girdėti. Jie žaidė pagal savas taisykles.

- Vienpusiškas pokalbis tau ne prie širdies, ar ne? - paerzino mane Tedas Džonsas. - Nesiseka vyti iš jų virvių?

- Atsiknisk nuo manęs, - suniurzgiau.

- Jie tave sutraiškys. - Paršas. Pranašo balsu. Pabandžiau galvoti apie voverytę, apie tai, jog pievelė žaliuoja iki pat pamatų. Nepavyko. Galvoje ūžavo vėjas. Diena, paplūdimys, kaitra. Visi su tranzistoriniais imtuvais, transliuojančiais skirtingų radijo stočių laidas. Džo ir Rozalinda, besitaškantys žaliame vandenyje.

- TURI PENKIAS MINUTES, DEKERI!

- Išeik, - paragino mane Tedas. Jis vėl sugniaužė stalo kraštą. - Išeik, kol dar turi šansą.

Silvija staigiai atsigręžė į jį:

- O tu kuo čia dediesi? Didvyriu? Kodėl? Kodėl? Mėšlas, štai kas tu toks, Tedai Džonsai. Aš jiems pasakysiu...

- Nemokyk manęs...

- ...sutraiškys tave, Čarli, sutrins į miltus, palūkėk ir...

- DEKERI!

- Išeik, Čarli...

- ...prašau, nejau nematote, kad jam važiuoja stogas...

- DEKERI!

- ...tėvų vakarienės ir tie suknisti...

- ...palūš, jei neatstosite nuo jo DEKERI pritrėkš jei eisi pas juos Čarli MES BŪSIME PRIVERSTI ATIDENGTI UGNĮ jei tu išties nepaliksi jo ramybėje Tedai visi nutilkite jums patiems bus geriau IŠEIK...

Dviem rankom sugniaužiau revolverio rankeną ir keturis kartus spustelėjau gaiduką. Šūviai aidu atsimušė nuo sienų. Stiklai pažiro tūkstančiais skeveldrų. Policininkai nėrė už patrulinės mašinos. Operatoriai išsitiesė ant žemės. Žiopliai metėsi kas kur. Stiklo šukės žėrėjo smaragdinėje žolėje, nelyginant deimantai misterio Frankelio parduotuvės vitrinoje.

Atsakomosios ugnies nebuvo. Jie blefavo. Aš tą žinojau. Dėl visko kaltas skrandis, mano skrandis. O ką dar jie turėjo daryti, jei ne blefuoti?

Bet Tedas Džonsas neblefavo. Jis įveikė pusę atstumo iki mokytojos stalo, kol galiausiai nukreipiau revolverį į jį. Tedas sustingo, ir aš supratau, kad jisai laukia šūvio. Žvelgė kažkur pro mane, į klasės lentos juodumą.

- Sėskis, - įsakiau.

Tedas nejudėjo. Jį tarsi suparalyžiavo.

- Sėskis.

Jis sudrebėjo. Iš pradžių ėmė vibruoti kojos, paskui virpulys pradėjo kilti vis aukščiau. Pasiekė burną. Suvirpo lūpos. Tada ėmė trūkčioti dešinysis skruostas. O akys vis stebeilijo į tą patį

tašką. Dera atiduoti jam pagarbą. Tėvas priekaištavo manajai kartai už bestuburiškumą. Gal kas nors ir mėgino pradėti revoliuciją, niokodamas valstybinių Jungtinių Valstijų įstaigų tualetus, bet niekam nebūtų pakakę narsos švystelti į Pentagoną butelį su "Molotovo kokteiliu". O štai Tedo akyse aš išvydau tą narsą.

- Sėskis, - pakartojau trečią sykį.

Jisai sugrįžo prie savo stalo, atsisėdo.

Niekas klasėje nepravirko. Keli žmonės rankomis užsispaudė ausis. Dabar atsargiai jas nuleido, tarsi tikrindami triukšmo lygį. Pažvelgiau į savo pilvą. Tebėra kur buvęs. Aš vėl kontroliavau padėtį.

Faras su megafonu kažin ką rėkė, bet šįsyk ne man. Reikalavo, kad žmonės kitoje kelio pusėje nedelsdami apleistų teritoriją. Ir jie apleido. Daugelis bėgo pasilenkę, kaip Ričardas Vidmarkas epiniuose filmuose apie antrąjį pasaulinį karą.

Per du išdaužtus langus į klasę siūbtelėjo lengvas vėjelis. Pastvėrė lapelį nuo Hermono Džeksono stalo, švystelėjo į tarpueilį. Hermonas pasilenkė ir pakėlė popierių.

- Papasakok dar ką nors, - paprašė Sandra Kros.

Pajutau, kaip lūpas ištempia šypsena. Panorau sudainuoti dainą, liaudies dainą apie nuostabias, nuostabias žydras akis, bet niekaip negalėjau prisiminti žodžių. Veikiausiai ir nebūčiau išdrįsęs. Dainuoju nelyginant antis. Todėl tik žiūrėjau į ją ir šypsojausi. Sandra paraudo, bet akių nenuleido. Pamaniau, kad ji ištekės už kokio nors bukagalvio su penkiais kostiumais spintoje bei spalvotu tualetiniu popieriumi vonioje, ir man sugniaužė širdį. Jos vis vien anksčiau ar vėliau supranta, jog negražu pametinėti sagas šokiuose ar ropštis į bagažinę, kad nemokamai pakliūtų į autokiną. Jos liaujasi valgiusios picą ir kišusios dešimties centų monetas į muzikinį automatą "Storulio Semo" bare. Jos daugiau nebesibučiuoja su berniūkščiais krūmuose. Ir kone visuomet išoriškai tampa nebeatskiriamos nuo Barbių. Akimirkai man kilo noras iškrauti į jas revolverį, tačiau aš atsikračiau pagundos, pateikęs sau klausimą: ar šiandien Sandra irgi su baltomis kelnaitėmis?

Laikrodis rodė 10:20. Prabilau:

22.

- Buvau dvylikos metų, kai mama padovanojo man velvetinį kostiumą. Tėvas jau nustojo bandęs nulipinti iš manęs savo atvaizdą, tad mano auklėjimu užsiėmė perdėm mama. Su tuo kostiumu sekmadieniais vaikščiojau į bažnyčią, o ketvirtadieniais į Bibliją studijuojančios draugijos posėdžius. Kaklaryšį-varlytę pasirinkdavau pats. Bet kurią iš trijų.

Tačiau nesitikėjau, kad ji privers mane apsivilkti kostiumą į tą nelemtą gimtadienį. Išmėginau viską. Bandžiau apeliuoti į jos protą. Grasinau niekur neisiąs. Net sumelavau - pasakiau, jog vakarėlį atšaukė, nes Kerolė susirgo vėjaraupiais. Bet Kerolės motinos skambutis atskleidė mano klastą. Niekas negelbėjo. Tiesą sakant, ji man niekada nieko neatsakydavo, bet jei jau ką nuspręsdavo, visuomet pasiekdavo savo. Pavyzdžiui, kadaise Kalėdoms tėvo brolis padovanojo jai netgi labai keistą dėlionę. Manding, paakintas tėvo. Mama mėgo dėlioti tuos paveikslėlius, o aš mielai jai padėdavau, bet jiedu tą užsiėmimą laikė tuščiu laiko gaišimu. Tai štai, dėdė Tomas atsiuntė dėlionę iš penkių šimtų dalelių: sniego baltumo stačiakampis ir viena mėlynės uoga apatiniame kairiajame kampe. Tėvas kvatojo iki ašarų: "Pažiūrėsim, kaip ją įveiksi, motin". Visuomet ją taip vadindavo, kai pajusdavo, jog pokštas nusisekė, o mama tykiai niršdavo. Tai štai, per Kalėdas, antroje dienos pusėje, ji atsisėdo prie specialaus stalelio savo miegamajame (jiedu jau miegojo atskirai), ant kurio rinkdavo paveikslėlius-galvosūkius. Gruodžio dvidešimt šeštąją ir dvidešimt septintąją mes patys gaminomės priešpiečius bei pietus, šildėmės pusfabrikačius, tačiau dvidešimt aštuntosios rytą mama pademonstravo mums gatavą paveikslą. Nufotografavo jį ir pasiuntė nuotrauką dėdei Tomui, kuris gyveno Viskonsine. Paskui išardė, sukrovė į dėžę ir nunešė į palėpę. Nuo tų laikų praėjo dveji metai, ir, kiek žinau, dėlionė vis dar guli tenai. Tačiau mama ją surinko. Mano mama labai miela, apsiskaičiusi, su subtiliu humoro jausmu. Ji

myli gyvūnus, visuomet duoda išmaldos klajojantiems akordeonistams. Tik nevalia jai priešgyniauti, antraip... ji stoja piestu. Ir gali įspirti į pačią jautriausią vietą.

O aš pabandžiau jai priešgyniauti. Ketvirtą sykį ėmiau dėstyti savo argumentus, jau susiruošęs eiti. Pakaklėje, nelyginant rožinis voras, kūpsojo kaklaryšis-varlytė, įsikibęs į apykaklę savo kojelėmis-gumute. Švarkas pjovė pažastis. Ji netgi privertė mane apsiauti batus su kvadratinėmis nosimis, mano geriausią porą, su kuria vaikščiodavau tiktai į bažnyčią. Tėvo nebuvo, jisai su bičiuliais iškeliavo į "Golaną" praskalauti gerklės, antraip nebūtų praleidęs progos pasišaipyti iš mano apdarų.

- Paklausyk, mama...

- Nieko daugiau nebenoriu girdėti, Čarli. - Aš irgi būčiau norėjęs padėti tašką, tačiau pajuokai išstatė mane, todėl jaučiau pareigą kautis iki paskutinio kraujo lašo.

- Aš tenoriu pasakyti, mama, jog niekas neina į vakarėlį su kostiumu. Ryte paskambinau Džo Makenedžiui, ir jisai sakė, jog apsivilks...

- Et, verčiau užsičiaupk, - labai švelniai pertraukė mane mama, ir aš tučtuojau prikandau liežuvį. Jeigu ji sako "užsičiaupk", vadinas, išties niršta. Šio žodžio ji negalėjo ištraukti iš "*Guardian*". - Užsičiaupk, antraip niekur neisi.

Žinojau, ką tai reiškia. "Niekur neisi" - ji kalbėjo ne tik apie Kerolės Grandžer gimtadienį. Šie žodžiai buvo skirti ir kinui, ir pramogų centrui, ir baseinui. Mama - švelni moteris, bet jeigu įsižeidžia, tai ilgam. Prisiminiau paveikslėlį-dėlionę paslaptingu pavadinimu "Paskutinioji sezono uoga". Dėlionė ją įpykino ir pastaruosius dvejus metus praleido palėpėje. Jei norite žinoti, o gal kas ir šiaip įspėjo, aš buvau neabejingas Kerolei. Nupirkau nosinaitę su jos inicialais ir pats ją supakavau. Mama siūlėsi padėti, bet aš atsisakiau. Ta nosinaitė nebuvo koks pigus niekutis už penkiolika centų, ne, tokias pardavinėjo tik Luistone, "Džėjaus Si Penio" universalinėje parduotuvėje. Ji kainavo penkiasdešimt devynis centus ir buvo apsiūta nėriniais.

- Gerai, - burbtelėjau. - Gerai, gerai, gerai.

- Nedrįsk šitaip su manimi kalbėti, Čarli Dekeri. - Mama rūsčiai pažvelgė į mane. - Tavo tėvui dar pakaks jėgų tave išperti.

- Tarsi aš šito nežinočiau. Jis tą primena kaskart, kai mudu atsiduriame viename kambaryje.

- Čarli...

- Jau išėjau. - Pasukau durų link. - Nenuobodžiauk be manęs, mama.

- Neišsiterliok, - pridėjo jinai. - Neišversk ant kelnių ledų! Atmink, kad prieš išeinant privalu padėkoti šeimininkams! Pasisveikink su misis Grandžer!

Tylėjau. Tik stipriau gniaužiau į kumštį laisvąją ranką, kuria nenešiau dovanos.

- Būk džentelmenas!

Viešpatie.

- Ir atmink, jog nevalia pradėti valgyti anksčiau už Kerolę!

Dieve švenčiausias!

Pasiskubinau išsmukti už durų, kol ji dar nepuolė vytis ir nepasiteiravo, ar aš nusišlapinau.

Bet diena pasitaikė pernelyg graži, kad nirščiau ant mamos it pelė ant vištos. Mėlynas dangus, šilta saulė, lengvas vėjelis. Jau prasidėjo atostogos, ir Kerolė netgi galėjo leistis mažumėlę paglamžoma. Nežinojau, ką būčiau daręs po to, kai ji būtų leidusi save pagniaužyti, gal pavežiojęs ją savo dviračiu, bet maniau, jog visas problemas dera spręsti tada, kai jos iškyla. Be to, gal aš ir perdėjau negatyvų seksualinį velvetinio kostiumo poveikį. Jei Kerolei patiko Maironas Flourenas, ji negalėjo neįsimylėti manęs.

Tada pamačiau Džo ir vėl pagalvojau, kad atrodau kaip visiškas idiotas. Jis į gimtadienį ėjo su nublukusiais džinsais ir futbolo marškinėliais. Susigūžiau, kai Džo nudelbė mane nuo galvos iki kojų. Tasai švarkas su spindinčiomis žalvarinėmis sagomis. Kiekvienoje išspaustas herbas. Košmaras.

- Puikus kostiumas, - pakomentavo Džo. - Atrodai it tas vaikinas iš Lorenso Belčo šou. Su akordeonu.

- Maironas Flourenas, - patikslinau. - Tu teisus.

Jis pasiūlė man kramtomos gumos, aš skubiai nudrėskiau popierėlį.

- Mamytės idėja. - Įsimečiau gumą į burną. "Juodasis Džekas". Geresnės nebūna. Paritinau ant liežuvio, išpūčiau. Nuotaika vėl pasitaisė. Džo buvo mano draugas, vienintelis artimas draugas. Jis niekada manęs nesibijojo, jo netrikdė mano savotiškos manieros (pavyzdžiui, kai mane aplanko gera mintis, aš imu vaikštinėti pirmyn ir atgal, perkreipęs fizionomiją, nepastebėdamas nieko aplink, - patys suprantat, koks aš gardėsis misteriui Greisui). Žinia, kai reikia padirbėti galva, esu pranašesnis už Džo, užtat jis lengvai užmezga pažintis. Didžiumai paauglių smegenys nėra svarbiausia, jų manymu, jos tevertos po centą už svarą, tad vaikinas su aukštu IK, kuris nemoka žaisti beisbolo ir neužėmė bent trečios vietos šuolių į tolį varžybose, jiems visiems - tik penktas vežimo ratas. O štai Džo patiko, kad aš protingas. Jis niekada man šito nesakė, bet aš žinojau, kad patiko. O kadangi visi mėgo Džo, jiems teko pakęsti ir mane. Negaliu sakyti, jog dievinau Džo Makenedį, bet gerbiau neapsakomai. Jis mano gyvenimui suteikė aštrumo.

Mudu žingsniavome šalimais, kramtėme gumą, ir ūmai ant mano peties nusileido kažkieno ranka. Vos nepaspringau. O atsigręžęs atsidūriau akis į akį su Dikiu Keblu.

Neaukštas, plačiapetis, jis man kažin kuo priminė didelę savaeigę žoliapjovę, kokias gamina "Brigso ir Stratono" kompanija. Ir jo šypsena buvo kvadratinė, su dideliais baltais dantų kvadratais. Ko gero, tokie dantys nebūtų padarę gėdos jokiam plėšriam žvėriui. Atrodė, kad Dikis vakarienei valgė medžiotojus. Galimas daiktas, taip ir buvo.

- Vaikine, koksai tu pas mus *gražuolis*! - Jis pamerkė Džo akį. - Tokių dar reiktų *paieškoti*. - *Krenkšt*! Dikio ranka vėl nusileido man ant peties. Aš tarsi sumažėjau. Iki trijų colių, tapau berniuku-nykštuku. Manding, nujaučiau, kad iki dienos galo man dar teks susiremti arba su juo, arba su vėžiu. Tai štai, mieliau būčiau pasirinkęs vėžį.

- Tik nesulaužyk man ko nors, gerai? - paprašiau.

Aišku, jis nepaliko manęs ramybėje. Erzino, kol priėjome Kerolės namus. Vos tik peržengėme slenkstį, suvokiau esąs žuvęs. Visi svečiai, išskyrus mane, pasirinko iškylautojų drabužius. Kerolė stovėjo kambario centre, tokia graži, jog gniaužė kvapą.

Man nudiegė širdį. Kerolė kaip tik iš mergaitės virto mergina. Gal ji dar paisterikuodavo ir užsidarydavo vonioje, klausėsi "Bitlų" plokštelių ir ant tualetinio stalelio laikė pasidėjusi Deivido Kesidžio, šių metų supermeno, fotografiją, tačiau dabar joje viso to nesijautė. Ir todėl, kad nesijautė, aš vėl ėmiau sau rodytis visiškai mažas. Plaukus ji pasirišo vyšniniu šaliku. Atrodė penkiolikos ar šešiolikos, su jau brinkstančia krūtine. Apsivilko rudą suknelę. Stovėjo tarp vaikų, juokėsi, mosavo rankomis.

Dikis ir Džo priėjo prie jos, atidavė dovanas, o Kerolė juokdamasi padėkojo, Viešpatie, kaip jinai man patiko!

Nusprendžiau pasišalinti. Nenorėjau, kad ji pamatytų mane su kaklaryšiu-varlyte ir velvetiniu kostiumu su žalvarinėmis sagomis. Nenorėjau regėti jos kalbančios su Dikiu Keblu, kuris man priminė žmogaus pavidalo žoliapjovę, o jai, regis, patiko. Nusprendžiau, jog galėsiu išeiti nepastebėtas. Kišenėje turėjau "žalią", gautą iš misis Kazens (išvakarėse išravėjau jai daržą), galėjau nueiti į kiną Bransvike, jei kas nors mane pavėžėtų, ir tamsoje iki valiai apgailėti save.

Bet nespėjau sugniaužti durų rankenos, kai mane užklupo misis Grandžer.

Taip, nesėkminga pasitaikė diena. Įsivaizduokite sau plisuotą sijoną ir perregimą šifono palaidinę, užtemptą ant "šermano"*. "Šermano" su dviem pabūklais. Jos plaukais nuūžė uraganas. Viena pusė styrojo į vieną šalį, antra - į kitą. Abi apglėbtos nuodingai geltona juosta.

- Čarlis *Dekeris*! - spygtelėjo jinai, plačiai išskėsdama rankas, panašias į du didelius batonus. Labai didelius. Persigandau ir nubėgau prie jos. Lavina, kur nuo jos pasislėpsi. Japoniška pabai-

---

*"Šermanas" - sunkusis antrojo pasaulinio karo laikų tankas.

sa, Hidra, Matra, Godzila, kaip bevadinsi, ėjo per svetainę. Bet trikdė ne tai. Trikdė tas, kad visi spoksojo į mane... suprantat, apie ką šneku.

Ji sodriai pakštelėjo man į skruostą ir suburkavo:

- Koksai tu šiandien pas mus *gražuolis*. - Beliko tik pridurti: "*Tokių dar reiktų paieškoti*" - ir plekštelti man per petį.

Tiek to, nebekamuosiu nei jūsų, nei savęs. Kokia prasmė? Jūs ir taip viską supratote. Trys klaikiausio pragaro valandos. Dikis visąlaik sukiojosi šalia ir nepraleisdavo progos įterpti: "Na, tu ir gražuolis". Kiti du pasiteiravo, ar numirė kas iš mano giminaičių.

Tik Džo visąlaik buvo greta, bet ir jo draugija mane mažumą erzino. Mačiau, kaip jisai prašo vaikinų nesikabinti, ir nėmaž nesidžiaugiau. Taip jau išėjo, kad tądien visi mane laikė kaimo kvaileliu.

Tačiau buvo ir vienas žmogus, kuris visiškai nekreipė į mane dėmesio, net nepastebėjo, kad esu. Kerolė. Ko gero, būčiau prasmegęs skradžiai, jei, užgrojus muzikai, ji būtų priėjusi ir pakvietusi mane pašokti. Tačiau Kerolė nepriėjo, ir aš sunerimau nejuokais. Žinia, vis vien būčiau nėjęs šokti, bet esmė ne čia.

Stovėjau ir klausiau, kaip "Bitlai" sudainavo "Baladę apie Džoną ir Joko" bei "Tebūnie", broliai Adreizai - "Mes tą darysime vėlei", Bobis Šermanas - "Ei, misteri Saule". Kaip įmanydamas vaizdavau gėlių vazoną. Vakarėlis vyko taip, kaip ir priklausė. Man atrodė, kad jis tęsis amžinai. Už lango lėks metai, nelyginant lapai vėjyje, rūdys automobiliai, pus namai, mirs gimdytojai, kils ir žlugs valstybės. Manęs neapleido jausmas, jog mes linksminsimės ir tada, kai danguje pasirodys angelas Gabrielius, skelbiantis Paskutiniojo Teismo dieną, su trimitu vienoj rankoj ir dovanėle Kerolei kitoj. Mums patiekė ledus, paskui didžiulį šventinį tortą su užrašu SU GIMTADIENIU, KEROLE, išraitytu žaliu bei raudonu kremu, po to visi vėl šoko, vėliau kažkas sumanė pažaisti butelį, tačiau misis Grandžer, griausmingai nusikvatojusi, cho-cho-cho-cho, tai idėjai nepritarė.

Galop Kerolė suplojo delnais ir pranešė, kad visi mes einame į pievelę pažaisti gaudynių. Pavyti ir aplenkti - štai atsakymas į

opų paauglystės klausimą: ar tu pasirengęs gyventi rytdienos visuomenėje?

Visi išgriuvo iš namo. Girdėjau, kaip liaudis laigo po žolę, džiaugdamasi gyvenimu. Stabtelėjau vildamasis, jog Kerolė bent sekundėlei sustos greta, tačiau ji nukūrė pro šalį, įkandin svečių. Pasilikau priebutyje. Džo palaikė man kompaniją, įsitaisęs ant turėklo, ir mudu abu stebėjome likusius.

- Šiandien ji kažko labai riečia nosį. - pastebėjo Džo.

- Ne. - Aš papurčiau galvą. - Ji tiesiog užsiėmusi. Daug liaudies. Pats supranti.

- Šūdas, - burbtelėjo Džo.

Mudu minutėlę patylėjom.

- Ei, Džo! - šūktelėjo kažkas.

- Jei žaisi, visas išsiterliosi, - pastebėjo Džo. - Motina užkurs tau pirtį.

- Dvi pirtis, - patikslinau aš.

- Eikš pas *mus*, Džo!

Kerolė. Ji persivilko džinsus, galbūt “Edit Hed”, išraudo, stačiai švytėjo. Džo pažvelgė į mane. Jam labai nesinorėjo eiti vienam, o mane ūmai apėmė toks siaubas, kokio nebuvau patyręs nuo tos nakties, kai prabudau palapinėj per medžioklę. Jei imies kuo nors rūpintis, ilgainiui būtinai pradedi nekęsti to žmogaus, ir aš pabūgau, kad Džo galiausiai pradės manęs nekęsti. Būdamas dvylikos, neįstengiau šito suformuluoti, bet kažką tokio jaučiau.

- Eik.

- Tu išties nenori?

- Ne. Ne. Vis vien jau ketinau eiti namo.

Stebėjau tolstančią jo nugarą, mažumėlę įsižeidęs, kad Džo nepasisiūlė eiti drauge, ir podraug džiaugdamasis, kad nepasiūlė. O paskui per pievelę leidausi link gatvės.

Dikis mane pastebėjo:

- Eini namo, gražuoliuk?

Man derėjo atsakyti paprastai: taip, jau metas, perduok linkėjimus Brodvėjui. Tačiau aš patariau jam užsičiaupti.

Dikis tučtuojau pastojo man kelią, tarsi tik ir telaukęs mano žodžių, su didžiule žoliapjoviška šypsenėle pusėj veido. Nuo jo dvelkė šalčiu.

- Kaip, kaip?

Tada nebeišlaikiau. Įgriso. Būčiau spjovęs į veidą Hitleriui, taip jis man įgriso.

- Pasakiau, užsičiaupk. Traukis iš kelio.

(Klasėje Kerolė Grandžer užsidengė veidą rankomis... tačiau nepaprašė manęs nutilti. Už tai ją gerbiau.)

Visi jau žiūrėjo į mus, bet niekas nepratarė nė žodžio. Namuose pasilikusi misis Grandžer kažin ką dainavo. Visu balsu.

- Vadinas, manai, jog gali priversti mane užsičiaupti? - Dikis perbraukė delnu riebaluotus plaukus.

Pastūmiau jį į šalį. Tai yra, visiškai nebesitvardžiau. Taip man nutiko pirmąkart. Kažkas kitas, kitas aš, įsitaisė už vairo ir nuvairavo mašiną. Aš irgi važiavau, bet tik tiek.

Jis neužsimojęs kirto man per petį. Ranką tarsi paralyžiavo. Kūną pervėrė neištveriamas skausmas.

Stvėriau jį, nes boksuotis nemokėjau, ir stipriai stumtelėjau atgal, šlykšti Dikio šypsenėlė sušmėžavo prie pat veido. Tačiau varžovo kojos nepajudėjo iš vietos, ir jis viena ranka apglėbė mane už kaklo, tarsi ketindamas pabučiuoti, o antrąja, sugniaužta į kumštį, ėmė talžyti nugarą, nelyginant duris. Paskui mudu sugriuvome į klombą.

Jo pusėje buvo jėga, manojoje - neviltis. Ūmai mano gyvenime beliko vienintelis tikslas - sumušti Dikį Keblą. Vardan jo aš ir atėjau į Dievo pasaulį. Prisiminiau biblijinę istoriją apie Jokūbą, kovojusį su angelu, ir beprotiškai nusikvatojau Dikiui į veidą. Buvau viršuje ir iš visų jėgų stengiausi ten ir pasilikti.

Tačiau jis nedelsdamas ištrūko, slidus it ungurys, ir smogė man per kaklą.

Surikau ir griuvau ant pilvo. O jis tučtuojau įsitaisė ant nugaros. Mėginau ištrūkti, tačiau neįstengiau.

Neįstengiau. O Dikis ketino mane sumušti, nes aš neįsten-

giau ištrūkti. Koksai košmaras. Ar tą matė Kerolė? Aišku, visi jie matė. Jaučiau, kaip mano švarkas plyšta per pažastis, kaip iš jo ištrūksta spindinčios sagos su herbais. Bet ištrūkti nepajėgiau.

Jis kvatojo. Nutvėrė mane už plaukų ir murkdė veidą į žemę.

- Na, kaip, gražuoliuk? - *Bam*! Žiežirbos iš akių ir žolė burnoje. Dabar aš tapau žoliapjove. - Būsi dar *gražesnis*, a, gražuoliuk? - Dar vienas smūgis. Aš pravirkau.

- Štai dabar tu tikras *de-e-endis*! - kvatojo Dikis, vėl įmurkdydamas mano veidą į žemę. - Štai dabar atrodai išties *ža-a-avingai*!

O paskui Džo nutempė jį šalin.

- Pakaks, velniai rautų! - suurzgė jisai. - O gal tu nežinai, kada reikia liautis?

Atsistojau, vis dar raudodamas. Purvinais plaukais ir žemėtu veidu. Galvą skaudėjo ne tiek, kad verkčiau, tačiau aš neįstengiau sutramdyti ašarų. Visi jie spoksojo į mane. Atrodė sutrikę. Taip nutinka, kai vaikai pajunta, kad nueita per toli, ir man buvo aišku, kad jie nenori į mane žiūrėti, nenori regėti mano ašarų. Todėl nukorė galvas, kad įsitikintų, ar vietoje tebėra jų kojos. Dirsčiojo į tvorą - ar tos kas nepavogė. O kai kurie net pasuko prie baseino gretimame sklype: galbūt ten kas nors skęsta, ir vargšelį reikia nedelsiant gelbėti.

Kerolė stovėjo vidury ir jau norėjo žengti link manęs. Bet apsidairė pasižiūrėti, ar kas nors palaikys jai kompaniją. Niekas nepanoro. Dikis Keblas šukavosi plaukus. Purvo juose nepastebėjau. Kerolė mindžikavo nuo kojos ant kojos. Jos palaidinė nuo vėjo susimetė klostelėmis.

Misis Grandžer jau nebedainavo. Ji stovėjo priebutyje, pražiojusi burną.

Priėjo Džo, padėjo ranką man ant peties.

- Klausyk, Čarli, berods sakei, kad mums metas namo, a?

Mėginau nublokšti jo ranką, bet tik pats nuvirtau į žolę.

- Atsiknisk nuo manęs! - surikau. Slopiu balsu. Veikiau išraudojau, nei surikau. Velvetiniame švarke beliko viena vienintelė saga, ir toji kybojo ant siūlo. Kelnės išmargintos žaliomis ir juodo-

mis dėmėmis. Nesistodamas ėmiau rinkti sagas, ašaros vis tekėjo, veidas liepsnojo.

Dikis kažin ką murkė sau panosėj, visa kuo patenkintas. Regis, mąstė, ar nevertėtų dar kartelį šukomis perbraukti plaukus. Štai kas nesijautė nėmaž sutrikęs, nevaidino komedijos, kaip visi likusieji, ir todėl nusipelnė pagarbos. Tiesa, tą supratau ne tuomet, o gerokai vėliau.

Atklibikščiavo misis Grandžer.

- Čarli... Čarli, brangusis...

- Užsičiaupk, sena stora ragana! - suklikau. Nieko nemačiau. Akyse viskas liejosi. Veidai tarytum artėjo. Rankos, ne, naguotos letenos dryktelėjo manęs link. Daugiau nebegalėjau rinkti sagų. - Sena stora ragana!

Ir pabėgau.

Sustojau prie tuščio namo Ievų gatvėje, pasėdėjau tenai, kol išdžiūvo ašaros. Panosėje sustingo snarglys. Nusispjoviau į nosinę, nusišluosčiau snarglį. Išsišnypščiau. Pasirodė benamis katinas. Pabandžiau jį paglostyti. Katinas išsilenkė mano rankos. Puikiai jį supratau.

Dabar kostiumas tiko nebent šiukšlių sąvartynui, bet manęs tas nebejaudino. Nejaudino ir mamos reakcija. Nors žinojau, kad ji veikiausiai paskambins Dikio Keblo motinai ir labai kultūringai išsakys savo pretenzijas. Tačiau tėvas... Jau mačiau, kaip jisai sėdi krėsle ir akmeniniu veidu klausia: O kuo visa tai baigėsi kitam vaikinui?

O aš atsakydamas meluoju.

Sėdėjau bent valandą, mąsčiau apie tai, kad reikėtų išeiti į magistralę, susistabdyti mašiną, išvažiuoti iš miesto ir niekada daugiau čionai nebesugrįžti.

Bet paskui nupėdinau namo.

23.

Regis, prie mokyklos susirinkę farai nusprendė suruošti kongresą. Mėlynos patrulinės mašinos, baltos iš Luistono policijos

skyriaus, juoda balta iš Bransuiko, dvi iš Oburno. Policininkai, atvarę prie mokyklos tiek transporto, žemai pasilenkę lakstė pirmyn ir atgal. Prisistatė ir spauda. Ant kapotų sukrauti fotoaparatai nusitaikė į mokyklą. Kairėje ir dešinėje kelią blokavo kilnojamomis užtvaromis, už kurių pastatė lenteles su užrašu APYLANKA. Kiek supratau, tik todėl, jog kitokių, atspindinčių tikrąją padėtį (ATSARGIAI! PSICHAS LAISVĖJE!), niekas neturėjo. Donas Greisas ir senasis Tomas apie kažin ką liežuvavo su didžiuliu vyriškiu, dėvinčiu mėlyną policininko uniformą. Donas akivaizdžiai siuto. Žaliūkas klausėsi, bet purtė galvą. Spėjau, kad tai kapitonas Frenkas Filbrikas, valstijos policijos viršininkas. Ar jisai nutuokė, kad galiu patiesti jį vieninteliu šūviu?

Virpančiu balsu prabilo Kerolė Grandžer. Jos veidas raudo iš gėdos. Tą istoriją papasakojau ne tam, kad ją sugėdinčiau.

- Tuomet buvau dar maža mergaitė, Čarli.

- Žinau, - nusišypsojau jai. - Tądien tu buvai labai graži. Ir, žinia, anaiptol neatrodei maža mergaitė.

- O Dikis Keblas man dar ir patiko.

- Judu gniaužėtės po vakarėlio?

Ji nuraudo dar labiau.

- Kur kas blogiau. Aštuntoje klasėje nuėjau su juo į pikniką. Jis atrodė... toksai vyriškas. Nežabotas. Piknike Dikis... supranti, įsisiautėjo, ir aš jo nesulaikiau, iki tam tikros ribos. Daugiau niekada niekur su juo nėjau. Net nežinau, kur jisai dabar.

- Pleiservilio kapinėse, - atsakė Dikas Kinas.

Aš net krūptelėjau. Tarsi priešais būtų pasirodžiusi misis Andervud šmėkla. Iki šiol atmenu, kur krito Dikio smūgiai. Žinia, kad jisai miręs, sukėlė keistą, mistinį siaubą... ir iš Kerolės veido išraiškos supratau, kad jinai jaučia tą patį. *Jisai... įsisiautėjo, ir aš jo nesulaikiau, iki tam tikros ribos.* Šitaip jinai pasakė. Apie ką, tiesą sakant, galėjo kalbėti tokia protinga, į koledžą taikanti mergaitė, kaip Kerolė? Galbūt Dikis ją pabučiavo? O gal net nusitempė į krūmus ir kartografavo nepaliestą jos brinkstančios krūtinės teritoriją?

Piknike aštuntoje klasėje. Viešpatie, apsaugok ir išganyk mus visus. Jis, matote, buvo vyriškas ir nežabotas.

- Kas jam nutiko? - paklausė Donas Lordis.

Dikas nedelsė atsakyti.

- Jį partrenkė mašina. Likimo ironija. Žinia, juoktis čia nėra iš ko, bet nutikimas neįprastas. Dikis spalio mėnesį gavo vairuotojo pažymėjimą ir už vairo pasirodė visišku idiotu. Veikiausiai norėjo visiems parodyti, koks jisai kietas. Baigėsi tuo, jog niekas nenorėdavo su juo važiuoti. Dikis turėjo 1966 metų "Pontiaką", kurį perrinko savo rankomis. Nudažė butelio žalumo spalva, ant priekinių keleivio pusės durelių nupiešė pikų tūzą.

- Tikrai, ne sykį mačiau tą automobilį, - įsiterpė Melvinas. - Prie "Harlou" pramogų centro.

- Įdėjo keturių greičių pavarų dėžę, - tęsė Dikas, - keturių kamerų karbiuratorių, inžektorių. Variklis tiesiog murkė. Mašina įsibėgėdavo iki devyniasdešimties mylių per valandą, važiuojant antra pavara. Kartą sėdėjau greta, kai jisai laužė Briseto posūkį, lėkdamas devyniasdešimt penkių mylių per valandą greičiu. Mašiną ėmė nešti į šalį. Mano širdis nusirito į kulnus. Tu teisus, Čarli. Dikio šypsena buvo keista. Negaliu pasakyt, kad šypsodamasis jisai tapdavo panašus į žoliapjovę, bet toji šypsena buvo keista. O jisai šypsojosi ir šypsojosi, kai mašiną nešė nuo kelio. Ir murmėjo: "Aš sulaikysiu ją, sulaikysiu ją". Ir sulaikė. Paskui paprašiau jo sustoti. Namo parėjau pėsčiomis. Nors kojos manęs nelaikė. O po kelių mėnesių Dikį partrenkė sunkvežimis. Luistone, jam einant per Lisabonos gatvę. Drauge su juo ėjo Rendis Milikenas. Tai va, Rendis sakė, jog prieš tai Dikis ničnieko negėrė ir nebuvo apsirūkęs. Viskas nutiko dėl vairuotojo kaltės. Vėliau tas vairuotojas devynias dienas sėdėjo kalėjime. Bet Dikis žuvo po ratais. Likimo ironija.

Kerolė išblyško it drobė. Išsigandau, kad jinai tuojau apalps, ir pamėginau nukreipti merginos dėmesį.

- Tavo motina ant manęs supyko, Kerole.

- Ką? - Jinai papurtė galvą, tarsi stengdamasi suvokti, kur esanti.

- Pavadinau ją ragana. Sena stora ragana.

Kerolė ištaisė grimasą, paskui su dėkingumu šyptelėjo, įvertindama mano manevrą.

- Taip. Dar ir kaip supyko. Manė, jog muštynes pradėjai tu.

- Tavo motina kartu su maniške vaikščiojo į kažkokį klubą, tiesa?

- "Knygos ir bridžas"? Taip. - Ji mažumą praskėtė keliukus. Nusijuokė. - Tiesą sakant, aš visada nemėgau tavo motinos, nors mačiau ją viso labo keletą kartų. Bet manoji apie ją kalbėjo žavėdamasi: kokia inteligentiška misis Deker, kaip subtiliai suvokia Henrio Džeimso kūrybos niuansus, ir panašiai.

- Aišku, - linktelėjau. - Beje, man tą patį kalbėjo apie tave.

- Negali būti.

- Tikrai. - Ūmai man nušvito protas. Kaipgi galėjau pražiūrėti tokį dalyką? Irgi man, mąstytojas! Net nusijuokiau. - Galiu lažintis, jog žinau, kodėl ji taip primygtinai reikalavo, kad į tavo gimtadienį eičiau su kostiumu. Šitai vadinama "Piršlybomis", arba "Kaip jiedu tinka kits kitam", arba "Pagalvokite, kokie protingi bus jų vaikai". Visai kaip geriausiose šeimose, Kerole. Ar tekėsi už manęs?

Kerolė išsižiojo.

- Jos... - užbaigti ji nebeįstengė.

- Būtent taip aš ir manau.

Mergina nusišypsojo, sukikeno, nusijuokė. Tarsi nepagarbu mirusiųjų atžvilgiu, bet aš nieko nepasakiau. Tiesą sakant, iš galvos niekaip nėjo misis Andervud. Šiaip ar taip, aš kone stovėjau ant jos.

- Eina didelis bosas, - pranešė Bilis Sejeris.

Taip ir yra. Mokyklos link, žvelgdamas tiesiai priešais save, žingsniavo Frenkas Filbrikas. Vyliausi, jog fotokameros sugebės įamžinti pačią pagrindinę jo dalį. Kas žino, galbūt savo subinės nuotraukas jisai norėtų paversti kalėdiniais atvirukais. Policijos šefas įėjo pro paradines duris. Iš koridoriaus, tarsi iš kito pasaulio, ataidėjo jo žingsniai: Filbrikas traukė į direktoriaus kabinetą. Ka-

žin kodėl mane persmelkė pojūtis, kad už klasės ribų tiktai jis ir yra realus. O visa kita už langų - tik iliuzija, paveikslėlis televizoriaus ekrane. Rodė juos, ne mane. Mano bendraklasiai jautė tą patį. Mačiau iš jų veidų.

Tyla.

Spragt: įsijungė vidinio ryšio sistema.

- Dekeri?

- Taip, sere?

Sunkus alsavimas. Jis pūkštė prie mikrofono, nelyginant koks didelis prakaituotas gyvulys. Man tai nepatinka, niekada nepatiko. Lygiai taip telefonu kalbėjo tėvas. Sunkus alsavimas slėgė ausų būgnelius, jame stačiai jautėsi viskio bei tabako tvaikas. Visame tame slypėjo kažkas antisanitariška, netgi homoseksualu.

- Tavo dėka mes atsidūrėme gana įdomioje padėtyje, Dekeri.

- Ko gero, sere.

- Mums nesinorėtų tave nušauti.

- Man irgi šito nesinorėtų, be to, nepatariu jums mėginti.

Sunkus švokštimas.

- Tiek to, nešdinkimės iš šitos vištidės ir pasižiūrėkime, kas krepšyje. Kokia tavo kaina?

- Kaina? - perklausiau aš. - Kaina?

Ūmai įsivaizdavau, kad jis mane laiko kalbančiu baldu, pavyzdžiui, Moriso darbo kėde, ir vykdo turtingo pirkėjo pavedimą, stengdamasis nuderėti kelis “žalius”. Man aptemo akys.

- Už tai, kad juos paleisi. Ko tu nori? Eterio laiko? Per radiją bei TV ir šiaip šneka vien apie tave. Pareiškimo laikraščiuose? Jokių problemų. - *Frr-frr-frr*. Tiksliau, *puf-puf-puf*. - Aptarkime tavo sąlygas, kol dar neprasidėjo makalynė. Turi mums pasakyti, ko nori.

- Tavęs, - trumpai atsakiau.

Alsavimas nutrūko it nukirstas kirviu. O paskui pasigirdo vėl, toks pat sunkus. Tąsydamas man nervus.

- Paaiškink.

- Be abejo, sere. Mes galime sudaryti sandėrį. Juk jums norisi sudaryti sandėrį? Kalbate būtent apie jį?

Jokio atsako. Frr-frr ir puf-puf. Atminimo Dienos* ir Darbo Dienos** proga policijos šefas visuomet pasirodydavo šeštos valandos naujienų laidoje ir iš telesuflerio*** perskaitydavo kokį nors pranešimą. Todėl man ir pasirodė, kad jau esu girdėjęs šiandieninius Filbriko žodžius. Skrynelė atsivožia paprastai: tie patys frr-frr ir puf-puf. Net prieš telekameras jisai pūtuodavo it bulius, susiruošęs ropštis ant karvės.

- Ką tu siūlai?

- Iš pradžių atsakykit, ar kas nors iš jūsų mano, jog aš galiu įsigeisti pasižiūrėt, kiek spėsiu išguldyt bendraklasių? Pavyzdžiui, Donas Greisas?

- Tasai šūdo gabalas. - Silvija prisidengė burną delnu.

- Kas taip pasakė? - riktelėjo Filbrikas.

Silvija pablyško.

- Aš, - atsakiau. - Manyje pastebimos tam tikros transseksualinės tendencijos. - Veikiausiai jis nė nenutuokė, apie ką kalbu, bet klausti tiesiai aš nenorėjau. - Ar galite atsakyti į mano klausimą?

- Kai kurie žmonės mano, jog tu gali galutinai kuoktelėti, tas tiesa, - nenoriai pripažino jisai.

Tolimosiose eilėse kažkas sukrizeno, bet mikrofonas tų garsų neužfiksavo.

- Aišku. Siūlau sandėrį. Jums bus skirtas didvyrio vaidmuo. Ateisite čionai. Beginklis. Įeisite į klasę, susidėjęs rankas už galvos. Aš paleisiu visus. O paskui įsodinsiu kulką į jūsų sušiktą galvą, sere. Ką pasakysite apie tokį sandėrį? Sutinkate?

Puf-puf, frr-frr.

- Keiktis negražu, vaikine. Juk ten yra merginų. Jaunų merginų.

Irma Beits stebėdamasi apsidairė, tarsi kažkas būtų ją šūktelėjęs.

---

*Oficiali nedarbo diena, skirta paminėti žuvusius visuose JAV karuose.

**Visaliaudinė šventė, švenčiama pirmąjį rugsėjo pirmadienį.

***Įrenginys, kurio dėka kalbantysis, nepastebint auditorijai, gali specialiame ekrane skaityti iš anksto paruoštą kalbos tekstą.

- Susitarėm? - neatlyžau. - Sukertam rankas?
- Ne, - atsakė Filbrikas. - Tu nušausi mane ir nepaleisi įkaitų.
- *Puf, frr.* - Bet aš nusileisiu į klasę. Gal ką ir sugalvosim.
- Vaikine, - atsakiau, - jei neišjungsi vidinio ryšio sistemos ir per penkiolika sekundžių neišeisi pro tas duris, pro kurias įėjai, čia kas nors liks be galvos.
Nė vienas sėdintis priešais nesusijaudino.
Puf-puf.
- Tavo šansai išsinešdinti iš čia gyvam mažėja.
- Frenkai, bičiuli, nė vienas iš čia neišeis gyvas. Netgi mano senis tą žino.
- Tu išeini?
- Ne.
- Tavo valia. - Regis, tokia baigtis jo nėmaž nenuliūdino. - Ten pas jus yra vaikinas, pavarde Džonsas. Noriu su juo pasikalbėti.
Kodėl gi ne?
- Pirmyn, Tedai, - linktelėjau. - Tai tavo šansas. Nepraleisk jo. Draugai, netrukus šis jaunuolis pakratys kiaušius visų akivaizdoje.
Tedas akimis įsisiurbė į juodą vidinio ryšio aparato kvadratą.
- Klausau jūsų, sere.
Ponaitis Džonsas tą "sere" ištarė su derama pagarba.
- Ar apačioje visi sveiki, Džonsai?
- Taip, sere.
- Ką gali pasakyti apie Dekerį?
- Manau, iš jo galima tikėtis bet ko. - Ir Tedas pagiežingai dėbtelėjo į mane.
Kerolė netikėtai įširdo. Prasižiojo, ketindama nusodinti Tedą, bet, matyt, prisiminė, kad išleistuvių vakare jai teks pasisakyti klasės vardu, kalbėti apie atsakomybę, tenkančią Vakarų pasauliui, ir sučiaupė lūpas.
- Dėkoju jums, misteri Džonsai.
Priedėlis "misteri" Tedą labai nudžiugino.
- Dekeri?

- Aš čia, čia.

Frr-frr.

- Dar pasimatysime.

- Kas jau kas, o aš tikrai turėčiau jus pamatyti. Po penkiolikos sekundžių. - Pauzė. - Filbrikai?

- Taip?

- Žinote, jūs turit bjaurų įprotį. Tą pastebėjau dar jūsų pasirodymų per televiziją metu. Jūs švokščiate žmonėms į ausis, Filbrikai. Šnopuojate nelyginant įsiaudrinęs kumelys. Šūdinas įprotis. O kalbate taip, tarsi skaitytumėt tekstą iš telesuflerio, netgi kai pastarojo nėra nė padujų. Reikia jo atsikratyti. O tuomet, žiūrėkit, gal imsit ir išgelbėsit kieno gyvybę.

Filbrikas švokštė ir pūtavo.

- Dvokiantis šunsnukis. - Ir išjungė vidinį ryšį.

Ir už dvylikos sekundžių išėjo pro paradines duris. Kai tik nupėdino iki mašinų, išsirikiavusių ant gazono, prasidėjo eilinė konferencija. Filbriko rankos skraidyte skraidė, skrosdamos orą.

Visi tylėjo. Petas Ficdžeraldas graužė nagą. Paršas išsitraukė kitą pieštuką ir ėmėsi jį apžiūrinėti. Sandra Kros atidžiai stebeilijo į mane. Ją gaubė švytėjimas. Galbūt švytėjo rūko debesėlis, nežinia kaip atlėkęs į klasę ir apsistojęs tarp mūsų.

- O kaipgi seksas? - netikėtai paklausė Kerolė ir, visiems atsigręžus į ją, tirštai nuraudo.

- Apie ką kalbi? - pasmalsavau.

Regis, Kerolė karčiai gailėjosi prasižiojusi.

- Pamaniau, jei tu ėmei elgtis keistai... na... jūs suprantate, keistai... - Mergina užsičiaupė, nepajėgdama rasti reikiamų žodžių, bet tuomet jai į pagalbą suskubo Siuzana Bruks.

- Visiškai teisingai. Ir liaukitės vaipęsi. Visi galvoja, jog seksas - tai *purvas*. Tai mūsų visų problema. Mes visi *jaudinamės* dėl sekso. - Ji pažvelgė į Kerolę.

- Būtent taip ir norėjau pasakyti, - linktelėjo ta. - Tau... na, tu turi nesėkmingos patirties?

- Nieko panašaus nuo tų laikų, kai miegodavau su mama, - nedelsdamas išpoškinau aš.

Kerolės akys iššoko iš orbitų, bet paskui ji suprato, kad juokauju. Paršas sukikeno, neatplėšdamas akių nuo pieštuko.

- Ne, kalbėjau rimtai.

- Gerai. - Suraukiau kaktą. - Aš papasakosiu apie seksualinį savo gyvenimą, jeigu tu papasakosi apie saviškį.

- O... - mano žodžiai vėl ją šokiravo.

Greisė Staner nusijuokė:

- Klok viską, Kerole. - Susidariau įspūdį, jog tos dvi merginos viena kitos nemėgo, bet dabar mačiau, jog Greisė paprasčiausiai draugiškai juokauja, tarsi jos abi būtų nebyliai pripažinusios, kad abipusės nuoskaudos liko praeityje.

- Paklausysim, paklausysim, - gašliai išsišiepė Korkis Heroldas.

Kerolė išraudo:

- Atleisk, kad paprašiau.

- Nesidrovėk, - drąsino ją Donas Lordis. - Tau išsyk palengvės.

- Jūs gi viską išplepėsite. Žinau, kokie jūs kiau... kokie jūs plepiai.

- Paslaptys, - kimiai sukuždėjo Maikas Geivinas. - Pasidalink su manim savo paslaptimis.

Visi nusijuokė, bet svarstomas klausimas buvo rimtas.

- Be reikalo taip ant jos užsisėdote, - vėl užstojo Kerolę Siuzana Bruks.

- Tai jau tikrai, - linktelėjau aš. - Verčiau padėkime tašką.

- Taigi ne... nereikia, - paprieštaravo Kerolė. - Aš kalbėsiu. Kai ką jums pasakysiu.

Dabar atėjo mano eilė stebėtis. Visi laukiamai sužiuro į ją. Net nežinau, ką jie tikėjosi išgirsti: sagą “Kaip bloga gyventi be penio” ar trumpesnį jos variantą “Dešimt naktų su žvakute”. Maniau, kad jų laukia nusivylimas. Rimbai, grandinės, upeliais srūvantis prakaitas - nebus nieko panašaus. Nekalta mažo miestelio mergaitė, švarutė, protinga, graži, ji viso to negalėjo nė įsivaizduoti. Taip, veikiai Kerolė išsiverš iš Pleiservilio, ir tuomet jai prasidės

tikras gyvenimas. Koledže jos retsykiais smarkiai pasikeičia. Kai kurios susidomi ekshibicionizmu, susižavi nedorovingumu ir hašišu. Kartais jos prisideda prie studentiškų draugijų ir toliau gyvena tomis pačiomis saldžiomis svajonėmis, kaip ir vidurinėje mokykloje, svajonėmis, tokiomis paplitusiomis tarp mažų miestelių nekaltuolių. Atseit, gyvenimas paprastas, ir jį galima sudėlioti pagal iškarpą, nelyginant palaidinę ar sijoną. Šitai pasakytina ne tik apie protingas mergaites, bet ir apie berniukus. Ir jei kuris nors iš jų nukrypsta nuo standarto, tatai pastebima nedelsiant. Paprastai šitaip nepasitaiko. Tokioms mergaitėms, kaip Kerolė, privalu turėti nuolatinį kavalierių ir mėgautis nebent pasiglėbesčiavimais (kaip sakoma, draudžiama viskas, kas nėra leidžiama), ir niekuo daugiau. Gal taip ir turi būti. Jei kam nors norisi daugiau, atleiskit, čia nenuskils. Aš jų niekuo nekaltinu. Protingos mergytės gana nuobodžios.

O Kerolė Grandžer pagal visus parametrus atitiko protingos mergytės standartą. Nuolat susitikinėjo su Baku Tornu (dar viena perdėm amerikietiška pavardė). Bakas žaidė centro puolėju Pleiservilio "Skalikuose", kurie praėjusį rudenį pasiekė rekordą, nugalėję visuose vienuolikoj mačų, apie ką jų treneris Bobas Stounhemas (pravarde Akmeniniai Kiaušai) nepailsdamas porino visuose mokyklos susirinkimuose.

Tornas, geraširdis, du šimtus svarų sveriantis vaikinas, nepasižymėjo gilesniu protu (nors, žinia, turėjo šansų mokytis koledže), ir Kerolė, regis, be vargo išlaikė jį ant pavadžio. Pastebėjau, kad iš gražių mergyčių išauga geriausios liūtų tramdytojos. Be to, visuomet maniau, kad Bakui Tornui nėra nieko seksualesnio už krašto puolėjo prasiveržimą centru.

- Aš nekalta. - Kerolės žodžiai nutraukė mano apmąstymus. Ji užsimetė koją ant kojos, tarsi patvirtindama savo žodžius, paskui mikliai nukėlė koją ant grindų. - Ir nemanau, kad tai blogai. Norint likti nekalta, reikia turėt galvą ant pečių.

- Nejaugi? - abejodama paklausė Greisė Staner.

- Reikia pasistengti. Noriu pasakyt, savaime nieko neišeina. - Mintis Kerolei patiko. O mane ji pašiurpino.

- Nori pasakyt, Bakas niekuomet...

- O, ne, anksčiau jisai norėjo. Manau, ir dabar nori. Bet aš nuo pat pradžių viską sudėliojau į vietas. Nesu nei frigidiška, nei puritonė. Tiesiog... - Ji vėl nesurado reikiamo žodžio.

- Tu nenori pastoti, - pasufleravau aš.

- Ne! - kone atsainiai šūktelėjo Kerolė. - Apie tai viską žinau. - Ne be nuostabos suvokiau, kad jinai pyksta būtent todėl, jog išties žino. O užprogramuotam paaugliui sunku suvaldyti tokį jausmą, kaip pyktis. - Juk aš ne visą laiką gyvenu knygose. Skaičiau apie apsaugos priemones... - Kerolė prikando liežuvį suvokusi, jog prieštarauja pati sau.

- Taip. - Revolverio rankena pabeldžiau į stalą. - Tai rimta, Kerole. Labai rimta. Manau, mergina turi žinoti, kodėl ji lieka nekalta, ar ne?

- Aš *žinau* kodėl!

- Aha, - linktelėjau su viltimi. Kelios merginos susidomėjusios pažvelgė į ją.

- Todėl, kad...

Ir tyla. Tik sušvilpė Džeris Keserlingas, vis dar reguliuojantis transporto eismą.

- Todėl, kad...

Ji apsidairė. Kai kurie nuleido akis ir įsikniaubė į suolus. Ko gero, tą akimirką būčiau daug atidavęs, kad sužinočiau, kiek gi mūsų klasėje nekaltų.

- Ir nėra ko šitaip į mane spoksoti! Neprašiau jūsų į mane spoksoti! Neketinu apie tai kalbėti! Neprivalau apie tai kalbėti!

Kerolė karčiai pažvelgė į mane.

- Tave suplėšys į skutelius. Sutryps, jeigu tu jiems leisi, kaip sakė Paršas. Visų labiausiai jiems norisi nuleisti tave iki savo lygio ir išvolioti purve. Pažvelk, ką jie tau daro, Čarli.

Man pasidingojo, kad kol kas jie kaip tik nieko man nedarė, bet nusprendžiau nutylėti.

- Praėjusiais metais, prieš pat Kalėdas, ėjau Kongreso gatve Portlende. Su Dona Teilor. Mudvi pirkome kalėdines dovanas. “Porte Mišel” parduotuvėje nupirkau seseriai dailų šalį, mudvi

kaip tik kalbėjome apie pirkinį ir juokėmės. Buvo beveik ketvirta valanda. Pradėjo temti. Snigo. Aplink žiebėsi spalvoti žiburiai. Vitrinos žibėjo sidabriniu ir auksiniu lietumi... ant kampo ties knygynu stovėjo vienas iš "Gelbėjimo armijos" Santa Klausų. Skambino varpeliu ir šypsojosi. Mano nuotaika buvo kuo puikiausia, geresnės nė nebūna. Kalėdinė nuotaika. Mąsčiau apie tai, kaip parvažiuosiu namo ir išgersiu karšto šokolado su plakta grietinėle. Ir tada pro šalį prariedėjo kažkokia sena mašina, o vairuotojas, nuleidęs stiklą, šūktelėjo: *sveikos, šliundrelės*!

Enė Laski pašoko. Turiu pripažinti, aš irgi nesitikėjau, jog iš Kerolės Grandžer kada nors išgirsiu panašų žodelį.

- Štai taip, - sunkiai atsiduso jinai. - Viskas subyrėjo. Kalėdinė nuotaika dingo kaip nebuvusi. Tarsi būtum paėmusi gražų obuolį, atsikandusi, o tenai - kirminas. "Sveikos, šliundrelės". Tarsi aš būčiau ne asmenybė, ne žmogus, o stačiai skylė, skirta... - Ji perkreipė burną. - Beje, dėl proto. Tau į galvą kemša ir kemša žinias, kol toji prisipildo. Tai tik kita skylė, nieko daugiau. Nieko daugiau.

Sandra Kros prisidengė akis, tarsi ją marintų miegas.

- Žinote, mane apėmė toks keistas jausmas... Man rodosi...

Norėjau pašokti ir įsakyti jai nutilti, nedalyvauti tame idiotiškame kapstymesi savo sieloje, tačiau negalėjau. Kartoju, *negalėjau*. Jei aš pats nežaisiu pagal savo taisykles, kas tada žais?

- Man atrodo, jog tai išties kita skylė.

- Arba smegenys, arba tas, kas žemiau bambos, - linktelėjo Kerolė. - Niekam daugiau paprasčiausiai nėra vietos, ar ne?

- Retsykiais, - tęsė Sandra, - man atrodo, kad esu visiškai tuščia.

- Aš... - pradėjo Kerolė, pažvelgė į Sandrą, nutilo. - Tikrai?

- Žinoma. - Sandra susimąsčiusi žvelgė į sudaužytą langą. - Kartais, vėjuotą dieną, man patinka džiaustyti ant virvių skalbinius. Pasitaiko akimirkų, kai nesinori daryti nieko daugiau. Paklodė ant virvės. Stengiesi kažkuo save sudominti... politika, mokykla... Praėjusį semestrą dirbau mokinių taryboje... tai tiesiog nere-

alu, klaikiai nuobodu. Čia nėra mažumų, už kurių teises reikėtų kovoti, ar... na, jūs suprantate. Štai aš ir leidau Tedui padaryti tai su manimi.

Atsargiai dirstelėjau į Tedą. Jis neatplėšė akių nuo Sandros, jo veidas virto akmeniu. Tamsa ėmė temdyti man protą. Sugniaužė gerklę.

- Nieko ypatinga tame nėra. Nesuprantu, kurių galų keliamas toks triukšmas. Tai... - Sandra pažvelgė į mane, jos akys išsiplėtė, bet aš praktiškai jos nebemačiau. Nes žiūrėjau į Tedą. Štai jį regėjau aiškiai ir ryškiai. Auksinėje brėkšmoje, aureolėje, kurį gaubė Tedą Džonsą, išplėšdama iš tamsos.

Kilstelėjau revolverį, abiem rankom tvirtai gniaušdamas rankeną.

Akimirkai pagalvojau apie urvus manojo kūno viduje, apie gyvas mašinas, kurios dirbo ir dirbo begalinėje tamsoje.

Ketinau jį sušaudyt, bet sušaudė mane.

24.

Žinojau, kad taip nutiks, bet neįsivaizdavau, kada.

Jie iš Kents Hilo iškvietė geriausią policijos snaiperį, Denielį Molverną. Vėliau jo fotografiją išspausdino Luistono "*Sun*". Neaukštas trumpai kirptas vyriškis. Išoriškai panašus į buhalterį. Jam davė "mauzerį" su teleskopiniu taikikliu. Denielis Molvernas nuvažiavo į žvyro karjerą už poros mylių nuo mokyklos, išbandė ginklą, sugrįžo atgal, įsikišo šautuvą į klešnę ir priėjo prie vienos patrulinės mašinos, stovinčios pievelėje. Įsitaisė greta priekinio buferio, giliame šešėlyje. Prigludo prie teleskopinio taikiklio okuliaro. Veikiausiai aš jam atrodžiau didžiulis, tarsi buldozeris. Niekas jam netrukdė, net saulė, atsispindinti nuo langų stiklo, nes aš jį išmušiau revolverio šūviais, kad priversčiau nutilti žmogų su megafonu. Nušauti mane jam nebuvo sunku. Bet Denielis Molvernas nesiskubino. Šiaip ar taip, juk, galimas dalykas, kalbame apie patį svarbiausią šūvį jo gyvenime. Kad ir kaip ten būtų, šauti reikėjo ne į

antį. Po šūvio mano viduriai ar smegenys ištikštų ant klasės lentos. Bet kai pasilenkiau virš misis Andervud stalo, ketindamas pasiųsti kulką į Tedo galvą, išmušė jo valanda. Atsigręžiau į snaiperį krūtine. Jis iššovė, pasiųsdamas kulką ten, kur ir norėjo: į mano krūtinės kišenaitę, kad, pervėrusi ją, kulka įsmigtų man stačiai į širdį.

Bet kišenaitėje kulką pasitiko Tito, Naudingosios Spynelės, plienas.

25.

Išlaikiau revolverį rankose.

Nuo smūgio nuskriejau atgal, link lentos, atbraila skaudžiai kirto man į nugarą. Nuo kojų nusmuko abu verstos odos batai. Šleptelėjau ant užpakalio nesuvokdamas, kas nutiko. Viskas susimaišė. Krūtinę varstė klaikus skausmas, paskui ji apmirė. Nebeįstengiau alsuoti. Akyse tvykstelėjo žvaigždės.

Irma Beits klykė. Ji užsimerkė, pirštus sugniaužė į kumščius, veidas paraudo nuo įtampos. Riksmas aidėjo iš tolo, tarsi nuo kalno viršūnės ar iš tunelio.

Tedas Džonsas vėlei pašoko. Bet šįkart metėsi link durų.

- Jie pričiupo tą kalės vaiką! - Žodžiai kažin kaip keistai tįso, tarsi septyniasdešimt aštuonių apsisukimų plokštelė būtų paleista trisdešimt trijų su puse greičiu. - Jie pričiupo tą psi...

- Sėsk.

Jis manęs neišgirdo. Nenustebau. Pats vargiai girdėjau, ką šneku. Krūtinėje nebeliko oro. Nebuvo kuo kalbėti. Tedas jau siekė durų rankenos, kai iššoviau. Kulka sutrupino staktą virš jo galvos, ir vaikinas atšoko. O kai atsigręžė, jo veide atsispindėjo visa emocijų puokštė: nuostaba, nenoras tikėti savo akimis, neapykanta.

- Tu negalėjai... negalėjai...

- Sėsk. - Pavyko geriau. Ko gero, jau kokias šešias sekundes sėdžiu ant subinės. - Liaukis klykusi, Irma.

- Betgi tave nušovė, Čarli. - Ramus Greisės Staner balsas.

Dirstelėjau pro langą. Farai bėgo link pastato. Dusyk iššoviau ir prisiverčiau įkvėpti. Krūtinė kone perplyšo iš skausmo.

- Atgal! Aš juos iššaudysiu!

Frenkas Filbrikas sustojo, apsidairė. Tarsi būtų laukęs Jėzaus Kristaus skambučio. Jis vis dar nieko nesuprato, tad ataka galėjo tęstis. Iššoviau dar sykį, į lubas. Šito pakako, kad Frenkas akimoju persigalvotų.

- Atgal! - suklykė jis. - Vardan Viešpaties, atgal!

Jie atsitraukė - netgi mikliau, nei puolė.

Tedas Džonsas artinosi prie manęs. Vaikinas paprasčiausiai prarado ryšį su realybe.

- Nori, kad peršaučiau tau kiaušius? - paklausiau.

Jis sustojo, vis dar nenorėdamas patikėti tuo, ką matė.

- Tu gi miręs. Griūk ant grindų, velniai tave rautų.

- Sėskis į vietą, Tedai.

Skausmas rangėsi krūtinėje, tarsi koks gyvas padaras. Atrodė, jog kairiąją krūtinės ląstos pusę sutrėškė garo kūjis. Jie visi spoksojo į mane, įkaitais paimti klasiokai, jų veiduose sustingo siaubas. Nesiryžau nudelbti akių, baiminausi to, ką galiu pamatyti. Laikrodis rodė 10:55.

- DEKERI.

- Sėsk, Tedai.

Viršutinė lūpa pakilo, jisai išsišiepė, nelyginant automobilio partrenktas šuo, kurį, būdamas vaiku, mačiau vienoje iš miesto gatvių. Apmąstė mano žodžius ir atsisėdo. Prakaito ratilai jo marškinių pažastyse išplito plačiau.

- DEKERI! MISTERIS DENVERIS KOPIA Į KABINETĄ, NORĖDAMAS SU TAVIM PASIKALBĖTI!

Megafoną vėl pastvėrė Filbrikas, ir netgi mechaniškai sustiprintame balse girdėjosi policijos šefą apėmusi panika. Prieš valandą būčiau tuo pasidžiaugęs, bet dabar nepatyriau jokių emocijų.

- JIS NORI SU TAVIM PASIKALBĖTI!

Tomas išlindo iš už policijos mašinos ir lėtai nužingsniavo per pievelę, kiekvieną sekundę laukdamas šūvio. Net per tokį atstumą mačiau, kad jisai paseno bent dešimčia metų. Netgi tai manęs nedžiugino. Netgi tai.

Pamažėle pakilau, įveikdamas skausmą. Kyštelėjau kojas į batus. Kone parkritau ir laisvąja ranka įsitvėriau stalo.

- O, Čarli, - sudejavo Silvija.

Vėl užtaisiau revolverį, šįsyk laikydamas jį atgręžtą į klasę, viską dariau labai lėtai, kiek įmanydamas atidėliojau akimirką, kai teks nuleisti akis ir pasižiūrėti, kas gi nutiko mano krūtinei. Sandra Kros vėl išsijungė iš dabarties, paskendo apmąstymuose.

Įgrūdau patroną į paskutinįjį lizdą ir nukoriau galvą. Tądien į mokyklą atėjau su mėlynais marškiniais (tiesą sakant, visuomet mėgau sodrius tonus) ir tikėjausi, kad ant jų pamatysiu tamsią kraujo dėmę. Nepamačiau.

Užtat kišenėje žiojėjo didelė tamsi skylė, supama mažų skylučių. Žvaigždė su aplink besisukančiomis planetomis - tokias piešia astronomijos vadovėlyje. Atsargiai kyštelėjau ranką į kišenę. Ir tik tada prisiminiau Titą, prisiminiau, kaip išvadavau jį iš šiukšlių dėžės. Lėtai ištraukiau spyną iš kišenės. *A-a-a-ach!* - sureagavo klasė, tarsi būčiau perpjovęs pusiau moterį ar iš Paršo šnervės ištraukęs šimtinę. Niekas nepaklausė, kurių galų krūtinės kišenaitėje nešiojuosi spyną. Dėkui ir už tai. Tedas pagiežingai dėbsojo į Titą, ir ūmai aš baisiai perpykau ant Tedo. Net pamaniau, gal reikėtų priversti jį suvalgyti Titą priešpiečiams.

Kulka sutrupino plastmasinį kodo rinkimo diską, plastmasės skeveldros išsilakstė į visas puses (štai iš kur ėmėsi mažos skylutės), bet nė viena nepalytėjo mano kūno. Plienas kitapus disko sulaikė kulką, paversdamas ją gėlele su trimis žiedlapėliais. Spyna

išlinko it nuo aukštos temperatūros. Pusapvalė ąsa virto ovalia. Kita pusė išlinko, tačiau pramušti spynos kulkai nepavyko*.

Spragtelėjo vidinio ryšio aparatas.

- Čarli?

- Vieną minutėlę, Tomai. Neskubink manęs.

- Čarli, tau reikia...

- Užsičiaupk.

Atsisegiau sagas, atsilapojau marškinius.

- *A-a-a-ach*! - vėl atsiduso klasė.

Titas įsispaudė į odą violetine dėme, suformavęs pakankamai gilią įdubą, kad joje galėtų kauptis vanduo. Man nesinorėjo žiūrėti į tą įdubą, kaip nesinorėjo žiūrėti į seną girtuoklį su amžinu snargliu panosėje, kurį dažnai sutikdavau miesto centre. Man pasidarė bloga. Užsisegiau marškinius.

- Tomai, tie niekšai mėgino mane nušauti.

- Jie nenorėjo...

- Tik nepasakok man, ko jie nenorėjo! - surikau. Mano balse suskambo beprotiškos gaidelės, ir nuo jų pasijutau dar prasčiau. - O dabar nešk savo kaulėtą subinę iš kabineto ir pasakyk tam pirdylai Filbrikui, kad jisai vos neužkūrė kruvinos pirties. Supratai?

- Čarli... - Ne balsas - nukamuotos sielos klyksmas.

- Užsičiaupk, Tomai. Tu mane vargini. Paradui vadovauju aš. Ne tu, ne Filbrikas, ne švietimo departamento viršininkas, ne Viešpats Dievas. Ar tą supratai?

- Čarli, leisk tau paaiškinti.

- AR TU SUPRATAI?

- Taip, bet...

---

*Maždaug po pusantrų metų per televiziją pirmąkart pamačiau reklaminį klipą, kuriame vaikinas su šautuvu taikosi į spyną, pakabintą ant lentos. Netgi žiūri į spyną pro teleskopinį taikiklį. Paskui spusteli gaiduką. Ir jūs regite, kaip spyna liuokteli, linksta, lydosi. Ir po šūvio spyna tame klipe atrodo lygiai taip, kaip atrodė Titas, kuomet išsitraukiau jį iš krūtinės kišenaitės. Nutikimą su spyna jie iš pradžių parodo paprastai, o paskui sulėtintai, tačiau man pakako ir vieno sykio. Pasilenkiau į priekį, praskėčiau kojas ir nusivėmiau. Mane nuvedė į palatą. O kitą dieną mano psichoanalitikas dirstelėjo į kortelę ir tarė: “Kiek suprantu, vakar tau pablogėjo, Čarli. Ar nori apie tai pasikalbėti?” Bet kalbėtis aš nenorėjau. Ir nesikalbėjau. Iki šiol.

- Štai ir puiku. Nors tiek išsiaiškinome. Todėl nešdinkis iš čia ir perduok jam mano žodžius. Pasakyk, jog per ateinančią valandą nei jis, nei kas kitas nepakrutintų nė piršto. Niekam nevalia užeiti į mokyklą ir kalbėtis su manimi per tą suknistą interkomą. Ir lai liaujasi mėginę nušauti mane. O vidudienį norėsiu dar sykį pasikalbėti su Filbriku. Ar sugebėsi tą įsiminti, Tomai?

- Taip, Čarli. - Balse išgirdau palengvėjimą. - Jie paprasčiausiai prašė perduoti tau, jog nieko tokio neplanavo, Čarli. Kažkieno šautuvas atsitiktinai iššovė ir...

- Ir dar kai kas, Tomai. Tai labai svarbu.

- Klausau, Čarli.

- Turi žinoti, jog tasai Filbrikas meistriškai tave pakišo. Davė kastuvą ir liepė eiti paskui vežimą bei rinkti mėšlą. Aš suteikiau tau šansą pastatyti jį į vietą, bet tu tuo šansu nepasinaudojai. Atsibusk, Tomai. Pagalvok, kas ir kaip.

- Čarli, turi suprasti, jog speiti mus į kampą.

- Nešdinkis, Tomai.

Išjungiau ryšį. Mes visi stebėjome, kaip jisai išeina pro paradines duris ir žingsniuoja link patrulinių automobilių. Filbrikas žengė priešais, padėjo delną direktoriui ant peties. Denveris piktai nubloškė jo ranką. Daugelis nusišypsojo. Bet man šypsotis nesinorėjo. Norėjau namo, į lovą, kur visa, kas dėjosi, galėčiau laikyti sapnu.

- Sandra. Berods, tu mums pasakojai apie savo *affaire de coeur** su Tedu.

Tedas perliejo mane niauriu žvilgsniu.

- Tu nieko neprivalai sakyti, Sandra. Jisai nori, kad mes atrodytume tokie pat purvini, kaip ir jis. Dekeris serga, iš jo trykšte trykšta užkratas. Jei nenori jo pasigauti, laikykis nuo Dekerio atokiau.

Sandra nusišypsojo. Kai šypsodavosi štai šitaip, it kūdikis, ji stačiai sužydėdavo. O mane užgriuvo juodas liūdesys. Nežinau, ko gailėjausi, gal jos, o gal mano išgalvoto nekaltumo įvaizdžio

---

*Meilės romanas (*pranc.*).

(baltos kelnaitės ir panašiai), o gal dar kažko. Ko niekaip neįstengiau išreikšti žodžiais. Kad ir kaip ten būtų, man ūmai pasidarė gėda.

- Bet aš noriu papasakoti, - atsakė Sandra. - Visada norėjau.

Vienuolikta valanda. Sumaištis pievelėje aptyko. Dabar sėdėjau nugara į langus. Maniau, jog Filbrikas suteiks man tą valandą. Jis negalėjo ryžtis antram šūviui. Jaučiausi geriau, krūtinės skausmas apmalšo. Tik galva liko kažkokia keista, tarsi smegenys dirbtų neteptos ir imtų kaisti, nelyginant variklis dykumoje. Retsykiais netgi norėdavosi patikinti save, jog tai aš laikau juos klasėje, slėgdamas savo valia. Aišku, dabar žinau, kad tiesa anaiptol ne tokia. Įkaitas tądien buvo tik vienas, ir jį vadino Tedu Džonsu.

- Mes tai padarėme. - Sandra žvelgė į stalą, nudildytu nagu braukydama jo paviršių. Mačiau tiktai jos plaukus. Juos nešiojo perskirtus įstrižai, it berniūkštis. - Tedas pakvietė mane į šokius "Stebuklų šalyje", ir aš sutikau. - Mergina priekaištingai pažvelgė į mane. - O štai *tu* niekuomet manęs nekvietei, Čarli.

Nejau viso labo prieš dešimt minučių kulka pataikė į spyną, gulinčią mano krūtinės kišenaitėje? Beprotiškai įsigeidžiau paklausti jų, ar taip išties nutiko. Kokie jie vis dėlto keisti.

- Todėl mudu nuvažiavome tenai, o paskui užsukome į "Havajietišką lūšną". Tedas pažinojo tos įstaigos savininką, todėl mums davė kokteilių. Visai kaip suaugusiems.

Nesupratau, ar jos žodžiuose girdisi sarkazmas, ar ne.

Tedo veidas liko beaistris, bet likusieji stebeilijo į jį, tarsi į itin neįprastą vabalą. Paauglys, tarsi vienas iš jų, tačiau pažįstamas su savininku. Regis, Korkis Heroldas tokiems dalykams nepritarė.

- Nežinojau, ar kokteilis man patiks, nes visi šneka, jog pirmąkart svaigalus gerti bjauru, bet aš jokio pasibjaurėjimo nejutau. Veikiau atvirkščiai. Gėriau "Putojantį džiną", ir burbuliukai kuteno nosį. - Ji po senovei neatplėšė akių nuo stalo. - Taurėse styrojo šiaudeliai, ir aš neišmaniau, ar per juos reikia gerti, ar tik pamaišyti taurės turinį, bet Tedas man viską paaiškino. Puikiai praleidau laiką. Tedas pasakojo apie tai, kaip gera žaisti golfą Portlend

Springse. Pažadėjo vasarą nusivežti mane tenai ir pamokyti - jei tik norėsiu.

Viršutinė Tedo lūpa kilojosi ir leidosi it šuns.

- Nieko tokio jisai sau neleido. Pabučiavo mane atsisveikindamas, pernelyg dėl to nesijaudindamas. Pakeliui į namus kai kurie vaikinai neranda sau vietos, tolydžio svarstydami, ar bučiuoti tave atsisveikinant, ar ne. Aš visuomet juos pabučiuodavau - bent jau todėl, kad jie neišvažiuotų nusiminę. O jei skruostas būdavo lipnus, įsivaizduodavau, jog laižau voką.

Prisiminiau, kaip pirmąkart pakviečiau Sandrą į pasimatymą, į šeštadienio šokius mokykloje. Ir kaip pakeliui namo neradau sau vietos, tolydžio svarstydamas, pabučiuoti ją atsisveikinant ar ne. Ir nepabučiavau.

- Paskui buvome susitikę dar tris kartus. Tedas buvo labai mielas. Kaskart atrasdavo įdomių temų pokalbiams, niekad nepasakodavo nešvankių anekdotų, na, jūs suprantate. Žinia, mudu glėbesčiavomės, bet tuo viskas ir apsiribojo. Paskui ilgai nesusitikinėjome, iki šio balandžio, kai Tedas pakvietė mane į "Rolendromą" Luistone.

Jau seniai norėjau pasikviesti ją į šokius "Stebuklų šalyje", bet taip ir nepasiryžau. Džo, kuris visuomet kviesdavo ką įsigeidęs ir niekad nesulaukdavo neigiamo atsakymo, vis klausinėjo, kodėl jos nepakviečiu, o aš dar labiau nervindavausi ir sakydavau jam "atsiknisk". Galiausiai sutelkiau drąsą ir paskambinau Sandrai, bet ragelį teko mesti po paties pirmo pyptelėjimo. Paknopstomis įpuoliau į vonią ir išsivėmiau. Jūs jau žinote, kad mano skrandis nuolatos negaluoja.

- Viskas klojosi puikiai, kol vidury aikštelės susiginčijo kažkokie vaikinai. Manding, susikibo šaunuoliai iš Luistono ir Harlou. O paskui prasidėjo visuotinės muštynės. Kai kurie pliekėsi, tebestovėdami ant riedučių, bet diduma juos visgi nusiėmė. Atbėgo šeimininkas ir suriko, kad, jeigu jie nesiliaus triukšmavę, jisai uždarys įstaigą. Daugeliui suknežino nosis, kiti spardė gulinčius, mirgėjo kumščiai, visi bjauriai keikėsi. Muzikinio automato niekas neišjun-

gė, tad vaikinai talžėsi, skambant kažkokiai "Rolling Stones" melodijai.

Jinai patylėjo, paskui tęsė:

- Tedas ir aš stovėjome kampe, prie estrados. Žinote, tenai šeštadieniais groja roko grupė. Pro šalį praėjo vienas vaikinas su juoda odine striuke. Su ilgais plaukais, spuoguota fizionomija. Susilyginęs su mumis, jisai nusijuokė, pamojo ranka ir šūktelėjo: "Išdulkink ją, bičiuli, aš jau dulkinau!" O Tedas, netaręs nė žodžio, iš peties jam užvožė. Vaikiną nubloškė į aikštelės vidurį, ten jisai užkliuvo už kažkieno kojų ir pargriuvo, kakta bilsteldamas į grindis. O Tedas žiūrėjo į mane, jo akys kone išlipo iš orbitų. Jis šypsojosi. Žinote, pirmąkart mačiau tokią Tedo šypseną - tarsi gyvenimas jam galiausiai būtų tapęs saldus it medus.

Tedas atsigręžia į mane ir sako: "Aš tuojau" - ir eina į ringo centrą, kur mėgina pakilti vaikinas, kuriam smogė. Stveria tą vaikiną už pečių ir ima purtyti... vaikinas negali atsigręžti į jį veidu... o Tedas purto ir purto jį it kriaušę. Vaikino galva tabaluoja į šalis, paskui per vidurį perplyšta striukė. Jisai rėkia: "Kalės vaike, nudėsiu tave, tu perplėšei mano geriausią striukę!" Tuomet Tedas vėl jį partrenkia, vaikinas griūva, o Tedas švysteli jam įkandin striukės skiautę, likusią rankoje.

Paskui jis sugrįžo pas mane, ir mudu išvažiavome. Tedas nusivežė mane į Oburną, prie žvyro karjero. Pakeliui link Prarastojo slėnio. Ten mudu ir padarėme *tai*. Ant užpakalinės sėdynės.

Ji vėl ėmė vedžioti nagu per stalą.

- Ypatingo skausmo nejutau. Maniau, jog skaudės, bet apsirikau. Man patiko. - Atrodė, jog Sandra aptarinėja eilinį Volto Disnėjaus filmą su įdomiais žvėriukais. Tik šiame Miškinio Švilpiko vaidmenį atliko Tedas Džonsas.

- Jisai nesinaudojo tuo daiktu, kuriuo pažadėjo naudotis, bet aš nepastojau ir niekuo nesusirgau.

Raudonis ėmė kilti nuo Tedo marškinių apykaklės, pamažėle užliedamas skruostus. Tačiau veide nevirptelėjo nė vienas raumuo.

Sandros pirštai ant stalo paišė dailias kreives. Ūmai supratau, kokia turėtų būti natūrali jos gyvenimo aplinka: vasara, rugpjūčio kaitra, devyniasdešimt du laipsniai šešėlyje*. Mergina atviroje verandoje, hamake, greta ant stalelio skardinė gėrimo "Seven up" su styrinčiu šiaudeliu, ji su baltais medvilniniais šortukais, marškinėlių petnešėlės nusmauktos, ant viršutinių krūtų pusrutulių žvilga mažyčiai prakaito lašeliai...

- Paskui jisai atsiprašė. Jautėsi nekaip, man jo net pagailo. Vis kartojo, kad mane ves, jeigu... na, jūs gi suprantate, jeigu aš pastosiu. Tedas baisiai nusiminė. Aš jam sakau: "Paklausyk, kol kas nėra ko jaudintis, Tedi". O jisai atsako: "Nevadink manęs taip, čia vaikiškas vardas". Manding, jisai nustebo, kad jam daviau. Aš nepastojau. Tad viskas baigėsi laimingai. Retsykiais man atrodo, kad esu lėlė. Tarsi nė negyvenčiau. Ar žinote, apie ką kalbu? Šukuojuosi plaukus, kartais atsiuvinėju sijono padurkus, sėdžiu su vaikais, kai mama ir tėtis kur nors išvažiuoja. Bet visa tai atrodo taip netikra. Tarsi už svetainės sienos tūnotų režisierius su operatoriumi, pasirengę filmuoti eilinį epizodą. Kaip žolė ir dangus, nupiešti ant brezentinių palų. Klastotė. - Ji atidžiai pažvelgė į mane. - Tu irgi jauti ką nors panašaus, Čarli?

Apmąsčiau jos klausimą.

- Ne. Neatmenu, kad man į galvą būtų dingtelėjusios tokios mintys, Sende.

- O man dingteli. Ypač po tos istorijos su Tedu. Bet aš nepastojau ir niekuo neužsikrėčiau. Anksčiau manydavau, jog po pirmo sykio įklimpsta visos merginos, visos be išimties. Stengiausi įsivaizduoti, ką pasakysiu tėvams. Tėvas įniršų ir panorėtų sužinoti, koksai kalės vaikas mane patvarkė, o motina verktų ir priekaištautų: "Aš maniau, kad mes teisingai tave auklėjame". Štai tie jausmai būtų *realūs*. Bet paskui lioviausi apie tai mąsčiusi. Negalėjau net prisiminti, koksai jausmas, kai jisai... na... manyje. Todėl vėl iškeliavau į "Rolendromą".

Klasėje viešpatavo mirtina tyla. Toks dėmesys misis Ander-

*Pagal Farenheito skalę, atitinkamai kiek daugiau nei 33 laipsniai pagal Celsijų.

vud nė nesisapnavo. Jie neapsakomai nekantriai laukė kiekvieno naujo Sandros žodžio.

- Tasai vaikinas pakabino mane. Tiksliau, aš leidau jam mane pakabinti. - Merginos akys žybtelėjo. - Užsisegiau patį trumpiausią sijoną. Šviesiai žydrą. Apsivilkau plonytę palaidinukę. Paskui mudu išėjome pro atsargines duris. Štai *ten* viskas buvo iš tiesų. Džentelmeniško mandagumo nesulaukiau. Tiesą sakant, jisai buvo... grubus. Visiškai jo nepažinojau. Pamaniau, gal tas vaikinas seksualinis maniakas. Arba turi peilį. Arba gali pavaišinti mane narkotikais. Arba aš galiu pastoti. Jaučiau, kad *gyvenu*.

Tedas Džonsas šiaip ne taip pasigręžė ir dabar žvelgė į Sandrą su veide sustingusiu siaubu bei pasišlykštėjimu. Man atrodė, kad tai ne tikrovė - tai sapnas, scena iš *le moyen age**, iš kokios nors misterijos.

- Buvo šeštadienis, grojo roko grupė. Muzika girdėjosi ir automobilių stovėjimo aikštelėje, bet dusliai. Iš užnugario "Rolendromas" visai ne toks, kaip iš paradinės pusės. Visur dėžės, šiukšlių konteineriai su kolos skardinėmis. Aš baiminausi, taip, bet mane visa tai jaudino. Jis alsavo tankiai tankiai ir tvirtai laikė mane už rankos, tarsi bijotų, jog mėginsiu paspnikti...

Iš Tedo gerklės išsiveržė kimus atodūsis. Tokią stiprią reakciją mano bendraamžiams galėjo sukelti vien kurio nors gimdytojo mirtis. Tedas vėl privertė mane juo žavėtis.

- Jis turėjo seną juodą automobilį. Jį išvydusi prisiminiau, kaip mama man sakė, jog kartais svetimi dėdės gali kviesti tave sėstis į jų mašiną, bet tau nieku gyvu nevalia to daryti. Ir susijaudinau dar labiau. Dar pagalvojau: o jeigu jisai pagrobs mane, uždarys kokioje nors daržinėje ir pareikalaus išpirkos? Vaikinas atvėrė užpakalines dureles, ir aš įlipau į kabiną. Jisai ėmė mane bučiuoti. Riebiomis lūpomis, tarsi prieš tai būtų valgęs picą. "Rolendrome" parduoda picą, po dvidešimt centų už porciją. Jis ėmė mane grabalioti, ir aš mačiau, kaip jo pirštai ant palaidinės palieka picos dėmes. Paskui mudu išsitiesėme, ir aš pati užsiplėšiau sijoną...

- *Nutilk!* - niršiai sukliko Tedas, jo kumščiai griausmingai nu-

*Viduramžiai (*pranc.*).

sileido ant stalo. Visi net pašoko iš netikėtumo. - *Purvina šliundra! Tu negali kalbėti tokių dalykų žmonėse! Nutilk, antraip užčiaupsiu tau nasrus!*

- Tai tau derėtų užsičiaupti, Tedi, jei nenori, kad sugrūsčiau tavo dantis į tavo suknistą gerklę, - šaltai iškošė Dikas Kinas. - Tu savo gavai, argi ne?

Tedas išpūtė akis. Jiedu dažnokai plaukiodavo baseine, retsykiais važinėdavo Tedo mašina, tačiau man atrodė, kad nuo šiol jie net nebesisveikins.

- Jis bjauriai dvokė. - Sandra tarsi nė nepastebėjo, kad ją pertraukė. - Tačiau jo galas buvo labai kietas. Ir didesnis nei Tedo. Neapipjaustytas. Tą atsiminiau. Kai prasisegė klyną, galvutė iššoko iš angos it didžiulė slyva. Pamaniau, jog man skaudės, nors jau nebuvau nekalta. Pamaniau, kad gali ateiti policija ir mus suimti. Žinojau, kad jie saugo automobilių aikšteles, prižiūri, kad niekas nevogtų gaubtų nuo ratų ar dar ko nors. Ir manyje pradėjo darytis kažin kas keista, netgi anksčiau, nei jis nusmaukė mano kelnaites. Man dar niekada nebuvo taip gera. Niekada taip aštriai nejutau, kad esu *gyva*. - Sandra nurijo seiles. Jos veidas išraudo. - Jis palietė mane ranka, ir aš užbaigiau. Tuojau pat. Visų įdomiausia, kad sueities nė nebuvo. Vaikinas stengėsi įsismelkti į mane, aš jam padėjau, jo galas vis trynėsi man į koją, baksnojo, baksnojo, o paskui, ūmai... na, jūs suprantate. Jisai dar minutėlę tysojo ant manęs, o paskui sukuždėjo į ausį: "Maža kalaitė. Tu tyčia taip pasielgei". Ir viskas.

Sandra palingavo galvą.

- Bet visa tai vyko iš tiesų. Galiu prisiminti viską: muziką, jo šypseną, atsegamo užtrauktuko garsą... viską.

Ir ji nusišypsojo man ta keista, taikinančia šypsena.

- Bet tas, kas vyksta dabar, yra dar geriau, Čarli.

Ir, dera pripažinti, tą akimirką negalėjau pasakyti, ar laikau save kuoktelėjusiu, ar ne. Veikiausiai ne, nors ir įtariau, jog paskutinioji riba nebetoli. Man regis, jei suki iš suminto kelio, turi ruoštis tam, jog tavęs gali laukti bet kokie netikėtumai.

- Kaip žmonėms sužinoti, kad jie gyvi, tikri? - sumurmėjau.

- Ką, Čarli?

- Nieko.

Įdėmiai nužvelgiau juos visus. Atrodo, visi normalūs. Sveikas akių žvilgesys. Kažkuri mano smegenų dalis (veikiausiai toji, kuri atvyko į Ameriką su "Mayflower") norėjo žinoti: *Kaip ji galėjo su kuo nors pasidalinti tokiais išgyvenimais? Kaip ji įstengė visa tai pasakyti?* Bet jų veiduose šios minties atspindžio nepamačiau. Tokį klausimą būčiau galėjęs įskaityti Filbriko veide. Senojo Tomo akyse. Ko gero, jis kiltų ir Donui Greisui, tačiau tasai niekaip neišsiduotų. Atvirai šnekant, nors visos masinės informacijos priemonės tvirtino atvirkščiai, aš maniau, jog keičiasi pasaulis, o ne žmonės. Bet dabar, didžiam savo siaubui, ėmiau suvokti, kad visus tuos metus lošiau beisbolą futbolo lauke. Paršas tebestudijavo pieštuką. Siuzana Bruks visa savo išvaizda spinduliavo užuojautą. Dikas Kinas gašliai šypsojosi. Korkis raukėsi. Greisė stebėjosi, bet tik mažumėlę. Irma Beits paprasčiausiai nesureagavo. Pamaniau, kad vargšelė taip ir neatsitokėjo po to, kai manęs vos nenušovė jos akivaizdoje. Ar mūsų tėvų gyvenimai tokie prėski, jog Sendės istorija užvaldė visus, nelyginant pats įdomiausias filmas ar knyga? Ar jų daliai teko keistas, siaubingų dvasinių kančių sklidinas gyvenimas, kurio fone seksualinis bendraklasės nuotykis kotiruojamas ne aukščiau už laimėtą kiniško biliardo partiją? Nesinorėtų apie tai galvoti. Ar man dera samprotauti apie moralinius aspektus?

Tik Tedas atrodė pašiurpęs, tačiau su juo jau niekas nebesiskaitė.

- Nežinau, kuo viskas baigsis. - Kerolė Grandžer neramiai apsidairė. - Bijau, jog paskui viskas bus kitaip. Man tai nepatinka. - Kerolės žvilgsnis kaltino. - Dabar mane viskas tenkina, Čarli. Ir nenorėčiau, kad po to, kai bus padėtas taškas, viskas kaip nors pasikeistų.

- Suprantu, - linktelėjau.

Bet ši replika neužtikrino valdžios prieš juos visus. Atvirkščiai, padėtis darėsi nebevaldoma. Ir aš vargiai begalėjau ką nors pakeisti. Ūmai panorau nusikvatoti jiems į veidus, parodyti, jog visai neseniai buvau pagrindiniu veikiančiuoju asmeniu, bet mane palaipsniui nustūmė į antrą planą.

- Man reikia į tualetą, - užsitęsusią pauzę nutraukė Irma Beits.

- Pakentėsi, - atsakiau.

Silvija nusijuokė.

- Žodžio dera laikytis, - tęsiau. - Pažadėjau papasakoti jums apie seksualinį savo gyvenimą. Tiesą sakant, pasakoti beveik nėra ko, nebent mokėtumėt skaityti iš delno. Tačiau yra viena istorija, kuri jums gali pasirodyti įdomi.

Sara Pastern nusižiovavo, ir aš vos sutramdžiau norą peršauti jai galvą. Bet antrasis numeris turi stengtis kaip įmanydamas, kaip sakoma reklaminiuose naudotų automobilių pardavėjų skelbimuose. Kai kurie važinėja sparčiau, bet Dekeris iš jūsų smegenų peleninių išsunks visas psichonuorūkas.

Netikėtai prisiminiau "Bitlų" dainą, prasidedančią žodžiais: "Perskaičiau šiandienos naujienas...", ir pradėjau pasakoti:

26.

- Vasarą, prieš pirmuosius mokslo metus Pleiservilio vidurinėje mokykloje, mudu su Džo nuvažiavome į Bangorą, ketinome praleisti savaitgalį pas Džo brolį, kuris keliems mėnesiams įsitaisė į darbą miesto vandens tiekimo departamente. Pitui Makenedžiui buvo dvidešimt vieneri (man atrodė, jog tai fantastiškas amžius, nes anuomet maniau, kad ir septyniolika metų - jau daug), jis mokėsi Meino universitete, ruošėsi rašyti diplominį darbą anglų kalbos katedroje.

Savaitgalis žadino pačias džiugiausias viltis. Penktadienio vakarą aš pasigėriau, pirmąkart gyvenime, drauge su Pitu, Džo ir

vienu ar dviem Pito bičiuliais, o ryte man net neskaudėjo galvos. Pitas šeštadieniais nedirbo, todėl nusivežė mus į universiteto teritoriją ir surengė nedidelę ekskursiją. Universitetas man patiko, nors simpatiškų studenčių, į kurias būtų verta pasižiūrėti, liepos mėnesį ir šeštadieniais beveik nesimatė. Pitas mums pasakė, jog studentai, užsirašę į vasaros kursus, savaitgalius mieliau leidžia Uosto įlankoje arba prie Tyrojo ežero.

Mes jau ketinome grįžti, kai Pitas pastebėjo kažkokį vaikiną, kiūtinantį per saulės nutviekstą automobilių stovėjimo aikštelę.

- Skregai! - sušuko jis. - Ei, Skregai!

Skregas atsigręžė į mus. Aukštas, plačiapetis, su dažuotais nublukusiais džinsais ir mėlynais marškinėliais. Abipus burnos karojo smėlio spalvos ūsai, vaikinas rūkė laibą juodą cigarą. Pastarasis smirdėjo it pūvantys apatiniai baltiniai.

- Kaip sukasi pasaulis?

- Vis ratu, - atsakė Pitas. - Būkit pažįstami. Čia mano brolis Džo ir jo bičiulis Čarlis Dekeris. Skregas Simpsonas.

- Sveikučiai. - Skregas paspaudė mums rankas. - Ką veiksi šįvakar, Pitai?

- Veikiausiai visi trys eisim į kiną.

- Nedaryk šito, Pitai, - šyptelėjo Skregas. - Nedaryk šito, mažiuk.

- Turi geresnį pasiūlymą? - nusišiepė ir Pitas.

- Dana Kolet ruošia vakarėlį tame kempinge prie Skudik Pointo, katras priklauso jos protėviams. Ten bus per keturiasdešimt milijonų laisvų moterų. Nepamiršk "žolytės".

- Ar Džeris Miuleris turi atsargų?

- Kiek žinau, į valias. Atvežtinės, kalifornietiškos, čionykštės... ko tik širdis geis.

Pitas linktelėjo:

- Mes atvyksim.

Linktelėjo ir Skregas, pamojo mums ranka ir pasišalino, vis taip pat vilkdamas kojas. Regis, universitete niekas kitaip ir nevaikščiojo.

- Pasimatysim, - atsisveikindamas tarstelėjo Džo Makenedžiui ir man.

Mes nuvažiavome pas Džerį Miulerį - pasak Pito, patį stambiausią narkotikų prekeivį trikampyje Oronas-Oldtaunas-Stilvoteris. Niekuo neišdaviau savo emocijų, tarsi nė dienos negalėčiau apsieiti kvaišalų, tačiau viduje viskas vibravo nuo jaudulio ir negerų nuojautų. Atmenu, įsivaizdavau Džerį, sėdintį ant unitazo, pliką plikutėlį, su ranka, užveržta gumine juosta, ir švirkštu, styrinčiu iš venos. Ir savo bamboje stebintį Atlantidos kilimą bei nuosmukį.

Jis gyveno Oldtaune, mažame butuke, prigludusiame prie universiteto. Miestelio įžymybės apsiribojo popieriaus gamykla, kanojas gaminančiu fabriku ir dvylika užeigų, kuriose reguliariai kildavo muštynės. Dar ten yra indėnų rezervacija, ir jos gyventojai į tave žiūri taip, tarsi vertintų, ar daug plaukų želia tau ant subinės ir ar verta nurėžti nuo jos skalpą.

Kaip paaiškėjo, Džeris niekuo nepanėšėjo į grėsmingos išvaizdos narkoryklius, kurie klientus priiminėja prismilkytuose apartamentuose, skambant Ravio Šankaro muzikai. Duris mums atidarė neaukštas vaikinas, visuomet pasiryžęs nusišypsoti, visiškai apsitaisęs ir sveiko proto. Pirmenybę jis teikė ne Raviui ir jo Neprilygstamai Sitarai, o blugresui*. Išvydęs jo albumų kolekciją, paklausiau, ar jis girdėjo apie brolius Tarus, - man visuomet be galo patiko blugresas ir kantri rokas. Tad tema pokalbiui atsirado savaime. Tačiau Džo ir Pitas atvirai nuobodžiavo, kol Džeris susizgribo ir ištraukė rankų darbo suktinę.

- Nori trūktelt? - paklausė jis Pito.

Pitas kilstelėjo prie suktinės degtuką. Dūmas kvepėjo aštriai, bet maloniai. Pitas giliai jį įtraukė, sulaikė alsavimą, paskui perdavė suktinę Džo. Tasai įtraukdamas užsikosėjo, tad į plaučius praktiškai nieko nepateko.

Džeris atsigręžė į mane:

*Blugresas - muzikinis stilius, grįstas tradicine škotų bei airių muzika, panaudojant styginius kalniečių instrumentus: bandžas, mandolinas, smuikus. Blugresui būdingas greitas tempas ir emocionalus dainavimas.

- Ar kada nors klauseisi "Clinch Mountain Boys"?

Papurčiau galvą:

- Tik girdėjau apie juos.

- Tuomet privalai paklausyti. Nuo jų muzikos viskas pasistoja.

Jis uždėjo plokštelę ant stereogrotuvo. Suktinė kaip sykis atkeliavo pas mane.

- Tu rūkai? - tėviškai pasiteiravo Džeris.

Papurčiau galvą.

- Tuomet dūmą trauk lėtai, antraip imsi kosėti.

Lėtai įtraukiau dūmą. Salsvą, aštroką, sausą. Sulaikiau alsavimą ir perdaviau suktinę Džeriui. Grojo "Clinch Mountain Boys".

Po pusvalandžio mes surūkėme dar dvi suktines, klausydamiesi gabalo "Aplinkui rusai", kurį atliko Fletas ir Skragsas. Jau ketinau paklausti, kada gi pasireikš "žolės" poveikis, bet ūmai supratau, jog stačiai regiu bandžos stygas. Ryškias, ilgas, nelyginant saulėje žvilgantys bėgiai, judantys pirmyn ir atgal. Judantys labai sparčiai, bet susikoncentravęs galėčiau atsekti jų judėjimą. Ėmiau apie tai pasakoti Džo, bet jis kažkaip keistai į mane pasižiūrėjo, ir mudu abu nusijuokėm. O Pitas kažkaip jau pernelyg įdėmiai stebeilijo į Niagaros krioklio fotografiją, kabančią ant sienos.

Pas Džerį pabuvome iki penktos valandos, o kai išeidinėjome, aš jau nieko nesuvokiau. Pitas nupirko iš Džerio svarą "žolės", ir mes nuvažiavome į Skudik Pointą. Džeris palydėjo mus iki durų, pamojo ranka ir šūktelėjo man, kad atsivežčiau savo plokšteles, jei kada nors vėl užsuksiu pas jį.

Tai buvo mano paskutinis laimingas prisiminimas.

Paskui ilgai riedėjome pakrante. Visi apkvaišę, nors šitai netrukdė Pitui vairuoti mašinos. O štai kalbėti be kvailų juokelių neįstengėme. Atmenu, paklausiau Pito, kaip atrodo toji Dana Kolet, kuri rengia vakarėlį, o jisai tik gudriai pamerkė man akį. Aš taip juokiausi, jog man kone plyšo pilvas. O galvoje skambėjo blugresas.

Pavasarį Pitas jau lankėsi tokiame vakarėlyje pas tą pačią Daną Kolet, todėl mes tik kartą pasukome ne ten, kur derėjo.

Paskui radome reikiamą posūkį ir atsidūrėme siaurame, žvirgždu nubertame kelelyje, prie kurio stovėjo lentelė su užrašu PRIVATUS KELIAS. Už ketvirčio mylios išgirdome muziką. Maždaug tokį atstumą mums ir prisiėjo pėdinti pėsčiomis, nes kelią užtvėrė palikti automobiliai.

Pitas pirmas išlipo iš mašinos. Mane persmelkė neryžtingumas (dalinai pasireiškė "žolė", dalinai mano meilė savianalizei). Jaudinausi, ar studentų kompanijoje nepasirodysiu pernelyg jaunas ir kvailas. Tokių, kaip Džeris Miuleris, tėra vienas iš šimto. Nusprendžiau laikytis arčiau Džo ir mažiau kalbėti.

Kaip paaiškėjo, jaudinausi be reikalo. Į kotedžą sugužėjo minios žmonių, bet visi arba jau nusitašę, arba apsirūkę, arba padarę ir viena, ir antra. Ore tvyrojo sunkus marihuanos dvelksmas, sumišęs su vyno ir įkaitusių kūnų kvapais. Kažkas su kažkuo apie kažką kalbėjo, griaudėjo muzika, skambėjo juokas. Palubėje kybojo dvi lempos, raudona ir mėlyna.

Skregas pamojo mums ranka.

- *Pitai!* - sukliko kažkas man prie ausies. Staigiai atsisukau ir vos neprarijau liežuvio.

Greta stovėjo mažutė simpatiška mergaičiukė su pačia trumpiausia suknele, kokią kada nors buvau regėjęs. Ryškiai oranžine, besimainančia tame neįprastame apšvietime.

- Sveika, Dana! - Pitas stengėsi perrėkti triukšmą. - Čia mano brolis Džo ir vienas jo bičiulis, Čarlis Dekeris.

Ji pasisveikino su mumis, o paskui paklausė manęs:

- Puikus subuvimas, ar ne?

Merginai judant, apatinis suknelės kraštas pakildavo virš nėriniuotų jos kelnaičių apsiuvų.

Atsakiau, jog subuvimas kaip reikiant.

- Pitai, ar ko nors atvežei?

Pitas nusišypsojo ir ištiesė jai maišelį su "žole". Danos akys sublizgo. Mergina stovėjo greta manęs, ir jos šlaunis it netyčia prigludo prie manosios. Pajutau nuogą kūną. Ir akimoju įsigeidžiau pasidulkinti.

- Nagi, pasižiūrėkim, ką čia turim.

Suradome sąlyginai laisvą kampelį už vieno stereogarsiakalbio. Dana nukėlė nuo lentynos milžinišką kaljaną, stovėjusį greta Hesės ir Tolkieno tomelių bei "*Reader's Digest*" krūvos. Pastaroji priklausė tėvams, nusprendžiau aš. Rūkyti "žolę" per kaljaną man patiko: dūmas atrodė ne toks aitrus. Tučtuojau apsvaigau. Žmonės prieidavo ir nueidavo. Visus pristatinėjo man, visiems - mane. Vardus išsyk pamiršdavau. Bet visų labiausiai tame rituale man patiko štai kas: kas kartą, kai kas nors eidavo pro šalį, Dana pašokdavo, kad paspaustų jam ar jai ranką. Ir kaskart po pasikėlusia suknele išvysdavau saldžiąją vietelę, aptemptą plonutėlėmis nailoninėmis kelnaitėmis. Kažkas keitė plokšteles. Žmonės pasirodydavo ir išnykdavo. Žinia, kai kurie kalbėjo apie Mikelandželą ar Tedą Kenedį, ar Kurtą Vonegutą. Kažkokia moteris paklausė, ar aš skaičiau Siuzanos Braunmiler knygą "Moterų prievartautojai". Atsakiau, kad ne. Jinai pareiškė, jog knyga labai kieta. Sukryžiavo pirštus akių lygyje, norėdama parodyti, kokio kietumo, ir pasišalino. Ilgai tyrinėjau plakatą ant tolimosios sienos, vaizduojantį vaikiną su futbolininko marškinėliais, sėdintį priešais televizorių. Vaikino akys lėtai išlipo iš orbitų, burną ištempė platutėlė šypsena. Užrašas skelbė: VE-E-ELNIAS! PENKTADIENIS, IR AŠ VĖL APSIRŪKIAU!

Stebėjau Daną. Ji tai užmesdavo koją ant kojos, tai praskėsdavo kelius. Iš po kelnaičių veržėsi gaktos plaukeliai, kur kas tamsesni už dažytus. Ak, kaip man norėjosi dulkintis! Veikiausiai niekada daugiau taip nesinorės. Penis pritvinko kraštutinai. Baiminausi, kad nesprogtų.

Ji atsigręžė į mane ir ūmai sukuždėjo į ausį. Atrodė, jog į skrandį kas būtų šliūkštelėjęs verdančio vandens. Viso labo prieš akimirką ji kalbėjosi su Pitu ir kažkokiu juokdariu, kurio, kiek atmenu, man nepristatė.

- Išeik per atsargines duris. Antai tas. - Ji pirštu parodė, kurias būtent.

Pažvelgiau nurodyta kryptimi. Taip, durys buvo. Tikros durys, pačios geidžiamiausios durys pasaulyje. Su didžiule rankena.

Sukikenau, būdamas tikras, jog aptikau labai juokingą asociaciją.

- Tu visą vakarą dirsčioji man po suknele. Ką gi tai galėtų reikšti?

Ir, man nespėjus atsakyti, švelniai pabučiavo į skruostą bei stumtelėjo durų link.

Apsidairiau, ieškodamas Džo, bet tasai kažkur išgaravo. Atsistojau ir išgirdau, kaip trekštelėjo keliai. Kojos nutirpo, nes pernelyg ilgai sėdėjau vienoje padėtyje. Baisiai norėjau išsitraukti iš kelnių marškinius ir prisidengti didžiulį kyšulį džinsuose. Vargiai nuslopinau troškimą garsiai nusikvatoti ir pareikšti visam pasauliui: Čarlzas Everetas Dekeris mano, jog pačiu artimiausiu laiku kaip reikiant pasidulkins, ir ne šiaip pasidulkins, o praras nekaltybę.

Bet nieko panašaus nepasakiau, tik pasukau link atsarginio išėjimo durų.

Buvau toks apsirūkęs ir susijaudinęs, kad vos nenudribau į smėlio paplūdimį už dvidešimties pėdų apačioje. Už atsarginio išėjimo durų kone išsyk prasidėjo skardis. Laiptais leidausi atsargiai, įsitvėręs turėklų. Apačioje muzika vos girdėjosi, ją gožė bangų mūša.

Danguje spindėjo mėnuo, pūtė lengvas vėjelis. Nuo viso to gražumo gniaužė širdį, ir man akimirkai pasidingojo, kad pakliuvau į nespalvotą fotografiją. Pažvelgiau aukštyn. Kotedžas vos matėsi. Jį iš visų pusių gaubė medžiai. O priešaky dryksojo Atlanto vandenynas, žvilgantis mėnulio šviesoje. Toli kairėje įžiūrėjau salą ir susimąsčiau, o kas gi ten šiąnakt vaikšto? Veikiausiai niekas, nebent vėjas. Nuo tos minties pasijutau labai vienišas, kūnu nusruveno šiurpuliai.

Nusiaviau batus ir laukiau jos.

Nežinau, kiek laiko praėjo, kol galiausiai pasirodė Dana. Laikrodžio neturėjau, be to, surūkiau pernelyg daug “žolės”, kad adekvačiai suvokčiau laiko tėkmę. Pamažėle ėmiau nerimauti. Kažin kas mane baugino, gal medžių siluetai tamsaus dangaus fone, o gal vėjo šėlsmas. O gal ir pats vandenynas, didžiulis, nerangus, sklidinas neregimos gyvybės ir nusėtas mažutėlaičiais šviesos

taškeliais. Galbūt nerimą žadino šaltas smėlis, kuriame klimpo basos mano kojos. Gal įtakos turėjo visai ne tai, gal kažkas kita, tikslaus atsakymo aš neturiu, bet, kai Danos ranka palietė mano petį, jaudulys išgaravo it nebuvęs. Revolveris išsikrovė.

Ji atgręžė mane veidu į save, pasistiebė, pabučiavo. Pajutau jos šlaunų šilumą, bet dabar jų prisilietime nejutau nieko malonaus.

- Pastebėjau, kaip tu žiūrėjai į mane, - kalbėjo jinai. - Ar būsi švelnus? Gali būti švelnus?

- Galiu pamėginti.

Koks absurdiškas atsakymas. Palytėjau jos krūtis. Dana apglėbė mane. Bet erekcijos kaip nebūta.

- Tik nieko nesakyk Pitui. - Ji paėmė mane už rankos ir nusivedė į šalį. - Jis mane nudės. Tarp mudviejų... romanas.

Mergina nusivedė mane už laiptų, kur žolę nuklojo aromatingos pušų adatėlės. Pakopos metė šešėlius ant jos kūno. Dana nusivilko suknelę.

- Tai tikra beprotybė. - Iš balso jutau, kokia jinai susijaudinusi.

Paskui mudu atsigulėme, ir aš likau be marškinių. Dana knebinėjo diržą. Bet mano pasididžiavimas vis dar ilsėjosi. Jinai paglostė man pilvą, paskui ranka slystelėjo į glaudes, ir kojų raumenys virptelėjo - ne iš pasitenkinimo ar pasišlykštėjimo, o iš siaubo. Merginos ranka priminė gumą - buvo šalta ir kažkokia negyva.

- Nagi, - sukuždėjo jinai. - Pirmyn, pirmyn, *pirmyn.*

Stengiausi galvoti apie ką nors seksualaus, apie bet ką seksualaus. Apie tai, kaip saviruošos klasėje dirsčiojau po Darlinos Andreisen sijonu, o jinai žinojo, kad dirsčioju, ir neprieštaravo. Apie Mainardo Kvino kortų kaladę su plikomis moterimis. Apie Sendę Kros su seksualiais juodais apatiniais, ir apačioje kažin kas krustelėjo... bet paskui seksualiuosius vaizdinius išstūmė tėvas su medžiokliniu šautuvu rankoje, pasakojantis apie tai, kaip savo neištikimas žmonas baudė čerokiai.

("*Ką?*" - paklausė Korkis Heroldas. Paaiškinau, jog čerokiai neištikimoms žmonoms nupjaudavo nosis, kad veide atsirastų dar vienas plyšys. "Aha", - linktelėjo Korkis, ir aš pasakojau toliau.)

Prisiminimas apie tėvą padėjo tašką. Tvinkstantis penis vėl virto virtu makaronu. Tokiu ir liko. Nepaisant nieko. Mano džinsai nukeliavo paskui marškinius. Glaudės atsidūrė ant kulkšnių. Dana rangėsi po manimi. Jaučiau jos kūno karštį. Ranka sugniaužiau savo daikčiuką ir pakračiau, tarsi klausdamas, kas nutiko. Bet misteris Penis nepanoro su manimi kalbėtis. Nuleidau ranką į šiltą jos tarpkojį, perbraukiau gaktos plaukus, stebėtinai panašius į manuosius, mano pirštas slystelėjo į geidžiamą plyšelį. Mąsčiau: *Štai toji vieta. Vieta, apie kurią tokie vyrai, kaip mano tėvas, tauškia medžioklėje ir kirpykloje. Už kurią žudo. Į kurią smelkiasi per jėgą. Pavok ją arba įsiveržk vidun. Paimk... arba išeik.*

- Kurgi jis? - iškvėpė Dana. - Kurgi jis? Kur?..

Aš stengiausi. Bet ne veltui yra dviprasmiška pasakaitė apie tai, kaip vaikinas stengėsi į butelio kaklelį įgrūsti pastilę. Ir visą tą laiką ausyse grumėjo vandenyno šniokštimas, tarsi garsinis fonas, lydintis melodramatiško filmo meilės sceną.

Tada nusiritau nuo jos.

- Atleisk, - tariau puolusiu balsu.

Ji atsiduso - atsiduso susierzinusi.

- Nieko. Kartais taip nutinka.

- Man - ne. - Tarsi tas agregatas būtų atsakęs pirmąkart per kelis tūkstančius metų. Aukštai virš galvos “Rolling Stones” ir Mikas Džageris plėšė gabalą apie “Karštą daikčiuką”. Likimas iškrėtė man eilinį pokštą. Smegau į šaltą tuštumą. Suvokiau, jog, be jokios abejonės, esu homoseksualas. Kažkur skaičiau, jog homoseksualas nebūtinai turi palaikyti lytinius santykius su vyrais. Gali juo būti ir šito nežinoti, kol tavo pasąmonėje glūdintis homikas iššoks laukan, tarsi Normano Beitso motina iš “Psicho”, ir tu imsi staipytis, išsipaišęs mamos kosmetika bei apsiavęs mamos batelius.

- Gal taip ir geriau, - pridėjo Dana. - Pitas...

- Klausyk, atleisk man.

Jinai nusišypsojo, bet, mano manymu, nenuoširdžiai. Nuo tų laikų dažnai apie tai galvoju. Norėčiau tikėti, jog šypsena buvo tikra.

- Viskas per "žolę". Neabejoju: be jos tu vyras kaip reikiant.

- Tai jau tikrai, - pasmerktojo balsu atsakiau aš.

- Tiek to. - Mergina atsisėdo. - Einu viršun. Tu dar truputį pabūk čia, o paskui irgi ateik.

Norėjau paprašyti jos palaukti, leisti man pamėginti dar kartą, bet iš anksto žinojau, kad nieko man neišeis - neišeis, kol išdžius vandenynas, o mėnuo pažaliuos. Ji užsitempė suknutę, užsisegė užtrauktuką ir dingo, palikdama mane po laiptais. Mėnulis įdėmiai mane stebėjo - matyt, norėjo pamatyti, ar aš verkiu, ar ne. Neverkiau. Po kurio laiko susirinkau drabužius, nupurčiau nuo jų pernykščius spygliukus. Apsivilkau ir užkopiau laiptais. Pitas ir Dana išgaravo. Džo kampe gniaužėsi su kažkokia prašmatnia mergina. Atsisėdau, laukdamas vakarėlio pabaigos. Galiausiai jisai pasibaigė.

Kai grįžome į Bangorą, aušra jau traukė ilsėtis, ir virš horizonto kilo raudonas saulės diskas. Mašinoje visi tylėjo. Buvau klaikiai pavargęs ir nenorėjau šnekėti apie tai, kiek sielvarto man suteikė tasai vakarėlis. Jaučiausi neišpasakytai prislėgtas ir sugniuždytas.

Užkopėme į butą. Išsitiesiau ant sofos svetainėje. Paskutinis dalykas, kurį įsiminiau prieš užsnūsdamas, - saulės šviesos dryžiai, besiskverbiantys pro žaliuzes, ir mažas kilimėlis ant žemės.

Sapnavau Girgždančią Pabaisą. Lygiai taip, kaip ir vaikystėje, aš gulėjau patale, o ant sienų ir lubų judėjo šakų šešėliai. Tik šįkart Pabaisa nesustojo prie tėvų miegamojo durų, o vis artėjo ir artėjo, kol galiausiai klaikiai girgždėdamos atsivėrė mano kambario durys.

Įėjo tėvas, ant rankų nešdamas mamą. Su nurėžta nosimi. Kraujas nudažė jos skruostus karo spalvomis.

- Nori jos? - paklausė tėvas. - Še, imk, niekam tikęs padare. Imk ją.

Jis sviedė motiną ant lovos šalia manęs. Pamačiau, kad ji nebegyva, ir rėkdamas pabudau. Pimpalas stovėjo stulpu.

27.

Nė vienas nesumojo, ką pasakyti, netgi Siuzana Bruks. Neišsakytų žodžių lyg ir nebeliko. Didžiuma dirsčiojo pro langus, bet ir ten nevyko nieko įdomaus. Smalsuolius išvaikė, policija lūkuriavo. Nusprendžiau, jog seksualinė Sandros istorija geresnė už maniškę: joje būta orgazmo.

Tedas Džonsas tebegręžė mane žvilgsniu (pamaniau, jog pasibjaurėjimas tame žvilgsnyje visiškai išstūmė neapykantą, ir tuo galėjau tik pasidžiaugti). Sandra Kros vėl paskendo savo mintyse. Petas Ficdžeraldas iš popieriaus lapo meistravo lėktuvėlį.

- Man reikia į *tualetą*! - vėl priminė apie save Irma Beits.

Atsidusau. Visai kaip Dana Kolet po laiptais Skudik Pointe.

- Tai eik.

Ji apstulbusi išpūtė akis. Tedas sumirksėjo. Donas Lordis prunkštelėjo.

- Tu mane nušausi.

Atsigręžiau į ją:

- Tai tu nori sysioti ar ne?

- Galiu ir pakentėti, - pasipūtė Irma.

Triukšmingai atsidusau - visai kaip mano tėvas, kai įniršdavo.

- Klausyk, arba tu eini, arba liaujiesi muistytis. Betrūksta tik balos ant grindų.

Korkis nusikvatojo. Sara Pastern aiktelėjo.

Štai tuomet Irma atsistojo ir nužingsniavo link durų. Vieną tašką visgi išlošiau: dabar Tedas spoksojo į ją, o ne į mane. Prie durų mergina neryžtingai stabtelėjo, ranka sustingo virš rankenos. Visai kaip žmogus, palytėjęs kambarinę anteną bei gavęs elektros iškrovą ir visgi besirengiantis pakartoti bandymą.

- Tu manęs nenušausi?

- Tai eini į tualetą ar ne? - paklausiau.

Pats nežinojau, ar nušausiu ją, ar ne. Sandros istorija pasirodė

besanti geresnė už maniškę, ir mane tas nervino (o gal aš pavydėjau?). Net neišmanau kaip, bet jie pradėjo imti viršų. Dabar jaučiau, kad ne aš laikau juos įkaitais, o jie - mane. Žinia, kalbu ne apie Tedą. Tedą įkaitu laikėm visi.

Gal ir ketinau ją nušauti. Man blogiau jau nebus. Gal kažkuo netgi geriau. Gal nusikratyčiau to beprotiško pojūčio, neva prabudau eilinio košmaro viduryje.

Irma atvėrė duris ir išėjo. Aš net nepastvėriau ant stalo gulinčio revolverio. Durys užsidarė. Girdėjom koridoriumi tolstančius žingsnius. Ji nepaspartino žingsnio, nepasileido bėgte. Visi žvelgėme į duris, tarsi pro jas būtų dirstelėjusi kažkokia fantastiška būtybė, pamerkusi mums akį ir pranykusi vėl.

Asmeniškai mane persmelkė neišpasakytas palengvėjimas, toksai subtilus pojūtis, jog vargiai galėčiau jį apsakyti.

Žingsniai nutilo.

Niekas nepratarė nė žodžio. Laukiau, kad kas nors dar pasiprašys į tualetą. Kad Irma Beits iššoks iš mokyklos tiesiai į pirmuosius šimtų laikraščių puslapius. Nieko panašaus nenutiko.

Petas Ficdžeraldas sušnarino popierinio lėktuvėlio sparnus. Labai garsiai.

- Išmesk tą šūdą, - piktai tarstelėjo Bilis Sejeris. - Ir taip ausis skauda.

Petas šūdo neišmetė. Bilis daugiau nieko nepasakė.

Vėl žingsniai, dabar jau besiartinantys.

Kilstelėjau revolverį, nukreipiau jį į duris. Tedas šiepė dantis, stebeilydamas į mane, manding, nė pats neįtardamas, ką daro. Pažvelgiau jam į veidą, glotnius skruostus, kaktą, už kurios telkėsi prisiminimai apie vasaros klubus, šokius, automobilius, Sandros krūtis, kur viešpatavo šaltakraujiškos ir visuotinai priimtos moralės normos. Ir staiga supratau, koks jis turėtų būti, mano paskutinysis šiandienos įsakymas. Galbūt vienintelis šiandienos įsakymas. Dar daugiau, žinojau, kad Tedo akis - sakalo akis, o ranka tvirta it akmuo. Jis galėtų būti mano tėvu, tik šitai neturėjo jokios reikšmės. Tėvą ir Tedą vienijo abejingumas ir olimpinė ramybė: ne žmonės - dievai. Tačiau mano rankos pernelyg pavargo, kad

įstengtų griauti šventyklas. Aš niekada nepanėšėjau į Samsoną.

Jo akys tokios ryškios, tokios pasitikinčios savimi, taip aiškiai reginčios tikslą, - politiko akys.

Prieš penkias minutes žingsnių aidas būtų mane nudžiuginęs, suprantate? Prieš penkias minutes būčiau pasveikinęs tuos žingsnius, padėjęs revolverį ant stalo, pakilęs jų pasitikti, paskutinįsyk dirstelėjęs į žmones, liekančius man už nugaros. Bet dabar šitie žingsniai mane išgąsdino. Baiminausi, jog Filbrikas priėmė mano pasiūlymą ir atėjo sutrikdyti natūralios įvykių eigos, neleisti man atlikti darbo iki galo.

Tedas Džonsas šiepėsi.

Likusieji laukė, nenuleisdami akių nuo durų. Peto pirštai sustingo, gniaūždami popierinį lėktuvėlį. Diko Kino burna prasivėrė, ir aš pirmąkart pastebėjau, kad jisai visgi panašus į savo brolį Medlaužį, kuris tik vargais negalais įveikė IK testus ir Pleiservilio vidurinę užbaigė per ilgus šešetą metų. Dabar jisai tęsė išsilavinimą valstijos kalėjime Tomastone, ruošė daktarinę disertaciją apie techninį skalbimo mašinų aptarnavimą bei šaukštų galandimą.

Ant matinio stiklo nudryko šešėlis. Dar aukščiau kilstelėjau revolverį, padėjau pirštą ant nuleistuko. Dešinės akies kampučiu mačiau, jog klasė, užgniaužusi kvapą, stebi mane it žiūrėtų naują filmą apie Džeimsą Bondą.

Iš mano gerklės išsiveržė kimus švokštimas.

Durys atsivėrė, įėjo Irma Beits. Apsidairė. Nėmaž neapsidžiaugė, kad į ją įsmigo visų žvilgsniai. Džordžas Jenikas sukvaksėjo:

- Atspėkite, kas ateis pietų.

Niekas jam nepritarė, pokštas pasirodė juokingas tik pačiam Džordžui. Likusieji paprasčiausiai spoksojo į Irmą.

- Ko gi jūs į mane taip dėbsote? - piktai paklausė ji, laikydamasi už durų rankenos. - Žmonėms tenka atlikti gamtinius reikalus. Nejau šito nežinote?

Irma užtrenkė duris, nuėjo prie savo stalo ir atsisėdo.

Iki vidudienio liko vos kelios minutės.

28.

Frenkas Filbrikas užmezgė ryšį tiksliai nustatytu laiku. Pusiaudienį garsiakalbis spragtelėjo. Ir pūkštė jisai ne taip smarkiai, kaip anksčiau. Gal norėjo mane nuraminti. O gal nusprendė pasinaudoti mano patarimu. Pasaulyje visaip nutinka. Dievas žino.

- Dekeri?

- Aš čia.

- Paklausyk, tai buvo atsitiktinis šūvis. Vienas mano vaikinas iš Luistono...

- Nekalbėkime apie tai, Frenkai. Tu stumi į keblią padėtį ir mane, ir tuos, kurie dabar sėdi priešais. Visi jie matė ir supranta, kas ir kaip. Jei tavo galvoj daugiau nei vienas vingis, manyčiau, jog ir tau pačiam turėtų būti bjauru taip šnekėti.

Pauzė. Galbūt Filbrikas ramino nervus.

- Gerai. Tai ko gi tu nori?

- Visiškai nieko. Visi iš čia išeis pirmą valandą dienos. Lygiai... - pažvelgiau į sieninį laikrodį, - ... po penkiasdešimt septynių minučių. Negaišdami. Garantuoju.

- O kodėl ne dabar?

Apžvelgiau visus. Jie žiūrėjo į mane. Mes tarsi sudarėme kontraktą, sutvirtintą kažkieno krauju.

- Turime dar vieną darbelį, - atsakiau, uoliai rinkdamas žodžius. - Turime jį užbaigti.

- Kokį?

- Ne tavo reikalas. Bet mes visi žinome, apie ką kalbame.

Nė vienoj akių poroj nepastebėjau nuostabos. Jie žinojo, tas tiesa. Ir gerai, vadinas, pavyks sutaupyti laiko ir jėgų. Aš jau velnioniškai pavargau.

- Dabar klausykis įdėmiai, Filbrikai, - tęsiau, - kad paskui niekas nesakytų, neva kažko nesuprato, kai aiškinau paskutinį mūsų mažos komedijos veiksmą. Po trijų minučių kas nors nuleis visas užuolaidas.

- Nieko nebus, Dekeri. - Jo balsas skambėjo labai ryžtingai.

Aš švilptelėjau. Na, kas per žmogus! Sakai jam, sakai, o jis vis vien savo.

- Kada gi suprasi, jog paradui vadovauju aš? - paklausiau. - Užuolaidas nuleis kas nors kitas, Filbrikai, ne aš. Tad jei įsakysi šauti, verčiau išsyk prisisek savo policininko ženklelį prie subinės ir atsisveikink su abiem.

Jokio atsako.

- Tyla reiškia sutikimą, - apsimestinai linksmai tęsiau aš. - Neketinu jūsų stebėti, bet ir jums nepatariu bruzdėti. Jei mėginsite įsiveržti šturmu, gali nukentėti kas nors iš mano bendraklasių. Jei tūnosite tyliai, visi išeis gyvi ir sveiki, o tu liksi toks pat šaunus policininkas, kokį tave visi pažįsta. Ką pasakysi?

Ilga pauzė.

- Tegul būsiu prakeiktas, bet tu išties kuoktelėjai.

- Ką pasakysi?

- Iš kur man žinot, kad nepersigalvosi, Dekeri? O jei imsi ir perkelsi terminą antrai valandai? Arba trečiai?

- Tai ką pasakysi? - neatlyžau aš.

Vėl pauzė.

- Gerai. Bet jei sužeisi ką nors iš bendraklasių...

- Tu atimsi iš manęs jaunojo zenitininko laipsnį. Aš žinau. Išeik, Frenkai.

Jaučiau, kad jam norisi pasakyti ką nors malonaus, švelnaus, gal netgi šmaikštaus, ištarti žodžius, kurie išgarsintų jį amžiams, pavyzdžiui: “O kodėl gi tau nėjus velniop, Dekeri?” arba “Susikišk, pats žinai ką, sau į subinę, Dekeri”, tačiau Frenkas neišdrįso. Šiaip ar taip, klasėje sėdėjo jaunutės merginos.

- Pirma valanda, - pakartojo Filbrikas, išjungė vidinio ryšio aparatą, o po akimirkos jau žingsniavo per žolę.

- Kokias naujas purvinas fantazijas pamasturbuosime dabar, a, Čarli? - vis dar šiepdamasis paklausė Tedas.

- Kodėl gi tau nepatylėjus, Tedai? - pasiteiravo Hermonas Džeksonas.

- Kas nuleis užuolaidas? - paklausiau. Pakilo kelios rankos. Linktelėjau Melvinui Tomui. - Tik neskubėk. Jie veikiausiai nervinasi.

Melvinas neskubėjo. Lėtai, vieną po kitos, nuleido visas burines štoras. Klasė paniro į prietemą. Kampuose sutirštėjo šešėliai, panašūs į alkanus šikšnosparnius. Tie šešėliai mane baugino.

Atsigręžiau į Tanisę Genon, sėdinčią arčiausiai durų.

- Gal gali uždegti šviesą?

Ji droviai šyptelėjo, nelyginant baliaus debiutantė, atsistojo ir žengė prie jungiklių. Veikiai klasę užliejo šalta fluorescencinių lempų šviesa, nėmaž ne mielesnė už šešėlius. Geidžiau saulės šviesos, mėlyno dangaus, tačiau nieko nepasakiau. Kam veltui virpinti orą. Tanisė atsisėdo, tvarkingai ant kelių suglosčiusi sijoną.

- Pasinaudojant Tedo frazeologija, beliko viena fantazija, kurią turėtume pamasturbuoti drauge, tiksliau pasakius, dvi vienos visumos pusės. Tai misterio Karlsono, mūsų fizikos bei chemijos mokytojo, istorija. Istorija, kurią senajam Tomui Denveriui pavyko nuslėpti nuo laikraštininkų, bet kuri, kaip rašoma knygose, amžiams pasiliks mūsų širdyse. Pasikalbėkime apie tai, kaip susiklostė mano santykiai su tėvu po to, kai mane laikinai nušalino nuo užsiėmimų mokykloje.

Žvelgiau į juos, o galvoje pradėjo muistytis skausmas. Iš visa ko sprendžiant, paradui vadovavau jau nebe aš. Priminiau sau peliuką Mikį, atliekantį burtininko mokinio vaidmenį įžymiajame animaciniame Volto Disnėjaus filme “Fantazija”. Atgaivinau šepečius, bet kurgi rasti senąjį gerąjį burtininką, kuris žino stebuklingą užkeikimą, galintį vėlei panardinti juos į snaudulį?

Kvaila, labai kvaila.

Mintyse šmėsčiojo vaizdiniai. Šimtai vaizdinių, sapnų nuotrupos, realybės atkarpos. Beprotybė yra negebėjimas matyti siūles, kurios jungia kliedesį ir tikrovę. Maniau, kad dar turiu šansų prabusti savo lovoje, būdamas saugus, tegul ne viso, bet savo proto, dar nežengęs (kol kas nežengęs) į juodą bedugnę, o visi to naktinio košmaro personažai dar gali grįžti į pasąmonės jiems skirtus grimo kambarius. Bet nelabai besitikėjau, kad šitaip nutiks.

Rudos Peto Ficdžeraldo rankos vėl ėmėsi popierinio lėktuvėlio.

Prabilau:

29.

- Priežasčių, paskatinusių mane nešiotis į mokyklą išskečiamą veržliaraktį, nebuvo.

Netgi dabar, po visko, kas nutiko, negaliu įvardinti pagrindinės priežasties. Visąlaik skaudėjo skrandį, ir man dažnai atrodydavo, jog kažkas nori su manimi susimušti, nors iš tiesų toksai noras niekam nekilo. Bijojau, kad fizinio lavinimo pamokoje prarasiu sąmonę, o atsitokėjęs pamatysiu, kad visi stovi aplink, baksnoja į mane pirštais ir juokiasi... Miegodavau prastai. Sapnuodavau keistus sapnus, ir tai mane baugino, nes tarp jų buvo ir erotinių sapnų, bet anaiptol ne tokių, po kurių prabustum ant šlapios paklodės. Viename sapne ėjau per senos pilies rūsį, visai kaip kažkuriame "Universal Pictures" filme. Ten stovėjo karstas be dangčio. Dirstelėjau į karstą ir pamačiau, kad jame, sukryžiavęs ant krūtinės rankas, guli tėvas. Tvarkingai aprengtas, su paradine jūrininko uniforma, su šiknon įgrūsta lazda. Jisai atsimerkė ir nusišypsojo man. Dantys virto iltimis. Kitame sapne motina statė man klizmą, o aš meldžiau ją pasiskubinti, nes gatvėje manęs laukė Džo. Ūmai Džo atsirado greta, žvilgčiojo motinai per petį, jo rankos glostė jai krūtis, o motina nepailsdama spaudė raudoną guminę kolbelę, pumpuodama man į subinę muiluotą vandenį. Pasitaikė ir kitokių sapnų, su tūkstančiais personažų, bet apie juos kalbėti nenoriu. Tai jau iš Napoleono XIV repertuaro.

Veržliaraktį suradau garaže, senoje instrumentų dėžėje. Nelabai didelį, su aprūdijusia galvute, bet ganėtinai sunkų. Suradau jį žiemą, kai vaikščiodavau į mokyklą su storu plačiu megztiniu. Viena tetulė dovanoja man du tokius megztinius per metus, gimtadieniui ir Kalėdoms. Juos numezga pati, ir tie megztiniai visuomet mažne siekia man kelius. Todėl užpakalinėje kelnių kišenėje pradėjau nešiotis veržliaraktį. Ir daugiau su juo nebesiskyriau. Kur aš

- ten ir jisai. Jei kas ir pastebėjo, nesakė nė žodžio. Pasitaikydavo dienų, kai pareidavau namo it pertempta gitaros styga. Pasisveikindavau su mama, užkopdavau į savo kambarį ir tol raudodavau arba juokdavausi į pagalvę, kol pajusdavau, kad tuoj sprogsiu. Mane tas baugino. Jei jau šitaip nutinka, vadinas, tau metas į beprotnamį.

Misterio Karlsono vos nenudobiau kovo trečiąją. Lijo lietus, nuplaudamas paskutiniuosius sniego likučius. Manding, privalau papasakoti, kas nutiko, nes jūs visi ten buvote. Veržliaraktis, kaip ir visada, gulėjo užpakalinėje kišenėje. Karlsonas pakvietė mane prie lentos, o aš negalėjau to pakęsti... mano santykiai su chemija buvo nekokie. Kai tekdavo eiti prie lentos, aš kaskart paplūsdavau prakaitu.

Užduotyje buvo kalbama apie kūno judėjimą nuožulnia plokštuma. Aišku, sąlygą pamiršau, bet atmenu, jog man nieko neišėjo. Dar siutau, kad jisai pavertė mane pajuokos objektu, privertęs visų akivaizdoje nagrinėti kūną nuožulnioje plokštumoje, tai yra, spręsti užduotį veikiau iš fizikos srities. Tikriausiai nespėjo jo išspręsti praeitoje pamokoje. O paskui pradėjo iš manęs tyčiotis. Paklausė, ar prisimenu, kiek bus dukart du. Ar esu girdėjęs apie dalybą stulpeliu, puikų atradimą, pridėjo jis, nepamainomą jauniems protams. Kai suklydau trečią kartą, išgirdau: “Tai *nuostabu*, Čarli. Tiesiog *nuostabu*”. Tuos žodžius mokytojas ištarė su Dikio Keblo intonacijomis. Tokiomis tiksliomis, jog nejučia atsigręžiau pasižiūrėti, ar Karlsono vietoje neatsirado Dikis Keblas. Tokiomis tiksliomis, jog automatiškai kyštelėjau ranką į užpakalinę kelnių kišenę, net negalvodamas apie tai. Susuko skrandį, ir aš jau ketinau pasilenkęs pasigirti suvalgytu pyragėliu.

Veržliaraktis išsprūdo iš pirštų ir nukrito ant žemės.

Misteris Karlsonas pažvelgė į jį.

- O ką gi mes čia turime? - paklausė jis ir siektelėjo įrankio.

- Nelieskit. - Aš pirmas pasičiupau raktą.

Jisai ištiesė ranką:

- Duok man į jį pasižiūrėti, Čarli.

Mane tarsi plėšė į skirtingas puses. Viena smegenų dalis šaukė ant manęs... taip, stačiai šaukė, nelyginant kūdikis tamsiame kambaryje, apspistas klaikių pabaisų.

- Ne, - atkirtau.

Ir visi *žiūrėjo* į mane. Ne šiaip žiūrėjo - *spoksojo.*

- Tu gali atiduoti jį man arba misteriui Denveriui.

Ir tuomet man nutiko kažkas įdomaus... Dabar, apmąstęs anuos įvykius, suprantu, jog iš tiesų ten nebuvo nieko įdomaus. Veikiausiai kiekvienas iš mūsų turi ribą, labai aiškią ribą, panašią į tą, kuri skiria dieninę planetos pusę nuo naktinės. Manau, ji vadinama terminatoriumi. Labai sėkmingas pavadinimas. Nes vieną akimirką stačiai nėriausi iš kelnių, o jau kitą mano šaltakraujiškumo galėjo pavydėti agurkas.

- Atiduosiu jį jums, sulysėli mūsų. - Stuktelėjau galvute per atgniaužtą mokytojo delną. - O kam jums jo reikia?

Karlsonas pažvelgė į mane, sučiaupė lūpas. Ir tapo panašus į vabalą, pasibalnojusį nosį akiniais su sunkiais raginiais rėmais. Į labai kvailą vabalą. Nuo tos minties nusišypsojau. Ir vėl stuktelėjau galvute per delną.

- Gerai, Čarli, duok man tą daiktą ir eik į direktoriaus priimamąjį. Aš ten ateisiu po pamokos.

- Ėsk šūdą, - atsakiau ir mostelėjau raktu. Kirtau per grifelinę lentą, ištrėkšdamas juodas skeveldras. Rakto galvutę aplipo gelsvos kreidos dulkės, bet nuo smūgio jisai nenukentėjo. O misteris Karlsonas, atvirkščiai, persikreipė, tarsi būčiau smogęs jo motinai, o ne suknistai klasės lentai. Štai kada jisai parodė mums savo tikrąjį veidą, tą galiu garantuoti. Smogiau per lentą dar sykį. Ir dar.

- *Čarli!*

- Ak, kaip gera... išvoliot tavo skerdeną... Misisipės purve... - išdainavau, dorodamas klasės lentą. Misteris Karlsonas pašokdavo po kiekvieno smūgio. Po kiekvieno misterio Karlsono šuoliuko mano nuotaika vis gerėjo. Tipiškas neigiamos afektinės iškrovos perkėlimo mechanizmas, pasakysiu jums. Įsidėmėkite. Pamišęs bombarduotojas, tasai nelaimėlis iš Voterberio, Konektikuto

valstijos, turbūt geriausiai iš visų prisitaikė prie pastarojo amžiaus ketvirčio realijų.

- Čarli, aš pasirūpinsiu, kad tave nušalintų...

Mažumėlę pasisukau ir kirtau per medinę atbrailą, ant kurios gulėjo kreida ir kempinės. Lentoje jau žiojėjo padori skylė. Kreidos gabalėliai ir kempinės nuskriejo ant grindų, jiems iš paskos nudryko dulkių šleifas. Tuomet mąsčiau, jog susidoroti galima ne tik su lenta, bet ir su kuo nori, svarbiausia - rasti tinkamą vėzdą. Ir tada misteris Karlsonas mane nutvėrė.

Atsisukau į jį ir kirtau. Vieną kartą. Kliūstelėjo kraujas. Jisai susmuko ant grindų, akiniai su raginiais rėmeliais nušoko nuo nosies ir nučiuožė grindimis. Manding, tada ir atsitokėjau: išvydęs akinius, slystančius kreidos dulkėmis nusėtomis grindimis. Be jų mokytojo veidas liko plikas ir bejėgis. Ko gero, taip jis atrodė tiktai miegodamas. Mečiau veržliaraktį ant grindų ir neatsigręždamas išėjau iš klasės. Užkopiau į direkciją ir papasakojau, ką padariau.

Džeris Keserlingas išvežė mane patruline mašina, o misterį Karlsoną išsiuntė į centrinę Meino valstijos ligoninę. Rentgenas užfiksavo kaukolės skilimą. Kiek žinau, jie iš smegenų ištraukė keturias skeveldras. Dar keli tuzinai, ir skeveldrų pakaktų, norint sudėlioti žodį OŽYS, sulipinti aviaciniais klijais ir padovanoti jam gimtadieniui su geriausiais mano linkėjimais.

Paskui prasidėjo begaliniai pašnekesiai. Su tėvu, su senuoju Tomu, su Donu Greisu, su kiekvienu atskirai ir skirtingais pastarųjų deriniais. Kalbėjausi su visais, išskyrus nebent misterį Fazo, kiemsargį. Mano tėvas laikėsi pasigėrėtinai oriai (motina nekėlė kojos iš namų, gėrė trankvilizatorius), bet kaskart tų širdį draskančių pokalbių metu jaučiau ledinį jo žvilgsnį ir žinojau, kad tarp mudviejų vyksta atskira šneka. Jis būtų su džiaugsmu užsmaugęs mane savo rankomis. Mažiau civilizuotais laikais šitaip ir būtų nutikę.

Kuo jautriausiai atsiprašinėjau subintuoto misterio Karlsono ir jo žvilgsniu mane gręžiančios žmonos („...buvau kažko nusiminęs... buvau nesavas... negaliu žodžiais išreikšt, kaip gailiuosi..."),

bet pats nesulaukiau atsiprašymo už tuos pasityčiojimus, kuriuos turėdavau kęsti chemijos pamokose, kai visų akivaizdoje prakaituodavau prie lentos. Manęs neatsiprašė nei Dikis Keblas, nei Dana Kolet. Neatsiprašė ir naminė Girgždančioji Pabaisa, kuri, važiuojant iš ligoninės namo, pro sukąstus dantis iškošė, jog, kai persirengsiu, norės pasikalbėti su manim garaže.

Mąsčiau apie tai, sportinio kirpimo švarką ir geriausias kelnes keisdamas į džinsus ir marškinėlius. Mąsčiau, kad reikėtų traukti ne į garažą, o link plento. Mąsčiau, jog reikėtų visiems laikams išeiti iš namų. Bet man kažkas kliudė. Mane išleido tik tada, kai pasirašiau atitinkamus popierius. Penkias valandas praleidau išankstinio įkalinimo kameroje Pleiservilio policijos skyriuje, kol tėvas ir isteriška mamulė ("Kodėl taip pasielgei, Čarli? Kodėl? Kodėl?") tarėsi dėl užstato: kaltinimus, susitarus mokyklai, farams ir misteriui Karlsonui (ne jo žmonai, kuri vylėsi, jog mane uždarys bent dešimčiai metų), panaikino vėliau.

Šiaip ar taip, nusprendžiau, jog mudviem su tėvu reikia išsiaiškinti. Ir nuėjau į garažą.

Pridvisusi, tepalu prasmirdusi vieta, kurioje buvo palaikoma ideali tvarka. Kaip laive. Čia jisai jautėsi savo stichijoje. Čia viskas gulėjo ten, kur turėjo. Žoliapjovė prigludusi prie sienos. Sodo instrumentai pakabinti ant kablių. Skirtingų dydžių vinys bei varžtai turėjo atskiras dėželes. Čia pat buvo saugomi ir tvarkingai perrišti senų žurnalų rinkiniai: "*Blue Look*", "*True*", šeštadieniniai "*Evening Post*" priedai. Žinia, centrinę vietą užėmė žoliapjovė.

Tėvas irgi persirengė: užsitempė senas uniformines kelnes ir medžioklinę striukę. Pirmąkart pastebėjau, kaip jis paseno. Atsirado pilvukas (uolaus aludės lankymo padarinys), ant nosies violetiniu tinkleliu ryškėjo gyslelės, prie burnos ir akių pagilėjo raukšlės.

- Ką veikia tavo motina? - paklausė jis.

- Miega, - atsakiau.

Dabar ji daug miegodavo, libriumo dėka. Nuo tų tablečių perdžiūdavo gerklė, o iš burnos sklisdavo nemalonus kvapas, tarsi nuo prarūgusio sapno.

- Gerai, - linktelėjo tėvas. - Mums tai paranku, ar ne?

Ir ėmė juostis diržą.

- Dabar tau nuo subinės nudirsiu skūrą.

- Ne, - papurčiau galvą. - Nenudirsi.

Tėvas sustingo, neištraukęs diržo nė iki pusės.

- Ką?

- Jei pamėginsi man suduoti, atimsiu iš tavęs diržą. - Mano balsas virpėjo. - Ir atmokėsiu tau už tą nutikimą, kai vaikystėje bloškei mane ant žemės, o paskui pamelavai motinai. Atmokėsiu už visus smūgius per veidą, kuriais vaišindavai mane kaskart, kai kažką darydavau ne taip, neleisdamas pasitaisyti. Atmokėsiu už tą medžioklę, kai pasakei, jog perrėši jai nosį pusiau, jei užklupsi su kitu vyriškiu.

Tėvas mirtinai išblyško. Dabar sudrebėjo ir jo balsas:

- Bedvasis, bestuburis šliužas. Nejau manai, kad įstengsi visą kaltę suversti man? Jei nori, tokius dalykus gali pasakoti psichoanalitikui, tam, su pypke. O su manimi tau nieko neišeis.

- Tu dvoki. Prašikai šeimyninę laimę ir vienintelį vaiką. Pamėgink man smogti, jei manai, kad tau pavyks. Mane išvarė iš mokyklos. Tavo žmona negali gyventi be tablečių. O tu nebeturi kitų norų, išskyrus susirasti ko išgerti. - Aš verkiau. - Tik pamėgink man smogti, susmirdęs ožy.

- Verčiau patylėtum, Čarli, - suurzgė jisai. - Kol kas aš tenoriu nubausti tave. Žiūrėk, kad neįsigeisčiau nudobti.

- Pirmyn. - Ašaros pasiliejo dar smarkiau. - Aš geidžiu tave nudobti jau trylika metų. Nekenčiu tavęs. Kad tu prasmegtum.

Ir jis žengtelėjo artyn, tarsi personažas iš filmo apie engiamus negrus. Vieną diržo galą užsivyniojo ant rankos, o antrasis, su sagtimi, tabalavo ore. Mostelėjo diržu, tačiau aš niurktelėjęs išvengiau kirčio. Sagtis prašvilpė virš mano peties ir kirto į žoliapjovę, nubruoždama dažus. Tėvas sukando liežuvio galiuką, jo akys išvirto iš orbitų. Atrodė lygiai taip, kaip ir tądien, kai aš sudaužiau antralangių stiklus. Ūmai susimąsčiau: ar tik ne šitaip jis atrodydavo, dulkindamas mamą? Nejau motina regėjo jį tokį, kai tėvas mygdavo ją į lovą? Ta mintis mane taip apstulbino, pripildė tokio

pasibjaurėjimo, jog nesuskubau išvengti kito kirčio, stačiai pamiršau jį.

Sagtis kampu čiaukštelėjo per veidą, perrėždama skruostą. Man pasidingojo, neva dalį veido ir kaklą užliejo šiltas vanduo.

- Viešpatie, - iškvėpė jisai. - Viešpatie, Čarli.

Viena mano akis buvo sklidina ašarų, užtat antroji matė, kaip jis slenka artyn. Žengiau priešais, pastvėriau laisvąjį diržo galą, trūktelėjau. Tėvas šito nesitikėjo, neteko pusiausvyros. Kad nepargriūtų, žengtelėjo atgal, tačiau aš pakišau koją, jisai suklupo ir parkrito ant betoninių, tepalu išterliotų grindų. Gal pamiršo, kad man jau nebe ketveri. Ir ne devyneri, kai negalėjau prisiversti išlįsti iš palapinės nusišlapinti, kol jisai tauškė su draugais. Galbūt pamiršo, o gal ir nežinojo, kad maži berniukai užauga, atmindami kiekvieną smūgį ir kiekvieną piktą žodį, kad jie užauga, geisdami suėsti gimdytojus gyvus.

Tėvas atsitrenkė į betoną ir kimiai sušvokštė. Atkišo rankas, norėdamas sušvelninti smūgį, kadangi diržas liko mano rankose. Sulenkiau jį pusiau ir iš visų jėgų kirtau per platų, chaki spalvos kelnėmis aptemptą užpakalį. Pasigirdo sodrus čiaukštelėjimas, jisai suriko - manding, ne iš skausmo, o iš netikėtumo, ir aš nusišypsojau. Toji šypsena skausmu nutvilkė skruostą. Jis perkirto man skruostą.

Tėvas lėtai atsistojo.

- Čarli, padėk diržą. Leisk nuvežti tave pas gydytoją, kad susiūtų žaizdą.

- Gal pradėk atidavinėti pagarbą naujokams, jei jau sūnus sugeba partrenkti tave žemėn, - piktai tariau.

Jisai sužvėrėjo ir puolė mane, o aš sagtimi kirtau jam per veidą. Tėvas užsidengė rankomis akis, aš švystelėjau diržą šalin ir iš visų jėgų spyriau jam į pilvą. Iš plaučių švilpdamas išsiveržė oras, tėvas sulinko pusiau. Jo pilvas buvo minkštas, minkštesnis, nei atrodė iš šalies. Nežinau, ką pajutau tą akimirką - pasišlykštėjimą ar gailestį. Bet supratau, kad žmogus, kuriam norėjau smogti, man nebepasiekiamas, jis atsiribojo nuo manęs metų barjeru.

Tėvas išsitiesė - išblyškęs, skausmo perkreiptu veidu. Ant kaktos raudonavo sagties palikta žymė.

- Gerai. - Jis pasigręžė ir stvėrė nuo sienos žarsteklį. - Jei jau šito nori.

- Būtent šito ir noriu, - atsakiau, žengteldamas link sienos ir nusikabindamas nuo jos kirvį. - Ženk žingsnį, ir aš nukirsiu tau galvą.

Mudu pastovėjome svarstydami, ar išties to norim. Paskui tėvas padėjo į vietą žarsteklį, o aš - kirvį. Taip pasielgėme ne iš meilės kits kitam, meilės nebuvo nė padujų. Jis nepasakė: *Jei tau būtų pakakę vyriškumo šitaip pasielgti prieš penketą metų, nūnai nieko panašaus nebūtų nutikę, sūneli... eime, nuvešiu tave į "Golaną" ir nupirksiu alaus.* O aš neatsiprašinėjau. Įvyko taip, kaip įvyko, nes aš jau užaugau, šitaip jau išėjo. O žodžiai nieko nekeitė. Jei jau man tektų žudyti, nudėti norėčiau jį. O misterio Karlsono užpuolimas - tipiškas anomaliai nukreiptos agresijos pavyzdys.

- Eime. Tau reikia užsiūti skruostą.

- Galiu ir pats nuvažiuot.

- Aš tave nuvešiu.

Ir nuvežė. Mudu nuriedėjome į Bransuiko traumpunktą, ir gydytojas susiuvo man skruostą šešiomis siūlėmis. Pasakiau jam, jog garaže užkliuvau už rąstigalio ir susižeidžiau žandą į židinio groteles, kurias dažė tėvas. Tą patį mudu pasakėme ir mamai. Ir padėjome tašką. Daugiau apie tai nekalbėjome. Nuo tos dienos jis niekada nebemėgino manęs protinti, ką nors patarinėti. Mes gyvenome viename name, bet aplenkdavom kits kitą šonu, tarsi du seni katinai. Manau, tokia padėtis jį visiškai tenkino.

Antrą balandžio savaitę man leido sugrįžti į mokyklą - perspėję, kad mano bylos nagrinėjimas tęsiasi, ir todėl privalau kasdien matytis su misteriu Greisu. Jie elgėsi taip, tarsi darytų man didžiulę paslaugą. Nieko sau paslauga. Paversti mane bandomuoju triušiu.

Praėjo visai nedaug laiko, ir aš vėl nebeišlaikiau. Koridoriuose nuolat jaučiau smalsius žvilgsnius. Žinojau, kad mokytojų kam-

baryje kalba tik apie mane. Visi manęs šalinosi - visi, išskyrus Džo. Nebuvau pernelyg atviras ir Greisui.

Taip, seniai, šįkart viskas pasikeitė mikliai, nuo blogo į blogiausią. Bet aš visuomet viską įsimenu ir nepamirštu tų pamokų, kurias esu gerai išmokęs. Pavyzdžiui, prisimenu, jog įveikti galima kiekvieną, svarbu rasti tinkamą vėzdą. Mano tėvas stvėrė žarsteklį, tikėdamasis suknežinti man galvą, bet aš čiupau kirvį, ir jisai padėjo žarsteklį į vietą.

Niekada daugiau nebemačiau to veržliarakčio, ir velniop jį. Jis daugiau nebereikalingas, nes vėzdas iš to rakto išėjo nepakankamai didelis. Apie tai, kad tėvo stalčiuje guli revolveris, žinojau bent dešimt metų. Nuo balandžio pabaigos ėmiau nešiotis jį į mokyklą.

30.

Dirstelėjau į sieninį laikrodį. Pusė pirmos. Sugniaužiau valią į kumštį ir pasiruošiau finaliniam šuoliui.

- Tuo ir baigiasi trumpa, bet žiauri Čarlzo Evereto Dekerio saga. Klausimų bus?

- Man labai tavęs gaila, Čarli, - pritykusioje klasėje pasigirdo Siuzanos Bruks balsas. Tarsi būtų suskambęs laidotuvių varpas.

Donas Lordis stebeilijo į mane alkanu žvilgsniu, priversdamas antrąkart per dieną prisiminti filmą “Nasrai”. Silvija baigė čiulpti paskutinę cigaretę. Petas Ficdžeraldas vėl knebinėjo lėktuvėlį, glostė jo sparnus; jo veidas virto medine kauke. Sandra Kros tebesklandė svajų pasaulyje. Net Tedas Džonsas mintijo kažkokias savo mintis, galbūt mąstė apie duris, kurias pamiršo užstumti, būdamas dešimties, ar apie šunį, kuriam kadaise įspyrė.

Nutraukiau užsitęsusią pauzę:

- Jeigu jums viskas aišku, atlikime paskutinį mums likusį reikalą ir užbaikime savo bendrą pasisėdėjimą šioje klasėje. Ar jūs šiandien ko nors išmokote? Kas pasakys, ką mums beliko nuveikti? Nagi, pažiūrėkim.

Stebėjau juos. Jokios reakcijos. Baiminausi, kad iš viso šito nieko neišeis. Visi tokie užspausti, tokie užšaldyti. Kai esi penkerių ir tau skauda, riksmu drebini visą pasaulį. Būdamas dešimties tik inkšti. Sulaukęs penkiolikos, pradedi valgyti uždraustus vaisius, augančius ant skausmo medžio tavo sieloje. Toks jau tas vystymosi kelias. Rankomis užsispaudi burną, kad užslopintum riksmus. Kraujuoja tavo viduje. Tačiau jie suaugo dar keleriais metais ir...

Tuomet Paršas galiausiai atsiplėšė nuo savo pieštuko. Nusišypsojo plėšriai it šeškas. Ir jo ranka lėtai tįstelėjo aukštyn, pirštai tebegniaužė pigų rašymo instrumentą. Triukšmingai iškvėpiau orą. Aišku, mintyse.

Toliau buvo jau linksmiau. Prasidėjo grandininė reakcija.

Ranką pakėlė Siuzana Bruks. Paskui Sandra, Greisė Staner, labai grakščiai. Irma Beits. Korkis. Donas. Petas. Sara Pastern. Kai kurie šypsojosi, didumos veidai liko rimti. Tanisė. Nensė Kaskin. Dikas Kinas ir Maikas Geivinas, abu Pleiservilio “Skalikų” žaidėjai. Džordžas ir Hermonas, užkietėję šachmatininkai. Melvinas Tomas. Enė Laski. Galiausiai rankas pakėlė visi, išskyrus vieną.

Iškviečiau Kerolę, nes nusprendžiau, kad ji šito nusipelnė. Atrodė, kad pereiti terminatorių jai sekasi sunkiau, nei likusiems, tačiau ribą Kerolė peržengė lengvai ir nerūpestingai - taip mergina mokyklos piknike sutemus už krūmų nusimeta drabužius.

- Kerole? Koksai gi atsakymas?

Ji pagalvojo, kaip geriau jį suformuluoti. Pridėjo pirštą prie skruosto duobutės, suraukė antakius.

- Mes privalome padėti. Privalome padėti Tedui suvokti, kur jisai klysta.

Pamaniau, kad iškeltą užduotį ji atliko nepriekaištingai.

- Dėkoju tau, Kerole.

Mergina nuraudo.

Pažvelgiau į Tedą, kuris jau sugrįžo į dabartį. Jis vėl stebeilijo į mane, dabar jau visiškai nieko nebesuprasdamas.

- Manau, bus geriau, jei sau pasiskirsiu ir teisėjo, ir prokuroro

funkcijas. Likusieji gali būti liudininkais, o teisiamasis, žinia, būsi tu, Tedai.

Tas garsiai nusikvatojo.

- Teisėjas ir prokuroras, ar ne? O, Viešpatie, Čarli! Kuo gi tu save laikai? Visiškai iškvaišai.

- Ar turi ką pasakyti? - paklausiau.

- Su manimi tau nieko neišeis, Čarli. Aš nieko nesakysiu. Patausosiu kvapą iki akimirkos, kai mes iš čia išeisime. - Jis apžvelgė bendraklasius, kaltindamas juos sąmokslu, nepasikliaudamas jais. - Štai tuomet turėsiu ką pasakyti.

- Tu žinai, kaip elgiasi su išdavikais, Roko, - pratariau grubiu Džimio Kegnio balsu. Staigiai kilstelėjau revolverį, nusitaikiau jam į galvą ir surikau: - PYKŠT!

Tedas pašoko iš netikėtumo.

Enė Laski linksmai nusijuokė.

- *Užsičiaupk*! - užsipuolė ją Tedas.

- Tu negali įsakyti *man* užsičiaupti, - atkirto ji. - Ko bijai?

- Ko?.. - Vaikinui atkaro žandikaulis. Akys išlipo iš orbitų. Tą akimirką man jo net pagailo. Biblijoje pasakyta, jog žaltys gundė Ievą obuoliu. O kas būtų nutikę, jeigu jį būtų privertę suėsti tą patį obuolį?

Tedas pakilo nuo kėdės, drebėdamas visu kūnu.

- Ko aš?.. Ko aš?.. - Jis virpančiu pirštu baksnojo į Enę, o toji sėdėjo rami, pasitikinti savim. - TU KVAILA KALE! JIS TURI REVOLVERĮ! JIS KUOKTELĖJO! NUŠOVĖ DU ŽMONES! JIS LAIKO MUS ČIA!

- Manęs jis nelaiko, - paprieštaravo Irma. - Galiu išeiti kad ir dabar.

- Mes sužinojome apie save kai ką svarbaus, Tedai, - šaltai pridėjo Siuzana. - Nemanau, kad elgiesi teisingai, užsisklęsdamas savyje, stengdamasis pademonstruoti savo pranašumą. Nejau nesupranti, kad ši diena gali tapti pačia reikšmingiausia mūsų gyvenime?

- Jis žudikas, - nepasidavė Tedas. - Jis nušovė du žmones. Čia ne filmas. Tie žmonės negalės atsistoti ir pasišalinti į savo gri-

mo kambarius ruoštis kitam epizodui. Jie *išties* negyvi. Čarlis juos nužudė.

- Galvažudys! - ūmai sušnypštė Paršas.

- Nusprendei, kad išlipsi sausas iš balos? - paklausė Dikas Kinas. - O čia ūmai iš tavęs ėmė purtyti šūdą, ar ne? Tu gi nesitikėjai, kad kas nors sužinos apie Sendę? O tavo motina? Ar apie ją pagalvojai? Ar tariesi esąs riteris ant balto žirgo? Pasakysiu tau, kas esi. Tu pimpalčiulpys.

- Liudiju! Liudiju! - džiugiai sušuko Greisė, mosuodama rankomis. - Tedas Džonsas perka žurnalus su nuogomis moteriškaitėmis. Mačiau pas jį Ronio "*Varjetė*".

- Dažnai pasismagini pats sau vienas, Tedai? - pašaipiai paklausė Hermonas.

- O juk buvai skautų vadu, - priekaištingai įsiterpė Petas.

Tedas atšlijo nuo jų it lokys, pririštas prie stulpo kaimo aikštėje.

- Aš neužsiimu *onanizmu*! - suriaumojo jis.

- Žinoma, žinoma, kurgi ne, - krenkštelėjo Korkis.

- Galiu lažintis, lovoj tu mėšlas. - Silvija grįžtelėjo į Sandrą. - Jis lovoj mėšlas, tiesa?

- Kaip ten lovoj, nežinau. Mudu buvome mašinoj. Ir viskas baigėsi labai greit...

- Aha, taip ir maniau.

- Gerai. - Tedas atsistojo. Jo veidas žvilgėjo nuo prakaito. - Aš išeinu. Jūs visi pakvaišote. Pasakysiu jiems... - Jisai nutilo, paskui linktelėjo, kažin kuo tikindamas pats save. - Apie motiną pasakiau be reikalo. Aišku, aš taip nemanau. - Tedas nurijo seiles. - Gali mane nušauti, Čarli, bet sulaikyti nepajėgsi.

Padėjau revolverį ant stalo.

- Neturiu nė menkiausio noro tave nušauti, Tedai. Bet leisk pastebėti, kad tu dar neatlikai savo pareigos.

- Tiksliai, - linktelėjo Dikas, o kai Tedas atsidūrė tarpueilyje ir žengė kelis žingsnius, puolė įkandin ir stvėrė už kaklo. Tedas atrodė baisiausiai nustebęs.

- Kas tau yra, Dikai?

- Man nieko, o štai tu - kalės vaikas.

Tedas pabandė stuktelti jam alkūne į pilvą, bet Petas jau laikė vieną jo ranką, o Džordžas Jenikas sugniaužė antrąją.

Sandra Kros lėtai atsistojo ir pasuko jo link - nudelbusi akis, it kaimo mergaitė žvyruotame kelyje. Nujaučiau, kas turi įvykti. Taip vasarą iš tolo atgrumantis griaustinis pranašauja liūtį... o gal ir krušą.

Sandra sustojo priešais jį, merginos veide šmėstelėjo ir užgeso pašaipi šypsenėlė. Ji ištiesė ranką, palytėjo Tedo marškinių apykaklę. Jo kaklo raumenys įsitempė, vaikinas atšlijo. Tačiau Dikas, Petas ir Džordžas jį laikė tvirtai. Sandra sugniaužė apykaklę ir trūktelėjo į save, išplėšdama sagą po sagos. Klasėje viešpatavo visiška tyla, trikdoma vien ant žemės krintančių sagučių bilsmo. Apatinių marškinėlių Tedas nedėvėjo. Sandra žengtelėjo artyn, tarsi norėdama pabučiuoti jo glotnią, nėmaž neapžėlusią krūtinę, ir Tedas spjovė jai į veidą.

Per Sandros petį vaipėsi Paršas - rūmų juokdarys ėmėsi ginti karališkąją meilužę.

- Galiu iškabinti tau akis. Ar tą žinai? Iškabinti it dvi alyvuoges! Puf! Puf!

- *Paleiskite mane*! Čarli, įsakyk jiems paleisti...

- Jis nusirašinėja! - sušuko Sara Pastern. - Per prancūzų kalbos pamokas jis visuomet žvilgčioja į mano sąsiuvinį.

Sandra tebestovėjo priešais, jog lūpose šmėžavo žudikiška šypsenėlė. Dviem dešinės rankos pirštais ji lengvai palytėjo per skruostą varvančias seiles.

- Atsiimk ir tu, gražuoliuk. - Bilis Sejeris pirštų galais pritykino prie Tedo iš užnugario ir timptelėjo plaukus.

Tedas riktelėjo.

- Jis sukčiauja, kai sporto salėje darome atsispaudimus, - burbtelėjo Donas. - Išėjai iš futbolo, nes tavo kinkos per silpnos, ar ne?

- Prašau. - Tedas žvelgė į mane. - Prašau, Čarli. - Jis kažkaip keistai nusišypsojo, akyse sužvilgo ašaros. Silvija prisidėjo prie tų,

kurie susibūrė aplink "auksinį berniuką". Gal būtent Silvija jį ir kuteno, bet aš to nemačiau.

Klasiokai sukosi aplink Tedą lėtu šokio žingsniu, teikdami man neišpasakytą pasitenkinimą. Pirštai gnaibė, badė, tempė, skambėjo klausimai ir kaltinimai. Irma Beits kyštelėjo jam į kelnes mokytojos lazdelę. Kažin kokiu būdu nuo Tedo nuvilko marškinius, perplėšė pusiau ir abi puses nušveitė į kampą. Enė Laski ėmė trinti jo tarpunosį trintuku. Korkis nepasivargino nužingsniuoti iki savo stalo, pasirausė portfelyje, išsitraukė rašalo kapsulę ir išpylė turinį Tedui į plaukus. Rankos pakilo it paukščiai, trindamos rašalą į odą.

Tedas pravirko, iš jo burnos pasipylė nerišlios frazės.

- Sielos brolis? - paklausė Petas Ficdžeraldas. Jis šypsojosi, švelniai plekšnodamas sąsiuviniu plikus Tedo pečius. - Ar būsi mano sielos broliu? Apie tai šneki? Šito nori? Taip? Taip? Būsim broliais? Būsim sielos broliais?

- Atsiimk savo Sidabrinę žvaigždę, didvyri. - Dikas kilstelėjo kelį ir svariai primygo Tedo šlaunį.

Tas suriko. Jo akys išlipo iš orbitų ir nukrypo į mane. Arklio, pakibusio ant aukšto barjero, akys.

- *Prašau, pra-a-šau, Čarli... Pra-a...*

Ir tuomet Nensė Kaskin sugrūdo jam į burną suglamžytų popieriaus lapų gniužulą. Tedas pamėgino išstumti kaištį liežuviu, bet Sandra sugrūdo jį atgal.

- Kitą sykį prieš spjaudydamasis pagalvosi, - pamokomai pratarė ji.

Hermonas pasilenkė ir nutraukė Tedui nuo kojos batą. Pabraukė padu per rašaluotus plaukus, o paskui priglaudė prie Tedo krūtinės. Ant baltos odos liko didžiulis violetinis atspaudas.

- Štai tau ir žvaigždė!

Kerolė atsargiai užmynė be bato likusią Tedo koją ir pasisuko ant kulno. Kažkas trekštelėjo. Tedas suspigo.

Atrodo, jis kažko prašė, gal maldavo, bet kaištis kliudė suprasti žodžius. Paršas šastelėjo jo link ir netikėtai įkando į nosį.

Paskui man aptemo akys. Atsitokėjau, laikydamas revolverį vamzdžiu į save, nors nusišauti visai nenorėjau. Dėl viso pikto iškračiau iš revolverio šovinius ir supyliau į viršutinį stalčių, ant misis Andervud žurnalo, kuriame ji tvarkingai surašydavo kiekvienos dienos užduotį. Neabejojau, kad paskutinioji matematikės pamoka praėjo visai ne taip, kaip ji buvo planavusi.

Visi jie šypsojosi Tedui, kuriame nebeliko nieko žmogiška. Tomis trumpomis akimirkomis jie atrodė it dievai - jauni, išmintingi ir nuostabūs. O štai Tedas į dievą nepanėšėjo. Skruostais varvėjo rašalas. Kraujavo tarpunosis. Viena akis stebeilijo kažkur į šalį. Burna užkimšta popierium. Iš šnervių triukšmingai veržėsi oras.

Man pakako laiko pagalvoti: *Mes tai padarėme. Mes nuėjome visą kelią iki galo.*

Klasiokai užpuolė Tedą.

31.

Prieš jiems išeinant, paprašiau Korkio pakelti štoras. Korkis jas pakėlė, vieną po kitos. Man pasirodė, jog prie mokyklos suvažiavo šimtai patrulinių mašinų, subėgo tūkstančiai žmonių. Iki pirmos valandos beliko trys minutės.

Nuo saulės šviesos suskaudo akis.

- Sudie, - tariau.

- Iki pasimatymo, - atsakė Sandra.

Manding, prieš išeidami pro duris, visi jie atsisveikino su manimi. Žingsniai nuaidėjo tuščiu koridoriumi. Užsimerkiau ir įsivaizdavau didžiulį šimtakojį su užrašu DŽORDŽIJOS MILŽINAI ant kiekvienos kojelės. Kai atsimerkiau vėl, mano klasiokai ėjo per smaragdo žalumo pievelę. Gailėjausi, kad jie žingsniuoja žole, o ne taku. Net po to, kas įvyko, pievelei puoselėjau pačius šilčiausius jausmus.

Ir paskutinis dalykas, kurį įsiminiau: rašalu išterliotos rankos.

Juos prarijo minia.

Pamiršęs atsargumą, prie klasiokų pribėgo vienas reporteris.

Paskutinė į minią įsimaišė Kerolė Grandžer. Man pasirodė, kad

jinai atsigręžė, bet tvirtinti nesiimčiau. Filbrikas pasuko link mokyklos. Be atvangos žybsėjo fotoaparatų blykstės.

Laiko beveik neliko. Priėjau prie Tedo, kurį pasodino prie žaliai nudažytos sienos. Plačiai išskėtęs kojas, vaikinas kiūtojo po skelbimų lenta, kurios didžiąją dalį užėmė informaciniai Matematinės Amerikos bendrijos biuleteniai (jų niekas niekada neskaitė), komiksai (Misis Andervud manymu, labai juokingi) ir Bertrano Raselo plakatas su jo kūrinių citata: "Gravitacijos buvimas jau įrodo Dievo egzistenciją". Bet, manau, kiekvienas mokinukas, susipažinęs su pasaulio sukūrimo teorija, galėtų pasakyti Bertranui, kad jokios gravitacijos nėra: paprasčiausiai žemė traukia į save.

Pritūpiau šalia Tedo. Ištraukiau iš burnos popieriaus gniužulą, padėjau ant grindų. Tedas ėmė kažin ką veblenti.

- Tedai.

Jis žvelgė pro šalį, kažin kur už mano peties.

- Tedai, - pakartojau, lengvai paplekšnojęs per skruostą.

Jis atšlijo, įsispausdamas į sieną ir pašėlusiai vartydamas akis.

- Tau palengvės, - pažadėjau. - Tu visiškai pamirši šią dieną.

Tedas kažką sumykė.

- O gal ir ne. Gal nuo jos pradėsi naują gyvenimą. Pamėgink. O gal tai neįmanoma?

Taip ir susidėjo. Mums abiem. O buvimas taip arti Tedo mane dar ir nervino.

Įsijungė vidinio ryšio aparatas. Filbrikas. Jis vėl pūkštė ir švokštė.

- Dekeri?

- Klausau jūsų įdėmiai.

- Išeik pakeltomis rankomis.

Atsidusau.

- Verčiau jau tu ateik ir pasiimk mane, seni. Kažko pavargau. Psichoanalizė išsunkia visas jėgas.

- Gerai. - Balse suskambo plieninės gaidelės. - Po minutėlės klasę užmėtys granatomis su ašarinėmis dujomis.

- Be reikalo. - Pažvelgiau į Tedą, o tasai ir toliau stebeilijo į

tuštumą. Veikiausiai ten regėjo kažką skanaus, nes per smakrą varvėjo seilės. - Tu pamiršai suskaičiuoti galvas. Vienas iš jų tebėra čia. Jis sužeistas. - Aišku, aš mažumą pagražinau padėtį.

- Kas? - Balse vėl suskambo nerimas.

- Tedas Džonsas.

- Žaizda rimta?

- Įsidūrė mažąjį kojos pirštelį.

- Jo ten nėra. Tu meluoji.

- Nemeluočiau tau, Filbrikai, ir nekelčiau grėsmės taip nuostabiai besiklostantiems savitarpio santykiams.

Jokio atsako. Tik pūkštimas ir švokštimas.

- Leiskis žemyn, - pakviečiau jį. - Revolveris neužtaisytas. Guli stalo stalčiuje. Mudu netgi galėsime sulošti kelias kribidžo partijas, o paskui tu išsivesi mane iš mokyklos ir papasakosi laikraštininkams, kaip tau sekėsi. Gal netgi atsidursi ant "*Times*" viršelio.

Spragt. Jis išjungė interkomą.

Užsimerkiau ir užsidengiau veidą rankomis. Priešais regėjau vien pilkumą. Nieko, išskyrus pilkumą. Nė vieno balto tvyksnio. Neišmanau kodėl, bet pagalvojau apie naujametinę naktį, kai žmonės grūdasi Taims-skvere ir šaukia it šakalai, kai žėrinčios šventinio fejerverko žvaigždės leidžiasi žemyn, kad savo blyškiu švytėjimu nutviekstų visas tris šimtai šešiasdešimt penkias naujųjų metų dienas šiame geriausiame iš visų galimų pasaulių. Mane visuomet domino klausimas, kaip jautiesi, atsidūręs tokioje minioje, kur gali šaukti, bet negirdėti savo balso, kur tavo individualumas ištirpsta bendroje masėje, kur nėra asmenybių, o yra tik banda.

Pravirkau.

Peržengęs slenkstį, Filbrikas pažvelgė į apsiseilėjusį Tedą, paskui į mane.

- Viešpatie, ką tu jam... - pradėjo faras.

Apsimečiau, neva noriu kažką ištraukti iš vadovėlių krūvos, sukrautos ant misis Andervud stalo.

- Atsiimk, purvinas fare! - surikau.

Ir jis suvarė į mane tris kulkas.

32.

INFORMACIJA SUSIJUSIEMS SU PROCESU:

Šią dieną, 1976 metų rugpjūčio 27, Aukščiausiasis teismas išnagrinėjo ČARLZO EVERETO DEKERIO, kaltinamo tyčiniu *Džinos Elisos Andervud* ir *Džono Dounso Venso* nužudymu, bylą.

Penkių valstijos psichiatrų tvirtinimu, Čarlzas Everetas Dekeris nusikaltimo įvykdymo metu negalėjo atsakyti už savo veiksmus, nes buvo pamišęs. Todėl teismas nusprendė išsiųsti jį į psichiatrinę kliniką Ogastoje, kur Dekeris bus gydomas tol, kol įgaliotoji komisija pripažins jį galinčiu atsakyti už savo veiksmus.

Pasirašo
(Teisėjas)
Semiuelis K. N. Dilivnis

Tai yra, iki antrojo Kristaus apsireiškimo, vaikuti.

33.

TARNYBINIS RAŠTAS

NUO KO: nuo daktaro Anderseno.
KAM: Ričiui Gosedžui, administratoriui.
Dėl Teodoro Džonso.

Riči!

Aš vis vien nesu linkęs šio berniuko gydyti elektrošoku, nors nė pats negaliu paaiškinti

priežasties - tarkime, jog tai intuicija. Žinia, negaliu pasiremti intuicija, atsiskaitinėdamas direktorių tarybai ar kalbėdamas su Džonso dėde, kuris apmoka sąskaitas, o juk gydymas privačioje Vuldenso klinikoje kainuoja nepigiai. Jei per artimiausias keturias ar šešias savaites nepasieksime jokio progreso, mums nebeliks nieko daugiau, kaip pasitelkti elektrošoką. Bet kol kas norėčiau pakartoti standartinį medikamentinį kursą, pridėdamas kelis naujus preparatus. Omeny turiu sintetinį meskalainą ir silocibiną, jeigu jūs man pritarsite. Kaip žinote, gydydamas nepilną katatoniją, Vilas Grinbergas pasiekė puikių rezultatų, ir jo pasiūlytame terapijos metode šie du haliucinogenai buvo itin svarbūs.

Tas Džonsas - toks keistas atvejis. Velniai rautų, jei tik galėtume sužinoti, kas nutiko klasėje po to, kai tasai Dekeris nuleido štoras!

Diagnozė lieka nepakitusi. Stabili katatoninė būsena su degradacijos požymiais.

Galiu netgi pripažinti, Riči, jog mano tikėjimas sėkminga baigtimi pamažėle blėsta.

1976 metų lapkričio 3

34.

1976 metų gruodžio 5

Brangus Čarli!

Man pranešė, jog dabar tu gali gauti laiškus, štai ir nusprendžiau brūkštelti tau kelias eilutes. Gal pastebėjai, kad ant laiško Bostono pašto štampas - tavo senas bičiulis galiausiai

išsiveržė į aukščiausią lygą ir dabar mokosi BU. Mokytis nelengva, išskyrus anglų kalbą. Visą semestrą prakaitavome prie knygos "Laiškanešys visuomet skambina du kartus". Knyga man patiko, ir per egzaminą gavau A. Ją parašė Džeimsas Keinas, net nežinau, ar tu ją skaitei, ar ne. Net ketinu rašyti diplominį darbą anglų kalbos katedroje, na, ar ne juokinga? Veikiausiai pasireiškė tavo įtaka. Iškalbos srityje tu pas mus buvai neprilygstamas.

Prieš išvykdamas iš Pleiservilio, mačiau tavo motiną. Jinai pasakė, kad tavo žaizdos užgijo ir prieš tris savaites gydytojai pašalino paskutinius drenažus. Labai apsidžiaugiau. Ji sakė, kad tu beveik nekalbi. Į tave visai nepanašu, bičiuli. Esu tikras, jog pasaulis daug praras, jei tu tylėsi ir ištisas dienas tūnosi kampe.

Nors namuose nebuvau nuo semestro pradžios, Sandra Kros man atsiuntė laišką su paskutinių naujienų šūsnimi. (Bijau, kad tie niekšai viską iškirps. Galiu lažintis, jie skaito tau siunčiamus laiškus.) Sendė nusprendė šiais metais nestoti į koledžą. Manau, nori pabūti namuose, pasižiūrėti, kaip viskas pasisuks. Turiu tau prisipažinti, jog praėjusią vasarą kelis kartus kviečiau ją į pasimatymą, bet Sandra elgėsi pernelyg jau abejingai. Ji prašė perduoti tau linkėjimus, tad še tau Sendės linkėjimą.

Gal jau žinai, kas nutiko Paršui. Niekas mieste negalėjo patikėti, kad jisai su Diku Kinu... (toliau iškirpta, kadangi gali nuliūdinti pacientą). Tad niekada nežinai, ką gali iškrėsti žmonės, ar ne?

Išleistuvinę Kerolės Grandžer kalbą perspausdino žurnalas "*Septyniolika*". Kiek atmenu, ji vadinosi "Sumanymų tyrumas ir reakcija į jį". Kažkas panašaus. Kas jau kas, o mes žinom, apie ką šneka, ar ne, Čarli?

Taip, Irma Beits susitikinėja su kažkokiu hipiu iš Luistono. Atrodo, jiedu netgi dalyvavo demonstracijoje, kai priešrinkiminės kampanijos metu į Portlendą buvo atvažiavęs Robertas Doulas. Juos suėmė, o kai Doulas išvyko, paleido. Ko gero, misis Beits vos neišsikraustė iš proto. Tik įsivaizduok sau, Irma vaikosi Doulą su plakatu, kuriame pavaizduotas Gesas Holas. Juokas, ir tiek. Mudu su tavim tikrai pasijuoktume. Viešpatie, jeigu tu žinotum, Čarli, kaip man retsykiais tavęs stinga.

Greisė Staner, mūsų coliukė, susiruošė ištekėti, ir čia dar viena vietinės reikšmės sensacija. Kas būtų galėjęs pamanyti... (toliau iškirpta, kadangi gali nuliūdinti pacientą). Šiaip ar taip, protu nesuvokiama, kam gali ryžtis žmonės, norėdami pasiekti savo.

Na, manau, čia galima padėti tašką. Tikiuosi, kad su tavimi elgiasi gerai, seni, ir tu iš ten išeisi, kai tik jie tau leis. O kai pas tave pradės leisti lankytojus, žinok, jog aš eilėje būsiu pirmas.

Visi mes pergyvename dėl tavęs, Čarli. Labai pergyvename.

Žmonės atsimena. Tu žinai, apie ką aš.

Privalai tuo tikėti.

Su meile,
Tavo bičiulis Džo

35.

Beveik dvi savaites miegu be košmarų. Dėlioju paveikslėlius--galvosūkius. Jie duoda man garstyčių, nekenčiu jų, bet vis vien valgau. Jie mano, jog garstyčios man patinka. Tai yra, aš vėl turiu paslaptį.

Mama atsiuntė man mūsų klasės albumą. Jo dar neatverčiau, bet veikiausiai atversiu. Galbūt kitą savaitę. Manau, įstengsiu žiūrėti į fotografijas ir nedrebėti. Netrukus. Kai tik įtikinsiu save, kad jų rankos nebus išterliotos rašalo dėmėmis. Kad jų rankos bus švarios. Be rašalo. Gal kitą savaitę jau būsiu tuo tikras.

Dėl garstyčių: tai mažytė paslaptis, bet kaip malonu suvokti, kad ją turi. Tarsi vėl taptumei žmogum.

Štai ir viskas. Metas išjungti šviesą. Labos nakties.

ŽMOGUS JUODU KOSTIUMU

Dabar aš jau senas, o visa tai nutiko, kai buvau dar berniukas - vos devynerių metų amžiaus. Nutiko 1914 metais, praėjus porai mėnesių, kai mirė mano brolis Denas, ir trejais metais anksčiau, nei Amerika stojo į Pirmąjį pasaulinį karą. Dar niekam niekada nepasakojau, kas tądien įvyko prie upelio išsišakojimo. Ir niekada nepasakosiu... šiaip ar taip, žodžiu. Verčiau parašysiu ir paliksiu sąsiuvinį ant stalelio prie savo lovos. Ilgai rašyti sunku, nes mano rankos pastaruoju metu smarkokai virpa, buvusios galios jose beveik nebeliko. Beje, nemanau, kad truksiu ilgai.

Vėliau kas nors suras tuos mano užrašus. Žmogus iš prigimties yra smalsus ir nepraleis progos žvilgtelti į kito paliktą sąsiuvinį su užrašu “DIENORAŠTIS”, ypač jei pastarojo autorius persikėlė į kitą pasaulį. Tad viskas, ką parašysiu, veikiausiai bus perskaityta, aš tuo įsitikinęs. Kitas reikalas, ar mano rašliava patikės, ar ne. Esu kone tikras, jog nepatikės, bet tai nesvarbu. Mane domina ne tikėjimas, o laisvė. Užtat rašymas, kiek pastebėjau, kaip tik ir gali suteikti žmogui tokią laisvę. Mažne dvidešimt metų rašiau į Kasl Roko laikraščio skiltį, pavadintą “*Seniai ir toli*”. Ir iš patirties žinau, kad dažniausiai taip ir nutinka: tereikia aprašyti kokį nors įvykį, ir jis liaujasi tave kankinęs. Palieka ramybėje, pasišalina, nelyginant atvaizdas senose išblukusiose fotografijose, kuris kasdien darosi vis šviesesnis, blykšta, blunka, kol galiausiai lieka tik gelsvai baltas popieriaus stačiakampis.

Ir aš meldžiu Kūrėjo tokios paguodos.

Devyniasdešimties sulaukusiam senoliui jau seniai būtų metas atsisveikinti su vaikystės baimėmis, tačiau podraug su negalia, kuri lėtai, bet užtikrintai ima viršų, pamažėle užlieja tave it krantą laižančios bangos, palaipsniui sėlinančios link smėlio pilies, atminty

vis ryškiau iškyla tas siaubingas veidas. Grėsmingai žėri, nelygi-nant tamsi žvaigždė mano vaikystės žvaigždyne. Viskas, ką galėjau padaryti dar vakar, ką galėjau regėti čia, šiame senelių namų kambarėlyje, viskas, ką jiems sakiau aš ar jie man... visa tai išnyko, pradingo, ištirpo tolumoj. O štai veidą žmogaus juodu kostiumu matau vis aiškiau, vis arčiau. Ir iki šiol atmenu kiekvieną jo žodį. Man anaiptol nesinori apie jį galvoti ir viską prisiminti, tačiau aš prieš savo valią vis galvoju ir prisimenu. O kartais naktimis mano sukiužusi širdis ima daužytis taip sparčiai ir smarkiai, jog, regis, tuoj tuoj iššoks iš krūtinės. Ir štai aš imu rašiklį, nuvožiu jo dangtelį ir priverčiu seną virpančią ranką vedžioti dienoraštyje šias eilutes, aprašinėti tą beprasmišką ir keistą nutikimą. Sąsiuvinį man padovanojo proanūkė... po velnių, niekaip negaliu prisiminti jos vardo, šiaip ar taip, dabar, bet tiksliai žinau, kad tas vardas prasideda raide "S". Ji padovanojo man šį sąsiuvinį per praėjusias Kalėdas, ir iki šios akimirkos aš jame neparašiau nė žodžio. Bet dabar parašysiu. Apsakysiu, kaip 1914 metų vasarą ant Kasl Strimo kranto sutikau tą žmogų juodu kostiumu.

Anomis dienomis Motonu pavadintas miestelis buvo visiškai atskiras, ypatingas pasaulėlis - trūksta žodžių apsakyti, kaip jis skyrėsi nuo šiandieninio provincialaus Amerikos miestelio. Pasaulis be aeroplanų, dūzgiančių virš galvos, pasaulis, kuriame automobiliai ir sunkvežimiai buvo retenybė. Pasaulis, kur aukštos įtampos laidai neraižė dangaus į stačiakampius ir kvadratus.

Visame miestelyje nebuvo nė vieno grįsto šaligatvio. Vieninteliais civilizacijos požymiais vadinčiau šiuos: Korsono universalinė parduotuvė, Tuto geležies prekių krautuvė bei arklidė, metodistų bažnyčia, mokykla, municipalitetas bei restoranas "Pas Garnį", įsikūręs už pusės mylios nuo centro. Jį mano mama su prastai slepiamu nepritarimu balse vadino "gėrimo įstaiga".

Bet svarbiausia skirtybė buvo ta, kaip tuomet gyveno žmonės. Nesu tikras, jog žmonės, gimę antroje dvidešimto amžiaus pusėje, gali pasigirti tuo pačiu. Nors nėra ko skųstis, jie iš visų jėgų sten-

giasi būti draugiški bei mandagūs seniams, panašiems į mane. Vakarų Meine anuomet nebuvo jokių telefonų. Pirmąjį įrengė tik po penkerių metų, o mūsų namuose telefonas atsirado tik tada, kai man sukako devyniolika, aš tuomet įstojau į Orono Universitetą.

Bet čia dar tik žiedeliai. Apylinkėje tebuvo vienas gydytojas, Kaske, o visame miestelyje stovėjo koks tuzinas namų, ne daugiau. Jokių kaimynų, kaip tą žodį suprantame šiandien, mes neturėjom (net nesu tikras, jog žinojome patį žodį, "kaimynai", nors žmonės ir bendravo, ir rinkdavosi draugėn - paprastai bažnyčioje ir į šokius prie klėties). O štai tušti laukai buvo veikiau išimtis, nei taisyklė. Miestelį supo fermos, įsikūrusios atstu viena nuo kitos; nuo gruodžio iki kovo visi gyventojai šeimomis kiūtodavo namuose ir šildydavosi prie krosnių. Sėdėdavo ir klausydavosi, kaip kaminuose švilpia vėjas. Ir iš visos širdies vildavosi, kad nė vienas šeimos narys nesusirgs, nesusilaužys rankos ar kojos, arba, neduok Dieve, nekuoktels, nelyginant vienas fermeris, gyvenęs netoli nuo Kasl Roko. Tasai fermeris prieš trejus metus ūmai nei iš šio, nei iš to papjovė savo žmoną bei tris vaikučius, o vėliau teisme tvirtino, kad šitaip pasielgti jį privertė piktosios dvasios. Anomis dienomis, prieš Pirmąjį pasaulinį, Motono apylinkes sudarė vien neįveikiami miškai bei pelkės, kuriose knibždėte knibždėjo moskitai, veisėsi briedžiai, gyvatės ir kitokie nelabieji. Anomis dienomis piktųjų dvasių buvo visur.

Istorija, kurią ketinu papasakoti, įvyko šeštadienį. Tėvas davė man daugybę užduočių - tarp jų pasitaikė ir tokių, kurias būtų tekę atlikti Denui, jei tasai būtų gyvas. Denas buvo mano vienintelis brolis ir mirė nuo bitės įkandimo. Nuo anos kraupios dienos praėjo beveik metai, bet mama iki šiol negalėjo tuo patikėti. Ir kalbėjo, kad mirties priežastis veikiausiai visai kita, kad žmogus negali mirti, įgėlus bitei. Ir kuomet Mama Svit, pati seniausia dama iš labdaringos moterų draugijos prie metodistų bažnyčios, praėjusią žiemą pamėgino jai paaiškinti, jog tas pat nutiko ir jos mylimam dėdei dar 1873 metais, mama užsikimšo ausis, pašoko ir išbėgo į gatvę. Ir,

nepaisant visų tėvo įkalbinėjimų bei pamokymų, daugiau nė sykio neužsuko į bažnyčią ir nė sykio neapsilankė nė viename labdaringosios draugijos susirinkime. Ji sakė, jog kartą ir visiems laikams nutraukė ryšius su bažnyčia ir jei dar bent sykį susitiks Heleną Robičod (toks buvo tikrasis Mamos Svit vardas), tai iškabins anai šlykščias akis. Aš paprasčiausiai nesusiturėsiu, visuomet pridurdavo mama.

Tądien tėvas liepė man parnešti malkų virtuvės viryklei, priskinti darže pupų ir agurkų, prikrauti į daržinę šviežio šieno, pasemti du kibirus vandens, pastatyti juos atvėsti į rūsį ir gremžti senus dažus nuo rūsio sienų - kiek įstengsiu. O po to, pasakė jis, galėsi eiti pažuvauti. Žinia, pridūrė, jei nesibijosi eiti vienas, nes jisai ruošiasi aplankyti Bilą Everšemą, pasišnekėti su juo apie karves. Atsakiau, kad nesibijosiu, ir tėvas nusišypsojo - tokiu veidu, tarsi iš anksto žinotų, ką pasakysiu. Prieš savaitę jis padovanojo man naujutėlaitę bambukinę meškerę - ne todėl, kad buvo mano gimtadienis ar kas panašaus, stačiai jam patikdavo retsykiais dovanoti man įvairiausius daiktelius. O aš be galo troškau išmėginti ją Kasl Strime, pačiame žuvingiausiame upelyje iš visų, kuriuose man teko žvejoti.

- Bet tik žiūrėk, toli į mišką neik, - perspėjo tėvas. - Ne toliau išsišakojimo.

- Gerai, sere.

- Pažadėk.

- Taip, sere. Pažadu.

- O dabar tą patį pažadėk motinai.

Mudu stovėjome kiemo pusės priebutyje. Kaip tik ketinau eiti prie versmės su dviem kibirais, bet tėvas mane sulaikė. Paėmė už peties ir apsuko - aš pamačiau mamą. Ji stovėjo virtuvėje prie marmurinio staliuko, nutvieksta ryškiais saulės spinduliais, besiveržiančiais pro dvigubus langus virš kriauklės. Ant kaktos krito šviesių plaukų garbana, lytėjo antakius - matote, kaip aiškiai iki šiol atmenu tą paveikslą? Taip ir stovi prieš akis. Saulės šviesa auksino tą mažą garbanėlę, ir aš panorau pribėgti prie mamos bei

tvirtai tvirtai ją apkabinti. Veikiausiai tą akimirką pirmąkart išvydau joje moterį, išvydau mamą tėvo akimis. Dar atmenu, ji vilkėjo naminę kartūno suknelę su smulkiomis raudonomis rožytėmis ir minkė tešlą. Jai prie kojų budriai sustingo Kendis Bilas, mūsų mažas juodas terjeras. Stovėjo, užvertęs galvą, vildamasis, kad ir jam šis tas klius. O mama žvelgė į mane.

- Pažadu, - tariau jai.

Mama nusišypsojo, bet kažkokia nerimastinga ir nedžiugia šypsena. Šitaip ji ėmė šypsotis nuo tos dienos, kai tėvas parnešė ant rankų Deną. Tėvas bėgo bėgte iš lauko, jis raudojo ir buvo be marškinių. Marškinius nusivilko ir apsuko jais Deno veidą, kuris klaikiai ištino ir paraudo. "Mano berniukas! - šaukė jis. - Jūs tik pažiūrėkite, kas nutiko mano berniukui! O, Dieve, mano berniukas!" Atmenu viską, tarsi tatai būtų nutikę vakar. Tai vienintelis atvejis, kokį begaliu prisiminti, kai tėvas mūsų Viešpaties vardą paminėjo be reikalo.

- Vadinas, tu pažadi, Hari? - paklausė mama.

- Pažadu, kad neisiu toliau išsišakojimo, mem.

- Nė žingsnio toliau.

- Nė žingsnio.

Tuomet ji kažkaip nuvargusiai pažvelgė į mane, o tuo tarpu rankos ir toliau dirbo savo darbą, minkė tešlos gabalą, kurio paviršius dabar įgavo gelsvą riebų atspalvį.

- Pažadu, jog nežengsiu nė žingsnio toliau to išsišakojimo, mem.

- Dėkui, Hari, - atsiliepė ji. - Ir atmink, gramatika egzistuoja ne tik mokykloje, ji nuolatos praverčia ir gyvenime.

- Taip, mem.

Kendis Bilas visą dieną lakstė man iš paskos it uodegytė, neatsiliko, kol triūsiau ūkyje, tupėjo prie mano kojų, kai valgiau priešpiečius, žiūrėjo į mane maldaudamas ir susikaupęs - kaip ir į mamą, kai toji minkė tešlą. Bet kai pasiėmiau naują bambukinę meškerę bei seną krepšį žuviai ir išėjau iš kiemo, šuo sustojo ir li-

ko stovėti kelio dulkėse, lydėdamas mane ilgesingu žvilgsniu. Pašaukiau jį, bet terjeras nesijudino. Tik viauktelėjo kelis kartus, tarsi kviesdamas mane greičiau sugrįžti, bet paskui nėjo.

- Tiek to, pasilik, - tariau jam tokiu tonu, tarsi man būtų vis vien. Iš tiesų man buvo ne vis vien. Nes Kendis Bilas visuomet lydėdavo mane į žvejybą.

Mama priėjo prie durų ir taip pat žvelgė man įkandin, delnu prisidengusi akis, kad neakintų saulė. Taip ir regiu ją iki šiolei it gyvą, - tolygu žiūrėčiau į fotografiją žmogaus, kuris vėliau buvo labai nelaimingas ar netikėtai numirė. "Atmink, ką tau sakė tėvas, Hari!"

- Taip, mem. Būtinai.

Ji pamojo man ranka. Aš irgi pamojau. O paskui nusigręžiau ir nukulniavau keliu.

Pirmą ketvirtį mylios saulė negailestingai kepino kaklą, bet kai įžengiau į mišką, kur virš kelio tirštėjo šešėliai, padvelkė vėsa. Be to, ten maloniai kvepėjo samanomis, girdėjosi, kaip šakose šnara vėjas. Žingsniavau, persimetęs meškerę per petį, kaip tuo metu darydavo visi berniūkščiai, o kitoje rankoje nešiausi krepšį žuviai - na, lygiai kaip komivojažierius su lagaminėliu, kuriame laiko prekių pavyzdžius. Įveikiau geras dvi mylias - visąlaik keliu, kurį žymėjo dvi vėžės su žolės dryžiu viduryje, - kol išgirdau skubriai murmant upeliuką, vadinamą Kasl Strimu. Ir tuojau pat pagalvojau apie upėtakius su vaivorykštinėmis dėmėtomis nugaromis bei baltais pilvais. Širdis net apmirė nuo džiugios nuojautos.

Upelis tekėjo po mažu mediniu tiltu. Stačiai link vandens besileidžiantys krantai tirštai apžėlė krūmokšniais bei žole. Ėmiau atsargiai leistis žemyn, kabindamasis už šakelių ir stengdamasis tvirčiau statyti kojas. Pasidingojo, kad iš vasaros pakliuvau į pavasarį. Upelis dvelkė gaiva, vėsa, kvepėjo žaluma. Priėjau prie pat vandens ir sustojau. Ir stovėjau, visa krūtine kvėpdamas tą nuostabų aromatą bei stebėdamas, kaip virš užutekio sukiojasi laumžirgiai, kaip vandeniu slysta čiuožikai. Staiga kiek toliau užutekio

iš vandens paskui drugelį iššoko upėtakis - tokia šauni didžiulė žuvis, bent keturiolikos colių ilgio. Ir tik tada prisiminiau, jog čionai atėjau ne tam, kad grožėčiausi gamtos grožybėmis.

Nupėdinau pakrante, pasroviui, ir pirmąkart užmečiau naujutėlaitę meškerę toje vietoje, iš kurios dar matėsi tiltas. Plūdė išsyk niurktelėjo, aš ištraukiau valą ir pamačiau, jog iš kirmino beliko pusė. Gal grobis pasirodė pernelyg smulkus ar žuvis buvo ne itin alkana ir nerizikavo praryti viso jauko. O paskui nusprendžiau pereiti į naują vietą.

Dar du ar tris sykius užmečiau meškerę, o paskui ūmai supratau, jog atėjau beveik iki pat išsišakojimo. Iki tos vietos, kur Kasl Strimas dalijasi perpus, ir viena jo puselė srūva į pietvakarius, link Kasl Roko, o antroji - pietryčius, kur įteka į Kašvakamaką. Ir štai būtent toje vietoje su rite ir blizge, kurią nuolatos nešiojuosi krepšyje, netikėtai sugavau patį stambiausią upėtakį savo gyvenime. Tikrą gražuolį, pasakysiu jums, lygiai devyniolikos colių ilgio nuo nosies iki uodegos galiuko! Net anomis dienomis jis buvo tikras milžinas, upelio upėtakių čempionas!..

Jei anuomet būčiau pamanęs, kad ta likimo dovana galima apsiriboti, ir pasukęs namo, šiandien nieko netektų rašyti (be to, jau supratau, jog rašyti teks dar ilgai, tad patariu jums apsišarvuoti kantrybe). Bet tąsyk, užuot pasukęs namo, nusprendžiau išdoroti laimikį, kaip mane mokė tėvas. Išskrodžiau žuvį, nuskutau žvynus ir paguldžiau ant sausos žolės krepšio dugne, o iš viršaus pridengiau šviežia žole. Ir nuėjau tolyn. Matyt, anuomet, būdamas devynerių, anaiptol nemaniau, jog sugauti devyniolikos colių ilgio upėtakį yra toksai jau nuostabus bei neįprastas įvykis. Nors ir stebėjausi, kaipgi nenutrūko valas, kai nerangiai ir nemokšiškai traukiau į krantą spurdantį ir lanku išsilenkusį dėmėtą gražuolį.

Ir štai po dešimties minučių atsidūriau vietoje, kur upelis skiriasi pusiau (dabar šios vietos nebėra; ten, kur sruvo Kasl Strimas, išdygo namai dviem šeimoms, ten pat stovi rajoninė vidurinė mokykla, o pati upelio vaga jei ir išliko, tai pakišta po žeme). Taške, kur du srautai šakojosi į skirtingas puses, stūksojo pilka uola -

didžiulė, sulig mūsų namu. O pakrantė buvo plati, atvira, apaugusi švelnia šviesia žalia žolele, ir iš čia vėrėsi vaizdas į vietą, kurią mudu su tėvu vadinome Pietine Šakele. Pritūpiau, užmečiau meškerę, ir beveik susyk jauką prarijo žavus vaivorykštinis upėtakis. Ne, aišku, jam buvo toli iki mano gražuolio rekordininko - viso labo pėdos ilgio, ne daugiau, - bet vis vien šaunus žuveliokas. Išskrodžiau ir jį, nuskutau žvynus, kol tie nesukietėjo, ir paguldžiau į krepšį. O tada vėl užmečiau meškerę.

Šįkart žuvis užkibo neišsyk. Tad įsitaisiau patogiau, atsišliejau į akmenį ir įsistebeilijau į mėlyną dangų. Bet ir į plūdę žvilgčiot nepamiršau. Dangumi iš vakarų į rytus plaukė debesys, ir aš stengiausi įspėti, į ką jie panašūs. Vienas priminė vienaragį, kitas - gaidį, trečias - šunį, mažumą panašų į mūsų Kendį Bilą. Žvilgsniu paieškojau kito, bet, regis, tą akimirką užsnūdau.

O gal paprasčiausiai užmigau. Nežinau, neatmenu. Vienintelis dalykas, kurį prisimenu tiksliai, - pabudau, kai rankose krūptelėjo meškerė. Ji kone išsprūdo iš delnų, ir aš akimoju atsitokėjau, grįžau į realybę. Išsitiesiau, tvirčiau sugniaužiau meškerę ir ūmai pajutau, kad man ant nosies kažkas tupi. Sužvairavau ir išvydau bitę. Širdis iš baimės nusirito į kulnus, ir aš vos neapsišlapinau.

Meškerės kotas suvirpo vėl, šįsyk dar stipriau, bet aš net nebandžiau tempti krantan laimikio, nors iš visų jėgų abiem rankom įsikirtau į meškerę, kad, neduok Dieve, ji neištrūktų ir nenuplauktų pasroviui (regis, tą akimirką man netgi pakako proto smiliumi prilaikyti valą). Laimikis išgaravo iš galvos. Visą dėmesį sutelkiau į storą juodai geltonai dryžuotą padarą, sumaniusį pailsėti ant mano nosies.

Lėtai kilstelėjau apatinę lūpą ir papūčiau į viršų. Bitė suvirpino sparnelius, bet nuskristi neketino. Papūčiau vėl, ir ji vėl suplazdeno sparnais... maža to, ėmė dėlioti kojas. Ir tada aš lioviausi pūtęs - iš baimės, kad tas šlykštus ir įkyrus padaras ūmai neteks kantrybės ir įgels man. Bitė buvo pernelyg arti, kad galėčiau įžiūrėti kiekvieną jos judesį, bet labai gyvai įsivaizdavau, kaip ji suva-

ro geluonį man į šnervę, perveria odą ir išleidžia nuodus, kurie akimoju paklius į akis. Ir į smegenis.

Tada man dingtelėjo viena neišpasakytai klaiki mintis. O jeigu čia toji pati bitė, kuri nužudė mano brolį?.. Supratau, jog šitaip negali būti, kad ir todėl, jog bitės medonešės negyvena ilgiau nei metus (nors dėl motinėlių nesu tikras). Šitaip negalėjo būti vien dėl to, jog bitė, netekusi geluonies, tučtuojau numiršta, tą žinojau netgi būdamas devynerių. Geluonis tvirtai įstringa įgeltojo odoje. Ir kai tas padaras, atlikęs savo juodą darbą, stengiasi pakilti, jis paprasčiausiai pertrūksta pusiau. Tačiau baisingoji mintis kamavo mane ir toliau. Tai buvo ypatinga, šėtoniška bitė, ji grįžo pribaigti ir antrojo Loretos sūnaus.

Tiesa, egzistavo ir vienas guodžiantis faktorius. Mane jau buvo sugėlusios bitės, ir nors įkandimo vieta smarkiai patindavo ir skaudėdavo (gal net labiau, nei kitiems žmonėms panašiais atvejais, tiksliai nežinau, nesu tikras), aš nuo tų įkandimų nenumiriau. Žuvo mano brolis, pakliuvo į baisias likimo paspęstas pinkles, bet man iki šiol pavykdavo išvengti tokios lemties. Tačiau kai beveik iki skausmo žvairavau akimis, norėdamas įžiūrėti ant nosies įsitaisiusią pabaisą, logika liovėsi egzistavusi. Beliko tik bitė, tiktai ji, bitė, pražudžiusi mano brolį, atnešusi jam tokią siaubingą ir kankinamą mirtį, jog tėvui teko nusiplėšti marškinius ir pridengti nelaimingą, subjaurotą, neatpažįstamai ištinusį Deno veidą. Sielvarto ir siaubo palaužtas tėvas buvo priverstas taip pasielgti, kad apsaugotų žmoną, jis nenorėjo, kad motina matytų, kuo virto jos pirmagimis. Ir štai dabar bitė sugrįžo nudobti manęs. Ir ji tikrai mane nudobs, aš rangysiuos kančiose ir konvulsijose čia, upelio pakrantėje. Rangysiuos ir daužysiuos it upėtakis, kai jam iš burnos ištrauki plieninį kabliuką.

Ir, man besėdint ant kranto, nuo galvos iki kojų virpant iš baimės, už nugaros ūmai pasigirdo pliaukštelėjimas. Gana skambus ir čaižus, primenantis pistoleto šūvį, bet aš išsyk supratau, kad čia joks šūvis. Tiesiog kažin kas garsiai pliaukštelėjo delnais. Viso labo kartelį. Ir tuojau pat, tarsi pagal komandą, bitė nuvirto nuo

mano nosies ir šleptelėjo ant kelių. Ir liko gulėti, o mano senų išblukusių velvetinių kelnių fone aiškiai matėsi iš pilvelio išlindęs juodas geluonis. Ji buvo negyva, negyvesnių nė nebūna, tą suvokiau išsyk. Ir beveik tą pat akimirką vėl ėmė liuoksėti plūdė, smarkiai suvirpo meškerė, ir aš vargiai beišlaikiau ją rankose.

Tvirčiau sugniaužiau meškerykotį ir stipriai trūktelėjau aukštyn. Paprastai, kai tokį manevrą atlikdavau tėvo akivaizdoje, pastarasis stverdavosi už galvos. Iš vandens, nelyginant tvyksnis, išniro vaivorykštinis upėtakis, uodega taškantis vandens purslus. Kur kas stambesnis už tą, kurį man pavyko sugauti pirmąjį kartą. Keturiasdešimtaisiais ir penkiasdešimtaisiais metais gundančios tokio tipo fotografijos puikuodavosi vyrams skirtuose žurnaluose, pavyzdžiui, "*Faktuose*" arba "*Tikro vyro nuotykių pasaulyje*". To stulbinančio laimikio vaizdas akimoju išvaikė visas kitas mintis, bet tuomet valas nebeišlaikė, nutrūko, ir žuvis šleptelėjo atgal į vandenį. Apsidairiau pasižiūrėti, kas gi suplojo delnais. Pamiškėje stovėjo žmogus. Veidas pailgas ir neįprastai blyškus. Juodi plaukai tvarkingai perskirti kairėje ir prisiplojęę prie siauros galvos. Be to, jis buvo labai aukštas. Vilkėjo juodą trijų dalių kostiumą, bet aš išsyk sumojau - tai ne žmogiška būtybė, nes jos akys buvo raudonai oranžinės, nelyginant angliukai krosnyje. Omeny turiu ne akies rainelę, nes jokios rainelės nebuvo visiškai, nebuvo ir vyzdžių, ir baltymų. Vien oranžinės akys - jos judėjo ir mirguliavo. Trumpiau tariant, viliuosi, jūs jau supratote, ką turiu omeny? Tos būtybės viduje žioravo ugnis, o akys atstojo tokius mažulyčius langelius, pro kuriuos galima buvo dirstelti į vidų, į pačią jo gelmę ir esmę, na, nelyginant pro stiklines akutes, pro kurias mes žvelgiame į krosnį.

Ir tuomet šlapimo pūslė mane apvylė, ir toje vietoje, kur gulėjo negyva bitė, ant rudo nublukusio kelnių velveto išplito tamsi dėmė. Prastai suvokiau, kas dedasi, ir paprasčiausiai neįstengiau atplėšti akių nuo vyriškio, stovinčio pamiškėje bei žvelgiančio į mane. Vyriškio, kuris įsigudrino nužygiuoti trisdešimt mylių per snaudžiančius Vakarų Meino miškus, nėmaž neišsiterliojęs nei juodo trijų dalių kostiumo, nei siauručių tobulai nublizgintų juodų odinių

pusbačių. Pastebėjau ir saulės spinduliuose žėrinčią kišeninio laikrodžio grandinėlę. Visas švarutėlis, nė dulkelės, nė menkiausio pušies spyglelio. Be to, nepažįstamasis man šypsojosi.

- O, ką aš matau! Berniukas žvejys! - sušuko jis žemu maloniu balsu. - Tik pamanykite! Džiugu susipažinti, mažyli!

- Laba diena, sere, - atsakiau. Balsas nedrebėjo, bet kažkodėl nelabai tepanėšėjo į įprastą mano balsą. Tarsi juo šnekėtų vyrėlesnis žmogus. Na, tarkime, Deno amžiaus. Ar netgi tėvo. Mąstyti galėjau tiktai apie viena: ar jis mane paleis, jei apsimesiu, jog nematau šokančių ir mirgančių liepsnos liežuvėlių toje vietoje, kur derėtų būti akims?..

- Aš išgelbėjau tave nuo pavojingo įgėlimo, - tarė nepažįstamasis. Ir tuomet, didžiam mano siaubui, ėmė leistis link vandens, link vietos, kur tebesėdėjau aš su negyva bite ant peršlapusių kelnių ir bambukine meškere nutirpusioje rankoje. Avėdamas tuos prašmatnius miestietiškus pusbačius odiniu padu, jis veikiausiai turėjo paslysti stačiame, piktžolėmis apžėlusiame šlaite, bet šitaip nenutiko. Maža to, pastebėjau, kad atėjūnas nepalieka jokių pėdsakų. Ten, kur jo pėda palytėjo žemę - ar tik atrodė, jog palytėjo, - neliko nei sulūžusios šakelės, nei sutrėkšto lapelio ar stiebelio, nei kulno įspaudo drėgnoje žemėje.

Jis dar nespėjo prisiartinti prie manęs, bet aš jau užuodžiau kvapą, sklindantį nuo odos po kostiumu, - sudegintų degtukų kvapą. Žmogus juodu kostiumu buvo pats šėtonas. Jis išlindo iš snaudžiančių miškų, dryksančių tarp Motono ir Kašvakamako, ir štai dabar stovi greta manęs. Akies krašteliu regėjau blyškią, nelyginant manekeno vitrinoje, ranką. O pirštai atrodė nenatūraliai ilgi.

Jis prisėdo šalia manęs ant žolės. Keliai atsikišo it kiekvieno normalaus vyriškio, bet kai atėjūnas pakrutino rankas, laisvai tabaluojančias tarp kelių, pastebėjau, jog kiekvienas ilgas baltas pirštas užsibaigia ne žmogišku, o pailgu gelsvu žvėries nagu.

- Tu neatsakei į mano klausimą, mažasis žvejy, - savo žemu ir saldžiu balsu prabilo jis. Dabar, kai prisimenu aną dieną, atrodo, jog lygiai tokiais balsais kalbėjo diktoriai, per radiją reklamuojantys

įvairiausias prekes - tokias, kaip žeritolas, serutanas, ovaltinas ar kažkokie daktaro Greibou vamzdeliai. - Šaunu, kad mudu susitikome, ar ne?

- Prašau, neskriauskite manęs, - taip tyliai sukuždėjau aš, kad pats vargiai teišgirdau savo žodžius. Buvau išsigandęs, kaip dar niekada gyvenime. Gryna tiesa. Taip ir buvo. Tuomet man net nedingtelėjo, kad tai galėtų būti sapnas. Būtų dingtelėję, jei būčiau buvęs keleriais metais vyresnis. Bet buvau tik devynerių. Ir supratau, jog tai tiesa, jog visa vyksta iš tiesų. Supratau išsyk, kai tik jis prisėdo šalia. Kas jau kas, o aš visada mokėjau atskirti pelus nuo grūdų, kaip sakydavo mano tėvas. Vyriškis, išniręs iš miško tą vasaros šeštadienio dieną, buvo ne kas kitas, kaip patsai Šėtonas, ir pro tuščias oranžines jo akiduobes mačiau, kaip liepsnoja smegenys.

- Oi, užuodžiu, kažkuo kvepia! Įdomu, kuo gi, a? - šūktelėjo jis, tarsi nė negirdėjęs manęs, nors aš supratau, kad girdėjo puikiai. - Kažkuo tokiu... šlapiu, ar ką?

Ir jis visu kūnu palinko prie manęs, ištiesdamas ir šiaip jau neįtikėtinai ilgą nosį, tarytum žmogus, ketinantis pauostyti gėlę. Tuomet pastebėjau dar vieną siaubingiausią dalyką: ant žemės, ten, kur judėjo jo galvos šešėlis, žolė akimoju gelto ir džiūvo. Vyriškis nuleido galvą prie mano kelnių ir dar stipriau trūktelėjo nosim. O paskui net primerkė oranžine liepsna žioruojančias akis, nelyginant kvėptų kažkokį neapsakomai dievišką, subtilų ir nežemišką aromatą, trokšdamas sutelkti į jį visą savo dėmesį.

- Siaubas! - sušuko atėjūnas. - Žavumėlis-košmaras! - O paskui prodainiu sumurmėjo: - Opalas! Deimantas! Safyras! Agatas! Apyrankės, vėriniai! Iš kur šis aromatas? Čia kvepia limonadu, Hari! - Tuomet jis atsilošė ant nugaros ir klaikiai nusikvatojo. Juokėsi it beprotis.

Reikia bėgti, pagalvojau, bet kojos, regis, nebepriklausė kūnui. Aš neverkiau, ne; nors ir apsišlapinau lyg koksai kūdikis, tačiau neverkiau. Buvau pernelyg išsigandęs, kad verkčiau. Supratau, jog mirsiu veikiausiai kankinama mirtimi, bet visų blogiausia, jog

suvokiau: tai dar ne baisiausias dalykas, kuris man gali nutikti.

Baisiausias gali įvykti paskui. Po to, kai numirsiu.

Tuomet jis staigiai atsisėdo. Sudegusių degtukų kvapas, sklindantis nuo atėjūno kostiumo, tapo dar aštresnis, pajutau, jog dūstu, jog gerklėje stringa šlykštus gniutulas. Jis niauriai žvelgė į mane siaurame blyškiame veide liepsnojančiomis akimis. Niauriai ir podraug su humoru. Tame veide apskritai glūdėjo kažin kas, verčiantis manyti, kad juodasis tuoj tuoj nusijuoks.

- Blogos naujienos, berniuk žvejy, - pratarė vyriškis. - Aš atnešiau tau blogų naujienų.

Tylėdamas stebeilijau į jį - juodas kostiumas, brangūs juodi pusbačiai, ilgi balti pirštai su žvėries nagais.

- Numirė tavo motina.

- Ne! - surikau. Ir prisiminiau, kaip mama ryte minkė tešlą, prisiminiau mažą šviesių plaukų garbanėlę, krintančią ant kaktos, prisiminiau, kaip ji stovėjo, nutvieksta ryškios ryto saulės, ir mano sielą vėl užliejo baimė... Tik šįkart išsigandau ne dėl savęs, ne. O paskui prisiminiau, kaip ji stovėjo tarpduryje ir žiūrėjo man įkandin, prisidengusi akis nuo saulės. Žvelgė į mane taip, tarsi žiūrėtų į fotografiją žmogaus, kurį norėtų pamatyti dar sykį, bet ir žinotų, kad niekada nebepamatys.

- Ne, tu meluoji! - surikau.

Jisai nusišypsojo - liūdna ir kantrybės sklidina šypsena žmogaus, kurį dažnai ir neteisingai kaltina.

- Bijau, kad ne, - atsakė. - Jai nutiko tas pat, kas ir tavo broliui, Hari. Bitė.

- Ne, netiesa, - atsiliepiau. Ir tada galiausiai pravirkau. - Jinai jau sena, jai jau trisdešimt penkeri, ir jei bitė galėtų ją nužudyti, kaip nužudė Deną, taip jau senų seniausiai būtų nutikę, o tu pats esi šlykštus melagis ir išsigimėlis!

Drįsau apšaukti Šėtoną šlykščiu melagiu ir išsigimėliu!.. Sielos gilumoje supratau, kad to daryti nereikėjo, bet jaučiaus pernelyg sukrėstas jo žodžių beprasmybės. Numirė mano mama? Tolygu sakytum, jog vietoje Uolėtųjų kalnų atsirado naujas vandeny-

nas. Antra vertus, aš juo tikėjau. Visiškai juo tikėjau, kaip žmogus širdies gilumoje tiki, kad jam gali nutikti visų blogiausia.

- Suprantu ir atjaučiu tavo sielvartą, berniuk žvejuk, tik bijau, kad paskutinysis tavo argumentas visiškai nieko vertas. - Tuos žodžius jis ištarė perdėtai ramiu ir švelniu balsu, be jokio apgailestavimo ar užuojautos, ir todėl jie man pasirodė dar šlykštesni. - Žmogus gali nugyventi visą gyvenimą, nė sykio neregėjęs strazdo giesmininko, betgi tatai nereiškia, kad strazdų giesmininkų gamtoje nėra, ar ne? Tavo motina...

Tuomet iš vandens netoliese iššoko žuvis. Vyriškis juodu kostiumu suraukė antakius, paskui bedė į ją ilgu blyškiu pirštu. Upėtakis persivertė ore, taip staigiai išsilenkdamas, jog pasidingojo, kad jisai kanda sau į uodegą, ir tuojau pat garsiai pliūkštelėjo atgal į vandenį. Bet ne pasinėrė į jį, o nuplaukė, nešamas srovės, beviltiškai plokščias, nebegyvas. Štai jo kūnas atsitrenkė į didelį pilką akmenį, kaip tik ten, kur tėkmė šakojosi, ėmė suktis verpete, o paskui nuplaukė link Kasl Roko. Baisusis nepažįstamasis atsigręžė į mane, stebeilydamas ugninėmis akimis, o plonos lūpos prasivėrė ir apnuogino eilę aštrių nelyginant adatos dantų.

- Tiesiog tavo mamai dar nė sykio gyvenime nebuvo įgėlusi bitė, - pratarė jis. - Jai sekėsi. O paskui, maždaug prieš valandą, vienas toks padaras įlėkė pro virtuvės langą, būtent tą akimirką, kai mama traukė iš krosnies duoną, ketindama padėti ją vėsti ant stalo. Ir tuomet...

- Nenoriu šito klausytis! Nenoriu, nenoriu klausytis!

Užsidengiau delnais ausis. Jisai sudėjo lūpas vamzdeliu, tarsi ketindamas sušvilpti, ir pūstelėjo į mane. Baisūno alsavimo smarvė buvo stačiai siaubinga, neištveriama - padvelkė puvėsiais, nutekamaisiais vandenimis, nešvariais baltiniais, sugedusia mėsa.

Tučtuojau patraukiau rankas nuo veido.

- Šitaip jau geriau, - pratarė nepažįstamasis. - Tau teks mane išklausyti, Hari, tu privalai visa tai išklausyti, mažasis žvejy. Tą fatališką ypatumą Denis paveldėjo būtent iš judviejų motinos. Tu irgi jį paveldėjai, bet mažumą atskiestą tėvo krauju, o štai vargše-

lis Denas tokios apsaugos neturėjo. - Jis vėl sudėjo lūpas vamzdeliu, bet šįsyk nepapūtė į mane, o paprasčiausiai pačepsėjo jomis, pakšt, pakšt, tarsi bučiuotų. - Ir nors nesu pratęs blogai atsiliepti apie mirusius, turiu pripažinti, jog visoje šioje istorijoje egzistuoja tam tikras romantiškas teisingumas, sutinki? Juk galiausiai būtent mama nužudė tavo brolį Deną. Tarsi būtų pridėjusi revolverį jam prie galvos ir spustelėjusi gaiduką.

- Ne, - sukuždėjau. - Ne, tai netiesa.

- Patikėk, būtent taip ir buvo, - atitarė jis. - Bitė įskrido pro langą ir atsitūpė jai ant kaklo. Mama pliaukštelėjo per ją delnu, net nespėjusi sumoti, kad šitaip daryti nedera. Juk tu niekada taip nepasielgtum, teisingai, Hari?.. Na, ir, žinoma, bitė jai įgėlė. Moteris kone išsyk ėmė dusti. Žinai, taip visuomet nutinka žmonėms, alergiškiems bičių nuodams. Gerklė ištinsta, užgniaužia kvapą, ir jie tarsi skęsta, bet ne vandenyje, o ore. Štai kodėl Deno veidas buvo toksai išburkęs ir raudonas. Štai kodėl tavo tėvas pridengė jį marškiniais.

Spoksojau į jį, nepajėgdamas išspausti nė žodžio. Skruostais ritosi ašaros. Nenorėjau juo tikėti, be to, sekmadieninėje bažnytinėje mokykloje mokė, jog šėtonas - viso žemės melo tėvas, bet aš vis vien juo tikėjau. Tikėjau, kad jisai stovėjo mūsų kieme ir žiūrėjo pro virtuvės langą, ir regėjo, kaip mano mama suklupo ant kelių ir stvėrėsi už gerklės, o Kendis Bilas liuoksėjo aplink, garsiai lodamas iš baimės.

- Reikia pripažinti, ji skleidė išties klaikius garsus, - nerūpestingai pastebėjo žmogus juodu kostiumu. - Be to, siaubingai susidraskė sau veidą. O akys stačiai išlipo iš akiduobių nelyginant varlės. Na, ir, be abejo, jinai raudojo. - Tada vyriškis nutilo, o paskui pridėjo: - Ji raudojo mirdama, nejau tai ne nuostabu? Na, o po to nutiko išties žavingas dalykas. Kai jinai numirė... kai išgulėjo ant grindų penkiolika minučių ar panašiai, o aplink tyla, nė garso, tik angliukai treška krosnyje... Ir dar tasai bitės geluonis, jis įstrigo mamos odoje, styrojo sau, toksai juodas ir mažutėlis mažutėlis... Na, ar žinai, ką po viso to padarė Kendis Bilas? Tasai ma-

žas niekšelis ėmė laižyti ašaras jai nuo skruostų! Iš pradžių nuo vieno... paskui - nuo kito. Įsivaizduoji?..

Jis įsistebeilijo į sparčiai bėgantį vandenį ir kurį laiką tylėjo. Veidas liūdnas, mąslus. O paskui atsisuko į mane, ir toji išraiška dingo it sapnas. Dabar veidas atrodė sukritęs, nukamuotas, nelyginant žmogaus, mirštančio iš bado. Akys žėrėjo. O tarp blyškių lūpų įžiūrėjau smulkius ir aštrius dantis.

- Mirštu iš bado, - atšiauriai ir garsiai pratarė jis. - Nužudysiu tave, perplėšiu pusiau ir suėsiu tavo vidurius, berniuk žvejy. Ką pasakysi apie šitokią perspektyvą?

Ne, norėjau surikti, ne, maldauju, nereikia, prašau jūsų! Bet neįstengiau išspausti nė garso. Ir išsyk supratau: jis išties ketina taip pasielgti. Ir pasielgs.

- Tiesiog klaiku, kaip išalkau, - susierzinęs pašaipiai nutęsė jis. - Be to, tau be tavo brangiosios mamulės bus labai nesaldu, gali manimi patikėti. Maža to, tavo tėtulis - tos rūšies vyriškis, kuriems stačiai būtina kišti savo daikčiuką į šiltą skylutę, tu jau patikėk, aš žmones permanau. Vadinas, neturėdamas nieko geresnio, jis ims naudotis tavim. O aš galiu išgelbėti tave nuo visų tų nemalonumų, pažeminimų ir kančių. Be to, tu keliausi tiesutėliai į rojų, tik pamanyk! Nužudytųjų ir kankinių sielos visuomet keliauja į rojų. Tad mudu abu šiandien gerai pasitarnausime Viešpačiui Dievui. Na, sakyk, Hari, nejau ne šaunu?

Jis ištiesė į mane ilgą blyškią naguotą leteną. Ir tuomet aš, net gerai nesuvokdamas, ką darau, stvėriau krepšį, kyštelėjau ranką po žole, į patį dugną, ir užčiuopiau didžiulį upėtakį, tą patį milžiną, kurį taip sėkmingai išvilkau į krantą pačioje žūklės pradžioje ir kuriuo derėjo pasitenkinti. Ištraukiau žuvį ir aklomis ištiesiau jam - mano pirštai buvo slidūs nuo kraujo, o baltame upėtakio pilve žiojėjo gilus pjūvis, tenai, kur aš išskrodžiau jo vidurius, - tai yra, padariau daugmaž tą patį, ką man ketino padaryti žmogus juodu kostiumu. Į mane mieguistai dėbsojo stiklinė žuvies akis, tamsią nugarą puošiantis auksinis žiedelis priminė mamos sutuoktuvių žiedą. Tą pat akimirką išvydau ją, gulinčią karste, žiedas tviskėjo į jį

krintančiame saulės spindulyje, ir aš išsyk supratau: visa tai tiesa. Jai išties įgėlė bitė, ir mama uždūso šiltame, duona kvepiančiame virtuvės ore, ir Kendis Bilas laižė ašaras nuo ištinusių jos skruostų.

- Didžiulė žuvis! - žemu godžiu balsu sušuko vyriškis juodu kostiumu. - Ak, kokia didžiu-u-ulė žuvi-is!

Jis išplėšė upėtakį man iš rankų ir susigrūdo jį į burną. Burna išsižiojo neįtikėtinai plačiai, joks žmogus pasaulyje negali taip plačiai pražioti burnos. Po daugelio metų, kai man buvo šešiasdešimt penkeri (tiksliai atsimenu, kad šešiasdešimt penkeri, nes tais metais išėjau į pensiją), važiavau į ekskursiją. Į "Akvariumą", į Naująją Angliją. Ir pirmąkart gyvenime pamačiau gyvą ryklį. Tai štai, pražiota vyriškio juodu kostiumu burna buvo lygiai tokia, kaip ryklio nasrai. Skirtumas tik toks, kad šėtono ryklė atrodė raudonai oranžinė, ugninė, kaip ir siaubingos jo akys. Ir dar, kai jisai pražiojo tuos nasrus, tai yra, burną, į mane padvelkė karščiu nelyginant iš židinio, tik ką pakurstyto sausomis malkomis, kurias akimoju apglėbia liepsna. Beje, aš, ko gero, ne itin įtikinamai apsakiau, koks karštis sklido iš atėjūno burnos; tik pastebėjau, kad, jam dar nespėjus sutraiškyti upėtakio galvos dantimis, žuvies pelekai ir žvynai pakilo, atsistojo piestu ir ėmė rangytis, kaip rangosi į krosnį įmesti popieriaus lapai.

Trumpiau tariant, jisai prarijo žuvį, kaip klajojantis fokusininkas praryja špagą. Nekramtė jos, tik žėrinčios akys akimirkai išsprogo nuo pastangų. Žuvis prasmego žemyn, nugurgėjo gerkle (toji trumpam išsipūtė), ir tada vyriškis pravirko. Bet ne žmogiškomis ašaromis, ne. Skruostais varvėjo tiršti purpuriniai kraujo lašai.

Manding, būtent tos kruvinos ašaros ūmai suteikė man jėgų. Kojos atgijo. Pašokau, tarsi velnias iš dėžutės, ir, nepaleisdamas iš rankų bambukinės meškerės, puoliau bėgti šlaitu aukštyn, skverbdamasis pro krūmokšnius, retsykiais laisvąja ranka įsitverdamas žolės ar šakelės, kad, neduok Dieve, nesuklupčiau ir kuo greičiau įveikčiau kalną.

Jis slopiai ir niršiai suriko - panašų garsą galėtų išleisti žmo-

gus su pilna burna. Užkopęs šlaitu, grįžtelėjau atgal ir pažvelgiau į jį. Vyriškis puolė man pavymui, juodo švarko skvernai plaikstėsi vėjyje, saulėje tvyksčiojo auksinė kišeninio laikrodžio grandinė. Iš burnos dar kyšojo žuvies uodega, aš užuodžiau kepamo upėtakio kvapą - visa kita spėjo sudegti jo nepasotinamos gerklės liepsnose.

Jis vijosi mane, tiesė ilgas naguotas rankas, ir aš nukūriau link kalno viršūnės it vėjas. Nulėkęs šimtą jardų, staiga atgavau balsą ir suklikau - labiausiai iš baimės, bet tame riksme aidėjo ir sielvartas dėl mano nelaimingos, gražios, taip kvailai pražuvusios mamos.

Jisai neatsiliko. Girdėjau, kaip už nugaros lūžta bei treška šakelės, bet atsigręžti nedrįsau. Skuodžiau, nuleidęs galvą, kad nesuklupčiau, priešais regėjau vien krūmus, kupstus bei žolę ir bėgau kiek įkabindamas. Kiekvieną sekundę laukiau, kad į petį tuoj tuoj įsikirs naguota letena, ir tuomet aš neišvengiamai atsidursiu jo mirtinai karštame ir dusinančiame glėbyje.

Bet šitaip nenutiko. Negaliu tiksliai pasakyti, kiek būtent praėjo laiko, gal penkios, gal dešimt minučių, tačiau tąsyk jos ištįso iki amžinybės, ir priešaky pro lapus sušmėžavo medinis tiltelis. Vis dar klykdamas žemu, nuo baimės prikimusiu, kažin kokiu gurguliuojančiu balsu, puoliau šlaitu žemyn, prie upelio.

Maždaug kelio viduryje paslydau, suklupau ir grįžtelėjau atgal. Žmogus juodu kostiumu beveik prisivijo mane. Aiškiai mačiau jo įniršio ir geismo iškreiptą blyškų veidą. Skruostai aptaškyti kruvinomis ašaromis, rykliški nasrai iššiepti.

- Žvejuk! - sušuko jis ir ėmė leistis įkandin. O paskui ištiesė ilgą leteną ir stvėrė man už kojos. Pats nesuprantu, kaip, tačiau man pavyko ištrūkti. O paskui švystelėjau į jį meškerę. Vyriškis pastvėrė ją ore, bet tuomet jo kojos susipynė aukštoje žolėje, ir juodasis suklupo ant kelių. Nelaukiau, kas jam nutiks toliau, apsigręžiau ir nukūriau link tilto. Bėgau, slysčiodamas sulig kiekvienu žingsniu, ir kone nusiritau į vandenį, bet paskutinę akimirką spėjau įsitverti į vieną medinę atramą, tysančią po visu tiltu, ir išsigelbėjau.

- Nebėk, kurgi tu, žvejuk? - šūktelėjo man jis. Regis, buvo įniršęs, bet balse girdėjosi ir pašaipios gaidelės. - Kad prisivalgyčiau iki soties, man reikia šio to daugiau, nei kažkoks apgailėtinas upėtakis!

- Palikite mane ramybėje! - surikau. Įsitvėriau skersinio, nerangiai per jį persiritau ir atsidūriau ant tiltelio. Šio manevro metu į delnus prisivariau rakščių ir taip skaudžiai trinktelėjau galvą į lentinį grindinį, jog iš akių pažiro kibirkštys.

Tuojau pat persiverčiau ant pilvo ir nušliaužiau šalin. Atsistojau tik tada, kai pasiekiau tiltelio galą. Kluptelėjau, atgavau pusiausvyrą ir pasileidau bėgte. Skuodžiau, kaip tegali skuosti devynmečiai berniukai, dūmiau it vėjas. Atrodė, jog kojos žemę palyti tik kas trečią ar ketvirtą žingsnį, o gal šitaip ir buvo. Visą likusį laiką tarsi plaukiau oru. Suradau miško keliuką, nukūriau dešiniąja vėže, bėgau tol, kol smilkiniuose ėmė daužytis plaktukėliai, bėgau, kol akys ėmė lipti iš akiduobių, bėgau, kol ėmė diegti kairįjį šoną, po šonkauliais, bėgau tol, kol burnoje pajutau metalinį kraujo prieskonį. Ir kai jau nebeįstengiau bėgti, pasileidau žingsniu, o paskui ir visiškai sustojau, švokšdamas ir gaudydamas orą nelyginant nuvarytas arklys. Grįžtelėjau per petį. Buvau įsitikinęs, kad pamatysiu jį už nugaros. Pamatysiu, kaip jisai stovi miško keliuke su savo pižonišku juodu kostiumu, ant pilvo žėri auksinė laikrodžio grandinėlė, o šukuosena tvarkinga, nė vieno išsipešusio plaukelio.

Bet už nugaros nieko nebuvo. Jis dingo. Kelias, vingiuojantis tarp aukštų pušų kamienų bei žalių samanų patalų ir vedantis iki pat Kasl Strimo, buvo tuščias. Tačiau aš jutau: jisai kažkur čia, greta, pasislėpė miške, stebi mane, nenuleidžia klaikių ugninių akių, dvokia sudegintais degtukais ir kepta žuvimi.

Apsisukau ir mažumėlę šlubčiodamas nužingsniavau keliu - matyt, pasitempiau blauzdos raumenis. (Prabudęs kitą rytą, iššyk pajutau, kaip klaikiai skauda bei maudžia kojas, nepajėgiau žengti nė žingsnio.) Beje, vaikystėje ir jaunystėje į tokius dalykus dėmesio nekreipi, viskas atrodo tik niekai. Aš ir toliau skubiai žingsniavau keliu, nuolat žvalgydamasis per petį - kad įsitikinčiau, jog už

nugaros nieko nėra. Ir kaskart įsitikindavau - tikrai nieko. Bet šitai kažin kodėl ne menkino, o tik didino mano baimę. Miškas atrodė neperžvelgiamai tamsus, niūrus, grėsmingas. Dingojosi, kad kažkur tenai, pačioje jo gilumoje, tarp susipynusių šakų ir nepraeinamų išvartų, giliuose grioviuose prigludo ir gyvena kažin kas siaubingas. Iki to 1914 metų šeštadienio man, kaip ir didžiumai vaikų, atrodė, jog miške nėra baisesnio žvėries už mešką.

Dabar supratau, kad tai netiesa.

Nukulniavau keliu dar bemaž mylią ir pasiekiau vietą, kur jisai išnyra į pamiškę ir susilieja su Džigan Fleto keliu. Ir staiga išvydau tėvą. Tasai ėjo man priešais ir linksmai švilpavo dainą "Sena ąžuolinė statinaitė". Vienoje rankoje nešėsi savo meškerę su spiningo ratuku, įsigytą "Manki Vord" parduotuvėje, kitoje laikė krepšį žuviai su megzta juosta aptaisyta rankena. Ją numezgė mama - dar tuomet, kai Denas buvo gyvas. Juostoje buvo išsiuvinėtas užrašas: "SKIRIAMA JĖZUI". Vos pamatęs tėvą, bėgte pasileidau jam priešais, klaikiai šaukdamas: "Tėti! Tėti! Tėveli!" Kojos prastai klausė, ir mane mėtė į šalis nelyginant girtą jūreivį.

Išvydęs mane, tėvas šyptelėjo, tačiau linksmą, netgi žaismingą veido išraišką akimoju užtemdė nerimas. Jis nežiūrėdamas švystelėjo meškerę bei krepšį į šalį ir galvotrūkčiais pasileido artyn. Niekada anksčiau nebuvau matęs, kad tėvas taip greit bėgiotų, stačiai nuostabu, jog mudu susidūrę neparmušėm vienas kito. Veidu skaudžiai atsitrenkiau į jo diržo sagtį, net kraujas kliūstelėjo iš nosies. Beje, tada šito net nepastebėjau. Tik prigludau prie tėvo visu kūnu ir iš visų jėgų apglėbiau, terliodamas jo senus žydrus marškinius krauju, ašaromis bei snargliais.

- Kas atsitiko. Hari? Kas atsitiko? Ar tu sveikas?

- Mama numirė! - sukūkčiojau aš. - Sutikau žmogų, tenai, miške, ir jisai man pasakė, kad mama numirė! Jai įgėlė bitė, ir mamytė ištino, lygiai taip, kaip ir Denas, o paskui numirė! Guli virtuvėje, ant grindų, o Kendis Bilas... jis laižo a-ašaras... jai nuo... nuo...

"Skruostų" - norėjau išspausti tą paskutinį žodį, bet neįstengiau, man užgniaužė kvapą. Ašaros tekėjo upeliais. Pajutau, kaip krūptelėjo tėvas, pakėliau galvą ir išvydau, kad persigandęs jo veidas dvejinasi bei trejinasi akyse. Tada sustūgau, bet ne kaip mažas berniukas, iki kraujo nusibruožęs kelius, o kaip šuo, mėnulio šviesoje pajutęs kažką baisaus. Ir tuomet tėvas vėl tvirtai mane apglėbė. Išsprūdau, ištrūkau jam iš rankų ir atsigręžiau per petį. Norėjau įsitikinti, kad man įkandin neateina tas siaubingas vyriškis juodu kostiumu. Jo nesimatė: kelyje, nyrančiame į mišką, nė gyvos dvasios. Ir tuomet mintyse prisiekiau, jog niekada ir nė už ką nebežengsiu ant šio kelio, jokiomis aplinkybėmis. Ne taip seniai padariau išvadą, jog mūsų Dievas ir Kūrėjas, matyt, labai gailestingas mums, savo vaikams, kadangi neleidžia pažvelgti į ateitį. Ko gero, tą akimirką būčiau išprotėjęs, jei būčiau žinojęs, kad man teks sugrįžti į šį kelią, kad nepraeis nė dvi valandos, ir aš vėl juo žingsniuosiu. Bet tuomet šito dar nežinojau. Suvokęs, jog nei kelyje, nei pamiškėje nieko nėra, patyriau neapsakomą palengvėjimą. O paskui ūmai prisiminiau mamą - savo gerą, mielą, brangią ir gražią mirusią mamytę, - prisispaudžiau skruostu prie tėvo pilvo ir vėl sustūgau.

- Paklausyk, Hari, - po sekundėlės kitos prabilo jis. Aš nesilioviau. Tėvas leido man dar truputėlį pastūgauti, paskui pasilenkė, nutvėrė už smakro ir, žvelgdamas tiesiai į akis, pratarė: - Tavo mama visiškai sveika, supranti?

Tylėdamas stebeilijau į jį, skruostais toliau ritosi ašaros. Aš juo netikėjau.

- Nežinau, kas tau šitaip pasakė, kas per niekšingas padaras drįso taukšti tokias nesąmones ir gąsdinti vaiką, bet, prisiekiu Dievu, mūsų mama gyva ir jaučiasi kuo puikiausiai.

- Bet jisai... jisai pasakė...

- Taigi man nusispjaut, ką jisai pasakė. Iš Everšemo grįžau anksčiau, nei tikėjausi, paprasčiausiai paaiškėjo, kad Bilas jokių karvių neparduoda, visa tai tik gandai. Štai ir pamaniau, eisiu pasižiūrėt, kaip sekasi mano sūneliui. Pasiėmiau meškerę, krepšį, o

mama sutepė mums kelis sumuštinius su uogiene. Ant šviežutėlės, dar šiltos duonos. Tad lygiai prieš pusvalandį ji buvo sveikut sveikutėlė, Hari, ir nėra jokių priežasčių manyti kitaip. Duodu žodį. Per pastarąjį pusvalandį jai negalėjo nutikti nieko baisaus. - Jis apsisuko ir pažvelgė į pamiškę. - Kas tasai žmogus? Ir kur jis dabar? Surasiu niekšą ir ištaškysiu smegenis!

Per kelias sekundes permąsčiau aibę pačių įvairiausių dalykų, bet vienas visgi užgožė visus likusius: jei tėtis sutiks tą žmogų juodu kostiumu, tai vargiai ištaškys tam smegenis. Ir sveikas iš jo nagų neištrūks, tai jau tikrai.

Akyse tebestovėjo tie blyškūs ilgi pirštai su aštriais gelsvais nagais.

- Tai kurgi, Hari?

- Nežinau, neatsimenu, - atsakiau.

- Ar ten, kur upelis dalijasi pusiau? Prie didžiojo akmens?

Negalėjau sumeluoti tėvui, ypač kai jisai klausdavo tiesiai, nepajėgiau sumeluoti netgi vardan jo gyvybės išgelbėjimo.

- Taip, tikrai. Bet tu neik ten, gerai, tėti? - Įsikirtau jam į ranką. - Prašau, neik, neik! Tai labai baisus žmogus! - Tuomet man, kaip sakoma, nušvito protas. - Rodos, jisai turi šautuvą.

Tėvas mąsliai pažvelgė į mane.

- O gal ten ir visai ne žmogus, - po pauzės ištarė jis, ypačiai ir mažumą klausiamai pabrėždamas žodį “žmogus”. - Gal tu paprasčiausiai užsnūdai, užmetęs meškerę, ir tau prisisapnavo blogas sapnas. Na, kaip ir tasai sapnas apie Denį, kamavęs tave praėjusią žiemą.

Praėjusią žiemą dažnai sapnuodavau baisius sapnus apie Denį. Ypač dažnai sapnuodavau, kaip atveriu sandėliuko ar tamsaus, rūgštoku sidro kvapu persisunkusio rūsio duris, ir regiu, kad brolis stovi ten ir žiūri tiesiai į mane. Jo veidas siaubingas, visas raudonas ir išpurtęs. Tuomet rėkdamas prabusdavau ir žadindavau tėvus. O juk tėvas, ko gero, teisus. Aš išties neilgam užsnūdau, sėdėdamas ant upelio kranto. Taip, užsnūdau, bet paskui prabudau, kaip tik prieš tai, kai žmogus juodu kostiumu suplojo delnais, ir ne-

begyva bitė nudribo man ant kelių. Tačiau tas žmogus man sapnavosi visai ne taip, kaip Denis, buvau tuo tikras, nors susitikimas su juo jau spėjo įgauti kažkokį nerealumo atspalvį. Taip visuomet nutinka, kai sutinki ar patiri kažką antgamtiška. Ką gi, jei tėtis mano, jog tasai klaikus žmogus egzistuoja tiktai mano vaizduotėje, juo geriau. Juo geriau jam.

- Veikiausiai taip ir buvo, - sumurmėjau.

- Gerai. Tuomet grįžkime ir suraskime tavo meškerę. Ir krepšelį.

Ir jisai jau žengė miško link, bet tuomet aš vėl įsikirtau tėčiui į ranką ir ėmiau tempti atgal.

- Paskui! - suklikau. - Ne dabar! Prašau, nereikia, neik tenai, tėti! Tiesiog man norisi kuo greičiau pamatyti mamą. Įsitikinti, kad ji gyva ir sveika.

Jis sekundėlei susimąstė, paskui linktelėjo.

- Taip, ko gero, šitaip bus geriausia. Iš pradžių užsuksim namo, o jau paskui, vėliau, eisim ieškoti tavo meškerės.

Mudu drauge nužingsniavome į fermą. Tėvas ėjo, ant peties užsimetęs savo ilgą meškerę, ir mudu abu kramsnojome nuostabias šviežios duonos riekes, dosniai suteptas juodųjų serbentų uogiene.

- Ar ką nors pagavai? - paklausė tėvas, kai priešaky sušmėžavo mūsų klėtis.

- Taip, sere, - atsakiau. - Vaivorykštinį upėtakį. Gana didelį. - O tas, pirmasis, buvo kur kas didesnis, pamaniau, bet nusprendžiau šito nesakyti. - Jeigu atvirai, tai didesnės žuvies paprasčiausiai nesu matęs. Bet dabar jos nebeturiu, tėti, ir negaliu tau parodyti. Teko atiduoti tam žmogui juodu kostiumu, kad jisai manęs nesuėstų. Ir, žinai, padėjo... nors ir neilgam.

- Ir viskas? Daugiau nieko?

- Kai tik sugavau, išsyk užsnūdau. - Ne visai tiesa, bet ir ne melas.

- Gerai, kad bent meškerės nepametei. Juk tu jos nepametei, a, Hari?

- Ne, sere, - neryžtingai atsakiau. Meluoti nesinorėjo, be to, niekaip nesisekė sugalvoti tinkamą paaiškinimą. Ypač jei tėvas tvirtai apsisprendė eiti ieškoti dingusios meškerės, o iš jo veido išsyk supratau, kad taip ir yra.

Priešaky pasirodė Kendis Bilas. Veriamai skalydamas, šuo it strėlė išlėkė iš klėties ir pasileido mūsų link, įsigudrinęs vizginti ne tik uodegos nuopjovą, bet ir visą užpakalį. Šitaip elgiasi tik terjerai, kai yra neišpasakytai susijaudinę. O aš, genamas vilties ir nerimo, nebeištvėriau. Išplėšiau ranką iš tėvo delno ir bėgte pasileidau namo, širdies gilumoje tebetikėdamas, jog surasiu mamą negyvą. Surasiu virtuvėje ant grindų, su klaikiai ištinusiu, purpuriniu veidu, tokiu, kaip ir Deno, kai tėvas parnešė jį ant rankų iš lauko, be perstojo raudodamas ir be reikalo minėdamas Viešpaties Dievo vardą.

Bet ji stovėjo prie marmurinio stalelio, gyva gyvutėlė, sveika sveikutėlė, ir, panosėj niūniuodama kažkokią dainelę, aižė pupas. Atsigręžė, pažvelgė į mane - iš pradžių nustebusi, paskui, pastebėjusi mano užverktas akis ir išblyškusį veidą, su nerimu.

- Kas gi nutiko, Hari, sūneli? Kas nutiko?

Nieko neatsakiau. Pribėgau prie jos, ėmiau glėbesčiuoti ir bučiuoti. Tada įėjo ir tėvas. Ir tarė:

- Nesijaudink, Lo, viskas gerai. Paprasčiausiai vaikinas užsnūdo prie upelio ir susapnavo blogą sapną.

- Duok Dieve, šįsyk paskutinį, - pratarė mama ir dar tvirčiau apglėbė mane. O Kendis Bilas pynėsi mums apie kojas ir veriamai skalijo.

- Žinoma, jei nenori, gali su manimi neiti, Hari, - pratarė tėvas, nors anksčiau buvo sakęs, kad eiti su juo turiu, netgi privalau. Kad ir dėl to, jog pažvelgčiau savosioms baimėms į akis. Vienintelis būdas jų atsikratyti - šitaip priimta manyti šiais laikais. Žinia, sakyti iš šalies lengva ir paprasta, bet nuo mano susitikimo su tuo siaubingu žmogumi nepraėjo nė dvi valandos, ir aš iki šiol buvau įsitikinęs, kad tas padaras visiškai realus. Bet tėvo įtikinti nepajė-

giau - beje, tas visai suprantama. Na, pagalvokite patys: ar lengva devynmečiam berniukui įtikinti tėvą, kad jisai matė patį Šėtoną, išėjusį iš miško juodu kostiumu?..

- Gerai, eime, - tariau. Ir išbėgau iš namo jam įkandin, sutelkęs visus narsos likučius, nors širdis vėl nusirito į kulnus ir nebeklausė kojos. Pavijau tėtį, ir mudu stabtelėjom kieme, prie malkų rietuvės.

- Ką turi už nugaros? - pasiteiravo jis.

Lėtai ištraukiau ranką. Tvirtai apsisprendžiau eiti su tėvu ir nutariau pasiruošti žygiui. Iš visos širdies vyliausi, jog žmogus juodu kostiumu su tiesiu it strėlė sulaižytų juodų plaukų sklastymu dingo. Bet jei nedingo... Trumpiau tariant, tam atvejui pasiėmiau mūsų šeimos Bibliją. Ir lėtai ištraukiau ją iš už nugaros. Iš pradžių norėjau pasiimti Naująjį Testamentą, kurį gavau sekmadieninėje mokykloje kaip apdovanojimą už mintinai išmoktas psalmes (išmokti pavyko beveik visas, išskyrus dvidešimt trečiąją, kuri lygiai po savaitės visiškai išgaravo iš galvos). Bet paskui pamaniau, jog tos mažos raudonos knygelės nepakaks, norint nuvyti patį Šėtoną, nors joje raudonu šriftu išvedžioti visi Jėzaus pamokymai.

Tėvas dirstelėjo į seną Bibliją, išsipūtusią nuo joje sukištų šeimyninių dokumentų bei fotografijų, ir aš jau pamaniau, kad jisai lieps parnešti ją namo. Bet šitaip nenutiko. Tėvas liūdnai ir užjaučiamai linktelėjo.

- Gerai, - pratarė. - Ar mama žino, kad ją pasiėmei?

- Ne, sere.

Jis vėl linktelėjo.

- Tuomet belieka viltis, kad ji nepasiges Biblijos, kol mudu sugrįšime. Tiek to, eime. Tik žiūrėk, nepamesk.

Maždaug po pusvalandžio mudu stovėjome pakrantėje, netoli vietos, kur Kasl Strimas skyrėsi į dvi dalis. Ten, kur aš sutikau vyriškį su raudonai oranžinėmis akimis. Bambukinė meškerė atsirado - aptikau ją po tiltu ir dabar gniaužiau rankoje. Žuvies krepšys voliojosi žemėliau, ant akmenų. Pintas dangtis atvožtas. Mudu

su tėvu gana ilgai žvelgėme žemyn, nė vienas nepratarėme nė žodžio.

"Opalas! Deimantas! Safyras! Agatas! Apyrankės, vėriniai! Iš kur šis aromatas? Čia kvepia limonadu, Hari!" Prisiminiau tuos šlykščius žodžius, prisiminiau, kaip vyriškis, juos tardamas, atsilošė ant nugaros ir nusikvatojo - na, nelyginant vaikas, ūmai suvokęs, kad jam pakako narsos balsu ištarti tokius nepadorius žodelyčius, kaip "myžti" ar "šikti". Šlaito pievelė apaugusi tankia ir žalia žole, kaip ir privalu Meino valstijos pievelei birželio pradžioje... išskyrus tą vietą, kurioje gulėjo juodai apsitaisęs vyriškis. Tenai visa žolė išdegė ir pagelto, ir ant žemės liko žmogaus figūros formos dėmė.

Vėl pažvelgiau žemyn, o paskui pastebėjau, jog taip tvirtai sugniaužiau seną storą šeimos Bibliją, kad pirštai net pabalo nuo įtampos. Lygiai taip Mamos Svit vyras Norvilis gniaužė rankose ievos vytelę, prieš smeigdamas ją į žemę, kad aptiktų požeminius vandenis ir paskui toje vietoje kastų šulinį.

- Palauk čia, - tarė tėvas ir ėmė leistis link vandens - slysčiodamas, smegdamas į riebią žemę ir išskėtęs rankas, kad neprarastų pusiausvyros. Pasilikau stovėti, toliau gniauždamas Bibliją ir jausdamas, kaip pašėlusiai trankosi širdis. Nežinau, ar tą akimirką jaučiau, jog kažkas mus stebi. Buvau pernelyg išsigandęs, kad ką nors jausčiau, mane užvaldė vienintelis troškimas - atsidurti kaip įmanoma toliau nuo šios prakeiktos vietos ir miško.

Tėvas pasilenkė ir ėmė uostyti žemę - tenai, kur išdegė žolė. Ir pasišlykštėdamas susiraukė. Žinau, kodėl - jis užuodė sudegusių degtukų kvapą. Paskui pastvėrė mano krepšį ir ėmė skubiai kopti šlaitu aukštyn. Uždusęs priėjo prie manęs, paskui dirstelėjo per petį - norėdamas įsitikinti, jog ten nieko daugiau nebeliko. Ir ištiesė krepšį man. Atvožtas dangtis tabalavo ant dviejų mažų odinių kilpų, dugne - ničnieko, išskyrus du žolės kuokštus.

- Berods, sakei, jog sugavai vaivorykštinį upėtakį, - pratarė jis. - Bet gal tau prisisapnavo ir jis?

Ir tada aš baisiai įsižeidžiau.

- Nieko panašaus, sere. Upėtakį aš sugavau.

- Betgi jis negalėjo išskrostas iššokti iš krepšio. Juk tu nedėjai jo į krepšį, prieš tai neišskrodęs ir neišvalęs, kaip tave mokinau, ar ne, Hari? Ar aš tave mokiau, ar ne?

- Taip, sere, mokėte, bet...

- Gerai. Kadangi visa tai tau neprisisapnavo, ir žuvis gulėjo krepšyje negyva bei išskrosta, tuomet veikiausiai kažkas atėjo ir ją suėdė, - ištarė tėvas, vėl atsargiai dirsteldamas per petį, tarsi išgirdęs kažkokius garsus. Ir aš nėmaž nenustebau, kad jo kaktą išpylė stambūs perregimi prakaito lašai. - Tiek to, eime, - tarė jis. - Reikia nešdintis iš čia.

Visiškai pritariau šiai minčiai. Mudu skubiai ir nesikalbėdami patraukėme atgal. Kai priėjome tiltą, tėvas priklaupė ant vieno kelio ir ėmė apžiūrinėti vietą, kurioje surado mano meškerę. Ten tamsavo dar viena išdegusios žolės dėmė ir voliojosi moteriškas batelis, visas pajuodęs ir susiraukšlėjęs, tarsi nutvilkytas ugnimi. Vėl pažvelgiau į krepšį.

- Galbūt jis grįžo suėsti ir antrosios žuvies, - tariau.

Tėvas nustebęs pakėlė akis.

- Antrosios žuvies?

- Taip, sere. Aš jums nepasakiau, bet man pavyko ištraukti dar ir upinį upėtakį. Labai didelį. O tasai vaikinas buvo baisiai išalkęs... - Norėjau papasakoti jam viską iki galo, bet žodžiai sustingo ant liežuvio.

Mudu užkopėme prie tiltelio ir padėjome kits kitam perlipti per turėklus ant grindinio. Tėvas paėmė iš mano rankų krepšį, dirstelėjo į jį, o paskui užsimojo ir sviedė į vandenį. Priėjau prie turėklų ir pamačiau, kaip krepšys nuplaukė, nelyginant valtelė, palaipsniui nirdamas vis giliau ir giliau - vanduo pamažėle sunkėsi pro angeles tarp ievos vytelių.

- Jis dvokė, - ištarė tėvas kažkokiu neįprastu balsu, tarsi atsiprašinėdamas. Ir nežiūrėdamas į mane. Niekada nebuvau girdėjęs, kad jis kalbėtų štai šitaip.

- Taip, sere.

- Pasakysime mamai, kad jo neradome. Jeigu paklaus. O jeigu nepaklaus, apskritai nieko nesakysime.

- Supratau, sere. Nesakysime.

Ji nepaklausė, ir mudu nieko jai nesakėme. Taip jau išėjo.

Tas nutikimas miške įvyko prieš aštuoniasdešimt vienerius metus, ir visą tą laiką aš apie jį negalvojau ir neprisiminiau... šiaip ar taip, kai nemiegodavau. Tačiau dėl sapnų nesu tikras; be to, aš, kaip ir kiti žmonės, nelabai teatmenu, ką sapnuoju naktimis. Bet dabar esu jau senas, pasitaiko, jog sapnuoju nemiegodamas. Negalia įveikia mane, ji atslenka it bangos, grasinančios nuplauti smėlio pilį, kurią pakrantėje pastatė ir paliko vaikas. Įveikia ir prisiminimai, jie atsėlina nepastebimai - ir retsykiais išplaukia eilės iš senos vaikiškos dainelės:

Palikite juos ramybėj -
Atlėks jie paknopstom,
Mosuodami vylingai
Pūkuotom uodegom.

Atmenu patiekalus, kuriuos valgiau vaikystėje; žaidimus, kuriuos žaidžiau; mergaitę, kurią pabučiavau mokyklos rūbinėje; berniukus, su kuriais pešiausi. Atmenu savo pirmą išgėrimą, pirmą surūkytą cigaretę (tai buvo kukurūzų šiaudelių prikimšta suktinė, ją sutraukėme paeiliui, pasislėpę už Dikio Hemerio kiaulidės; paskui aš apsivėmiau). Ir visgi iš visų prisiminimų prisiminimas apie žmogų juodu kostiumu yra pats ryškiausias, stipriausias ir giliausias - jis taip ir vilioja, taip ir erzina, taip ir kamuoja savo besimainančia šviesa. Jis buvo realus, buvo tikras, tasai Šėtonas, ir tądien man paprasčiausiai pasisekė. Man neišpasakytai pasisekė, kad nuo jo pasprukau. Sulig kiekviena diena ir kiekvienais metais manyje tvirtėja įsitikinimas, jog prie to išsigelbėjimo prisidėjo ir ponia Sėkmė. Viso labo sėkmė, o ne Viešpats Dievas, kuriam aš lenkiausi ir visą savo gyvenimą giedojau himnus.

Guliu patale, savo kambaryje senelių namuose, ir mano kūnas panašus į apardytą smėlio pilį. Guliu ir tvirtinu sau, jog man nėra ko bijotis Šėtono. Nugyvenau ilgą, garbingą, darbų sklidiną gyvenimą, buvau geras žmonėms, ir man nėra ko bijotis Šėtono. Paskui primenu sau, jog būtent aš, o ne tėvas, tą pat vasarą priverčiau mamą sugrįžti į bažnyčią. Beje, nakties tamsoje tos mintys neatrodo itin paguodžiančios ir ne itin ramina. Tamsoje girdžiu balsą, tą patį balsą, kuris devynmečiam berniukui kuždėjo visokiausias baisybes ir šlykštybes. O potekstė vis tokia pat: aš gyvenime nepadariau nieko tokio, kas verstų baimintis Šėtono, ir visgi Šėtonas apsireiškė. Tamsoje girdžiu, kaip balsas vis žemėja, virsta bosu, jame suskamba nežmogiškos gaidelės. "Didžiulė žuvis! - kužda jis man su neslepiamu goduliu, ir nuo to alkano kuždesio traukiasi visos pasaulio tiesos bei moralinės normos. - Didžiu-u-ulė žuvi-is!"

Šėtonas mane aplankė seniai, labai seniai, bet kas nutiks, jeigu jis ateis vėl? Juk dabar aš jau pernelyg senas ir nuo jo nepabėgsiu; net iki vonios nušliaužiu tik vargais negalais ir negaliu paeiti be lazdos. Ir neturiu didžiulio upėtakio, kurį galėčiau jam sušerti, bent sekundėlei kitai nukreipdamas nelabojo dėmesį. Aš senas ir silpnas, ir mano krepšys tuštutėlis. Kas bus, jeigu jis pasirodys vėl?

Ir jeigu bus alkanas?

KELIŲ SIAUBAS TRAUKIA Į ŠIAURĘ

Kai Ričardas Kinelis pirmąkart pamatė tą paveikslą Rozvudo kiemo išpardavime, paveikslas jo neišgąsdino.

Atvirkščiai. Išsyk patiko. Išsyk pakerėjo. Kinelis dar pamanė, kaip jam pasisekė, jog visai atsitiktinai aptiko tokį nuostabų dalyką, kuris sieloje gimdo kažkokius ypatingus pojūčius. Bet tik jau ne baimę. Ir tik paskui Kinelis suprato ("paskui, kai buvo jau per vėlu", kaip viename iš savo nepaprastai, tiesiog stulbinamai populiarių romanų parašytų jis pats), kad paveikslo žadinami jausmai buvo labai panašūs į tuos, kuriuos jisai patyrė jaunystėje tam tikrų įstatymo draudžiamų narkotinių preparatų atžvilgiu.

Kinelis užsuko į Rozvudą pakeliui iš Bostono, kur buvo pakviestas į Naujosios Anglijos rašytojų konferenciją, pavadintą "Pavojingos populiarumo pusės". Konferenciją organizavo PEN klubas. Rašytojas jau seniai suprato, jog PEN sugeba rasti svarstymo vertas temas. Iš tiesų Kineliui tas netgi patiko. Tokiuose renginiuose, kaip sakoma, ilsėjosi jo siela. Derį nuo Bostono skyrė du šimtai šešiasdešimt mylių, bet Kinelis nusprendė važiuoti pats, savo mašina. Aišku, galėjo skristi lėktuvu, bet pastaruoju metu darbas prie eilinės knygos netikėtai įstrigo, ir jam norėjosi kurį laiką pabūti vienam, ramiai pamąstyti, kaip įveikti kūrybinę krizę. O čia staiga pasitaikė tinkama proga.

Konferencijoje Kineliui uždavinėjo vis tuos pačius klausimus, kurių, jo manymu, siaubo literatūrai artimi žmonės apskritai neturėtų uždavinėti rašytojui. Klausinėjo, iš kur jis ima siužetus savo romanams ir ar jam pačiam rašant nebūna baisu. Iš Bostono Kinelis išvažiavo Tobin Bridžo tiltu ir išsyk pasuko į 1-ąjį plentą. Kai norėdavo pamąstyti apie susikaupusias problemas bei jų sprendimo būdus, niekad nevažiuodavo greitaeigėmis autostradomis.

Greitaeigės trasos įstumdavo rašytoją į keistą būseną: tarsi miegotum ir kartu būtum žvalus. Būsena rami ir netgi maloni, bet ne itin konstruktyvi kūrybos atžvilgiu. O štai kelias, vedantis pakrante, su nuolatiniais stabčiojimais prie šviesoforų... jis veikdavo Kinelį tarytum smėlio grūdelis, patekęs į moliuską. Pažadindavo tą neįkyrų susierzinimą, kuris skatina minties darbą. O retsykiais netgi pagimdo perlą.

Nors Ričardo Kinelio kūrybos kritikai nieku gyvu nesugalvotų tokio palyginimo. Viename praėjusių metų "*Eskvairo*" numeryje pasirodė Bredlio Simonso straipsnis apie "Košmarų miestą". Straipsnis prasidėjo šitaip: "Ričardas Kinelis vėl pradžiugino savo gausius skaitytojus. Siaubų karalius patyrė eilinį neištveriamo žodinio šleikštulio priepuolį ir išvėmė entąjį šedevrą, kurį pavadino "Košmarų miestu".

Kinelis jau pravažiavo Revirą, Moldeną, Everetą ir Njuberiportą. Išsyk už Njuberiporto, mažumą į pietus nuo Masačūsetso ir Niū Hempšyro ribos, stūksojo mažas tvarkingas miestelis - Rozvudas. Maždaug už mylios nuo miesto centro Kinelis pastebėjo dviaukštį kotedžą, o priešais jį - ant pievelės sudėliotus įvairiausius pigios išvaizdos daiktus. Prie blausiai žalios spalvos elektrinės viryklės buvo pritvirtintas kartoninis lapas su užrašu: "KIEMO IŠPARDAVIMAS". Abipus siauros gatvelės rikiavosi automobiliai. Tarp jų liko tarpas, tarsi bylojantis "panorėsi - pravažiuosi", kurį riebiu žodeliu mini nekantrūs vairuotojai, nepasiduodantys slaptam mažų miestelių išpardavimų žavesiui. Bet Kinelis dievino kiemo išpardavimus. Jam ypač patiko raustis dėžėse su senomis knygomis. Tokiuose naminiuose turgeliuose retsykiais pasitaikydavo ir vertingų egzempliorių. Jis įsispraudė į siaurą plyšį ir pastatė savo "Audi" pirmojoje mašinų linijoje, žvelgiančioje Meino ir Niū Hempšyro pusėn.

Išpardavime buvo gana gausu lankytojų. Gal dešimt ar dvylika žmonių klaidžiojo po neišpasakytai šiukšliną pievelę priešais medinį kotedžą, nudažytą pilka bei mėlyna spalva. Į kairę nuo betonuoto tako, tiesiog gatvėje, ant keturių šiukšliadėžių stovėjo di-

džiulis televizorius. Jį puošė eilinis kartono lapas: "NUSIPIRK KĄ NORS - NESIGAILĖSI". Per atlapas duris nuo televizoriaus į namą driekėsi elektros laidas - įtemptas it strėlė. Ten pat, didžiulio skėčio su užrašu "CINZANO" pavėsyje, stovėjo plastikinis krėslas. Jame sėdėjo stora tetulė. Priešais ją - mažas kortų stalelis su cigarų dėžele, verčiamu bloknotu ir dar viena kortele, ant kurios buvo ranka parašyta: "MOKĖTI TIK GRYNAISIAIS. PARDUOTOS PREKĖS ATGAL NEPRIIMAMOS". Televizorius veikė. Rodė eilinę muilo operą, kur dailus pagrindinis herojus ir daili pagrindinė herojė neabejotinai ketino užsiimti itin nesaugiu seksu. Storoji tetulė prabėgom dirstelėjo į Kinelį ir vėl įsistebeilijo į televizorių. Sekundėlę spitrijo į ekraną, o paskui vėl atsigręžė į Kinelį. Ir šįsyk įsispitrijo į pastarąjį. Be to, išsišiojusi.

Aha, skaitytoja ir gerbėja, - pamanė Kinelis, dairydamasis po pievelę ir ieškodamas kartoninės dėžės su senomis knygomis minkštais viršeliais. Dėžė būtinai turėjo būti kažkur čia.

Knygelių jis nesurado. Užtat pamatė paveikslą, atšlietą į lyginimo lentą ir tvirtumo dėlei paremtą dviem plastikiniais krepšiais. Kineliui užgniaužė kvapą. Jis išsyk suprato, jog šį daiktą nusipirks.

Sutvardęs jaudulį, atsainiai žengtelėjo link paveikslo ir priklaupė ant vieno kelio. Tai buvo akvarelė, technikos požiūriu nepriekaištinga, netgi tobula. Beje, technika Kinelio visai ir nedomino (tą ne kartą pažymėjo uolūs kritikai, taršantys jo knygas). Meno kūriniuose jis visų pirma vertino *turinį*. Beje, kuo labiau tasai turinys "vežė", tuo geriau. Kineliui norėjosi, jog kūrinys keltų nerimą. Pagal šį kriterijų paveikslas pranoko visus lūkesčius. Klūpėdamas tarp plastikinių krepšių, prigrūstų visokiausių niekniekių, rašytojas pirštais perbraukė akvarelę pridengiantį stiklą. Paskui apsidairė, vildamasis aptikti dar ką nors panašaus, bet kito *tokio* paveikslo nesimatė - visa kita tebuvo standartinis naminio turgaus rinkinys: apvaliaskruostės lėlytės, maldingai sudėti delnai ir laigantys šunys.

Kinelis vėl atsigręžė į akvarelę po stiklu. Mintyse jau kėlė sa-

vo lagaminą ant užpakalinės sėdynės, o paveikslą atsargiai guldė į bagažinę.

Paveiksle buvo pavaizduotas jaunuolis už galingos sportinės mašinos - gal "Grand amo", o gal ir GTX, žodžiu, kažkokios mašinos atverčiamu viršumi, - vairo. Automobilis riedėjo per Tobin Bridžą, leidosi saulė. Atverčiamas viršus pakeltas, ir juoda mašina panėšėjo į neužbaigtą kabrioletą. Kairioji jaunuolio ranka ilsėjosi ant šoninių durelių su nuleistu stiklu, o dešinioji nerūpestingai gniaužė vairą. Gelsvai pilkas, ryškiai rožinėmis gyslelėmis išraižytas saulėlydžio dangus viršum Tobin Bridžo priminė didžiulę mėlynę. Riebaluoti šviesūs vaikino plaukai krito ant žemos kaktos, jisai šypsojosi, ir pro pračiauptas lūpas matėsi jo dantys. Tiksliau, ne dantys, o tikrų tikriausios iltys.

Galbūt specialiai jas išgalando, - pagalvojo Kinelis. - *Gal jis koksai maniakas. Žmogėdra.*

Jam tai baisiausiai patiko: pati mintis, jog žmogėdra saulei leidžiantis važiuoja Tobin Bridžu. Prašmatniu "Grand amu". Žinojo, kad didžiuma tų, kurie dalyvavo PEN organizuotoje rašytojų konferencijoje, veikiausiai pagalvotų: *Aha, nuostabus paveikslėlis, kaip tik Ričiui Kineliui. Tikriausiai pasikabins virš rašomojo stalo, kad galėtų semtis įkvėpimo. Plunksnelė, tinkama pakutenti seną nusidėvėjusią gerklę ir sukelti eilinį šleikštulio priepuolį.* Betgi toji minėta didžiuma buvo stačiai tamsuoliai - šiaip ar taip, jei kalbėtume apie jo knygas. Maža to: jie didžiavosi savo tamsuoliškumu, dievino jį, puoselėjo ir lepino - net nežinia, kurių galų. Lygiai taip, kaip kai kurie žmonės dievina ir lepina piktybiškus bei kvailus mažus šunelius, kurie aploja svečius ir nuolat taikosi įkąsti paštininkui. Paveikslas Kineliui patiko ne todėl, kad jis rašė siaubo romanus. Siaubo romanus jis rašė todėl, kad jam patiko tokie daiktai, kaip šis paveikslas. Susižavėję skaitytojai nuolatos atsiųsdavo jam visokiausių niekų - dažniausiai paveikslų. Didumą tų paveikslų Kinelis paprasčiausiai išmesdavo laukan. Ir anaiptol ne todėl, kad jie buvo prasti. Todėl, kad jie buvo nuobodūs ir nuspėjami. Bet štai vaikinas iš Omahos kartą atsiuntė jam

mažą keramikinę figūrėlę: iš siaubo klykianti beždžionėlė kiša galvą iš šaldytuvo. Tą daiktelį Kinelis pasiliko. Meniniu požiūriu figūrėlė buvo nieko verta, tačiau joje slypėjo netikėtumas. Kažkoks keistas *prisilytėjimas*, kuris užkabino Kinelį ir, kaip sakoma, suteikė jam pagreitį. Paveiksle irgi slypėjo panašus užtaisas. Tik stipresnis. *Kur kas* stipresnis.

Kinelis jau siekė paveikslo. Norėjo pasiimti jį tiesiog dabar - šią akimirką, - pasikišti po pažastimi ir pareikšti, jog perka šį daiktą. Bet tuomet už nugaros pasigirdo balsas:

- Atleiskite, juk jūs esat Ričardas Kinelis?

Jis staigiai išsitiesė ir atsisuko. Už nugaros stūksojo storoji tetulė, užstojanti didžiąją akiračio dalį. Kinelis pastebėjo, kad moteris spėjo pasidažyti lūpas ryškiai raudonais dažais ir dabar šypsojosi stačiai kruvina šypsena.

- Taip, tai aš, - nusišypsojo ir rašytojas.

Storulė linktelėjo į paveikslą.

- Turėjau susiprotėti, kad išsyk trauksite prie jo, - kvailokai vypsodama pratarė ji. - Šis paveikslas tiesiog *jūsų*.

- Taip, tikrai. - Kinelis išspaudė pačią spindulingiausią iš savo "paradinių-išeiginių" šypsenų. - Ir kiek gi už jį norite?

- Keturiasdešimt penkis dolerius, - tučtuojau atsiliepė tetulė. - Tiesą sakant, iš pradžių norėjau septyniasdešimties. Bet jis niekam nepatinka, štai koks reikalas. Teko nuleisti kainą. Jeigu sugrįšite rytoj, veikiausiai atiduosiu ir už trisdešimt. - Tetulė nusišiepė dar plačiau, o jos spinduliuojamas svetingumas įgavo stačiai šiurpinantį mastą. Kinelis net pastebėjo, kad moteriškės lūpų kampučiuose burbuliuoja seilės.

- Ne, verčiau nerizikuosiu. O jei iki rytojaus jį visgi ims ir nupirks? Išrašysiu jums čekį. Tiesiog dabar, neatidėliodamas.

Tetulės šypsena išplito iki pat ausų, dabar ji priminė kažkokią idiotišką Džono Voterso parodiją. O dieviškoji Širlė Templ!

- Atvirai šnekant, aš neturėčiau priimti čekių. Na, bet tiek to, - kukliai pratarė ji, tarsi drovi mokinukė, galiausiai neatsispyrusi

atkakliems seksualiai susijaudinusio bičiulio įkalbinėjimams. - Na, o kadangi jau išsitraukėte rašiklį, gal tuo pačiu brūkšteltumėt ir autografą mano dukrelei? Ji vardu Mikela.

- Gražus vardas, - automatiškai atsiliepė Kinelis.

Jis pasiėmė paveikslą ir įkandin storosios tetulės sugrįžo prie kortų stalelio. Veiksmas ekrane pasikeitė. Gašli porelė retsykiais užleisdavo vietą išbadėjusiai bobulytei, kuri godžiai ir triukšmingai kimšo javainius.

- Mikela skaito visas jūsų knygas, - prabilo storulė. - Ir iš kur jūs traukiate tas savo beprotiškas idėjas?

- Nežinau. - Kinelis išspaudė šypseną. - Jos stačiai ateina, ir viskas. Nuostabu, tiesa?

Išpardavimui vadovaujančią storulę vadino Džude Daiment. Ji gyveno gretimame name. Kai Kinelis paklausė, ar ji kartais nežinanti, kas piešė paveikslą, moteriškė atsakė teigiamai. Paveikslą nupiešė Bobis Hastingsas, per tą Bobį Hastingsą ji čia ir sėdi. Pardavinėja kadaise jam priklausiusius daiktus.

- Vienintelis jo paveikslas, kuris liko nesudegintas, - paaiškino Džudė. - Vargšelė Airisė! Štai ko man išties nuoširdžiai gaila. O Džordžui, regis, vis vien. Nėmaž neabejoju, jis taip ir nesuprato, kodėl Airisė nusprendė parduoti šį namą.

Storulė užvertė akis, vaizduodama klasikinį žvilgsnį, apeliuojantį į pašnekovo jausmus: atseit, jūs tik įsivaizduokite. Kinelis įteikė jai čekį, o Džudė ištiesė jam bloknotą, kuriame tvarkingai surašinėjo visus daiktus, kuriuos jai pavyko parduoti, ir sumas, kurias už juos gavo.

- Prašau, parašykite ką nors Mikelai, - paprašė moteris, vėl išspausdama apsimestinai saldžią, kvailoką šypsenėlę. - Na, prašau.

Toji šypsenėlė Kineliui buvo nelyginant senas pažįstamas, kuris ūmai vėl atsirado tavo gyvenime, nors paslapčia vyleisi, kad jis jau kadai numirė.

- Aha, aha, - išsiblaškęs atsiliepė rašytojas ir paskubomis

brūkštelėjo standartinį sakinuką, atseit "dėkoju skaitytojui už dėmesį". Nežiūrėjo į savo ranką. Net negalvojo apie tai, kad rašo. Jis jau dvidešimt penkerius metus dalijo autografus, procesas virto visiškai automatizuotu. - Papasakokit man apie šį paveikslą. Ir apie Hastingsus.

Džudė Daiment sukryžiavo ant krūtinės putnias rankas - nelyginant žmogus, ketinantis padeklamuoti dėkingiems klausytojams savo mėgstamiausias eiles.

- Šį pavasarį Bobis nusižudė, nors jam buvo tik dvidešimt treji. Ar galite įsivaizduoti? Jisai buvo iš tų jaunų žmonių, kuriuos vadina iškankintais genijais. Ir visgi gyveno šiame name su tėvais. - Ji vėl užvertė akis, sužvairavo į Kenelį. Atseit, jūs tik pagalvokite, ir pasitaiko gi šitaip pasaulyje. - Tokių paveikslų jis turėjo gal septyniasdešimt, o gal ir visus aštuoniasdešimt. Neskaitant eskizų. Laikė juos rūsyje. - Džudė žvilgtelėjo į kotedžą, o paskui įsispitrijo į grėsmingos išvaizdos jaunuolį, lekiantį per Tobin Bridžo tiltą saulei leidžiantis. - Airisė... Bobio motina... ji sakė, jog beveik visi vaikino kūriniai buvo stačiai siaubingi. Dar klaikesni už šitą. Sakė, kad nuo sūnaus paveikslų jai šiaušiasi plaukai. - Džudė nuleido balsą iki kuždesio ir dėbtelėjo į moterį, kuri apžiūrinėjo nepilną stalo sidabro rinkinį ir gana neblogą senų plastikinių "Makdonaldo" stiklinaičių kolekciją su kadrais iš filmo "Brangioji, aš sumažinau vaikus". - Sakė, kad ten buvo visokiausių seksualinių scenų.

- O, ne, - atsiliepė Kinelis.

- O pačius klaikiausius darbus jis ėmė tapyti tuomet, kai įjunko į narkotikus, - tęsė Džudė Daiment. - Kai nusižudė... pasikorė savo rūsyje, kur paprastai piešdavo paveikslus... ten surado daugiau nei šimtą tų mažų buteliukų, kuriuose pardavinėja kokainą. Ne, narkotikai - tai siaubinga! Tiesa, misteri Kineli?

- Siaubinga.

- Žodžiu, aš manau, jog kažkurią akimirką Bobis paprasčiausiai priėjo liepto galą. Ir nusprendė padėti tašką, nebesikankinti. Surinko visus savo eskizus bei paveikslus... išskyrus štai šitą... suvertė anapus namo ir padegė. O paskui pasikorė rūsyje. Prie

marškinių prisisegė raštelį: "Nebeištversiu to, kas man darosi". Koks siaubas, tiesa, misteri Kineli? Nejau būna kas baisiau?

- Ne, nebūna, - atsiliepė Kinelis. Beje, kalbėjo nuoširdžiai.

- Kaip jau minėjau, Džordžas būtų likęs gyventi šiame name, jei būtų sugebėjęs pasiekti savo, - tęsė Džudė Daiment. Ji išplėšė iš bloknoto lapelį su autografu Mikelai, pasidėjo jį greta Kinelio čekio ir mąsliai palingavo galvą, tarsi nesuvokdama, kaipgi gali būti, jog parašai ant abiejų lapelių sutampa. - Bet vyrai ne tokie, kaip moterys.

- Tikrai?

- Žinoma. Ne tokie jautrūs ir pažeidžiami. Į pabaigą iš Bobio Hastingso beliko vien oda ir kaulai. Jis net nebesiprausė. Buvo purvinas... nuo jo, žinote, dvokė... visąlaik dėvėjo tuos pačius sportinius marškinėlius. Juodus, su "Led Zeppelin" nuotrauka. Akys raudonos. Skruostai apžėlė šeriais, kurių ir barzda nepavadinsi. Apėjęs spuogais. Visas veidas inkštiruotas, tarytum paauglio. Bet Airisė jį mylėjo. Vis vien mylėjo. Motina visuomet myli savo vaiką, kad ir kuo tasai pavirstų.

Moteris, apžiūrinėjanti stalo sidabrą ir "Makdonaldo" stiklinaites, galiausiai kažką išsirinko - padėkliukus stiklinaitėms su "Žvaigždžių karų" kadrais - ir priėjo prie stalelio sumokėti. Misis Daiment paėmė iš jos penkis dolerius, tvarkingai įrašė į bloknotą: "VIRTUVINIŲ PADĖKLIUKŲ RINKINYS. NEPILNAS. VISO - 12", tada vėl atsigręžė į Kinelį.

- Jie persikėlė į Arizoną, - tęsė jinai. - Airisė turi giminių Flagstafe. Aišku, Džordžas išsyk pradėjo ieškotis darbo... jisai yra braižytojas-konstruktorius... tik nežinau, ar ką rado, ar dar ne. Bet jei rado, manau, į Rozvudą jau nebesugrįš. Ji paprašė manęs parduoti šiokius tokius daiktus... ji - tai Airisė... ir pasakė, jog galiu pasiimti dvidešimt procentų už rūpesčius. O jos pinigus išsiųsti čekiu. Tik bijau, kad pinigų bus nedaug. - Misis Daiment atsiduso.

- Paveikslas tiesiog nuostabus, - pratarė Kinelis.

- Taip. Gaila, kad vaikinas juos sudegino, turiu omeny visus likusius darbus. Būtų bent šis tas įdomaus. Nes didžiuma daiktų,

kuriuos mėginu parduoti, - įprastas naminis šlamštas, tik išmesti ir tinkamas. O kas čia?

Kinelis apvertė paveikslą. Kitoje pusėje prie rėmo buvo priklijuotas kažkoks popierėlis.

- Veikiausiai pavadinimas.

- Ir kas gi ten parašyta?

Kinelis kilstelėjo paveikslą, kad Džudei būtų patogu pačiai perskaityti užrašą. Išėjo taip, kad paveikslas atsidūrė kaip tik jo akių lygyje, ir rašytojas pasinaudojo proga apžiūrėti jį dar kartą. Jį ir vėl persmelkė keistas pojūtis, ano pasaulio dvelksmas, slypintis šioje lyg ir nepretenzingoje akvarelėje: jaunutis berniukas už galingos sportinės mašinos vairo, kūdikis su pagiežinga ir rafinuota šypsenėle bei pasišlykštėtinais aštriais dantimis.

O juk pavadinimas labai tinka, - pagalvojo rašytojas. - *Kaip besistengtum, geriau nesugalvosi.*

- “Kelių Siaubas traukia į šiaurę”, - balsu perskaitė Džudė. - Kai mano berniukai nešiojo daiktus, šio raštelio nė nepastebėjau. Tai pavadinimas, tiesa?

- Tikriausiai.

Kinelis negalėjo atplėšti akių nuo šviesiaplaukio berniuko šypsenos. *Aš kai ką žinau,* - bylojo ta šypsena. - *Žinau kai ką tokio, ko tu niekada nesužinosi.*

- Taip, tikrai išsyk patikėsi, kad visa tai nupiešęs vaikinas kuoktelėjo nuo kvaišalų, - liūdnai pratarė Džudė. Kinelis pastebėjo, kad moters liūdesys neapsimestinis. - Nenuostabu, kad jisai nusižudė ir sudaužė mamai širdį.

- Beje, aš irgi važiuoju į šiaurę, - pratarė Kinelis, kišdamas paveikslą po pažastim. - Dėkui už...

- Misteri Kineli?

- Taip?

- Ar galėčiau pamatyt jūsų vairuotojo pažymėjimą? - Tai buvo pasakyta visiškai rimtai. Be jokios pašaipos ir netgi ne iš smalsumo. - Turiu užrašyti numerį ant jūsų čekio. Taip reikia.

Kinelis nuleido paveikslą ant žemės ir išsitraukė piniginę.

- Prašau. Jokių problemų.

Moteris, nusipirkusi stiklinaičių padėkliukus su “Žvaigždžių karų” kadrais, jau pasuko link savo mašinos, bet stabtelėjo pievelėje prie televizoriaus - užsižiūrėjo į muilo operą. Kineliui einant pro šalį, moteris sužvairavo į paveikslą jo rankose.

- Tik pamanyk, - sumurmėjo jinai. - Kažkas įsigijo tą šlykštybę. Košmariškas darbelis. Prisimenu jį kaskart, kai gesinu šviesą, ir mane nukrečia šiurpas.

- Tikrai? Ir kas gi jame tokio klaikaus? - pasiteiravo Kinelis.

Kinelio tetulė, teta Trudė, gyveno Velse, maždaug už šešių mylių į šiaurę nuo Meino ir Niū Hempšyro valstijų sienos. Kinelis pasuko iš plento į kelią, lenkiantį miesto vandentiekio bokštą (tą patį, nuodingai žalios spalvos, su juokinga lentele-šūkiu, išrašytu riebiomis keturių pėdų aukščio raidėmis: “IŠSAUGOKIME MEINĄ ŽALIĄ. DUOKIT PINIGŲ”), ir jau po penkių minučių stabtelėjo kelelyje prie mažo tvarkingo tetulės namelio. Žinoma, pievelėje nebuvo jokio įjungto televizoriaus, jokių sklidinai prikimštų šiukšlių krepšių, - tik gėlių lysvės, neblėstanti tetos Trudės aistra. Kineliui jau seniai norėjosi nusišlapinti, bet pakeliui jisai nesustojo. Kam stoti pakelės užkandinėje, jei galima užsukti pas tetą ir ten patogiai užsukti į tualetą, o tuo pačiu pasiklausyti ir naujausių šeimyninių gandų? Teta Trudė visada žinojo, kas dedasi šeimoje, žinojo kas, kur ir kada. Ir, žinia, Kenelis nekantravo parodyti jai savo naująjį pirkinį - paveikslą.

Teta išėjo jo pasitikti, tvirtai apkabino ir “aplipino” visą veidą savo firminiais mikliais bučinukais, kurie Keneliui asocijavosi su paukščiais ir nuo kurių jį vaikystėje visuomet nukrėsdavo šiurpas.

- Tuojau tau kai ką parodysiu, - prabilo jis. - Taip nustebsi, kad net iššoksi iš savo kojinių.

- Įdomi mintis, - linksmai atsiliepė teta Trudė ir, delnais apglėbusi alkūnes, šypsodamasi įsistebeilijo į sūnėną.

Kinelis ištraukė iš bagažinės paveikslą. Teta išties nustebo, bet ne taip, kaip jis tikėjosi. Ūmai ji klaikiai išblyško. Kinelis niekad gyvenime nebuvo regėjęs, kad žmonės blykštų štai šitaip - tarsi iš veido akimoju dingtų visos spalvos.

- Klaikus daiktas, negeras, - įtemptai pratarė teta. Ji iš visų jėgų stengėsi, kad balsas nedrebėtų. - Man nepatinka. Veikiausiai suprantu, kuo jis patraukė *tave*, Riči. Tačiau tu tik *žaidi* savo košmarais, o čia jisai tikras. Verčiau kišk jį atgal į bagažinę, padaryk paslaugą tetai. O kai važiuosi per Sako, patarčiau sustoti ant tilto ir švystelti jį į upę.

Kinelis apstulbęs pažvelgė į tetą. Dar niekada nematė jos tokios. Teta Trudė tvirtai sučiaupė lūpas, stengdamasi numaldyti virpulį. Ir jau nebelaikė savęs už alkūnių - ne, ji stačiai įsikibo delnais į alkūnes, tarsi stengdamasi sulaikyti save, neleisti bėgti šalin. Ji kažin kaip staiga paseno ir iš tvirtos šešiasdešimtmetės moters virto sukriošusia devyniasdešimtmete senute.

Kinelis negalėjo suvokti, kas vyksta.

- Teta? - atsargiai paklausė jis, jau imdamas nerimauti. - Kažkas ne taip?

- Štai *šitas* ne taip. - Teta atplėšė dešiniąją ranką nuo kairiosios alkūnės ir bedė pirštu į paveikslą. - Net nuostabu, kad tu pats nieko nejauti, nors esi apdovanotas tokia lakia vaizduote.

Ne, *kai ką* Kinelis jautė. Išties jautė. Antraip nebūtų paklojęs už paveikslą keturiasdešimt penkių dolerių. Bet teta Trudė jautė ką kita... ar kur kas *daugiau*, nei jisai. Kinelis atgręžė paveikslą į save (iki tol laikė apsukęs, kad tetulei būtų geriau matyti) ir dar sykį pažvelgė į jį. Ir išvydo tokį dalyką, kad jam išsyk užgniaužė kvapą, tarsi nuo smūgio į paširdžius. Viduje kažkas nutrūko.

Paveikslas *pasikeitė*. Nelabai, bet visgi pasikeitė. Šviesbruvio vaikino šypsena tapo platesnė, išgaląsti žmogėdriški dantys matėsi dar geriau. Jis stipriau prisimerkė, ir dėl to atrodė dar grėsmingesnis bei labiau prityręs.

Nepastebima šypsenos permaina... lūpos, ištemptos kiek plačiau, tad aštrūs dantys matyti dar geriau... kitoks prisimerkimas... kitoks žvilgsnis... bruožai, kurie labai priklauso nuo subjektyvaus suvokimo. Tokių dalykų tiksliai neįsimeni, visuomet lieka tikimybė, jog paprasčiausiai suklydai. Juolab kad pirkdamas Kinelis ne itin ir *žiūrėjo* į paveikslą. Jis klausėsi misis Daiment pasakojimo.

Storulė buvo iš tų neįtikėtinai komunikabilių moterų, kurios taip iškvaršins tau galvą, kad paskui toji spengs dar ilgai.

Tačiau buvo vienas dalykas, kurio nieku gyvu negalėjai vadinti atminties fokusų ar subjektyvaus suvokimo pasekme. Kol paveikslas gulėjo bagažinėje, jaunuolis pakeitė kairiosios rankos padėtį - iš pradžių ją laikė virš durelių, - ir dabar Kinelis įžiūrėjo tatuiruotę, kurios anksčiau nesimatė. Krauju aptaškytas durklas, apipintas vynuogienojų lapais. O po juo - užrašas. Kinelis išskyrė tiktai du žodžius: “GERIAU MIRTIS”. Bet visai nebūtina būti populiariu rašytoju - daugelio bestselerių autoriumi, kad sumotum, kas parašyta toliau. Šiaip ar taip, “GERIAU MIRTIS, NEI NEGARBĖ” - būtent tas šūkis, kurį sau ant rankų paprastai tatuiruoja velnių priėdę, vien nelaimes nešantys klajūnai, panašūs į šitą vaikiną su žmogėdriška šypsenėle. *O ant kitos rankos - pikų tūzas ar gėlė puodelyje*, pagalvojo Kinelis.

- Jis tau labai nepatinka, teta? - paklausė rašytojas.

- Labai nepatinka.

Ir tuomet Kinelis pastebėjo dar vieną įdomų dalyką. Pasirodo, teta Trudė nusigręžė ir dabar apsimeta, neva susidomėjusi stebi gatvę (nors gatvėje nebuvo nieko įdomaus: paprasčiausia mieguista ir tuščia gatvelė, nukamuota vidudienio kaitros), kad tik netyčiomis nedirsteltų į paveikslą.

- Bjaurus paveikslas. Kišk jį atgal į bagažinę, ir eime į namą. Man regis, tau reikia šen bei ten užsukti.

Vos tik Ričardas užtrenkė bagažinę, teta Trudė išsyk pralinksmėjo ir, kaip sakoma, vėl atgavo savo buvusį *savoir faire**. Jiedu truputį paplepėjo apie Kinelio motiną (gyvena Pasadenoj), apie jo seserį (Baton Ruže) ir apie buvusią jo žmoną Salę (gyvena Našua). Salė buvo savarankiška ir ambicinga dama. Didžiulėje gyvenamoje automobilinėje priekaboje įkurdino benamių gyvūnų prieglaudą ir leido du mėnesinius žurnalus. “*Svečiuose iš ano pasaulio*” buvo spausdinami straipsniai apie visokiausius astralinius

---

*Gyvybingumas, nuovokumas (*pranc.*).

reiškinius ir neva tikros istorijos iš dvasių bei vaiduoklių gyvenimo. "*Ateiviuose*", akivaizdu iš pavadinimo, buvo publikuojami pasakojimai žmonių, kurie vienaip ar kitaip bendravo su ateiviais. Kinelis jau seniai nesilankė jokiuose renginiuose, kur rašytojai susitinka su besižavinčiais skaitytojais, pamišusiais dėl fantastikos ir siaubų. Kaip retsykiais sakydavo pažįstamiems, vienam gyvenimui vienos Salės visiškai pakanka.

Kai galop susiruošė važiuoti, buvo jau pusė penktos vakaro. Tetulė palydėjo svečią iki mašinos. Ji primygtinai kvietė Kenelį pasilikti vakarienei, bet šis nusprendė nebegaišti.

- Jei išvažiuosiu tiesiog dabar, iki tamsos spėsiu įveikti didžiąją kelio dalį.

- Tiek to, - atsiliepė teta. - Ir atleisk, kad taip išdėjau tavo paveikslą. *Žinoma*, jis tau patinka. Tau visuomet patiko... visokiausi keisti dalykai. Tiesiog *man* jisai pasirodė... kažkoks ne toks. Gal aš kažko nesuprantu... Bet tasai *veidas*... - Ji nejučia susigūžė. - Siaubingas veidas. Tarsi žiūrėtum į jį... ir jaustum, kad ir jis į tave žiūri.

Kinelis linktelėjo ir pakštelėjo tetą į nosies galą.

- Teta, tu tiesiog stebuklas. Tavo pačios pati lakiausia vaizduotė.

- Na, taip, vaizduotė mūsų šeimoje paveldima. Beje, ar prieš kelionę nenorėtum dar kartelį apsilankyti tualete?

Jisai papurtė galvą.

- Aš gi ne dėl to užsukau.

- Tikrai? Tai kodėl gi tuomet užsukai?

- Su tavimi pasiplepėti, tetule, - šyptelėjo Kinelis. - Tu pas mus viską apie visus žinai: kas geras, o kas blogas. Ir nesibijai pasakoti to, ką žinai.

- Tiek to, važiuok sau. - Teta kumštelėjo jam į petį, vaizduodama įsižeidusią. Bet iš tiesų jinai buvo labai patenkinta. - Tavim dėta, pasiskubinčiau namo. Ko gero, *aš* išsikraustyčiau iš proto, jei man tektų važiuoti tamsoje su tuo atgrasiu piktu vaikinu, ir visai nesvarbu, kad jisai guli bagažinėje. Noriu pasakyt, ar jo dantis matei? *Tai štai!*

* * *

Visgi Kinelis pasuko į autostradą ir lėkė it pamišęs iki pat "Grėjaus" degalinės. Degalinėje nusprendė stabtelti ir dar sykį dirstelti į paveikslą. Veikiausiai tetulės nerimas persidavė jam it kokia limpama liga. Beje, Kinelis buvo tikras, jog svarbiausia ne tai. Ramybės nedavė vienas nemalonus pojūtis. Ir štai dabar rašytojas kamavosi: ar jam tik pasirodė, ar paveikslas išties pasikeitė?

Degalinės kavinė siūlė standartinį gurmaniškų užkandžių rinkinį: mėsainius bei gazuotą vandenį skardinėse. Vidiniame kieme buvo įrengta maža jauki aikštelė su staliukais ir netgi sodelis pavedžioti šunims. Kinelis sustojo greta furgonėlio su Misūrio valstijos numeriais. Išjungė variklį. Giliai įkvėpė, kelioms sekundėms sulaikė alsavimą - ir iškvėpė. Jis specialiai važiavo į Bostoną mašina, ketino ramiai pamąstyti, kaip įveikti kūrybinį stingulį ir tęsti darbą prie knygos. Ir štai likimo ironija. Pakeliui į Bostoną jis įtemptai mąstė, ką atsakyti, jei konferencijoje jam užduos labai tiesius ir klastingus klausimus. Bet niekas tų klausimų neuždavė. Kai susirinkusieji išsiaiškino, kad *ne*, Kinelis *nežino*, iš kur imasi jo siužetai, ir kad *taip*, rašytoją patį retsykiais baugina savos vaizduotės vaisiai, jie visiškai liovėsi domėtis jo kūryba ir ėmė kamantinėti, kur rasti tinkamą literatūros agentą.

Ir štai dabar, pakeliui namo, jis negalvoja apie nieką daugiau, išskyrus tą prakeiktą paveikslą.

Nejau paveikslas iš tiesų *pasikeitė*? Bet jei taip - ir pieštas vaikinas iš tiesų pajudino ranką, kad Kinelis galėtų perskaityti ištatuiruotą užrašą, kurio nesimatė anksčiau, - tuomet pats metas sėsti rašyti straipsnio vienam iš Salės žurnalų. Ar netgi straipsnių seriją su tęsiniu. Kita vertus, jei paveikslas nepasikeitė, tada... kas tada? Haliucinacija nerviniu pagrindu? Kažkokia nesąmonė. Kurių galų jam nervintis? Jis jaučiasi puikiai. Gyvenimas nusisekė. Viskas gerai. Šiaip ar taip, *buvo* gerai, kol pasipainiojo tas paveikslas, kuris stačiai užkerėjo Kinelį, ir dabar tie kerai virto kažkokiu keistu, tamsiu pamišimu.

- Tiek to, po galais, nusiramink. Tiesiog tąkart tu neįsižiūrėjai kaip reikiant. - Kinelis ištarė šiuos žodžius balsu ir išlipo iš mašinos. Ką gi, gali būti. Gali būti. Šiaip ar taip, jo galva "užstringa" ne pirmąsyk. Tai tik suvokimo fokusai. Juolab kad jam šitaip pridera pagal etatą. Jisai gi rašytojas, ir rašo siaubus, ir kartais jo vaizduotė truputį...

- Užneša į šalį, - sau panosėj burbtelėjo Kinelis ir atidarė bagažinę. Išsitraukė paveikslą, pažvelgė į jį. Ir bežiūrėdamas - dešimt sekundžių net neprisiminė, jog žmogui apskritai reikia alsuoti, - ūmai suprato, kad tas paveikslas jį baugina. Iš tikrųjų. Kaip retsykiais mus baugina tykus šnaresys krūmuose. Kaip retsykiais mus baugina koks nors nemalonus vabzdys, kuris išprovokuotas gali įgelti.

Dabar vaikinas iš paveikslo šypsojosi jam - taip, būtent jam, o ne šiaip sau, Kinelis nėmaž tuo neabejojo, - ir ta šypsena buvo beprotiška, ir išgaląsti žmogėdriški dantys švytėjo visu grožiu, iki pat dantenų. Vaikino akys liepsnojo ir tuo pat metu tarsi juokėsi. O štai Tobin Bridžo tilto nebuvo nė padujų. Nebuvo ir Bostono, kuris andai šmėžavo tolumoje. Dabar paveiksle viešpatavo tamsa ir naktis. Didžiulį juodą automobilį ir jo paklaikusį vairuotoją nutvieskė vienintelis žibintas, kurio šviesa atsispindėjo nuo kelio asfalto ir chromuotų automobilio detalių. Juodas automobilis (veikiausiai visgi "Grand amas") suko į mažą miestelį 1-ojo plento pakelėje. Kinelis atpažino tą vietą. Jis pats šiandien važiavo tuo pačiu keliu.

- Rozvudas, - sumurmėjo jis. - Čia gi Rozvudas.

Kelių Siaubas traukia į šiaurę, viskas teisingai. 1-uoju plentu - tuo pačiu keliu, kaip ir Kinelis. Vaikinas tebelaikė ranką ant šoninių durelių su nuleistu stiklu, bet dabar pasuko ją taip, kad tatuiruotės nebesimatytų. Tačiau Kinelis žinojo, kad ji yra. Juk žinojo? Na, taip.

Šviesbruvis vaikinas panėšėjo į "Metalikos" faną, pabėgusį iš beprotnamio, kur jį uždarė už nusikaltimą, padarytą nepakaltinamos būklės.

- Dieve gailestingas, - sukuždėjo Kinelis, ir atrodė, kad tuos

žodžius ištarė ne jis, o kažin kas kitas. Staiga rašytoją persmelkė neišpasakytas silpnumas, tarsi visos jėgos būtų sykiu apleidusios kūną - ištekėjusios nelyginant vanduo iš kiauro kibiro. Kinelis sunkiai susmuko ant betoninio bortelio, skiriančio aikštelę nuo sodelio. Netikėtai suvokė, kad yra viena tiesa, kurios jis kažkodėl nematė anksčiau, rašydamas savo klaikias knygas. Realiame gyvenime, kai ūmai akis į akį susiduri su kažin kuo, kas prieštarauja tavo sveikam protui, nutinka būtent šitaip. Tau atrodo, neva plūsti krauju ir miršti. Tik kraujas teka ne iš kūno, o iš smegenų.

- Nenuostabu, kad jisai nusižudė, tas vaikinas, nupiešęs *šitai*, - išspaudė Kinelis, nepajėgdamas atplėšti akių nuo paveikslo. Nuo tos žiaurios ir klaikios šypsenos. Nuo tų akių, skvarbių ir podraug stiklinių.

"Prie marškinių prisisegė raštelį, - pasakė misis Daiment. - "*Nebeištversiu to, kas man darosi". Koks siaubas, tiesa, misteri Kineli? Nejau būna kas baisiau*?"

Ne, nebūna.

Tikrai nebūna.

Kinelis atsistojo, nepaleisdamas iš rankų paveikslo, ir nužingsniavo per sodelį, skirtą pavedžioti šunims. Susikaupęs stebeilijo sau po kojų, kad neįliptų į keturkojų draugų išmatas. Į paveikslą nežiūrėjo. Kojos drebėjo ir linko, bet kol kas dar laikė. Priešaky - ten, kur baigėsi pievelė ir prasidėjo medžiai, - jauna graži mergina su baltais šortukais ir raudonais berankoviais marškinėliais vedžiojo kokerspanielį. Ji iš tolo nusišypsojo Kineliui, bet tučtuojau prikando lūpą. Matyt, kažin kas jo veide privertė merginą išsigąsti. Ji nuėjo kairėn. Be to, sparčiu žingsniu. Spanieliui tas nepatiko. Jis spyrėsi kaip įmanydamas, bet mergina iš visų jėgų tempė šunį įkandin. Vargšelis kosčiojo ir urzgė.

Už pievelės dunksantis pušynas leidosi į pelkėtą žemumą, trenkiančią pernykščiais lapais ir pūvančia skerdena. Sausų pušų spygliukų kilimas jau seniai virto pakelės sąvartynu: visur voliojosi popieriai nuo mėsainių, plastikinės stiklinaitės, suglamžytos servetėlės, alaus skardinės, tušti buteliai ir cigarečių pakeliai. Kinelis pastebėjo panaudotą prezervatyvą, kuris, tarsi nudvėsusi gyvatėlė,

voliojosi šalia į skutus suplėšytų pigių kelnaičių su užrašu "ANTRADIENIS". Užrašas savo stiliumi imitavo nelygų mokyklinį braižą.

Kinelis nuėjo tolyn. Sustojo ir surizikavo dar kartelį žvilgtelti į paveikslą. Iš anksto pasiruošė galimam jo pokyčiui. Net pagalvojo, kad vaizdas gali judėti it kine. Paveikslas nejudėjo. Ir, regis, nepasikeitė. Bet Kineliui dėl to nepalengvėjo. Pakako tik kartelį dirstelti į šviesbruvio vaikino veidą. Į tą grėsmingą, visiškai beprotišką šypseną. Į tuos aštrius dantis. Vaikinas iš paveikslo tarsi norėjo pasakyti Kineliui: *Ei, seni, žinai ką? Dėjau skersą ant sumauto jūsų pasaulio, kurį jūs vadinate civilizuotu. Aš - tikras X kartos žmogus. Ir naujas tūkstantmetis - štai jis, čia, už šitų suknistų švilpiančių vežėčių vairo.*

Kinelis prisiminė, ką, pamačiusi paveikslą, pasakė teta Trudė. Ji pasakė: išmesk paveikslą į Sako upę. Dabar Kinelis suprato, jog teta buvo teisi. Tiesa, Sako jau liko už dvidešimties mylių. Bet...

- Pelkė irgi tiks, - pratarė jisai. - Puikiai tiks.

Kinelis iškėlė paveikslą aukštai virš galvos, kaip fotografams pozuojantis sportininkas kelia kokią nors taurę ar kitą pergalės trofėjų, ir švystelėjo tolyn. Akvarelė nuskriejo virš šlaito, kelis kartus persivertė - rėmai tvykstelėjo, atspindėdami blausią besileidžiančios saulės šviesą, - ir trenkėsi į medžio kamieną. Stiklas pažiro šukėmis. Paveikslas nukrito ant žemės ir lėtai nučiuožė sausu šlaitu, per pušies spygliukų kilimą, stačiai į pelkės meldus. Kyšoti liko tik vienas rėmų kamputis. Jei nežinotum, kur jis, beveik ir nepamatytum. Beliko tik stiklo šukės, tačiau kitų šiukšlių fone jos visiškai nekrito į akis.

Kinelis apsigręžė ir nužingsniavo atgalios. Dabar jam palengvėjo. Siaubų rašytojas žinojo, kaip tvarkyti tokius reikalus, ir jau nutarė, kad paprasčiausiai pamirš šį nutikimą, nustums į tamsų sąmonės kampą ir apsimes, neva nieko neįvyko... Ūmai Kineliui dingtelėjo, kad būtent šitaip veikiausiai ir elgiasi didžioji dauguma žmonių, kuriems teko patirti ką nors panašaus. Apgavikai su neįtikėtinai lakia

vaizduote ir psichopatai, kuriems vaidenasi visokiausios aistros, užrašo savo išmones, išsiunčia tokiems žurnalams, kaip "*Svečiai iš ano pasaulio*", ir tvirtina, jog visa tai gryniausia tiesa. Bet tie, kurie iš tiesų prisilytėjo prie ano pasaulio paslapčių, tyli it akmenys ir tikina save, jog ničnieko neįvyko. Nes jei tavo gyvenime atsiranda tokių spragų, kad realybė ima treškėt per siūles, reikia kažko imtis. Jei to proceso nesustabdysi laiku, spragos virs prarajomis, į kurias galų galiausiai viskas ir nugarmės.

Kinelis atsigręžė ir išvydo tą pačią gražuolę su spanieliu. Mergina budriai stebėjo nepažįstamąjį iš saugaus (jos manymu) atstumo. Pamačiusi, kad vyriškis į ją žiūri, nudelbė akis ir pasuko link degalinės restoranėlio. Jai vėl teko tempti besispyriojantį spanielį. Mergina ėjo įsitempusi, iš visų jėgų stengdamasi nekraipyti klubų.

Ko gero, tu manai, kad aš psichas. Tiesa, gražuole? - pagalvojo Kinelis. Jis tik dabar pastebėjo palikęs atidarytą bagažinę. Toji žiojėjo it bedančiai nasrai. Rašytojas piktai užtrenkė dangtį. - *Ir, manding, ne tu viena. Tu ir dar pusė visų, skaitančių siaubo romanus. Bet aš ne psichas. Aš visiškai normalus. Tiesiog padariau klaidą. Sustojau kiemo išpardavime, kurį turėjau pravažiuoti nesidairydamas. Kiekvienas galėtų taip suklysti. Pavyzdžiui, galėtum ir tu. O tas paveikslas...*

- *Koks* paveikslas? - balsu paklausė Kinelis, kreipdamasis į vakarėjantį dangų. Ir netgi išspaudė šypseną. - Asmeniškai *aš* jokio paveikslo nemačiau.

Jis sėdo prie savo "Audi" vairo, užvedė variklį ir dirstelėjo į kuro indikatorių. Benzino liko mažiau nei pusė bako. Iki namų tikrai neužteks, reiks pasipildyti atsargas. Tačiau Kinelis nusprendė, jog tą padarys kitur. Dabar jam norėjosi tik vieno: važiuoti kuo toliau - kuo *toliau* - nuo vietos, kurioje paliko paveikslą.

Išvažiuojant iš Derio, Kanzaso gatvė išsyk virsta Kanzaso plentu. Už priemiesčių (iš tiesų tai jokie priemiesčiai, paprasčiausia kaimo vietovė be jokių miestiškumo ženklų) plentas tampa paprasčiausiu kaimo keliuku, Kanzas leinu. Kiek atokiau, ten, kur Kanzas

leinas neria tarp dviejų ribosenklių, asfalto danga užleidžia vietą žvyrui. Tai yra, viena iš labiausiai apkrautų ir gyvybingiausių Derio gatvių jau už aštuonių mylių į vakarus virsta siauručiu kaimo keliuku, vingiuojančiu nuožulniu kalvos šlaitu. Vasarą, šviečiant mėnesienai, keliukas žibėte žiba, primindamas pamėkliškus Alfredo Nojeso poezijos peizažus. Kalvos viršūnėje stovi nedaili, bet vis vien simpatiška lentinė daržinė su veidrodiniais langais - iš pažiūros lyg ir arklidė, bet iš tiesų garažas su palydovinės televizijos lėkšte, nukreipta tiesiai į žvaigždes. Vienas šmaikštus korespondentas iš "*Derio naujienų*" šį statinį pavadino "namu, kurį pastatė Goras"... beje, visiškai *neturėdamas* omeny Jungtinių Valstijų viceprezidento. Ričardas Kinelis jį vadino tiesiog namu. Ir tą vakarą riedėjo link namo, jausdamas neišpasakytą palengvėjimą. Jis siaubingai pavargo. Toks jausmas, kad nuo akimirkos, kai šįryt devintą prabudo "Boston Harboro" viešbutyje, praėjo ne diena, o mažiausiai savaitė.

Daugiau jokių kiemo išpardavimų, - tarė sau Kinelis, žvelgdamas į mėnulį. - *Nuo šiol ir ateityje.*

- Amen, - užbaigė jis, užtrenkė mašinos dureles ir pasuko link namo. Veikiausiai derėjo įvaryti automobilį į garažą, bet Kinelis nusprendė, jog nieko jam nenutiks. Dabar norėjosi tik vieno: gurkštelti stipresnio gėrimo, skubiai užkąsti - pasišildyti ką nors mikrobangų krosnelėje - ir griūti miegoti. Pageidautina nesapnuojant. Kad greičiau baigtųsi ši diena.

Kinelis kyštelėjo raktą į spyną, atvėrė duris ir išjungė signalizaciją - skyde prie durų surinkęs skaičių kombinaciją: 3817. Tada prieškambaryje įžiebė šviesą, peržengė slenkstį, užtrenkė duris, atsigręžė, probėgom dirstelėjo į sieną, kur rėmeliuose po stiklu kybojo visų jo romanų viršeliai, ir... sukliko. Tai yra, sukliko *mintyse*. Sąmonėje. Pro lūpas neišsiveržė joks garsas - tik baugus atodūsis. Paskui pasigirdo duslus bilsmas ir tykus metalo žvangesys - raktai išsprūdo iš ūmai nusilpusios rašytojo rankos ir nukrito ant kilimo.

"Kelių Siaubas traukia į šiaurę", paveikslas, kuris dabar turėtų voliotis pelkėje už "Grėjaus" degalinės, kybojo ant prieškambario sienos.

Kinelio namuose.

Paveikslas vėl persimainė. Vaikinas jau niekur nevažiavo. Ma-

šina stovėjo keliuke prie kotedžo, kur vyko kiemo išpardavimas. Pievelėje tebestovėjo pardavimui skirti rakandai: baldai, indai, visokiausi keramikiniai niekučiai (pypkes rūkantys šuniukai, plikauodegiai zuikučiai ir žuvys mirksinčiomis akimis). Tik dabar kiemą apšvietė mėnuo - vis tas pats į kaukolę panašus mėnuo, kuris visuomet kybo danguje virš Kinelio namo. Lauke, kaip ir dienos metu, stovėjo televizorius. Jis tebeveikė. Blyški ekrano šviesa krito ant žolės, ant apversto plastikinio krėslo ir to, kas tysojo greta. Džudė Daiment. Tiksliau, sustingęs jos kūnas. Ir netgi ne kūnas, o tiktai jo *dalis*. Galvą Kinelis išvydo neišsyk. Ji kūpsojo ant lyginimo lentos, ir negyvos akys spindėjo mėnulio šviesoje nelyginant dvi blausios pusės dolerio monetos.

Užpakaliniai "Grand amo" žibintai virto išskydusiomis rausvai raudonomis dėmėmis. Kinelis pirmąkart pamatė paveikslo automobilį iš nugaros. Ten, ant bagažinės, buvo užrašas, išraitytas senoviniu gotikiniu šriftu. Du žodžiai: "KELIŲ SIAUBAS".

Viskas teisingai, - bukai pagalvojo Kinelis. - *Viskas logiška. Tai ne jis, o jo mašina. Nors veikiausiai menkas skirtumas.*

- Taip nebūna, - sau po nosimi sukuždėjo rašytojas.

Betgi buvo. Buvo. Gal nieko panašaus *nenutiktų* kuriam kitam žmogui, ne tokiam atviram šitokiems dalykams. Bet Kineliui taip *nutiko*. Stebeilydamas į paveikslą, jis ūmai prisiminė lentelę ant Džudės Daiment stalo. Ten buvo parašyta: MOKĖTI TIK GRYNAISIAIS (beje, iš Ričardo Kinelio Džudė visgi paėmė čekį, nors dėl viso pikto užsirašė ir jo vairuotojo pažymėjimo numerį). Tačiau ten buvo parašyta ir dar kai kas:

PARDUOTOS PREKĖS ATGAL NEPRIIMAMOS.

Kinelis nužingsniavo pro paveikslą į svetainę. Jautėsi taip, tarsi čia būtų visai pašalinis. Svetimas nuosavame kūne. Suvokė, jog protas - pats savaime, nepriklausomai nuo jo - karštligiškai ieško, kaip atsiriboti nuo visko, kas vyksta. Ieško - bet nesuranda.

Kinelis įsijungė televizorių bei palydovinės antenos dekoderį ir

susirado kanalą V-14. Visą tą laiką kone fiziškai juto paveikslo buvimą. Ne, mąstė ne apie jį, stačiai jautė, kad jis greta, tas paveikslas, kuris kažin kokiu nesuvokiamu būdu aplenkė žmogų ir įsiskverbė į namus.

- Žinojo, kaip nukirsti kelią, - balsu pratarė Kinelis ir nusijuokė.

Bet šįkart paveiksle nesimatė siaubingojo šviesbruvio vaikino. Už "Grand amo" vairo juodavo kažkoks išskydęs šešėlis - veikiausiai ten buvo jis. Kelių Siaubas užbaigė reikalus Rozvude. Ir patraukė tolyn į šiaurę. Ir kita jo stotelė...

Kenelis nespėjo sugromuliuoti šios minties. Prisivertė pradanginti ją anksčiau, nei mintis susiformuos smegenyse, ir jis suvoks, *ką* tai galėtų reikšti.

- Šiaip ar taip, aš nežinau. Gal man visa tai tik vaidenasi, - pratarė rašytojas, kreipdamasis į tuštumą. Manė, jog balso skambesys padės jam nusiraminti. Bet balsas virptelėjo, prikimo, ir galiausiai Kinelis persigando dar labiau. - Visai įmanoma, kad...

Jis nežinojo, kaip užbaigti frazę. Į galvą lindo eilutė iš vienos senos dainos, kurią kadaise dainavo kažkuris iš ankstyvojo Frenko Sinatros pamėgdžiotojų: *Visai įmanoma, jog taip prasideda kažkas REIKŠMINGA...*

Televizoriuje irgi skambėjo daina. Tiksliau, net ne daina, o tik įžanga. Ir ne Sinatros, o Polo Saimono. Žydrame ekrane švytėjo baltos raidės, nelyginant kompiuterio monitoriuje: SVEIKI ATVYKĘ Į NAUJOSIOS ANGLIJOS NAUJIENŲ LINIJĄ. Toliau sekė išsami instrukcija, kaip pateikti užklausą, bet Kineliui nereikėjo jos studijuoti. Jis jau seniai naudojosi naujienų teletekstu ir žinojo, ką reikia daryti. Surinko reikiamą skaičių kombinaciją, įvedė savo kreditinės kortelės numerį ir regiono kodą: 508.

- Jūs pageidaujate perskaityti naujienas iš (sekundėlės pauzė) centrinio ir šiaurinio Masačiusetso valstijos regiono, - pratarė elektroninis balsas. - Ačiū...

Kinelis padėjo telefono ragelį ant svirtelės ir atsigręžė į televizorių. Ekrane jau pasirodė Naujosios Anglijos Naujienų Linijos logotipas. Vyriškis nekantriai spragtelėjo pirštais.

- Nagi, pradėk, pradėk.

Ekranas mirktelėjo, ir mėlyną foną pakeitė žalias. Pasirodė pirmasis pranešimas. Kažkas apie gaisrą gyvenamajame name Tontone. Paskui trumputė ataskaita apie eilinį skandalą šunų lenktynėse. Po to - orų prognozė rytdienai: šilta ir giedra. Kinelis pamažėle atsipalaidavo ir net pradėjo abejoti: galbūt ten, ant prieškambario sienos, ničnieko nėra. Gal jam tik pasivaideno. Šiaip ar taip, ta ilga kelionė siaubingai jį išvargino - štai į galvą ir lenda visokiausi niekai. Bet tuomet televizorius veriamai pyptelėjo, ir ekrane pasirodė žodžiai "SKUBUS PRANEŠIMAS". Kinelis įsistebeilijo į ekraną.

NLNA teletekstas RUGPJŪČIO 19/20:40 ROZVUDE ŽVĖRIŠKAI NUŽUDYTA MOTERIS, PADĖJUSI IŠVYKUSIAI DRAUGEI. 38 METŲ DŽUDITA DAIMENT KAIMYNĖS PRAŠYMU SURENGĖ NAMINĮ DAIKTŲ IŠPARDAVIMĄ. NEŽINOMAS NUSIKALTĖLIS UŽKAPOJO MISIS DAIMENT KIRVIU. KAIMYNAI NEGIRDĖJO NIEKO ĮTARTINA. LAVONĄ APTIKO TIK AŠTUNTĄ VALANDĄ VAKARO, KAI PRIEŠAIS GYVENANTIS KAIMYNAS - DEIVIDAS GREIVSAS - ATĖJO PASISKŲSTI, JOG KIEME PRIEŠAIS MISIS DAIMENT NAMĄ PERNELYG GARSIAI KALBA TELEVIZORIUS. MISTERIS GREIVSAS SAKO, JOG KŪNAS BUVO SUKAPOTAS. "JOS GALVA GULĖJO ANT LYGINIMO LENTOS, - PAREIŠKĖ JIS POLICIJAI. - TAI BUVO SIAUBINGA. TOKIO KOŠMARO DAR NESU REGĖJĘS". MISTERIS GREIVSAS SAKO NEGIRDĖJĘS NEI RIKSMŲ, NEI GRUMTYNIŲ TRIUKŠMO: TIK TELEVIZORIAUS GARSĄ BEI - PRIEŠ EINANT PAS MISIS DAIMENT - GALINGO AUTOMOBILIO, VEIKIAUSIAI SU DUSLINTUVU, RIAUMOJIMĄ. AUTOMOBILIS NUVAŽIAVO 1-UOJU PLENTU. ĮTARIAMA, KAD MAŠINA PRIKLAUSO ŽUDIKUI...

Taip, išskyrus vieną dalyką.

Čia - ne įtarimas, o patvirtintas faktas.

Sunkiai alsuodamas - ne kaip užvaikytas žvėris, bet jau panašiai,

- Kinelis metėsi į prieškambarį. Paveikslas kybojo ant sienos. Jis ir vėl persimainė. Dabar matėsi tik du balti akinantys skrituliai - priešakiniai žibintai, - už kurių dūlavo tamsus automobilio siluetas.

Jis važiuoja toliau, - tarė sau Kinelis. Ir tuomet visgi *pagalvojo* apie tetą Trudę - mielą tetulę Trudę, kuri viską apie visus žinojo: kas geras, o kas blogas. Apie nuostabią tetulę Trudę, kuri gyveno Velse, viso labo už keturiasdešimties mylių nuo Rozvudo.

- Meldžiu, Viešpatie, lai jis važiuoja pakrante, - balsu pratarė Kinelis, tiesdamas rankas link paveikslo. Gal jam tik pasivaideno, o gal žibintai išties mažumėlę prasiskyrė, tarsi nupiešta mašina tikrai lėktų pirmyn... bet tarsi paslapčia, nepastebimai, kaip minutinė rodyklė slenka ciferblatu. - Lai jisai pasuka į plentą, nutiestą pakrante. Maldauju.

Rašytojas nuplėšė paveikslą nuo sienos ir puolė į svetainę. Aišku, židinys uždengtas ekranu. Praeis dar bent du mėnesiai, jei ne daugiau, kol vėl prireiks jį kūrenti. Kinelis bloškė ekraną į šalį ir sugrūdo paveikslą į židinį. Begrūsdamas į geležinį malkų padėklą sukūlė stiklą - kuris kartą jau sudužo giraitėje už degalinės. Paskui metėsi į virtuvę, pakeliui mąstydamas, ką gi darys, jei tai, ką ketina padaryti dabar, vėl nėmaž nepadės.

Turi padėti, - tvirtino sau. - *Privalo, nes... privalo. Paprasčiausiai privalo ir viskas.*

Atlapojo virtuvės spinteles ir ėmė karštligiškai raustis lentynose. Apvertė atplėštą avižinių dribsnių pakelį. Išbarstė druską. Numetė acto buteliuką. Buteliukas sudužo į kriauklę, ir į nosį bei akis smogė aitrūs garai.

Čia jo nėra. To, ko reikia, čia nėra.

Jis nubėgo į tualetą. Dirstelėjo už durų. Nieko. Tik plastikinis kibirėlis bei vonios šveitimo skystis. Taip. Tuomet ant lentynėlės prie džiovyklos. Aha, štai. Greta anglių briketų.

Degus skystis.

Kinelis stvėrė butelį ir nusiskubino atgal į svetainę. Eidamas per virtuvę, probėgom dirstelėjo į telefoną. Veikiausiai reikėtų stabtelti ir paskambinti tetai Trudei. Kinelis labai norėjo paskambinti. Teta visuomet juo pasikliovė. Ji be reikalo neklausinės. Jei mylimas

sūnėnas paskambins nakties metu ir pasakys, kad jai reikia skubiai išvykti iš namų, išvykti tiesiog *dabar*, Trudė taip ir padarys... bet kas nutiks, jei šviesbruvis vaikinas leisis jai įkandin? Jeigu jis puls vytis?

O jis taip ir padarys. Kinelis *žinojo*, kad jis taip ir padarys.

Nulėkė per svetainę ir sustojo prie židinio.

- Viešpatie Dieve, ne, - sukuždėjo jisai.

Paveiksle už sukulto stiklo nebebuvo žibintų šviesos, nukreiptos stačiai į žiūrovą. Dabar "Grand amas" riedėjo žemyn stačiu kelio linkiu - čia niekas kitas, kaip nusileidimas iš greitaeigės autostrados. Juoduose automobilio šonuose it plonytis šilkas mainėsi mėnulio šviesa. Antrame plane ryškėjo vandentiekio bokštas. Ryškioje mėnulio šviesoje gerai matėsi ant jo parašyti žodžiai: "IŠSAUGOKIME MEINĄ ŽALIĄ. DUOKIT PINIGŲ".

Kinelis šliūkštelėjo ant paveikslo degaus skysčio, bet išsyk nepataikė. Drebėjo rankos, ir skystis paprasčiausiai nutekėjo ta stiklo dalimi, kuri išliko sveika. Dėmė aptraukė atverčiamą Kelių Siaubo viršų. Kinelis giliai įkvėpė, prisitaikė ir šliūkštelėjo vėl. Šįsyk skystis pataikė tiesiai į dužusio stiklo spragą ir prasisunkė po rėmais. Nusruveno per akvarelę, įsigraužďamas į popierių, tirpindamas dažus.

Kinelis paėmė dekoratyvinį degtuką (tuos degtukus laikė ąsotėlyje ant židinio lentynėlės), uždegė, brūkštelėjęs per plytas po židiniu, kyštelėjo į angą stikle. Paveikslas įsiliepsnojo akimirksniu - liepsna apglėbė "Grand amą" ir vandentiekio bokštą antrajame plane. Rėmuose likęs stiklas pajuodo ir sprogo, išsilakstydamas karštų skeveldrų purslais. Kinelis sutrypė juos kojomis, skubėdamas užgesinti liepsną, kol toji nepasiekė kilimo.

Priėjo prie telefono ir surinko tetos Trudės numerį - net nesuvokdamas, kad jo skruostais teka ašaros. Po trečiojo signalo įsijungė autoatsakiklis. "Sveiki, - pasisveikino jis tetos Trudės balsu. - Žinau, nederėtų šito sakyti ir skatinti plėšikų, bet manęs nėra namie. Išvykau į Kenebanką pasižiūrėti naujo filmo su Harisonu Fordu. Jei ketinate mane apvogti, prašau, tik neišneškite mano porcelianinių

paršiukų kolekcijos. Jei norite man ką nors pasakyti, kalbėkite po signalo".

Kinelis sulaukė signalo ir prabilo, iš paskutiniųjų stengdamasis, kad jo balsas nedrebėtų:

- Teta Trude, čia Ričis. Kai grįši namo, paskambink man, gerai? Bet kuriuo metu, net ir labai vėlai.

Jis padėjo ragelį, dirstelėjo į televizoriaus ekraną ir vėl surinko Naujienų Juostos numerį, tik šįsyk pateikė Meino valstijos kodą. Kol kompiuteris aname linijos gale apdorojo užsakymą, Ričardas sugrįžo prie židinio ir žarstekliu pamaišė susiraukšlėjusius, pajuodusius paveikslo likučius. Jie klaikiai dvokė - palyginti su šiuo dvoku, aitrus išlieto acto kvapas atrodė stačiai dieviškas, - bet Kineliui buvo jau vis vien. Paveikslo nebėra. Jis virto pelenais. Ir dėl to galima iškęsti bet ką.

O jeigu jis vėl sugrįš, Kelių Siaubas?

- Nesugrįš. - Kinelis padėjo žarsteklį į vietą ir pasuko link televizoriaus. - Esu tikras, kad nebesugrįš.

Ir visgi kaskart, kai naujienų linijos pranešimai imdavo sukti naują ratą, Kinelis juos perskaitydavo labai atidžiai. Iš paveikslo beliko vien pelenai... ir naujienose nepasirodė joks pranešimas apie žvėriškai nužudytą pagyvenusią moterį Velse, Sako ar Kenebanke. Bet Kinelis vis vien atidžiai sekė teletekstą, tarsi kone lauktų, jog ekrane nušvis kažkas panašaus: "GRAND AMAS" VISU GREIČIU RĖŽĖSI Į CENTRINĮ KENEBANKO KINOTEATRĄ. IŠANKSTINIAIS DUOMENIMIS, ŽUVO APIE DEŠIMT ŽMONIŲ. Tačiau nieko panašaus nesulaukė.

Po dešimt penkiolika suskambo telefonas. Kinelis stvėrė ragelį:

- Alio?

- Čia Trudė. Ar tau nieko nenutiko, mano mieliausias?

- Ne, viskas gerai.

- Nes tavo balsas skamba kažkaip keistai, - pratarė teta. - Virpa... ir apskritai kažkoks ne toks. Kas atsitiko? Viskas per jį? - Ir tuomet teta pasakė tokį dalyką, jog Kinelį persmelkė stingdantis siaubas, nors rašytojas visgi nenustebo: - Viskas per tą paveikslą, kuris tau šitaip patiko, taip? Per tą prakeiktą paveikslą?

Ūmai jis nusiramino. Gal todėl, jog teta pasirodė esanti tokia įžvalgi... na, ir, žinoma, dėl to, kad jai nieko nenutiko.

- Taip, galbūt, - atsiliepė Kinelis. - Visą kelią iki pat namų jaučiausi kažkaip keistai. Ir parvažiavęs jį sudeginau. Židinyje.

Ji vis vien veikiai sužinos apie Džudę Daiment, - tvirtino išdavikiškas vidinis balsas. - *Teta neturi palydovinės lėkštės, kainuojančios dvidešimt tūkstančių dolerių, tačiau prenumeruoja "Union leader", ir rytoj toji naujiena bus pirmame puslapyje. Teta - protinga moteris ir išsyk sumos, kas ir kaip.*

Taip, teisingai. Bet tolimesni aiškinimai gali palaukti iki ryto, kai jaudulys mažumą atlėgs... kai jis, galimas daiktas, ras būdą, kaip apmąstyti viską, kas nutiko, ir mąstant neišprotėti... ir kai bus tikras, jog viskas baigėsi ir Kelių Siaubo daugiau nebėra.

- Štai ir puiku, - pabrėžtinai pratarė teta. - Ir žinai ką? Verčiau išbarstyk ir pelenus. - Ji sekundėlę patylėjo ir kiek tyliau pridūrė: - Jaudinaisi dėl manęs, tiesa? Nes parodei man tą paveikslą?

- Taip, truputį jaudinausi.

- Bet dabar jautiesi geriau?

Kinelis atsilošė krėsle ir užsimerkė. Jam išties palengvėjo.

- E-e... ar patiko filmas?

- Labai. Harisonas Fordas puikiai atrodo uniformuotas. Jei dar kaip nors pašalintų tą randą nuo smakro...

- Labos nakties, teta Trude. Pasikalbėsim rytoj.

- Pasikalbėsim?

- Taip. Aš taip manau, - atsakė Kinelis.

Jis padėjo ragelį, atsistojo, priėjo prie židinio ir dar sykį žarstekliu pamaišė pelenus. Paveikslas sudegė kone visas. Beliko tik juodo automobilio sparno lopinėlis ir apanglėjusi kelio skiautė. Bet tai veikiausiai jau nebaisu. Gal būtent šitaip ir derėjo pasielgti pačioje pradžioje? Kad ir kaip ten būtų, būtent šitaip ir privalu naikinti antgamtiškus blogio pasiuntinius - deginti juos ugnimi. Na, taip. Šį siužetinį triuką jis panaudojo keliose savo knygose. Pavyzdžiui, "Išvykstančiame traukinyje" - romane apie geležinkelio stotį, kurioje gyvena vaiduokliai.

- Štai būtent, - balsu pratarė Kinelis. - Dek, mažyli, dek.

Pagalvojo apie gėrimą, kurį sau žadėjo pakeliui namo. Žinia, išgerti reikėtų. Bet tuomet prisiminė palietą actą (kuris veikiausiai jau įsigėrė į išbarstytus avižinius dribsnius - na, ir mintys retsykiais šauna į galvą!) ir nusprendė, jog verčiau išsyk griūti miegoti. Siaubo romanuose - pavyzdžiui, Ričardo Kinelio romanuose - panašų nuotykį patyręs herojus nemiega iki pat ryto. Nes negali užmigti.

Bet gyvenimas - ne knyga. Gyvenime žmonės gulasi miegoti ir užmiega gana normaliai.

Iš tiesų jis užsnūdo jau duše, atsišliejęs į sienelę ir net nespėjęs nuskalauti šampūno. Vanduo kliokė ant krūtinės. Kinelis susapnavo sapną. Tame sapne jis vėl atsidūrė namų išpardavime. Televizorius, pastatytas ant šiukšlių krepšių, rodė Džudę Daiment. Moters galva buvo vietoje, bet Kinelis regėjo, kad ji prisiūta prie kūno grubiais nemokšiškais dygsniais, tarsi ją būtų siuvęs atgrubnagis chirurgas. Siūlė vijosi aplink kaklą nelyginant košmariškas vėrinys.

- Jūs žiūrite Naujosios Anglijos Naujienų Liniją, atnaujintą ir pataisytą versiją, - pratarė misis Daiment. Kai moteris prabilo, Kenelis, kuris visuomet sapnuodavo ryškius ir gyvus sapnus, iš tiesų išvydo, kaip siūlės ant jos kaklo sulig kiekvienu žodžiu įsitempia ir atsipalaiduoja. - Bobis Hastingsas sudegino visus savo paveikslus. *Visus* iki vieno, įskaitant ir *jūsiškį*, misteri Kineli... o tas paveikslas *jūsų*, kaip, manding, ir pats supratote. Parduotos prekės atgal nepriimamos, juk skaitėte skelbimą. Dar džiaugėtės, kad paėmiau iš jūsų čekį.

Sudegino visus savo paveikslus. Na, taip. Viskas teisingai. Jis ir turėjo sudeginti visus, - savo vandeningame sapne pagalvojo Kinelis. "*Nebeištversiu to, kas man darosi", štai ką jis parašė prieš mirtį. O kai žmogus prieina ribą ir už nugaros sudegina visus tiltus, vargu ar jis dels ir mąstys, kad reikėtų išgelbėti nuo liepsnos bent vieną - patį ypatingiausią, vertą pasilikti. O juk į savo "Kelių Siaubą" tu išties įdėjai kažką ypatinga. Taip, Bobi? Veikiausiai nė pats nenorėdamas. Buvai labai talentingas, tą supratau išsyk, bet*

talentas čia niekuo dėtas. Tavo talentas ir šitas paveikslas neturi nieko bendra.

- Yra dalykų, kurie išlieka amžinai, - kalbėjo iš televizoriaus Džudė Daiment. - Jie grįžta vėl ir vėl, kad ir kaip stengtumeisi jų atsikratyti. Jie sugrįžta. Jie limpa prie tavęs, nelyginant užkrečiama liga.

Kinelis ištiesė ranką ir perjungė kanalą, bet, kaip paaiškėjo, visame diapazone vyko tik viena laida: "Džudės Daiment šou".

- Galima sakyti, jis pramušė spragą Visatos pamatuose, - kalbėjo ji dabar. - Jis - tai Bobis Hastingsas. Ir iš ten išvirto štai *šitai*. Nuostabu, tiesa?

Kinelio kojos nuslydo slidžiomis plytelėmis. Jis akimoju prabudo. Dar gerai, kad neparkrito.

Užsimerkė - muilas pateko į akis, ir jas ėmė perštėti (kol miegojo ir sapnavo, šampūnas tirštais baltais upeliais nusruveno ant veido). Pakišo delnus po vandens čiurkšle ir šliūkštelėjo sau į veidą. O kai pakišo darsyk, išgirdo kažkokį neaiškų burzgesį.

Nebūk idiotas, - tarė pats sau. - *Čia tik duše tyškantis vanduo. Ir nieko daugiau tu negirdi. Tau paprasčiausiai vaidenasi.*

O gal ne?

Kinelis ištiesė ranką ir užsuko vandenį.

Ir vis vien girdėjo tą neaiškų grumėjimą. Duslų ir galingą. Garsas sklido iš lauko.

Rašytojas išlipo iš dušinės ir net nenusišluostęs nušlepsėjo į savo miegamąjį antrajame aukšte. Taip ir nenuskalavo šampūnu ištrinktų plaukų, tad atrodė, kad besnausdamas duše ūmai pražilo, - tarsi sapnas apie Džudę Daiment būtų privertęs jį pražilti.

Ir kurių galų aš apskritai sustojau tame prakeiktame išparda-vime? - paklausė savęs. Bet atsakymo į šį klausimą jis nežinojo. Ko gero, nežinojo niekas.

Kai Kinelis stabtelėjo prie lango, žvelgiančio į kelelį link namo - tą patį kelelį, kuris mėnesienos naktimis žibėdavo it pamėkliški Alfredo Nojeso poezijos peizažai, - grumėjimas sustiprėjo.

Jis kilstelėjo užuolaidą ir pažvelgė laukan. Ūmai suvokė, jog

galvoja apie savo buvusią žmoną Salę, su kuria susipažino 1978 metais, tarptautiniame rašytojų ir fantastikos skaitytojų susitikime. Apie Salę, kuri dabar gyvena automobilinėje priekaboje ir leidžia du mėnesinius žurnalus: "*Svečiai iš ano pasaulio*" ir "*Ateiviai*". Kol Kinelis stebeilijo į kelią, tie pavadinimai sugulė jo sąmonėje, nelyginant dvigubas paveikslėlis stereoskope.

Jį aplankė ateivis, kuris neabejotinai buvo svečias iš ano pasaulio.

Prie namo stovėjo "Grand amas" iš paveikslo. Iš dviejų chromuotų išmetimo vamzdžių veržėsi baltų dūmų kamuoliai ir lėtai tirpo ore. Mėnulio šviesoje aiškiai matėsi užrašas ant bagažinės, išraitytas senovišku gotikiniu šriftu. Vairuotojo pusės durelės atlapos. Bet tai dar ne viskas. Sprendžiant iš šviesos, besiliejančios ant priebučio pakopų, atlapos ir priešakinės Kinelio namų durys.

Pamiršau užrakinti, - pagalvojo rašytojas, ūmai apmirusia ir visiškai nebejautria ranka braukdamas nuo kaktos muilo putas. - *Pamiršau įjungti signalizaciją... nors vargu ar ji mane išgelbėtų. Tam vaikinui neegzistuoja nei spynos, nei signalizacijos.*

Kągi, galbūt Kineliui ir pavyko nukreipti jį į šalį nuo tetos Trudės, ir tai jau šis tas. Bet dabar toji mintis neguodė.

Svečiai iš ano pasaulio.

Duslus galingo variklio grumėjimas. 442 arklio galios, ne mažiau. Su keturių barelių talpos baku, sustiprintais vožtuvais ir įpurškimu.

Kinelis - nuogas ir šlapias, su muilina galva, - lėtai apsisuko, nebejausdamas savo kojų, ir išvydo paveikslą. Būtent ten, kur ir tikėjosi išvysti: ant sienos virš lovos. "Grand amas" stovėjo kelelyje prie jo namo, vairuotojo durelės atlapos, iš chromuotų išmetimo vamzdžių virsta dūmai. Šiuo kampu Kinelis matė atdaras savo namo duris ir ilgą žmogaus šešėlį ant prieškambario grindų.

Svečiai iš ano pasaulio.

Svečiai iš ano pasaulio ir *ateiviai*.

Dabar Kinelis girdėjo žingsnius. Sunkūs žingsniai - laiptais aukštyn. Jis žinojo, kad šviesbruvis vaikinas avi motociklininko batus. Jam nereikėjo šito matyti. Žmonės, kurie ant rankų išsitatuiruoja

“GERIAU MIRTIS, NEI NEGARBĖ”, avi tik motociklininkų batus. Ir rūko tik “Camel” be filtro. Tokie dalykai - jie it įstatymas, kurio dera laikytis besąlygiškai.

Taip, ir dar peilis. Jis būtinai turi turėti peilį. Didelį ir aštrų. Kažką panašaus į mačetę. Tinkamas daiktas, norint vienu kirčiu nurėžti žmogui galvą.

Ir dabar jis veikiausiai šypsosi, rodydamas savo išgaląstus žmogėdriškus dantis.

Kinelis visa tai *žinojo*. Ne veltui pats išgalvojo šitiek siaubų. Jis buvo apdovanotas lakia ir gyva vaizduote.

- Ne, - sukuždėjo Kinelis, ūmai sumojęs, kad yra visiškai nuogas. Tik dabar suvokė, kad jį krečia šaltis. - Ne. Prašau, išeik.

Bet žingsniai tolydžio artėjo. Aišku, jie artėjo. Tokiam vaikinui, kaip tas - iš paveikslo, - nevalia paprasčiausiai pasakyti: “Išeik”. Nes jis vis vien neišeis. Nes pagal žanro įstatymus istorijos taip nesibaigia.

Girdėjo, kad šviesbruvis jau užkopė laiptais. Lauke aidėjo tik neužgesinto “Grand amo” variklio gausmas.

Vaikinas žingsniavo koridoriumi. Jo iškleipti kulnai girgždėjo per vaškuotą parketą.

Kinelį tarytum paralyžiavo. Jis neįtikėtinomis valios pastangomis nusikratė stingulio ir puolė prie durų, ketindamas jas užrakinti, kol tas *padaras* neįėjo. Bet paslydo muilino vandens klane ir šįsyk nebeišsilaikė ant kojų. Pargriuvo ant nugaros ir išvydo, kaip atsiveria durys. Išvydo sunkius motociklininko batus. Vaikinas iš paveikslo neskubiai pasuko ten, kur gulėjo Kinelis - nuogas ir šlapias, su muiluota galva. O ant sienos virš lovos kybojo paveikslas, ir tame paveiksle “Kelių Siaubas” stovėjo prie jo namo, ir vairuotojo pusės durelės buvo atlapos.

Ir visa priekinė automobilio sėdynė išterliota krauju. *Regis, man teks išeiti laukan*, pagalvojo Kinelis ir užsimerkė.

1408

1.

Dar stumdamas besisukančias duris, Maikas Enslinas pamatė Oliną, "Delfino" viešbučio menedžerį, sėdintį viename iš didžiųjų vestibiulio krėslų. Maikui nusmelkė širdį. "Visgi reikėjo atsivesti advokatą", - pagalvojo jis. Ką gi, jau per vėlu. Ko gero, Olinas pamėgins suręsti dar vieną kordoną tarp jo ir 1408-ojo numerio, betgi nieko čia blogo. Jo knygoje atsiras dar keli nauji puslapiai.

Olinas jau žengė priešais, tiesdamas putnią ranką. "Delfinas" stūksojo Šešiasdešimt pirmojoje gatvėje, per žingsnį nuo Penktosios aveniu, - neaukštas, bet gražus statinys. Maikas permetė nedidelį lagaminėlį į kairiąją ranką ir spustelėjo menedžerio delną. Pro šalį praėjo vakariniais drabužiais pasipuošusi pora. Šviesiaplaukė moteris, be abejo, apsitaisiusi juodai, ir lengvas jos kvepalų aromatas simbolizavo Niujorką. Bare kažkas skambino "Dieną ir naktį" - dar vienas neprilygstamos Didžiojo Obuolio atmosferos štrichas.

- Labas vakaras, misteri Enslinai.

- Labas vakaras, misteri Olinai. Ar yra kokių problemų?

Olinas sutriko. Apžvelgė mažą jaukų vestibiulį, tarsi prašydamas pagalbos. Prie registracijos stalo mažumą apsiglamžęs vyriškis (įprastas dalykas po ilgo skrydžio verslo klasės salone) kalbėjosi su moterimi, apsitempusia dailiu juodu kostiumu, kone vakariniu apdaru. Matyt, aptarinėjo kažkokius niuansus, susijusius su užsakytu numeriu.

- Misteri Olinai? - pakartojo Maikas.

- Misteri Enslinai... ar galėtume pasikalbėti mano kabinete?

Aiškų, kodėl gi ne? Šis pokalbis pridės svorio skyriui, pašvęstam 1408-ajam numeriui, suteiks grėsmingumo, kurį dievina jo

knygų skaitytojai, bet tai dar ne viskas. Nepaisant rimto pasirengimo šiam vizitui, Maikas Enslinas iki pat šios akimirkos nebuvo tikras, kad jam pasiseks. O dabar aiškiai matė, jog Olinas prisibijo 1408-ojo numerio, nuogąstauja dėl to, kas šiąnakt gali atsitikti Maikui.

- Žinoma, misteri Olinai.

Olinas, svetingas šeimininkas, siektelėjo Maiko lagaminėlio.

- Galima?

- Panešiu pats, - atsakė Maikas. - Ten nieko nėra, išskyrus baltinių pamainą ir dantų šepetėlį.

- Jūs įsitikinęs?

- Taip, - linktelėjo Enslinas. - Laimingus havajietiškus marškinius jau vilkiu. - Jis plačiai nusišypsojo. - Jie suvilgyti specialiu mišiniu, kurio kvapas atbaido šmėklas.

Olinas nenusišypsojo. Atsiduso - mažas storuliukas su tamsiu, figūrai pritaikytu kostiumu, su megztu kaklaryšiu.

- Labai gerai, misteri Enslinai. Sekite paskui mane.

Vestibiulyje viešbučio menedžeris atrodė neryžtingas, kažkuo panašus į sumuštą šunį. O štai kabinete, iškaltame ąžuolinėmis plokštėmis, su paveikslais puoštomis sienomis, vėl atgavo pasitikėjimą. ("Delfinas" atsidarė 1910 metais: nors knygą išleistų ir be tokių smulkmenų, Maikas nepatingėjo peržvelgti to meto laikraščių bei žurnalų). Grindis dengė persiškas kilimas. Švelni geltona dviejų toršerų šviesa nuteikė nevaržomam pokalbiui. Ant stalo, šalia cigarų dėželės, stovėjo lempa su žaliu gaubtu. Kitapus cigarų dėželės gulėjo trys Enslino knygos. Žinoma, minkštais viršeliais, kitaip jo kūrybos dar neleido. "Mano šeimininkas irgi pasiruošė susitikimui", - pagalvojo Maikas.

Svečias įsitaisė krėsle priešais stalą. Tikėjosi, kad Olinas atsisės prie stalo, bet tas nustebino Maiką. Atsisėdo šalia, užsimetė koją ant kojos, paskui palinko į priekį, priglausdamas prie kelio apvalų pilvuką, palytėjo cigarų dėželę.

- Cigarą, misteri Enslinai?

- Širdingai dėkoju, bet aš nerūkau.

Olino žvilgsnis nukrypo į cigaretę už dešiniosios svečio ausies. Nenorėdami tolydžio landžioti į kišenes, reporteriai retsykiais užsikišdavo cigaretes už minkštabrylės skrybėlės juostos, šalia užrašo "SPAUDA". Maikas taip susigyveno su ta cigarete, jog iš pradžių nė nesuprato, kur žiūri misteris Olinas. Paskui nusijuokė, išsitraukė cigaretę iš už ausies, dirstelėjo į ją, nukreipė žvilgsnį į Oliną.

- Nerūkau jau devynerius metus. Vyriausias brolis mirė nuo plaučių vėžio. Mečiau rūkyti po jo mirties. Cigaretė už ausies... - Jis gūžtelėjo pečiais. - Iš dalies priminimas, iš dalies - prietaras. Kaip havajietiški marškiniai. Kaip cigarečių dėžutės su stikliniu dangteliu ir užrašu "YPATINGU ATVEJU SUDAUŽYTI STIKLĄ", kurias žmonės pasideda ant stalo ar kabina ant sienos. Ar 1408-ajame leidžiama rūkyti, misteri Olinai? Gal kartais įsigeisiu užtraukti dūmą - jei netikėtai prasidėtų branduolinis karas.

- Jei jau apie tai prabilome, leidžiama.

- Puiku, - linktelėjo Maikas. - Bent dėl to galima nesijaudinti.

Misteris Olinas vėl atsiduso, bet šįsyk atodūsis jau nebuvo toksai sielvartingas, kaip vestibiulyje. "Taip, kabinetas daro savo įtaką, - pagalvojo Maikas. - Olino kabinetas, jo valdos". Netgi dieną, kai Maikas užsuko su advokatu Robertsonu ir jie užėjo čionai, Olinas pastebimai apsiramino. O kas čia keista? Kurgi dar gali jaustis šeimininku, jei ne nuosavose valdose? Be to, Olino kabinetas geresnis nei didžiumos: sienas puošia geri paveikslai, ant grindų geras kilimas, medinėje dėželėje ant stalo geri cigarai. Nuo 1910 metų čia darbavosi daugybė menedžerių. Dar viena savotiška vizitinė Niujorko kortelė, kaip ir blondinė juoda suknele bei plikais pečiais. Jos kvepalų aromatas, neišsakyta, bet akivaizdi užuomina apie subtilų niujorkietišką seksą priešaušrio valandomis.

- Jūs nepersigalvojote? Vis dar norite realizuoti savo idėją? Ir man nepavyks jūsų atkalbėti? - paklausė Olinas.

- Esu tikras, jog nepavyks. - Maikas vėl kyštelėjo cigaretę už ausies. Jis nevilgė plaukų aliejumi, kaip didžiuma ankstesnių kole-

gų, dėvėjusių skrybėles minkštais kraštais, bet cigaretes vis vien keitė kasdien, kaip apatinius baltinius. Paausius taip pat pila prakaitas, ir kai dienos pabaigoje Maikas prieš išmesdamas nužvelgdavo cigaretę, ant plono balto popieriaus regėdavo gelsvai oranžinę dėmę. Cigaretė nekeldavo noro užrūkyti. Dabar jis net nebegalėjo įsivaizduoti, kaip beveik prieš dvidešimtį metų sutraukdavo po trisdešimt, kartais po keturiasdešimt cigarečių per dieną. Veikiau galėjo paaiškinti, kodėl taip darė.

Olinas paėmė nuo stalo tris knygeles.

- Nuoširdžiai tikiuosi, kad jūs klystate.

Maikas atsegė šoninį lagaminėlio skyrių ir išsitraukė mažutį diktofoną "Sony".

- Neprieštarausite, jei mūsų pokalbį įrašinėsiu, misteri Olinai?

Menedžeris numojo ranka. Maikas spustelėjo klavišą "RECORD", įsižiebė maža raudona lempelė. Juostelė ėmė suktis.

Tuo tarpu Olinas maišė knygeles, skaitė pavadinimus. Regint savo knygas kieno nors rankose, Maiką Ensliną kaskart persmelkdavo įvairiausi jausmai: išdidumas, nejaukumas, nuostaba, atsainumas ir gėda. Kaip verslininkas neturėjo ko gėdytis: pastarieji penkeri metai užtikrino pasiturimą egzistenciją, be to, Maikui nereikėjo dalintis pelnu su idėjos autoriumi (jo literatūrinis agentas tokius žmones vadino "knyginėmis šliundromis", veikiausiai iš pavydo), nes Enslinas ne tik rašydavo knygą, bet ir pats kurdavo jos koncepciją. Beje, jau po pirmosios knygos sėkmės tapo akivaizdu, jog pražiopsoti šitokią aukso gyslą galėjo tik visiškas kretinas. O juk visi manė, kad po "Frankenšteino" ir "Frankenšteino nuotakos" šioje srityje nebėra ko gaudyti.

Tačiau Maikas Enslinas baigė Ajovos universitetą*. Mokėsi su Džeine Smaili**. Kartą dalyvavo Stenlio Elkino*** seminare. Svajojo (apie tai neįtarė net artimiausi jo bičiuliai) pagarsėti kaip

*Ajovos universitetas įkurtas 1847 metais. Garsėja literatūrinėmis tradicijomis.

**Džeinė Smaili (gim.1950) - šiuolaikinė populiari amerikiečių rašytoja.

***Stenlis Elkinas (gim.1930) - žinomas amerikiečių rašytojas, literatūros profesorius, daugelio literatūrinių premijų laureatas.

Jaunasis Jeilio poetas. Ir kai Olinas ėmė balsu skaityti knygų pavadinimus, Maikas pasigailėjo įjungęs diktofoną. Nes buvo tikras, jog vėliau, klausydamas įrašo, Olino balse girdės paniekos gaideles. Mechaniškai palytėjo už ausies užkištą cigaretę.

- "Dešimt naktų namuose su vaiduokliais", - skaitė Olinas. - "Dešimt naktų kapinėse su vaiduokliais". "Dešimt naktų pilyse su vaiduokliais". - Jis pažvelgė į Maiką ir nežymiai nusišypsojo lūpų kampučiais. - Norėdamas parašyti šią knygą, lankėtės Škotijoje. Jau nekalbant apie Vienos mišką. Ir jūsų mokesčiai kaskart sumažėdavo tokia suma, kokią išleidote kelionėms, tiesa? Šiaip ar taip, vaiduoklių medžioklė - jūsų verslas.

- Ar pasakėte viską, ką norėjote?

- Jūs labai jautriai vertinate šias knygas, ar ne?

- Taip, jautriai. Bet atsainiu požiūriu į jas manęs neišgąsdinsit. Jei, kritikuodamas mano knygas, viliatės perkalbėti mane ir priversti išeiti iš viešbučio...

- Ne, ne, anaiptol. Stačiai smalsauju, daugiau nieko. Paprašiau Marselio - jisai dirba dienininiu portjė - nupirkti šias knygas... prieš dvi dienas, kai jūs pirmąkart kreipėtės su savo... prašymu.

- Su reikalavimu - ne su prašymu. Ir reikalauju toliau. Jūs girdėjote misterį Robertsoną. Niujorko valstijos įstatymas, jau nekalbant apie du federalinius įstatymus dėl pilietinių teisių, draudžia atsakyti man išsinuomoti minėtąjį numerį, jei aš pageidauju jame apsistoti, ir numeris yra laisvas. O 1408-asis laisvas. Mūsų dienomis 1408-asis visuomet laisvas.

Bet misteris Olinas neketino atsisakyti pasirinktos pokalbio temos - apie tris paskutiniąsias Maiko knygas, atsidūrusias "*The New York Times*" bestselerių sąraše. Perkilnojo jas trečią kartą. Geltona lempų šviesa atsispindėjo nuo žvilgančių viršelių. Juose vyravo purpurinė spalva. Maikui kartą pasakė, jog purpurinė spalva - optimaliausia knygoms apie vaiduoklius. Užtikrina maksimalų pardavimą.

- Iki šio vakaro neturėjau progos jų peržvelgti. Prispaudė darbai. Beje, darbų visuomet pakanka. Niujorko mastais "Delfinas" - mažy-

tis viešbutukas, tačiau lankytojų mums nestinga, per devyniasdešimt procentų kambarių nuolat užimti, ir kone kiekvienas svečias atsineša naujų problemų.

- Kaip ir aš.

Olinas nusišypsojo.

- Sakyčiau, jūs - ypatinga problema, misteri Enslinai. Jūs, misteris Robertsonas ir visi jūsų grasinimai.

Maikui jo žodžiai nepatiko. Jisai niekam negrasino, nebent grasinimu vadintum misterio Robertsono vizitą. Be to, jį privertė pasinaudoti advokato paslaugomis, kaip žmogui yra priverstas griebtis laužtuvo, kad atvertų seną seifo, kurio raktas jau kadai pamestas.

"Betgi seifas ne tavo", - sukuždėjo vidinis balsas, nors valstijos bei valstybės įstatymai tvirtino priešingai. Įstatymai bylojo, kad jisai turi teisę išsinuomoti 1408-ąjį "Delfino" viešbučio numerį, jeigu pats šitaip pageidauja ir jeigu to numerio neužėmė niekas kitas.

Pajuto, kad Olinas jį stebi su vis ta pačia nežymia šypsenėle. Tarsi klausytųsi vidinio Maiko dialogo, nepraleisdamas nė žodžio. Tas jausmas buvo nemalonus, o ir apskritai buvimas Olino kabinete žadino itin negatyvią reakciją. Susiklostė įspūdis, kad jisai nuolat teisinasi, nuo pat akimirkos, kai išsitraukė diktofoną (paprastai tas prietaisas nuginkluodavo priešingą pusę) ir jį įjungė.

- Misteri Olinai, jei mūsų pokalbyje glūdi kokia nors gili prasmė, aš, deja, jos perprasti neįstengsiu. Diena buvo sunki. Jei jūs daugiau nebeprieštaraujate, ir aš galiu užimti 1408-ąjį numerį, norėčiau atsisveikinti ir eiti...

- Perskaičiau po vieną... kaip jas vadinate? Esė? Pasakos?

Maikas jas vadino sąskaitų apmokėtojomis, bet neketino šito sakyti balsu, įrašui. Net jei pokalbį įrašinėjo jo asmeninis diktofonas.

- Istoriją, - parinko pavadinimą Olinas. - Po vieną istoriją iš kiekvienos knygos. "Namuose su vaiduokliais" - apie Rilsbio namą Kanzase...

- Ak, taip. Žmogžudystė kirviu, kažkoks žmogus - jo taip ir nesurado - kirviu užkabojo šešis Rilsbius.

- Visiškai teisingai. Ir dar apie naktį, kurią praleidote ant įsimylėjėlių kapo Aliaskoje. Vargšeliai nusižudė, ir, regis, jų šmėklas žmonės matė netoli Sitkos... ir dar jūsų įspūdžius apie naktį, praleistą Gartsbio pilyje. Ir suvokiau, kad skaityti jūsų knygas labai įdomu. Tai mane nustebino.

Maiko ausis aiškiai girdėjo paniekos gaideles net pačiuose palankiausiuose jo "Dešimties naktų" komentaruose. Jis neabejojo, kad retsykiais panieką išgirsta netgi ten, kurios jos nėra ir negali būti (pastebėjo, kad sunku rasti didesnį paranojiką, nei rašytojas, širdies gilumoje tikintis, jog rašo niekus), bet šiuo atveju paniekos nebuvo nė padujų.

- Dėkoju. - Maikas pažvelgė į diktofoną. Paprastai raudona akutė stebėdavo pašnekovą, laukdavo, kol tasai ką nors leptels. Bet šiandien akutė stebeilijo į jį.

- O, taip, aš vyliausi, kad jūs mano žodžius priimsite už komplimentą. - Olinas pirštais pabarbeno per viršutinę knygelę. - Noriu perskaityti jas iki galo. Man patinka jūsų rašymo stilius. Didžiai savo nuostabai, aš juokiausi, skaitydamas apie jūsų nuotykius, kuriuose nebuvo nė kruopelytės antgamtiškumo, Gartsbio pilyje. Stebiuosi, kad esat toks geras rašytojas. Taip subtiliai viską jaučiantis ir toks pastabus. Tikėjausi sutikti amatininką, o ne meistrą.

Maikas jau žinojo, kas bus paskui. Olino variacija tema: "Ką tokia miela mergina veikia tokioje siaubingoje vietoje". Visgi menedžeris ne vienerius metus vadovavo miesto viešbučiui, priiminėjo šviesiaplaukes moteris juodomis vakarinėmis suknelėmis, samdė nejaunus žmones su smokingais, viešbučio bare skambinančius tokius senus šedevrus, kaip "Diena ir naktis". Ko gero, laisvais nuo darbo vakarais Olinas skaitė Marselį Prustą.

- Bet būtent jos, tos knygos, privertė mane sunerimti. Jei nebūčiau jų pervertęs, nemanau, jog šįvakar būčiau jūsų laukęs. Kai išvydau advokatą su portfeliu, supratau, kad jūs tvirtai apsisprendėte praleisti naktį tame prakeiktame numeryje, ir jokios kalbos čia nebepadės. Bet knygos...

Maikas ištiesė ranką ir išjungė diktofoną: maža raudona akutė jį užkniso.

- Norite žinoti, kodėl aš kapstausi atmatose? Negi ne taip?

- Manding, jūs taip elgiatės dėl pinigų, - taikiai atsakė Olinas. - Ir nemanau, jog kapstotės atmatose, anaiptol... nors labai įdomu, kad, remdamasis mano žodžiais, padarėte štai tokią išvadą.

Maikas pasijuto raustąs. Ne, jis nieku gyvu nesitikėjo tokio posūkio, jis niekada neišjungdavo diktofono pokalbio metu. Ir Olinas pasirodė esąs visai ne toks, kokį jį įsivaizdavo. “Mane apgavo jo rankos, - pagalvojo Maikas. - Tos putnios viešbučio menedžerio rankos su tvarkingais baltais išpuoselėtų nagų pusrutuliais”.

- O mane suneramino... dar daugiau, išgąsdino... štai kas: aš skaičiau knygą, kurios autorius - inteligentiškas ir talentingas žmogus, absoliučiai netikintis tuo, ką pats parašė.

Ne visai taip, pagalvojo Maikas. Jis parašė gal dvi dešimtis istorijų, kuriomis tikėjo, bet išspausdino tik kelias. Parašė galybę eilėraščių, kuriais tikėjo per savo pirmuosius aštuoniolika mėnesių Niujorke, kai už elgetišką atlygį dirbo savaitraštyje “*Village voice*”. Bet nejau tikėjo begalve Judžino Rilsbio šmėkla, mėnulio šviesoje klajojančia po apleistą fermerio namą Kanzase? Jis pernakvojo tame name, įsitaisęs ant purvino pūslėto virtuvės linoleumo, ir nematė nieko baisesnio už dvi peles, nubėgusias palei grindjuostę. Karštą vasaros naktį praleido Transilvanijos pilies, kurią neva valdė Vladas Cepešas, griuvėsiuose, bet iš visų vampyrų į susitikimą su rašytoju atvyko tik europietiškieji uodai - tiesa, nepaprastai gausiu būriu. Kai nakvojo ant serijinio žudiko Džefrio Damerio kapo, antrą valandą nakties priešais išdygo balta, kruvina, peiliu mosuojanti figūra, bet vaiduoklį išdavė draugų krizenimas, o ir pats rašytojas pernelyg neišsigando. Kas jau kas, o jisai sugebėjo atskirti paklode apsigaubusį ir guminiu peiliu mosuojantį paauglį nuo tikro vaiduoklio... Bet Maikas Enslinas neketino viso šito pasakoti Olinui. Jis negalėjo sau leisti...

Taigi ne, galėjo. Mažasis diktofonas (dabar aišku, jog, išsitraukdamas prietaisą iš lagamino, rašytojas padarė klaidą) išjung-

tas, pokalbis neabejotinai liks tik tarp jų. Ir lai kažkam pasirodys keista, bet Enslinas pradėjo žavėtis Olinu. O žmogui, kuriuo žaviesi, paprastai sakai tiesą.

- Jūs teisus, aš netikiu nei vaiduokliais, nei šmėklomis, nei kitokiais ilgakojais nelabaisiais. Džiaugiuosi, kad nieko panašaus gamtoje nėra, nes nesu tikras, jog Viešpats Dievas įstengtų apsaugoti mus nuo tų padarų. Aš nuo pat pradžių užėmiau beaistrio stebėtojo poziciją. Galbūt negausiu Pulicerio premijos už reportažą apie Lojantį vaiduoklį iš "Vilčių kalno" kapinių, bet jeigu jis man pasirodytų, parašyčiau apie jį kuo objektyviausiai.

Olinas kažin ką pasakė, ištarė kažkokį žodį, bet pernelyg tyliai, ir Maikas jo neišgirdo.

- Atleiskite?

- Aš pasakiau, ne. - It atsiprašinėdamas pakartojo Olinas.

Maikas atsiduso. Olinas jį palaikė melagiu. Kai pokalbis pasiekia tokį lygį, tau belieka dvi išeitys: arba iškloti visus kozirius, arba nutraukti diskusiją.

- Kodėl gi mudviem nepratęsus šio pokalbio kitą dieną, misteri Olinai? Aš norėčiau užkopti viršun ir išsivalyti dantis. Galbūt veidrodyje pamatysiu Keviną O'Molį, kuris materializuosis man už nugaros?

Maikas pakilo iš krėslo, bet Olinas ištiesė putnią ranką su išpuoselėtais nagais ir sulaikė svečią.

- Aš nevadinu jūsų melagiu, misteri Enslinai, tačiau jūs netikite. Vaiduokliai retai pasirodo tiems, kurie jais netiki, o jei ir pasirodo, nesileidžia pamatomi. Galimas daiktas, Judžinas Rilsbis priemenėje lenkė prieš jus savo nukristą galvą, tačiau jūs iš virtuvės negalėjote šito pamatyti!

Maikas atsistojo, tada pasilenkė pasiimti lagaminėlio.

- Bet jei taip, aš galiu nesijaudinti dėl 1408-ojo, tiesa?

- Kaip tik atvirkščiai, - paprieštaravo Olinas. - Privalote. Nes vaiduoklių 1408-ajame nėra ir niekada nebuvo. Ten kažkas yra, tą jaučiau savo kailiu, bet anaiptol ne vaiduokliai. Apleistame name

ar pilies griuvėsiuose jūsų netikėjimas gali tapti jūsų skydu. Bet 1408-ajame būtent dėl jo tapsite dar labiau pažeidžiamas. Nedarykite šito, misteri Enslinai. Laukiau jūsų šiandien, norėdamas paprašyti, maldauti šito nedaryti. Jei surašytume visus Žemės gyventojus, kuriems nevalia užsukti į tą numerį, žmogus, rašantis tokias linksmas, tokias įdomias knygas apie vaiduoklius, tame sąraše užimtų pirmąją vietą.

Maikas viską girdėjo ir podraug negirdėjo. "Ir tu išjungei savo diktofoną! - keikė save rašytojas. - Jis mane sutrikdė, privertęs išjungti diktofoną, o dabar virsta Borisu Karlofu, savo namuose rengiančiu įžymiausių šmėklų savaitgalį! Po velnių! Aš vis vien jį pacituosiu. Jei Olinui nepatiks, lai paduoda mane į teismą".

Enslinas stačiai nekantravo kopti viršun. Ne vien dėl to, kad kampiniame viešbučio kambaryje galėtų praleisti ilgą naktį, bet ir todėl, kad spėtų užrašyti Olino žodžius, kol tie dar neišsitrynė iš atminties.

- Išgerkite su manimi, misteri Enslinai.

- Ne, tiesą sakant, aš...

Misteris Olinas kyštelėjo ranką į kišenę ir ištraukė raktą, žiedu sujungtą su sunkia žalvarine plokšte. Apibraižyta, blausia, sena. Su išgraviruotais skaičiais: 1408.

- Prašau, - tęsė Olinas. - Suteikite man malonumą. Paskirkite dar dešimt minučių, jų pakaks, kad išlenktume po stiklelį škotiškojo, ir aš atiduosiu jums raktą. Atiduočiau bet ką, kad tik pavyktų atkalbėti jus nuo šio sumanymo, bet man norisi galvoti, jog žinau, kada įkalbinėjimai tampa beprasmiai.

- Jūs iki šiol naudojatės tikrais raktais? - paklausė Maikas. - Kaip miela. Čia gi tikrų tikriausias antikvariatas.

- "Delfino" numeriai nuo 1979 metų aprūpinti magnetinėmis spynomis. Būtent tuomet mane ir paskyrė valdytoju. 1408-asis - vienintelis numeris, iki šiol rakinamas įprastu raktu. Nebuvo prasmės įrengti duryse magnetinę spyną, kadangi kambarys visuomet tuščias. Paskutinį kartą jame nakvota 1978 metais.

- Jūs kvaršinate man galvą! - Maikas atsisėdo, išsitraukė dik-

tofoną. Spustelėjo įrašo mygtuką ir tarė: - "Viešbučio valdytojas pareiškė, jog 1408-ajame numeryje niekas nenakvojo daugiau nei dvidešimt metų".

- Be to, į 1408-ojo numerio duris nedėjome magnetinės spynos, nes esu visiškai tikras, kad ji neveiktų. 1408-ajame neveikia elektroniniai laikrodžiai. Vieni atsilieka, kiti sustoja. 1408-ajame dar niekam nepavyko sužinoti tikslaus laiko. Tą patį galiu pasakyti apie kišeninius skaičiuotuvus ir mobiliuosius telefonus. Jei turite signalizacijos pultelį, patariu jį išjungti, nes 1408-ajame jisai ims pypsėti kada įsigeidęs, tik dėl jam vienam žinomų priežasčių, ir visai ne todėl, kad kažkas susidomėjo jūsų automobiliu. - Misteris Olinas patylėjo. - Net jeigu jį išjungsite, vėliau pultelis gali nebeveikti. Vienintelė užtikrinta priemonė - išimti iš jo baterijas. - Net nedirstelėjęs į užrašus, jis spustelėjo diktofono klavišą "Stop". Maikas nusprendė, jog Olinas gerai pažįsta šį modelį, galbūt diktuoja į jį tarnybines pastabas.

- Tiesą sakant, misteri Enslinai, vienintelė užtikrinta priemonė išvengti nemalonumų - laikytis atokiau nuo to numerio.

- Negaliu, - Maikas paėmė diktofoną ir įsidėjo į lagaminėlį, - bet manau, jog turiu laiko išgerti škotiškojo.

Baras buvo įrengtas po paveikslu, vaizduojančiu Penktąją aveniu dvidešimtojo amžiaus pradžioje. Kol Olinas traukė butelį, Maikas paklausė, iš kur menedžeris žino, jog 1408-ajame numeryje neveikia buitiniai prietaisai, - jei tiesa, kad nuo 1978 metų ten nenakvojo nė vienas svečias.

- Aš gi nesakiau, jog nuo 1978 metų į tą numerį nebuvo įžengęs joks žmogus, - atsakė Olinas. - Visų pirma, kartą per mėnesį kambarinės atlieka paviršinį valymą. Šitai reiškia...

Maikas, jau ketvirtą mėnesį dirbantis prie knygos "Viešbučių numeriai su vaiduokliais", jį pertraukė:

- Aš žinau, ką šitai reiškia.

Paviršinis negyvenamo numerio valymas reiškė štai ką: atverti langus, nušluostyti dulkes, pakeisti rankšluosčius. Patalynės

- veikiausiai ne. Jis net pagalvojo, kad, ko gero, vertėjo pasiimti miegmaišį.

Olinas, atžingsniuojantis persišku kilimu su dviem stiklais rankose, tarsi perskaitė rašytojo mintis:

- Patalynę pakeitė antroje dienos pusėje, misteri Enslinai.

- Kodėl negalite apsieiti be pavardės? Vadinkite mane Maiku.

- Jūs jau atleiskite, bet man taip įprasčiau. - Menedžeris ištiesė svečiui stiklą. - Už jus.

- Ir už jus. - Maikas kilstelėjo savo taurę, ketindamas susidaužti su Olinu, bet tasai patraukė ranką.

- Ne, už jus, misteri Enslinai. Primygtinai prašau. Šiandien mudu abu privalome išgerti tiktai už jus. Jums šito prireiks.

Maikas atsiduso, jo taurės pakraštėlis skimbtelėjo į Olino taurės kraštelį.

- Už mane. Jūsų lauktų puiki karjera siaubo filmuose, misteri Olinai. Galėtumėt suvaidinti seną paniurusį liokajų, įkalbinėjantį jauną šeimą laikytis atokiau nuo Uolėtosios pilies.

Olinas atsisėdo.

- Dėkui Dievui, šį vaidmenį vaidinu nedažnai. 1408-ojo numerio nėra nė viename tinklapyje, vardijančiame vietas, pagarsėjusias paranormaliais reiškiniais ar psichinės energijos pliūpsniais...

“Kai išeis mano knyga, padėtis kardinaliai pasikeis”, - pagalvojo Maikas.

- ...“Delfino” nerasite ir turistiniuose vadovuose, minínčiuose viešbučius, kuriuose regėjo vaiduoklius. Užtat ten nurodyti “Šeri Niderlend”, “Plaza”, “Park Leinas”. Mes imamės visų priemonių, kad apie 1408-ąjį numerį žinotų kuo mažiau... nors, be abejo, visuomet atsiranda koks nors uolus ir įkyrus istorikas.

Maikas leido sau šyptelėti.

- Veronika pakeitė patalynę, - tęsė Olinas. - Aš ją lydėjau. Galite didžiuotis, misteri Enslinai. Galima sakyt, jog patalynę jums keitė karališko kraujo asmuo. Veronika ir jos sesuo “Delfino” viešbutyje dirba nuo 1971 ar 1972 metų. Vi, kaip mes ją vadiname, yra vyriausia “Delfino” darbuotoja, jos stažas bent šešeriais me-

tais ilgesnis už maniškį. Ji jau seniai tapo vyriausiąja kambarine. Manding, patalynė nebuvo keista daugelį metų, bet iki 1992-ųjų Veronika ir jos sesuo reguliariai tvarkydavo 1408-ąjį. Veronika ir Selestė buvo dvynės, ir, regis, tarp jų egzistavęs ryšys padėdavo... kaipgi tą suformuluoti? Ne, jos nebuvo atsparios 1408-ojo įtakai, bet galėjo jai priešintis... bent jau tą neilgą laiko tarpą, kol trukdavo paviršinis valymas.

- Ar tik neketinate man pasakyti, jog Veronikos sesuo numirė tame kambaryje?

- Ne, žinoma, ne. Selestė išėjo iš darbo 1998 metais dėl silpnos sveikatos. Bet gali būti, jog 1408-asis prisidėjo prie jos psichinės bei fizinės būklės pablogėjimo.

- Regis, tarp mudviejų įsivyravo visiškas savitarpio supratimas, misteri Olinai. Tikiuosi, jis neišnyks, jei prisipažinsiu, kad jūsų žodžius laikau kvailais.

Olinas nusijuokė.

- Jūs, kaip vaiduoklių pasaulio tyrinėtojas, esate pernelyg didelis materialistas.

- Tai mano pareiga skaitytojams, - sausai atsakė Maikas.

- Ko gero, 1408-ąjį galėčiau paprasčiausiai pamiršti, - sumurkė viešbučio menedžeris. - Durys užrakintos, šviesa užgesinta, užuolaidos užtrauktos, kad neišbluktų kilimas, lova užklota lovatiese, ant jos - pusryčių meniu, kurį vakare galima palikti ant durų rankenos... bet man atgrasi pati mintis, jog oras numeryje bus toks pridvisęs, kaip palėpėje, o dulkių sluoksnis nuolatos didės. Manote, kad esu pernelyg skrupulingas ar pamišęs dėl švaros?

- Manau, kad jūs esate geras menedžeris.

- Ko gero. Šiaip ar taip, Vi ir Si labai mikliai aptvarkydavo minėtą numerį, tik įeidavo ir išsyk išeidavo, kol Si pasiprašė atleidžiama iš darbo, o Vi buvo paaukštinta. Po to valymu teko užsiimti kitoms kambarinėms, jos visuomet dirbdavo dviese, ir į porą aš parinkdavau tik tas, kurios sutardavo tarpusavyje...

- Vildamasis, kad jas irgi sieja vidinis ryšys, padedantis atsispirti vaiduokliams?

- Vildamasis, kad toks ryšys yra, tas tiesa. Galite pasijuokti iš 1408-ojo numerio vaiduoklių, misteri Enslinai, bet išsyk pajusite jų buvimą, tuo neabejoju. Kad ir kas gyventų tame numeryje, drovumas jam nebūdingas. Dažnai, kai tik galėdavau, eidavau drauge su kambarinėmis, prižiūrėdavau jas. - Olinas patylėjo, o paskui akivaizdžiai nenoriai pridūrė: - Kad ištraukčiau jas iš ten, jei nutiktų kas nors siaubinga. Dėkui Dievui, neprireikė. Kai kurios ūmai imdavo raudoti, viena pradėjo klaikiai kvatoti, ir jos juokas mane išgąsdino kur kas labiau, nei ašaros, kažkuri apalpo. Bet, kartoju, nenutiko nieko siaubinga. Per tuos metus man pavyko atlikti kelis primityvius eksperimentus su signalizacijos pulteliais, mobiliaisiais telefonais, laikrodžiais. Ir viskas baigėsi sėkmingai. Ačiū Dievui. - Jis vėl patylėjo, paskui ramiu, beaistriu tonu pridūrė: - Viena iš jų apako.

- Ką?

- Viena kambarinė apako. Romi van Gelder. Šluostė dulkes nuo televizoriaus ir staiga ėmė rėkti. Paklausiau, kas nutiko. Ji metė šluostę, pakėlė rankas prie akių ir išrėkė, jog apako... bet gali matyti kažkokias siaubingas spalvas. Kai tik išvedžiau merginą iš numerio, spalvos dingo, o kai mudu pasiekėme liftą, regėjimas grįžo.

- Misteri Olinai, jūs norite mane įbauginti, tiesa? Kad nepasilikčiau nakvoti 1408-ajame?

- Taigi ne. Jūs gi žinote to numerio istoriją, pradedant jo pirmojo gyventojo savižudybe.

Maikas žinojo. Kevinas O'Molis, komivojažierius, prekiavęs siuvimo mašinomis, nusižudė 1910 metų spalio tryliktąją, palikdamas žmoną ir septynetą vaikų.

- Penki vyriškiai ir viena moteris iššoko pro vienintelį numerio langą, misteri Enslinai. Trys moterys ir vienas vyriškis išgėrė mirtinas migdomųjų dozes, du žmones surado lovose, du - vonios kambaryje, moterį - vonioje, vyriškį - sėdintį ant unitazo. Dar vienas vyriškis 1970 metais pasikorė sieninėje spintoje...

- Henris Storkinas, - įsiterpė Maikas. - Matyt, tai atsitiktinė mirtis... erotinė asfiksija.

- Galimas daiktas. Bet buvo ir Randolfas Haidas, kuris persipjovė sau venas, o paskui, plūsdamas krauju, kone visiškai nusirovė genitalijas. Štai čia jau nebe erotinė asfiksija. Misteri Enslinai, aš kalbu apie štai ką: jei dvylika savižudybių, įvykusių tame numeryje per šešiasdešimt aštuonerius metus, neįtikino jūsų atsisakyti savo sumanymo, labai abejoju, kad jus paveiks kambarinių aikčiojimai ir dejonės.

"Aikčiojimai ir dejonės - tai gerai", - pamanė Maikas, nusprendęs, kad šie žodžiai jo knygai nepakenks.

- Retai kuri šeimyninė pora, per tuos metus apsistojusi 1408-ajame, prašė antrąkart skirti jiems tą patį numerį. - Olinas vienu mauku išlenkė viskį. - Tiesą sakant, niekas nepanorėjo apsilankyti ten darsyk.

- Išskyrus dvynukes prancūzes.

- Tas tiesa, - linktelėjo menedžeris, - Vi ir Si ten lankėsi dažnai.

Maiko nejaudino kambarinės ir jų... kaip ten išsireiškė Olinas? Jų aikčiojimai ir dejonės. Žinia, menedžerio išvardintų savižudybių skaičius darė įspūdį... gal ne tiek pats faktas, kiek giluminė įvykių reikšmė. Nors jokios giluminės reikšmės ten nebuvo. Abraomo Linkolno ir Džono Kenedžio viceprezidentai turėjo tokią pat pavardę - Džonsonas. Linkolnas ir Kenedis prezidentais išrinkti metais, užsibaigiančiais skaičiumi 60. Linkolną nužudė Kenedžio teatre, Kenedį - automobilyje "Linkolnas". Ir ką gi šie sutapimai įrodo? Visiškai nieko.

- Tos savižudybės bus deramai atspindėtos mano knygoje, - atsakė Maikas, - ir kadangi diktofonas išjungtas, galiu jums pasakyti, kad šios nelaimės iliustruoja reiškinį, kurį statistikai vadina "grupiniu efektu".

- Čarlzas Dikensas jį pavadintų "bulviniu efektu", - atrėmė Olinas.

- Atleiskite?..

- Kai Džeikobo Marli šmėkla pirmąkart užkalbino Skrudžą, tasai pasakė, kad ji tėra garstyčių lašas ant nepakankamai išvirtos bulvės gabalėlio.

- Manote, tai juokinga? - Maiko balse suskambo ledinės gaidelės.

- Misteri Enslinai, kai kalbame apie 1408-ąjį numerį, man niekas neatrodo juokinga. Visiškai niekas. Klausykite įdėmiai. Vi sesuo, Selestė, mirė nuo širdies smūgio. Tuo metu ją jau kamavo Alzhaimerio liga, kuria moteris susirgo labai ankstyvame amžiuje.

- Tačiau jos sesuo dvynė jaučiasi puikiai, tą paminėjote visai neseniai. Dar daugiau, ji yra amerikietiškosios svajonės realizavimo pavyzdys. Kaip ir jūs, misteri Olinai, jei spręstume iš pažiūros. Nors buvote daugybę kartų užsukęs į 1408-ąjį numerį. Kiek gi sykių? Šimtą? Tūkstantį?

- Labai trumpam, - patikslino Olinas. - Žinote, padėtis panaši, kaip ir kambaryje, pripildytame nuodingų dujų. Jei sulaikai alsavimą, nieko nenutiks. Matau, palyginimas jums ne prie širdies. Ko gero, laikote jį įmantriu, netgi kvailoku. Bet, patikėkite, šis palyginimas labai vykęs.

Jis sudėjo pirštus stogeliu ir pasirėmė smakrą.

- Galbūt kai kurie žmonės greičiau ir stipriau reaguoja į to numerio gyventoją. Jūs gi žinote, vieni povandeninio plaukiojimo mėgėjai gerokai lengviau ištveria išorinio slėgio pokyčius, nei kiti. “Delfinas” atidarytas kone prieš šimtmetį, ir per tą laiką personalas tvirtai įsitikino, jog 1408-asis - užnuodytas numeris. Jis tapo šio namo istorijos dalimi. Niekas apie jį nešneka, niekas neužsimena, jog keturioliktasis aukštas - beje, tas būdinga daugeliui viešbučių, - iš tiesų yra tryliktasis... bet visi darbuotojai tą žino. Jei paskelbtume visus faktus, susijusius su šiuo numeriu, išeitų stulbinanti istorija... tik vargu ar jūsų skaitytojams ji suteiktų malonumą.

Pavyzdžiui, aš neabejoju, kad kone kiekviename Niujorko viešbutyje pasitaikė savižudybių, bet galiu lažintis iš savo gyvybės, jog tik “Delfine” dvylika žmonių nusižudė tame pačiame numeryje. Beje, galime pamiršti Selestę Romando, tačiau nevalia nepaisyti 1408-ajame numeryje gyvenusių žmonių mirties dėl natūralių priežasčių. Taip vadinamų natūralių priežasčių.

- Ir kiekgi tokių buvo? - Maikui nė nedingtelėjo mintis, jog 1408-ajame žmonės mirė ir nuo taip vadinamų natūralių priežasčių.

- Trylika, - atsakė Olinas. - Mažiausiai trylika. Aš tiksliai žinau apie trylika.

- Meluojate! - Žodžiai išsprūdo anksčiau, nei Maikas spėjo juos sulaikyti.

- Ne, misteri Enslinai, patikėkite, aš nemeluoju. O gal jūs išties manėte, jog tą numerį laikome tuščią dėl savo prietaringumo ar kokios nevykusios niujorkietiškos tradicijos... galbūt idėjos, kad kiekviename sename viešbutyje turi gyventi bent viena šmėkla, savo numeryje žvanginanti neregimas grandines?

Maikas Enslinas pripažino, kad jo "Dešimties naktų" puslapiuose išties egzistavo panaši mintis, tegul ir nesuformuluota. Ramybės nepridėjo ir Olino balse suskambęs susierzinimas (ko gero, taip susierzinęs mokslininkas kalbėtųsi su čiabuviu, mosuojančiu būrimo lenta).

- Misteri Enslinai, viešbučių versle yra prietarų bei tradicijų, tačiau mes joms neleidžiame trukdyti pačiam verslui. Kai pradėjau čia dirbti, Vidurio Vakaruose dar kalbėjo: "Kai galvijų augintojai patraukia į miestą, tuščių numerių nebelieka". Jei numeris atsilaisvina, mes jį tučtuojau užpildome. Vienintelė išimtis, kurią padariau šioje taisyklėje, - 1408-asis numeris, tryliktajame aukšte, ir skaitmenų suma ant jo durų taip pat lygi trylikai. Tiesa, išimtimi derėtų laikyti ir mūsų pokalbį - vienintelį šia tema.

Olinas įdėmiai pažvelgė į Maiką Ensliną.

- Tame numeryje įvyko ne tiktai savižudybės - insultai, infarktai ir epilepsijos priepuoliai. Vienas ten apsistojęs vyriškis, tai nutiko 1973 metais, paskendo sriubos lėkštėje. Jūs pasakysite, jog šitaip paprasčiausiai negali būti, bet aš kalbėjausi su žmogumi, anuomet dirbusiu viešbučio apsaugos tarnyboje ir mačiusiu mirties liudijimą. Neregima jėga, apsigyvenusi tame numeryje, tarsi apsilpsta vidurdienį, atsiskaitymo valandą, kai paprastai keičiasi viešbučio gyventojai, bet aš pažįstu kelias kambarines, tvarkiusias nelemtas patalpas, o dabar sergančias širdies ligomis, emfizema,

diabetu. Prieš trejus metus aukšte sutriko šildymo sistema, ir misteriui Nilui, tuomet dirbusiam vyriausiuoju viešbučio inžinieriumi, teko užsukti į kelis numerius - tarp jų ir į 1408-ąjį - bei patikrinti šildymo prietaisus. Jis puikiai jautėsi ir pačiame numeryje, ir vėliau, bet kitą dieną mirė nuo gausaus kraujo išsiliejimo į smegenis.

- Sutapimas, - numojo Maikas. Bet jam teko pripažinti, jog Olinas - savo darbo meistras. Jeigu viešbučio menedžeris vadovautų vasaros stovyklai, jis taip pergąsdintų vaikus, kad po istorijų apie vaiduoklius, sutemus pasakojamų prie laužo, devyniasdešimt procentų stovyklautojų įsigeistų namo.

- Sutapimas, - pakartojo Olinas - tykiu balsu, tarsi mažumą gailėdamasis pašnekovo. Ištiesė senamadišką raktą, žiedu sujungtą su dar senamadiškesne žalvarine plokštele. - Ar jūsų širdis sveika, misteri Enslinai? Ar nesiskundžiate spaudimu, nervais?..

Maikui teko kaip reikiant pasistengti, kad kilsteltų ranką... bet tereikėjo priversti ją judėti, ir viskas stojo į savo vietas. Ir kai ėmė raktą, jo pirštai, kiek galėjo spręsti, visiškai nevirpėjo.

- Niekuo nesiskundžiu. - Maikas sugniaužė delne žalvarinę plokštelę. - Be to, vilkiu laimingus havajietiškus marškinius. Nejau juos apsivilkau be reikalo?

Olinas primygtinai pasisiūlė palydėti Maiką į keturioliktąjį aukštą. Rašytojas neprieštaravo. Jam norėjosi pamatyti misterio Olino transformaciją, kai jiedu apleis jaukų menedžerio kabinetą ir koridoriumi nužingsniuos link lifto, norėjosi išvysti, kaip tasai vėl virsta nelaimingu viešbučio valdytoju, vargšeliu, pakliuvusiu į rašytojo nagus.

Juos sustabdė vyriškis su smokingu (Maikas spėjo, kad tai restorano valdytojas arba metrdotelis), ištiesė Olinui kelis lapelius, kažką sukuždėjo prancūziškai. Olinas irgi atsakė pakuždomis, ta pačia kalba, linktelėjo, skubiai pasirašė ant visų lapelių. Bare pianistas skambino “Rudenį Niujorke”. Iš tokio atstumo garsai atskriejo aidu, tarsi muzika, kurią girdi sapne.

Vyriškis su smokingu ištarė: *“Merci bien”**, - apsigręžė ir

*Labai ačiū (*pranc.*).

nuėjo savais keliais. Olinas vėl paprašė leidimo panėšėti iki numerio mažąjį lagaminėlį, ir Maikas vėl atsakė neigiamai. Lifte rašytojo žvilgsnį prikaustė triguba mygtukų eilė. Ant kiekvieno mygtuko - skaičiai, viskas kaip pridera, ir reikėjo įsižiūrėti įdėmiau, kad pastebėtum, jog po mygtuko 12 seka mygtukas 14. "Tarytum, - mąstė Maikas, - pašalinę skaičių iš lifto valdymo skydo, jie būtų atėmę iš jo egzistencijos teisę. Kvailystė... bet Olinas teisus. Tą galima išvysti viso pasaulio viešbučiuose".

- Misteri Olinai, - kabinai pajudėjus, užsitęsusią pauzę nutraukė Maikas. - Leiskite pasmalsauti. Jei 1408-asis jus šitaip baugina, kodėl jame neapgyvendinote fiktyvaus svečio? Arba kodėl neįsiregistravote jame pats?

- Manding, baiminausi, jog mane apkaltins sukčiavimu - jei ne oficialių valdžios organų darbuotojai ir piliečių teises ginančių organizacijų aktyvistai (patikėkite, viešbučių menedžeriai krūpčioja, išgirdę minint įstatymus, užtikrinančius piliečių teises, visai kaip jūsų skaitytojai, kuriems naktimis girdisi grandinių žvangesys), tai mano bosai. Be abejo, jie mane apkaltintų, vos išgirdę panašią informaciją. Jei nesugebėjau įtikinti jūsų, kad laikytumėtės atokiau nuo 1408-ojo, abejoju, kad pasiekčiau geresnių rezultatų, tikindamas "Stenlio korporacijos" direktorių tarybą, jog mano sprendimas nieko neapgyvendinti tame numeryje yra teisėtas, nes baiminuosi vaiduoklių, dėl kurių pravažiuojantis komivojažierius iššoko pro langą ir ištiško ant Šešiasdešimt pirmosios gatvės asfalto.

Maikas pagalvojo, kad pastaroji misterio Olino tirada jį suneramino labiausiai. "Nes jisai jau nebemėgina manęs atkalbėti, - pagalvojo rašytojas. - Įtikinamumas, vertas geriausio komivojažieriaus, įtikinamumas, kuriuo menedžerio žodžiai pasižymėjo kabinete - galbūt dėka ypatingos, persiško kilimo kuriamos auros, - tas įtikinamumas pranyko. Kompetentingumas liko, taip, tas jautėsi elgsenoje, kai misteris Olinas pasirašinėjo popierius, o štai gebėjimas įtikinėti - ne. Pradingo kartu su asmeniniu magnetizmu. Vos tik išėjome iš kabineto. Tačiau jisai tiki, neva 1408-ajame kažkas yra. Tiki besąlygiškai".

Virš durų užgeso langelis su skaičiumi 12 ir įsižiebė kitas, su skaičiumi 14. Kabina sustojo. Durys prasiskyrė, atverdamos įprastą viešbučio koridorių, nutiestą raudonai auksiniu kilimu (savaime suprantama, ne persišku). Koridorių apšvietė šviestuvai, vaizduojantys dujinius devynioliktojo amžiaus žibintus.

- Atvykome, - pratarė Olinas. - Jūsų aukštas. Atleiskite man, bet čia mudu išsiskirsime. 1408-asis - kairėje, koridoriaus gale. Jei nėra būtino reikalo, aš prie jo nesiartinu.

Maikas Enslinas žengė iš kabinos. Susidarė įspūdis, jog kojos apsunko, tarsi joms nesinorėtų artintis link 1408-ojo numerio. Atsigręžė į Oliną, neaukštą storulį su juodu, figūrai pritaikytu kostiumu ir megztu vyšniniu kaklaryšiu. Olinas sunėrė rankas už nugaros, ir Maikas išvydo, jog storuliuko veidas išbalo it pienas. Aukštą, raukšlių nevagojamą kaktą išpylė prakaito lašeliai.

- Žinia, numeryje yra telefonas, - išspaudė Olinas. - Galite pamėginti skambinti, jei kas nors nutiks... tačiau abejoju, kad jis veiks. Nebent numeris šito panorės.

Maikas pamėgino sąmojingai atkirsti, kad jam nereikės duoti arbatpinigių aptarnavimo biuro darbuotojui, bet liežuvis apsunko lygiai taip, kaip ir kojos.

Viena Olino ranka išniro iš už nugaros, ir Maikas išvydo, kad ji virpa.

- Misteri Enslinai. Maikai. Nedarykite šito. Susimildamas...

Menedžeris nebaigė frazės - lifto durys užsitrenkė, atkirsdamos jį nuo pašnekovo. Maikas kurį laiką pastovėjo įprastoje Niujorko viešbučio koridoriaus tyloje. Tryliktame, nors to nepripažintų nė vienas "Delfino" darbuotojas, aukšte. Mąstė, ar nevertėtų ištiesti rankos ir iškviesti lifto kabinos.

Bet jeigu jis spusteltų mygtuką, Olinas laimėtų. Ir vietoj geriausio naujos jo knygos skyriaus atsirastų žiojinti skylė. Skaitytojai šito nesužinotų, leidėjas bei literatūrinis agentas taip pat, nesužinotų ir advokatas Robertsonas... tačiau jis pats žinotų.

Ir, užuot išsikvietęs liftą, Maikas kilstelėjo ranką bei palytėjo už ausies užkištą cigaretę, vydamas šalin neramias mintis. O pas-

kui sprigtelėjo per laimingų havajietiškų marškinių apykaklę. Ir nužingsniavo koridoriumi link 1408-ojo numerio, nerūpestingai mosuodamas mažuoju lagaminėliu.

2.

Pačiu įdomiausiu artefaktu, likusiu iš trumpos (septyniasdešimt minučių) Maiko Enslino viešnagės 1408-ajame numeryje, tapo vienuolikos minučių įrašas, išlikęs mažajame diktofone. Prietaisėlio paviršius mažumą apanglėjo, tačiau juosta nenukentėjo. Nuostabu, tačiau juostoje, kalbant apie turinį, praktiškai niekas neįrašyta, o tas, kas visgi įsirašė, daugiau nei keista.

Miniatiūrinį diktofoną jam padovanojo buvusi žmona, jiedu išsiskyrė prieš penketą metų abipusiu sutarimu ir liko draugais. Maikas pasiėmė jį į savo pirmąją ekspediciją (į Rilsbio fermą Kanzase), kaip priedą prie penkių didelių bloknotų ir odinio futliaro su smailai nudrožtais pieštukais. Po to Enslinas išleido tris knygas, įgijo patirties, todėl, žingsniuodamas link 1408-ojo numerio durų "Delfino" viešbutyje, nešėsi tik automatinį rašiklį ir mažą bloknotėlį, priedą prie penkių naujų devyniasdešimties minučių trukmės kasečių. Šeštąją įsidėjo į diktofoną prieš išeidamas iš namų.

Paaiškėjo, kad magnetofoninis įrašas kur kas pranašesnis už prirašytus bloknoto puslapius: jis išsaugojo niuansus, kurių nepajėgė atspindėti popierius. Pavyzdžiui, kaip švilpia orą skrodžiantys šikšnosparniai, kurie, skirtingai nuo vaiduoklių, jį atakavo Gartsbio pilyje. Jis įamžino paties Maiko riksmus - nelyginant mergaitės, pirmąsyk atsidūrusios name su vaiduokliais. Išgirdę tą įrašą, draugai kvatojo iki užkimimo.

Užrašinėti įspūdžius į magnetofono juostą, o ne į bloknotą, buvo lengviau ir paprasčiau, ypač jei stingsti Niū Bransviko kapinėse, o trečią valandą nakties tavo palapinė griūva nuo ūmių vėjo bei lietaus šuorų. Užrašinėti tokiomis sąlygomis neįmanoma, o štai kalbėti - prašom... ką Maikas ir darė - kalbėjo ir kalbėjo, ropšdamasis iš po šlapio palapinės audeklo, nė akimirkai nepaleisdamas

iš akių širdžiai mielo raudono diktofono žiburėlio. Per metus, praleistus ekspedicijose, mažasis diktofonėlis "Sony" tapo jo artimu draugu. Į plonutėlę juostelę Maikui nėkart nepavyko įrašyti paranormalaus įvykio paliudijimo - tą patį galima pasakyti ir apie pavienius komentarus, užrašytus 1408-ajame numeryje, tačiau jisai susigyveno su mažuoju prietaisėliu, kuris, vaizdžiai tariant, tapo neatsiejama rašytojo dalimi. Šitaip nutinka. Tolimų reisų vairuotojai įsimyli savo aštuoniolikos ratų "Kenvortus" bei "Džimius-Pitus", rašytojai negali išsiversti be kokio nors plunksnakočio ar senos rašomosios mašinėlės, profesionalūs valytojai negeidauja išsiskirti su senu dulkių siurbliu "Elektroliuks". Maikui su diktofonu, atliekančiu kryžiaus ar česnakų ryšelio vaidmenį, neteko susitikti su tikru vaiduokliu ar psichokinetiniu reiškiniu, užtat jiedu drauge praleido daug šaltų naktų anaiptol ne pačiose maloniausiose vietose. Maikas buvo užkietėjęs racionalistas, bet tai jam netrukdė išlikti žmogumi.

Problemos su 1408-uoju prasidėjo anksčiau, nei jisai įėjo į vidų.

Maikas dirstelėjo į duris ir pastebėjo, kad jos perkrypusios.

Perkrypusios tik vienoje pusėje, kairėje. Tas defektas jam priminė siaubo filmus, kuriuose režisierius stengiasi perteikti psichinę kažkurio herojaus ligą, sukiodamas kamerą į vieną ar į kitą pusę. Po pirmosios asociacijos kilo antra: kajutės durys stipraus bangavimo metu. Jos palinksta į priekį ir atgal, kairėn ir dešinėn, kol galva ima suktis ratu, o gerklė atsirita šleikštulys. Regis, jo tokie pojūčiai nekamavo, visiškai nekamavo, na...

Ne, visgi kamavo. Bet tik mažumėlę.

Ir Maikas apie tai parašys knygoje, bent jau tam, kad paneigtų Olino insinuacijas, neva rašytojo racionalizmas neleidžia šiam objektyviai rašyti apie vaiduoklius bei su jais susijusius dalykus.

Jis pasilenkė (kai tik iš akių dingo perkrypęs durų tarpsnis, galvos svaigulys ir pykinimas praėjo), atsegė užtrauktuką, iš šoninio lagaminėlio skyriaus išsitraukė diktofoną. Išsitiesė, spustelėjo įrašo klavišą, išvydo įsižiebusią raudoną akelę ir jau žiojosi, ketin-

damas ištarti: "1408-ojo kambario durys mane pasitinka unikaliu būdu, dalinai perkrypusios kairėje".

Tepratarė žodį "durys" ir užsičiaupė. Jei perklausysite juostą, išgirsite tą žodį bei "Stop" klavišo spragtelėjimą. Nes perkrypimas dingo. Maikas regėjo visiškai taisyklingą stačiakampį. Apsisuko, pažvelgė į priešais esančio 1409-ojo kambario duris, tada vėl atsigręžė į 1408-ąjį. Abejos durys atrodė vienodai, baltutėlės, su auksinėmis lentelėmis bei rankenomis. Jokių kreivumų - po keturis stačius kampus, sujungtus tiesiomis linijomis.

Maikas vėl pasilenkė, ranka, kuria laikė diktofoną, pakėlė lagaminėlį, antrąją, su raktu, ištiesė link spynos - ir apmirė.

Durys vėl iškrypo.

Šįkart dešinėje.

- Tai kvaila, - sumurmėjo Maikas, tačiau šleikštulys sugrįžo. Šleikštulys, kuris jau nebepriminė jūros ligos, o buvo ta liga. Prieš dvejus metus jis plaukė į Angliją laivu "Karalienė Elžbieta II", ir vieną naktį kilo smarki audra. Maikas prisiminė, kaip tysojo ant lovos savo kajutėje. Jį pykino, tačiau išsivemti taip ir nepavyko. Ir tas šleikštus galvos svaigulys tik sustiprėdavo, jeigu jis žiūrėdavo į duris... arba į kėdę... arba stalą... kurie be atvangos blaškėsi pirmyn ir atgal, dešinėn ir kairėn...

"Dėl visko kaltas Olinas, - pagalvojo rašytojas. - Būtent šito jisai ir siekia. Kaip reikiant įkaitino. Užvedė. Kaip juoktųsi, jei pamatytų mane dabar. Kaip..."

Ir tuomet suvokė, jog Olinas, galimas daiktas, šią akimirką kaip tik ir žiūri į jį. Maikas apžvelgė koridorių - nepastebėdamas, kad, atplėšus akis nuo durų, svaigulys ir pykinimas praėjo. Palubėje, į kairę nuo liftų, išvydo, ko ieškojęs: vidinio stebėjimo kamerą. Ko gero, vienas iš viešbučio apsaugos darbuotojų nuolatos budi prie monitorių, ir Maikas galėjo lažintis, jog Olinas šiuo metu stovi greta, abu spokso į jį ir šiepiasi it beždžionės. "Šitai atpratins jį ateidinėti čionai ir reikalauti teisių, be to, siundyti ant mūsų advokatus", - šneka Olinas. "Jūs tik pažiūrėkite! - sušunka apsaugos tarnybos darbuotojas ir išsišiepia dar plačiau. - Baltas it vaiduoklis, o

juk net rakto į spyną dar neįkišo. Jūs paguldėte tą vaikiną ant menčių, bose! Jisai gi virpa nelyginant lapas vėjyje".

"Po velnių, - pagalvojo Maikas. - Aš gi nakvojau Rilsbio name, miegojau kambaryje, kuriame nužudė du jo šeimos narius... būtent miegojau, tikėsite manimi ar ne. Praleidau naktį šalia Džefrio Damerio kapo ir dar vieną greta H.P. Lafkrafto kapo. Valiausi dantis šalia vonios, kurioje seras Deividas Smaitas neva paskandino abi savo žmonas. Jau seniai lioviausi bijotis istorijų, kurias pasakoja prie vasaros stovyklos laužų. Lai būsiu prakeiktas, jeigu jūs paguldėte mane ant menčių!"

Jis pažvelgė į duris: dailus, nepriekaištingas stačiakampis. Sumurmėjo kažką neaiškaus, įkišo raktą į spyną, pasuko. Durys atsivėrė. Maikas įžengė vidun. Durys neužsitrenkė, kol jisai ieškojo jungiklio, nepaliko visiškoje tamsoje (maža to, pro langą skverbėsi daugiabučio namo, stūksančio priešais viešbutį, žiburių atšvaitai). Jungiklį jis surado. Kai spustelėjo klavišą, įsižiebė palubėje kybantis krištolinis sietynas. Įsižiebė ir tolimajame kambario kampe prie stalo stovintis toršeras.

Langas žiojėjo virš stalo, kad tasai, kuris prie jo sėdės, galėtų atsiplėšti nuo darbo ir pažvelgti į Šešiasdešimt pirmąją gatvę... ar nušokti į Šešiasdešimt pirmąją gatvę, jei ūmai kiltų toks noras. Bet...

Maikas pastatė lagaminėlį ant grindų prie pat slenksčio, užvėrė duris, spustelėjo įrašo mygtuką. Įsižiebė mažas raudonas žiburėlis.

- Pasak Olino, šešetas žmonių iššoko pro langą, į kurį dabar žvelgiu, - pradėjo Maikas, - bet aš šį vakarą neketinu niurktelti iš keturioliktojo, atleiskite, iš tryliktojo "Delfino" viešbučio aukšto. Langas užtaisytas plieninėmis ar geležinėmis grotomis. Saugumas geriau, nei dar vienerios laidotuvės. Mano manymu, 1408-asis priklauso vadinamajai pusiau liukso numerių kategorijai. Kambaryje, kuriame esu, dvi kėdės, sofa, rašomasis stalas, spintelė su durelėmis, už kurių veikiausiai yra televizorius ir mini baras. Kilimas neypatingas, galite manimi patikėti, nė iš tolo nepanašus į per-

siškąjį Olino kabinete. Sienos išklijuotos tapetais. Pastarieji... minutėlę...

Tą akimirką pasigirsta eilinis spragtelėjimas: Maikas vėl spusteli "Stop" klavišą. Tiesą sakant, visas įrašas fragmentiškas, sudarytas iš atskirų nuotrupų ir tuo iš esmės skiriasi nuo daugiau nei šimto penkiasdešimties anksčiau padiktuotų kasečių, kurias saugo literatūrinis Maiko agentas. Dar daugiau, kiekvienoje kitoje atkarpoje balsas keičiasi. Diktuoti pradeda žmogus, užsiėmęs svarbiu darbu, o paskui jo vietą užima kitas, visiškai sutrikdytas, prastai besigaudantis aplinkoje. Tasai kitas, pats šito nesuvokdamas, jau šnekasi pats su savimi. Nelygus įrašo ritmas drauge su vis nerišlesne kalba daugeliui klausytojų kelia nerimą. Daugelis prašo išjungti įrašą gerokai anksčiau, nei tasai pasibaigia. Žodžiais neįmanoma perteikti tolydžio augančio klausytojo įsitikinimo, kad žmogus, diktuojantis šį keistą įrašą, jei ne kraustosi iš proto, tai bent jau praranda sąsajas su jį supančia realybe. Bet netgi tie žodžiai padeda suprasti: 1408-ajame kažkas dėjosi.

Išjungdamas diktofoną, Maikas pastebėjo sienas puošiančius paveikslus. Jie buvo trys: ant laiptų stovinti dama vakariniu trečiojo dešimtmečio apdaru, bangomis skriejantis burinis laivas ir natiurmortas, kuriame vyravo geltona bei oranžinė spalvos: obuoliai, bananai, apelsinai. Visi įstiklinti ir kreivašoniai. Rašytojas norėjo juos paminėti, bet pagalvojo: nejau verta kalbėti apie tris kreivašonius paveikslus. Juk norėjo kalbėti ir apie perkreiptas duris, bet veikiai paaiškėjo, kad durys anaiptol ne perkrypusios, stačiai kažkurią akimirką jį apgavo akys, nieko daugiau.

Kairysis viršutinis paveikslo su dama kampas nusileido mažiausiai coliu žemiau dešiniojo. Lygiai taip kabėjo ir burlaivis, kurio denyje stovintys keleiviai stebėjo skraidančias žuvis. O kairysis viršutinis gelsvai oranžinių vaisių (Maikui atrodė, kad juos apšviečia karšta ekvatorinė saulė, dykumos saulė, kokią ją piešė Polas Boulsas) kampas iškilo virš dešiniojo. Pakako kartelį dirstelti į paveikslus, kad gerkle vėl pakiltų šleikštulys. Rašytojas nenustebo. Čia tik refleksas į tam tikrą situaciją. Tą patyrė "Karalienėje

Elžbietoje II". Tuomet jam paaiškino, jog ilgainiui žmogus įpranta prie supimo, ir jūrligė pasitraukia. Tačiau Maikui neteko jūroje praleisti tiek laiko, kad spėtų adaptuotis prie supimo, be to, jis, ko gero, nė nenorėjo. Todėl ir nenustebo, kai perkrypę 1408-ojo viešbučio numerio paveikslai sukėlė jūros ligos simptomus (nors šiuo konkrečiu atveju reikėtų sakyti ne "jūros", o "sausumos" liga).

Paveikslų stiklus nuklojo dulkės. Vieną jisai perbraukė pirštais, kurį laiką žvelgė į dvi lygiagrečias linijas. Pačiupinėjus dulkės atrodė riebios, gličios. "Nelyginant šilkas prieš puvimą", - pagalvojo Maikas, bet ir šio palyginimo neketino įrašyti į juostelę. Iš kur galėjo žinoti, koks pačiupinėjus atrodytų šilkas, kuris tuoj tuoj supus? Tokį palyginimą išgalvotų tik gerokai įkaušęs žmogus.

Jisai pataisė paveikslus, atsitraukė per žingsnį ir vėl įdėmiai nužvelgė kiekvieną: moteris vakarine suknele ant sienos prie miegamojo durų, garlaivis, skrodžiantis vieną iš septynių jūrų, į kairę nuo rašomojo stalo, ir galiausiai šlykščiai nupiešti vaisiai palei spintelę su televizoriumi. Tikėjosi, kad paveikslai vėl perkryps, o gal net nukris ant grindų, kaip nutikdavo filmuose, panašiuose į "Namą ant vaiduoklių kalvos" ar kai kurias "Prieblandos zonos" serijas, tačiau jie kybojo tiesiai. Maikas pripažino sau, jog nėmaž nenustebtų, jei paveikslai vėl perkryptų. Iš patirties žinojo, kad pasikartojimas yra natūralus dalykas: žmonės, kurie metė rūkyti (nejučia palytėjo už ausies užkištą cigaretę), nori pradėti vėl, paveikslai, kurie nuo Niksono prezidentavimo laikų kybojo perkrypę, trokšta vėl sugrįžti į įprastą padėtį. "Šitaip jie iškabojo ilgai, tai neabejotina, - mąstė Maikas. - Jei nukabinčiau juos nuo sienų, pamatyčiau tamsesnius, dar neišblukusius tapetų lopus. Gal imtų lįsti kokie nors kirminai, kaip nutinka, jei išlupi iš žemės akmenį".

Nė pats nežinojo, iš kur ėmėsi ta šokiruojanti, pasišlykštėtina mintis, bet aiškiai įsivaizdavo baltus aklus kirminus, šliaužiančius iš paveikslais pridengtų sienos stačiakampių.

Pakėlė diktofoną prie burnos, įjungė įrašą ir tarė: "Tokios mintys atsirado Olino dėka. Jis iš visų jėgų stengėsi mane įbaugin-

ti, išmušti iš vėžių, dezorientuoti, ir jam pavyko. Aš nenorėjau..." Ko gi jis nenorėjo? Apie tai tegalima spėlioti. Nes juostelėje atsirado trumputė pauzelė, po kurios Maikas Enslinas prabyla aiškiai ir suprantamai, kapodamas žodžius: "Privalau susitvardyti. Tučtuojau", - ir vėl spragteli išjungiamas įrašas.

Jis užsimerkė. Keturis kartus giliai įkvėpė, sulaikydamas alsavimą penkioms sekundėms, o paskui iškvėpdamas. Niekada anksčiau nebuvo patyręs nieko panašaus: nei namuose, kur neva gyveno vaiduokliai, nei kapinėse ar pilyse, garsėjančiose tuo pačiu. Kokie jau ten vaiduokliai, kalbėt galima nebent apie apsirūkymą prastos kokybės žole.

"Tai vis Olino darbas. Olinas tave užhipnotizavo, bet tu išsiveržei iš jo kerų, - pasigirdo galvoje vidinis balsas. - Privalai praleisti prakeiktą naktį šiame numeryje, ir ne tik todėl, kad įdomesnėje vietoje dar nesilankei (netgi be Olino įstengsi parašyti geriausią dešimtmečio istoriją apie vaiduoklius). Svarbiausia, negali leisti Olinui laimėti. Jam ir jo melagystėms apie trylika žmonių, neva mirusių šiame kambaryje, jie neturi laimėti. Nugalėsi tu - ne jisai. Todėl giliai įkvėpk... iškvėpk. Giliai įkvėpk... iškvėpk".

Jis alsavo bent devyniasdešimt sekundžių, o kai atsimerkė vėl, pasijuto kur kas geriau, praktiškai normaliai. Paveikslai ant sienų. Kabo tiesiai. Vaisiai vazoje? Tokie pat gelsvai oranžiniai, nebent tik dar šlykštesni. Be abejo, vaisiai iš dykumos. Suvalgyk vieną, ir žiaukčiosi iki pamėlynijimo.

Maikas spustelėjo įrašo klavišą. Įsižiebė raudonas žiburėlis. "Minutėlei man susvaigo galva. - Jis žengė link rašomojo stalo. - Veikiausiai pagirios po Olino pliurpalų. Bet galiu patikėti, jog pajutau kažkieno buvimą. - Žinia, nieko panašaus jis nejuto, bet čia buvo tas atvejis, kai gali diktuoti ką įsigeidęs. - Oras troškus. Bet pelėsiais ar dulkėmis netrenkia. Olinas minėjo, kad tvarkantis numeris išvėdinamas, bet kambarinės sukasi mikliai... ir oras troškus".

Ant rašomojo stalo stovėjo peleninė, nedidelė, storo stiklo, tokias rasi kiekviename viešbutyje, joje gulėjo degtukų dėželė. Žinia,

su "Delfino" viešbučiu etiketėje. Priešais viešbutį stovėjo durininkas su senoviška, auksu siuvinėta uniforma, su epoletais ir su kepure, kokią dabar pamatytum nebent gėjų bare, puošiančią motociklininką, kurio visa likusi apranga - tik kelios sidabrinės grandinės. Gatve pro viešbutį riedėjo kitos epochos automobiliai: "Pakardai", "Hardonai", "Študebekeriai" ir juokingi "Kraisleriai-niujorkiečiai".

- Degtukų dėželė peleninėje atrodo taip, tarsi būtų perkelta čionai iš 1955 metų. - Maikas įsimetė ją į laimingų havajietiškų marškinių kišenaitę. - Pasilaikysiu ją kaip suvenyrą. O dabar metas įleisti į kambarį gryno oro.

Girdisi bilsmas, veikiausiai jis padėjo diktofoną ant rašomojo stalo. Paskui pauzelė, sklidina kažkokių garsų, sunkaus alsavimo. Galop - girgždesys.

- Pergalė! - girdisi iš tolo, paskui balsas artėja, veikiausiai Maikas ima diktofoną į ranką. - Pergalė! Apatinė pusė nenorėjo pasiduoti, tarsi būtų užstrigusi, bet viršutinė pasidavė be vargo. Girdžiu transporto srauto triukšmą Penktojoje aveniu, automobilių signalai ramina. Kažkur groja saksofonas, galbūt priešais "Plazą" kitoje Penktosios aveniu pusėje, už dviejų kvartalų. Tie garsai man primena brolį.

Maikas nutilo, žvelgdamas į mažą raudoną akutę. Negi toji akutė jį kažin kuo kaltino? Brolis? Jo brolis mirė, dar vienas karys, kritęs tabako mūšyje. Ir tuomet Maikas atsipalaidavo. Kas iš to? Pasitaikė ir pamėkliškų karų, iš kurių Maikas Enslinas visuomet grįždavo nugalėjęs. O kalbant apie Donaldą Ensliną...

- Iš tiesų vieną žiemą mokamoje Konektikuto autostradoje mano brolį suėdė vilkai, - pratarė jis, nusijuokė ir sustabdė įrašą. Juostelėje liko dar kažkas, žinia, nedaug, bet tai buvo paskutinis rišlus sakinys, kurio prasmę klausytojai galėjo suprasti.

Maikas apsigręžė, pažvelgė į paveikslus. Jie kybojo tiesiai, geri maži paveiksliukai. Sustingęs gyvenimas... koksai jis bjaurus!

Rašytojas įjungė įrašą ir ištarė du žodžius: "Liepsnojantys apelsinai", tada spustelėjo "Stop" ir pasuko link durų, vedančių į

miegamąjį. Stabtelėjo prie damos vakarine suknele, o paskui nėrė į tamsą, apgraibomis ieškodamas jungiklio. Pakako akimirkos, kad suprastų (pačiupinėjus jie it oda, it sena negyva oda) - tapetams, kuriais slydo jo delnas, kažkas negerai, o paskui pirštai užčiuopė jungiklį. Miegamąjį užliejo geltona palubėje kybančio sietyno, kiek mažesnio, nei svetainėje, šviesa. Ant dvigulės lovos dryksojo gelsvai oranžinis užtiesalas.

“Kam sakyti slėpkis?” - į diktofoną paklausė Maikas ir vėl išjungė įrašą. Peržengė slenkstį, pakerėtas liepsnojančios lovatiesės dykumos, po ja kūpsančių pagalvių kalvų. Miegoti čia? Jokiu būdu, sere. Tolygu miegoti suknistame sustingusiame gyvenime, miegoti siaubingame karštame Polo Boulso kambaryje, kurio negali pamatyti, pamišusių, pilietybės netekusių anglų kambaryje, tarp aklų sifilitikų, kurie užsikrėtė, dulkindami savo motinas, kinoversija, dalyvaujant Lorensui Harviui arba Džeremiui Aironsui, bet kuriam iš šių aktorių, kurie asocijuojasi su iškrypimais...

Maikas spustelėjo įrašo klavišą, išvydo įsižiebusią raudoną akutę, pratarė: “Orfėjas pragaro rate!” - ir išjungė įrašą. Prisiartino prie lovos. Gelsvai oranžinė lovatiesė žvilgėjo. Tapetai, kurie dienos šviesoje, galimas daiktas, atrodė kreminiai, sugėrė gelsvai oranžinį lovatiesės švytėjimą. Abipus lovos stovėjo spintelės. Ant vienos Maikas išvydo telefono aparatą, juodą, didžiulį, su pasukamu disku. Angos pirštams priminė nustebusias baltas akis. Ant kitos stovėjo dubenėlis su slyva. Maikas įjungė įrašą: “Tai netikra slyva. Tai plastmasinė slyva”, - ir vėl sustabdė juostelę.

Ant lovatiesės gulėjo meniu, kurį geidaujantys gauti pusryčius į numerį palikdavo ant durų rankenos. Maikas prisėdo ant lovos krašto, stengdamasis neliesti nei jos, nei sienos, ir pakėlė meniu. Stengėsi nepriliesti ir lovatiesės, bet perbraukė ją pirštų galiukais ir sudejavo. Prisilytėjimas sukėlė šiurpą. Ir vis dėlto jisai jau laikė valgiaraštį rankoje. Pastebėjo, kad tas prancūziškas. Nors šią kalbą mokėsi prieš daugybę metų, suprato, jog vienas pusryčiams siūlomas patiekalas - paukščiai, užkepti mėšle. “Prancūzai gali

valgyti ir tokias nesąmones", - pagalvojo Maikas ir nusijuokė it beprotis.

Užsimerkė, atsimerkė vėl.

Prancūziški žodžiai virto rusiškais.

Užsimerkė, atsimerkė.

Rusų kalba virto italų kalba.

Užsimerkė, atsimerkė.

Meniu pranyko. Iš paveikslėlio į Maiką žvelgė mažas berniukas, kuris klykdamas gręžiojosi į vilką, kiek aukščiau kelio įsikirtusį į kairiąją vaiko koją. Vilkas neatplėšė nuo berniuko akių ir panėšėjo į terjerą, žaidžiantį su savo mėgstamu žaisleliu.

"Nieko panašaus nematau", - pagalvojo Maikas, ir, be abejo, nematė. Jei neužsimerkdavo, rankoje laikydavo meniu anglų kalba, ir kiekviena valgiaraščio eilutė siūlė pasmaguriauti vienu ar kitu kulinarijos meno kūriniu. Visokeriopai paruošti kiaušiniai, vafliai, šviežios uogos - jokių paukščių, užkeptų mėšle. Tačiau...

Jis pasisuko ir atsargiai prasmuko tarp sienos bei lovos - dabar tasai tarpas atrodė siaurutis it kapas. Širdis daužėsi taip pašėlusiai, jog kiekvienas smūgis atliepdavo ne tik krūtinėje, bet ir kakle bei riešuose. Akiduobėse pulsavo akys. 1408-ajame kažkas dedasi, iš tiesų kažkas dedasi. Olinas kalbėjo apie nuodingas dujas, ir dabar Maikas savo kailiu įsitikino, jog menedžeris neklydo: kažkas užpildė numerį tomis dujomis ar padegė hašišą, sodriai pagardintą vabzdžių nuodais. Bet, žinia, tai vis Olino išmonės, o valdytojui su džiaugsmu patalkino apsaugos tarnybos darbuotojai. Dujas įpurškė per ventiliacijos ortakius. Maikas nematė grotelių, bet šitai nereiškė, jog numeryje jų apskritai nėra.

Rašytojas apžvelgė miegamąjį plačiai atmerktomis persigandusiomis akimis. Nuo spintelės lovos kairėje pradingo slyva. Drauge su dubenėliu. Jis regėjo tik glotnų poliruotą paviršių. Maikas apsigręžė, pasuko link durų, stabtelėjo. Ant sienos kabojo paveikslas. Jis nebuvo visiškai tikras, tokios būklės nebūtų įstengęs nedvejodamas ištarti net savojo vardo, bet, regis, įeidamas į miegamąjį, jokio paveikslo nepastebėjo. Vėlei sustingęs gyvenimas.

Viena vienintelė slyva alavinėje lėkštelėje, grubiai sukalto seno lentinio stalo viduryje. Slyvą ir lėkštelę nutvieskė nerimastinga gelsvai oranžinė šviesa.

"Tango šviesa, - pagalvojo Maikas. - Šviesa, kuri priverčia mirusius kilti iš kapų ir šokti tango. Šviesa, kuri..."

- Turiu iš čia išsinešdinti, - sukuždėjo jis ir svyruodamas nukiūtino į svetainę. Ūmai suvokė, jog kiekvieną žingsnį lydi žliugsėjimas, o grindys darosi vis minkštesnės.

Paveikslai ant sienų perkrypo, bet pokyčiai tuo neapsiribojo. Dama ant laiptų nusmaukė suknelę žemyn, apnuogindama krūtis. Kilstelėjo jas rankomis. Ant spenelių karojo kraujo lašai. Ji žvelgė tiesiai Maikui į akis ir niršiai šypsojosi, šiepdama dantis. Burlaivio denyje išsirikiavo išblyškę vyriškiai bei moterys. Kraštinis vyras, stovintis prie pat laivo pirmgalio, vilkėjo rudą vilnonį kostiumą ir rankoje laikė skrybėlę. Tiesiai perskirti plaukai lipo prie kaktos. Veide sustingo siaubas ir tuštuma. Maikas jį atpažino: Kevinas O'Molis, pirmasis 1408-ojo numerio gyventojas, kuris iššoko pro langą 1910 metų spalį. Greta O'Molio rikiavosi visi tie, kurie iš šio numerio iškeliavo į kitą pasaulį, jų veidų išraiška nėmaž nesiskyrė nuo O'Molio. Todėl tie žmonės panėšėjo į giminaičius, susidarė įspūdis, neva jie yra vienos didelės šeimos nariai.

Trečiajame paveiksle vaisius pakeitė nukirsta žmogaus galva. Gelsvai oranžinė šviesa krito ant įdubusių skruostų, ant sukepusių lūpų, ant žvilgančių, į viršų stebeilijančių akių, nutvieskė cigaretę, užkištą už dešiniosios ausies.

Maikas puolė prie durų. Žliugsėjimas, čepsėjimas stiprėjo su lig kiekvienu žingsniu, kojos net klimpo į grindis-liūną. Durys, savaime suprantama, neatsidarė. Maikas jų nerakino, neužkabino grandinėle, tačiau durys nepageidavo atsiverti.

Sunkiai alsuodamas, rašytojas nusigręžė nuo jų ir nukiūtino per svetainę link rašomojo stalo. Matė, kaip pro atvirą langą plūstantis oras sūpuoja užuolaidas, juk pats atvėrė tą langą, tačiau nejautė nė menkiausio dvelkimo. Tarsi kambarys rytų gryną orą. Girdėjo automobilių signalus Penktojoje aveniu, bet jie sklido iš

tolimų tolių. O saksofonas? Jei muzikos garsai ir pasiekė langą, kambarys vogė melodiją, palikdamas vien tolygų gausmą. Taip gaustų vėjas prakiurdytame negyvėlio kakle, ar ąsotyje, sklidiname nukapotų pirštų, arba...

"Liaukis", - pamėgino ištarti jis, tačiau prarado amą. Širdis daužėsi neįtikėtinai tankiai - jei dar bent mažumą paspartintų savo plakimą, neabejotinai susprogtų. Jis daugiau nebegniaužė rankoje mažojo diktofono, ištikimojo visų žygių į "kovinės šlovės vietas" palydovo. Kažkur jį paliko. Jei miegamajame, jo veikiausiai jau nebėra, kambarys prarijo, kad suvirškinęs galėtų išvemti į kurį nors paveikslą.

Godžiai gaudydamas orą, nelyginant bėgikas ilgos distancijos gale, Maikas priglaudė prie krūtinės ranką, kad bent mažumą apmalšintų širdies plakimą. Ir kairėje gėlėtų marškinių krūtinės kišenaitėje užčiuopė diktofono dėželę. Prisilietimas prie patikimo ir pažįstamo daikto mažumą atgaivino. Kaip paaiškėjo, rašytojas kažin ką bambėjo sau po nosimi, o kambarys būgnijo atgal, tarsi po šlykščiais tapetais slėptųsi milijonai burnų. Ūmai suvokė, kad jį baisiai pykina, ir skrandis tuoj išsivers išvirkščiai. Pajuto, kaip tirštėja oras, užpildydamas ausis, virsdamas vata.

Bet visgi šiek tiek atsitokėjo, šiaip ar taip, suvokė: kol dar yra laiko, reikia kviesti pagalbą. Mintis apie besišaipantį Oliną (taip šaipytis moka tik Niujorko viešbučių menedžeriai), apie žodžius, kuriuos neabejotinai išgirs: "Aš gi jus perspėjau", - daugiau nebetrikdė, tikėjimas, kad Olinas sukėlė šiuos keistus pojūčius, per ventiliacijos sistemą pūstelėjęs dujas, išgaravo iš galvos. Žinia, priežastis glūdėjo pačiame numeryje. Šitame prakeiktame numeryje.

Jis norėjo staigiai ištiesti ranką link telefono aparato, tokio kaip ir anas, stovintis miegamajame, stverti ragelį. O iš tiesų stebėjo, kaip ranka pamažėle, nelyginant sulėtintam kine, juda link stalo - tarsi nardytojo ranka. Net nusistebėjo, kad nematyti oro burbuliukų.

Pirštai sugniaužė ragelį, pakėlė jį. Kita ranka taip pat lėtai

nusklendė link disko, surinko 0. Pridėjęs ragelį prie ausies, išgirdo spragsėjimų seriją: diskas grįžo į pradinę padėtį. Visai kaip "Laimės rate": norite sukti ratą ar pasakysite žodį? Atminkite, jei mėginsite sakyti žodį ir suklysite, jus paliks sniege greta mokamos Konektikuto autostrados, vilkams.

Signalo neišgirdo. Užtat ragelyje suskambo kimus balsas: "Čia devyni! Devyni! Čia devyni! Devyni! Čia dešimt! Dešimt! Mes nužudėme visus tavo draugus! Visi tavo draugai jau nebegyvi! Čia šeši! Šeši!"

Vis labiau šiurpdamas, Maikas įsiklausė ne į balsą, o į jame aidinčią tuštumą. Tai buvo ne mašinos, ne žmogaus - paties numerio balsas. Ta nežinomybė liejosi iš sienų ir grindų, kalbėjosi su juo telefonu ir neturėjo nieko bendra nei su šmėklomis, nei su paranormaliais reiškiniais, apie kuriuos jam teko skaityti. Maikas sutiko kažin ką visiškai svetimą, užgimusį ne Žemėje.

"Ne, jo čia kol kas nėra... bet tas kažkas artinasi. Jis alkanas, o tu - pietūs".

Telefono ragelis išsprūdo iš atsigniaužusių pirštų, ir Maikas apsigręžė. Ragelis tabalavo laido gale, o rašytojo skrandis tolydžio gniaužėsi. Iš ragelio veržėsi kimūs šūksniai: "Aštuoniolika! Jau aštuoniolika! Pasislėpk, kai pasigirs sirena! Tai keturi! Keturi!"

Pats nesuvokdamas, ką daro, Maikas išsitraukė iš už ausies cigaretę ir suspaudė lūpomis, o gėlėtų marškinių kišenaitėje sužvejojo degtukų dėželę su paauksuotu durininku - po devynerių susilaikymo metų visgi nusprendė užrūkyti.

Kambarys pradėjo skysti.

Tiesūs kampai bei linijos užleido vietą ne kreivėms, o Mauritanijos arkoms, į kurias pažvelgus skaudėjo akis. Krištolinis sietynas palubėje transformavosi į didžiulį seilių lašą. Paveikslai ėmė kraipytis, virsdami priekiniu automobilio stiklu. Paveiksle, kuris kabojo prie miegamojo durų, moteris su dvidešimtųjų metų vakarine suknele ir kraujuojančiais krūtų speneliais iššiepė dantis, apsigręžė ir nubėgo laiptais į viršų, aukštai keldama kelius, - tikra "moteris-vampyrė" iš nebylaus filmo. Telefonas gergždė toliau, iš

ragelio aidintys garsai gręžė ausų būgnelius: “Penki! Čia penki! Nekreipk dėmesio į sireną! Net jei išeisi iš šio numerio, niekada jo nebeapleisi! Aštuoni! Čia aštuoni!”

Durys į miegamąjį ir į koridorių susigniaužė palei lubas bei grindis, išsiplėtė per vidurį, tarsi būtų skirtos statinės formos būtybėms. Šviesa darėsi vis ryškesnė ir žiauresnė, kambarys skendo gelsvai oranžiniame tviskesyje. Dabar Maikas matė properšas tapetuose, juodas poras, kurių kiekviena mikliai pavirto į burną. Grindys išlinko žemyn. Maikas jautė, jog kažkas visai greta, kambario gyventojas, būtybė, gyvenanti sienose, kimiojo balso šeimininkas. “Šeši! - staugė telefonas. - Šeši, čia šeši, čia sumauti ŠEŠI!”

Rašytojas pažvelgė į degtukų dėželę. Tą pačią dėželę, kurią pasiėmė iš peleninės ant rašomojo stalo. Juokingas senas šveicorius, juokingi seni automobiliai su chromuotomis radiatorių grotelėmis... ir po paveikslėliu bėgantys žodžiai, kurių jau seniai neteko matyti, nes dabar abrazyvinė juostelė dedama kitoje dėžutės pusėje.

“PRIEŠ BRŪKŠTELDAMI DEGTUKĄ, UŽDARYKITE DĖŽUTĘ”.

Nemąstydamas, nes mąstyti jau nebegalėjo, Maikas Enslinas paėmė degtuką, mažumą pračiaupė lūpas, ir cigaretė nukrito ant grindų. Brūkštelėjo degtuką per abrazyvinę juostelę ir tučtuojau prikišo jį prie likusiųjų galvučių. “F-f-f-r-r” - tvykstelėjo degtukai, į šnerves trenkė degančios sieros ir uostomosios druskos kvapas, ryški ugnis privertė užsimerkti. Vis taip pat nemąstydamas, Maikas prikišo liepsnojančią dėželę prie savo marškinių. Tie įsidegė akimoju - pigūs, siūti Korėjoje, Kambodžoje ar Borneo, ištarnavę ne vienerius metus. Bet anksčiau, nei liepsna pasiekė akis, atkirsdama nuo jo kambarį, Maikas išvydo ją aiškiai ir ryškiai, nelyginant žmogus, pabudęs nuo košmaro ir pastebėjęs, kad košmaras supa jį iš visų pusių.

Galva prašviesėjo, ją praskaidrino stiprus sieros kvapas ir nuo liepsnojančių marškinių kylantis karštis, bet svetainėje ir toliau šė-

lo beprotiški mauritaniški motyvai. Aišku, ne mauritaniški, šis apibrėžimas visiškai netiko, tačiau nebuvo kito žodžio, galinčio bent iš dalies apsakyti, kas čia dėjosi... dėjosi po senovei. Maikas atsidūrė besimainančiame, pūvančiame urve, kurio grindys, sienos bei lubos tolydžio judėjo, rangėsi neįsivaizduojamais kampais. Miegamojo durys vedė į vidinę sarkofago kamerą. Kairėje buvusi siena, ant kurios kybojo natiurmortas, palinko artyn, sueižėjo properšomis, primenančiomis didžiules burnas, besiveriančiomis į pasaulį, iš kurio artėjo kažin kas. Maikas Enslinas girdėjo jo godų, seilėtą alsavimą, į nosį trenkė kažkokio gyvo bei pavojingo padaro kvapas. Kone toks pat kvapas sklinda iš liūto narvo...

Mintį nutraukė liepsnos liežuviai, pradėję laižyti pasmakrę. Degančių marškinių karštis sugrąžino Maiką į realų pasaulį, ir, užuodęs ant krūtinės svylančių plaukų kvapą, rašytojas vėl metėsi link koridoriaus durų. Sienos sudūzgė ir suvibravo. Gelsvai oranžinė šviesa pasiekė ryškumo viršūnę, tarsi kažkieno ranka būtų iki galo suktelėjusi neregimą reostatą. Bet šįkart, kai jisai pasiekė tikslą ir pasuko rankeną, durys atsivėrė. Tarsi kažin kas būtų nustojęs domėtis degančiu žmogumi, - galbūt tas kažin kas nemėgo keptos mėsos.

3.

Populiari šeštojo dešimtmečio dainelė tvirtina, jog meilė verčia pasaulį suktis, bet veikiau ne meilė, o atsitiktinumas. Rufas Diabornas dirbo komivojažieriumi "Siuvamųjų mašinų "Zinger" kompanijoje. Jis atvyko į Niujorką iš Teksaso, ketindamas pasikalbėti su kompanijos vadovybe apie pervedimą į valdytojo pareigas, ir apsistojo "Delfino" viešbutyje, numeryje 1414. Likimo ironija - už devyniasdešimties metų po to, kai pirmasis 1408-ojo numerio gyventojas iššoko pro langą, kitas siuvamųjų mašinų pardavėjas išgelbėjo gyvybę žmogui, ketinusiam rašyti knygos skirsnį apie viešbučio numerį, kuriame gyvena vaiduokliai. Galbūt šis teiginys

perdėtas. Ko gero, Maikas Enslinas galėjo likti gyvas, net jei koridorius būtų buvęs tuštutėlis, jei tenai nebūtų pasitaikęs komivojažierius, grįžtantis į savo numerį su kibirėliu, sklidinu ledo kubelių iš šaldymo automato. Tačiau ant kūno liepsnojantys marškiniai - ne juokas, ir Maikas būtų nudegęs kur kas giliau bei rimčiau - jei ne Diabornas, kuris mąstė sparčiai, o veikė dar sparčiau.

Dera pažymėti, Diabornas nė pats tiksliai neatminė, kaip viskas įvyko. Jis išgalvojo gana rišlią istoriją laikraščiams ir televizijai (didvyrio vaidmuo jam netgi labai patiko, be kita ko, jis padidino vyruko šansus gauti aukštas pareigas). Rufas aiškiai atminė, kaip į koridorių išgriuvo liepsnojantis žmogus. O po to viskas skendo rūke. Jis mėgino atgaminti įvykių grandinę, bet neišėjo nieko dora. Taip nutinka, kai ryte po smagaus nugėrimo bandai prisiminti, ką gi iškrėtei vakar vakare.

Tiesa, dėl vieno dalyko jisai buvo tikras, bet reporteriams apie tai nepasakojo, nes neįstengė surasti logiško paaiškinimo. Liepsnojančio vyriškio riksmas tolydžio stiprėjo, tarsi Rufas būtų regėjęs ne žmogų, o be atvangos garsinamą stereogrotuvą. Į koridorių išvirtęs žmogus staugė viena nata, bet vis garsiau ir garsiau. Kaipgi taip galėjo būti, Diabornas neišmanė.

Bet tą akimirką apie tai ir negalvojo. Puolė prie liepsnojančio žmogaus su kibirėliu, sklidinu ledo kubelių. Tasai vyras ("Degė tiktai jo marškiniai, tą supratau išsyk", - reporteriams pasakojo Diabornas) atsitrenkė į priešingas duris, jį bloškė atgal, nelaimėlis susvyravo, suklupo ant kelių. Tuo metu prie jo ir prišoko komivojažierius. Koja įsirėmė į petį, partrenkė ant kilimo. O paskui išpylė ant jo savo kibirėlio turinį.

Visa tai atminė gana miglotai. Tiesa, atmintin įsirėžė vaizdas, jog degantys marškiniai skleidė pernelyg jau daug šviesos, gelsvai oranžinės šviesos, Rufui primenančios kelionę į Australiją, kur jiedu su broliu apsilankė prieš dvejus metus. Jiedu išsinuomojo visureigį ir pervažiavo Didžiąją Australijos dykumą (broliai Diabornai išsiaiškino, jog kai kurie čiabuviai ją vadina Didžiuoju Australijos

sodomitų lizdu). Kelionė nusisekė, liko aibės įspūdžių, bet retsykiais būdavo baisoka. Ypač prie didžiojo kalno dykumos centre, prie Ajers Roko*. Jiedu pasiekė uolą saulei leidžiantis, ir šviesa ant jos šlaituose iškirstų vyriškių veidų... deganti ir keista... vertė galvoti, kad ji anaiptol ne žemiška...

Rufas suklupo greta jau nebedegančio, tik rūkstančio, ledo kubeliais apipilto vyriškio, apvertė jį ant pilvo, užgesino kelis liepsnos liežuvėlius, nusigavusius iki nugaros. Pastebėjo, kad kairioji kaklo pusė apdegė smarkiau, ypač ausies spenelis, bet šiaip jau, šiaip jau...

Diabornas pakėlė galvą, ir jam pasidingojo... žinia, beprotystė, tačiau jam pasidingojo, kad kambarys, iš kurio išbėgo vyriškis, sklidinas Australijos saulėlydžio šviesos, svilinančios šviesos, viešpataujančios dykumoje, kur gali gyventi niekada žmogaus neregėtos būtybės. Ji buvo kraupi, toji šviesa (kaip ir žemas gausmas, panašus į tą, kurį girdi prie elektros energijos tiekimo linijų), bet podraug ir kerinti. Jis panoro įeiti pro atlapotas duris. Pasižiūrėti, kas už jų.

Galbūt Maikas irgi išgelbėjo gyvybę Diabornui. Pastebėjo, kaip tasai stojasi, tarsi visiškai nustojęs domėtis juo, Maiku, o veide atsispinti tvinksinti, pulsuojanti šviesa, sklindanti iš 1408-ojo numerio. Tą įsiminė net geriau už patį Diaborną, bet, žinoma, Rufui Diabornui nereikėjo padegti savęs, kad liktų gyvas.

Maikas stvėrė komivojažierių už klešnės.

- Neikite tenai, - sukuždėjo jis. - Iš ten nebeišeisite.

Diabornas sustojo, pažvelgė į raudoną, pūslėmis nusėtą ant žemės gulinčio vyriškio veidą.

- Ten šmėklos, - pridėjo Maikas, ir, tarsi tie jo žodžiai būtų užkeikimas, 1408-ojo numerio durys užsitrenkė, atkirsdamos šviesą bei gaudesį.

---

*Ajers Rokas - didžiausias pasaulyje smiltainio monolitas. Jo aukštis - 348 m, ilgis - 3,6 km, bendras plotas - 486 ha. Garsi, turistų itin mėgiama įžymybė, kurios spalva keičiasi priklausomai nuo apšvietimo.

Rufas Diabornas, vienas iš geriausių kompanijos "Siuvamosios mašinos "Zinger" komivojažierių, pribėgo prie liftų ir spustelėjo gaisro pavojaus mygtuką.

4.

Šešioliktame žurnalo "*Nudegusių ligonių gydymas: diagnostinis požiūris*" numeryje yra įdomi Maiko Enslino fotografija. Toji publikacija pasirodė praėjus šešiolikai mėnesių po trumpučio Maiko vizito į 1408-ąjį "Delfino" viešbučio numerį. Fotografijoje matyti vien torsas, bet tai Maikas, galite neabejoti. Įrodymas - baltas kvadratas ant kairiosios krūties. Aplinkui jį oda ryškiai raudona, kur ne kur pūslės. Baltas kvadratas po laimingųjų marškinių, kuriuos jis dėvėjo tą vakarą, kišenėle. Toje kišenėlėje ir gulėjo mažasis diktofonas.

Prietaiso kampai apsilydė, bet jis tebeveikia, ir juostelė liko puikios būklės. Ko nevalia sakyti apie patį įrašą. Maiko agentas, Semas Farelas, įmetė kasetę su įrašu į sieninį seifą, atsisakydamas pripažinti, jog nuo to, ką išgirdo, jo oda ėjo pagaugais. Štai tame seife ji ir guli. Farelas neturi nė menkiausio noro ją išsitraukti ir perklausyti pats arba draugų kompanijoje. Nors kai kurie iš pastarųjų nesiliauja kauliję. Niujorkas - mažas miestas. Gandai sklinda greit.

Jam nepatinka Maiko balsas juostelėje, nepatinka frazės bei žodžiai, kuriuos taria tas balsas ("Vieną žiemą mokamoje Konektikuto autostradoje mano brolį suėdė vilkai..." - ir ką gi, sakykit susimildami, šitai galėtų reikšti?), bet visų labiausiai jam nepatinka foninis triukšmas... kažin koks šliurpsėjimas, čepsėjimas, elektrinis gaudesys... retsykiais kažkas panašaus į balsą.

Maikas dar gulėjo ligoninėje, kai pas Semą Farelą atėjo toks vyriškis, Olinas, tik pamanyk, to prakeikto viešbučio menedžeris, ir paprašė leidimo perklausyti įrašą. Farelas atsakė neigiamai ir patarė Olinui kuo greičiau dingti iš jo kabineto ir visu keliu iki sa-

vo blakių lizdo dėkoti Dievui, jog Maikas Enslinas už stačiai nusikalstamą aplaidumą nepadavė į teismą nei Olino, nei paties viešbučio.

- Stengiausi jį įtikinti, atkalbėti, kad neitų į tą numerį, - ramiai atsakė Olinas. Jis įprato klausytis svečių skundų dėl įvairiausių dalykų, pradedant vaizdu pro langą ir baigiant žurnalų rinkiniu laikraščių kioske, todėl Farelo monologas menedžeriui nepadarė jokio įspūdžio. - Padariau viską, ką galėjau. Jei ką ir galima kaltinti aplaidumu, tai tik jūsų klientą, misteri Farelai. Jis pernelyg tikėjo, kad ten nieko nėra. Labai neišmintingas elgesys. Labai nesaugus elgesys. Manding, dabar jis gavo gerą pamoką.

Nepaisant pasibjaurėjimo įrašu, Farelas pageidauja, kad Maikas jį perklausytų, apmąstytų, galbūt pasinaudotų juo kaip tramplinu ir parašytų naują knygą. Knygą apie tai, kas nutiko Maikui Enslinui, ne šiaip keturiasdešimties puslapių skyrių, vieną iš dešimties, o visą knygą. Farelo manymu, tokios knygos tiražas gerokai viršytų visų trijų jau išleistų knygų tiražus, sudėtus draugėn. Aišku, jis netiki Maiko pareiškimu, jog tas daugiau neberašys - ne tiktai knygų apie vaiduoklius, bet ir apskritai. Šitaip retsykiais kalba visi kūrėjai. Panašios primadoniškos užgaidos ir liudija, kad sutikai tikrą rašytoją.

O kalbant apie Maiką Ensliną, tai jam, galima sakyt, dar pasisekė. Ir jis tą žino. Galėjo apdegti kur kas stipriau. Jei ne misteris Diabornas ir jo kibirėlis su ledu, Maikui būtų tekę iškęsti ne keturias, o dvylika, gal ir trylika odos persodinimo operacijų. Kairėje kaklo pusėje liko randai, tačiau gydytojas iš Bostono nudegimų centro patikino, kad ilgainiui jie patys pablykš. Be to, Maikas žino, jog būtent nudegimai ir išgelbėjo jam gyvybę - kad ir kokie skausmingi jie būtų, kad ir kaip ilgai bei sunkiai gytų. Jei ne degtukų dėželė su užrašu “PRIEŠ BRŪKŠTELDAMI DEGTUKĄ, UŽDARYKITE DĖŽUTĘ” po “Delfino” viešbučio vaizdu, jis būtų miręs 1408-ajame, ir jo galas būtų buvęs klaikus. Ne, gydytojai konstatuotų insultą arba infarktą, bet iš tiesų Maiko Enslino būtų laukusi kur kas šiurpesnė mirtis.

Kur kas šiurpesnė.

Be to, jam pasisekė, jog tris knygas apie vaiduoklius išleido anksčiau, nei per savo kvailumą įsibrovė tenai, kur išties gyveno kažkas nepažintas... jis žino ir šitai. Gal Semas Farelas ir netiki, jog Maikas, kaip rašytojas, jau praeitis, bet tai ir nesvarbu. Maikas žino, ir gana. Jis negali užrašyti pašto atvirutės nepajutęs, kaip jį permerkia šaltas prakaitas, o skrandis skausmingai susigniaužia. Retsykiais pakanka kartelį dirstelti į rašiklį (arba į magnetofoną), ir galvoje šmėsteli mintis: "Paveikslai perkrypo. Stengiausi juos ištiesinti". Pats nežino, ką tai reiškia. Negali prisiminti paveikslų ar kokių kitų 1408-ojo numerio interjero detalių, ir tuo džiaugiasi. Tai laimė. Šiomis dienomis pasitaiko problemų su kraujospūdžiu (gydytojas sakė, jog nudegimų gijimo metu pacientams dažnai pakyla kraujospūdis, ir paskyrė vaistų), regėjimas irgi apgauna (oftalmologas išrašė lašų), maudžia nugarą, padidėjo prostata... bet su visu tuo galima gyventi. Maikas žino esąs ne pirmasis, išėjęs iš 1408-ojo numerio, iš tiesų jo neapleisdamas. Olinas mėgino tą pasakyti, bet viskas ne taip jau blogai. Šiaip ar taip, jisai neatmena. Kartais sapnuoja košmarus, gana dažnai (faktiškai kiekvieną naktį, kiekvieną sumautą naktį), bet prabudęs retai juos atmena. Išlieka tik pojūtis, kad visi kampai suapvalėjo ir apsilydė, kaip nuo karščio suapvalėjo ir apsilydė diktofonėlio kampai. Dabar Maikas gyvena Long Ailende ir, jei oras būna geras, pasivaikšto pakrante. Vieno tokio pasivaikščiojimo metu jam pavyko rišliai suformuluoti įspūdžius, patirtus neilgos (septyniasdešimt minučių) viešnagės 1408-ajame metu. "Tame numeryje nebuvo nieko žmogiška, - trūkinėjančiu balsu pranešė jis atgūrančioms bangoms. - Pamėklės... šiaip ar taip, jos kadaise buvo žmonėmis. O tas padaras sienoje... tas padaras..."

Ilgainiui Maiko Enslino būklė pasitaisys, šiaip ar taip, jis viliasi. Laikas užtrauks ūku praeities nuotykį, užgydys randų raudonį ant kaklo. O kol kas jisai snaudžia, neišjungdamas miegamajame šviesos, kad, prabudęs nuo košmaro, išsyk suvoktų, kur esąs. Išnešė iš namų visus telefonus, nes kažkur pasąmonėje prigludo baimė, jog, pakėlęs ragelį, išgirs gaudžiantį, kimų, nežmogišką balsą:

"Čia devyni! Devyni! Mes nužudėme visus tavo draugus! Visi tavo draugai jau nebegyvi!"

O kai giedrą vakarą saulė pasislepia už horizonto, Maikas užtraukia visas užuolaidas ir nuleidžia žaliuzes. Sėdi tamsoje, kol laikrodis pasufleruoja, kad diena jau perleido vadžias nakčiai, šviesaus dryžio nebeliko netgi ten, kur žemė susitinka su dangum.

Maiko akys neperneša saulėlydžio šviesos.

Geltonos, persiliejančios į oranžinę, nelyginant šviesa Australijos dykumoje.

VISKAS MAKSIMALU

1.

Dabar turiu gerą darbą, tad raukytis nėra ko. Nereikia bendrauti su bukagalviais iš “Supr Sevro”, nereikia stumdyti produktams skirtų vežimėlių į jų aptvarą automobilių stovėjimo aikštelėje, nereikia galvoti, kokiu būdu atsikratyti tokių šunsnukių, kaip Škiperis. Škiperis jau senų seniausiai trūnija po žeme. Bet per devyniolika metų, praleistų Žemės planetoje, aš tvirtai įsikaliau sau į galvą: atsipalaiduoti nevalia, Škiperių visur į valias.

Be to, nereikia vežioti picų lietingais vakarais, važinėtis senutėliu “Fordu” su pramuštu duslintuvu, šalti prie atviro langelio, po mažyte Italijos vėliava, plevėsuojančia ant vielos. Tarsi Harkervilyje kam nors rūpėtų atiduoti jai pagarbą. “Pica iš Romos”. Ketvertukai - arbatpinigiai, gauti iš žmonių, kurie tavęs net nemato, nes visas jų dėmesys skirtas futbolo rungtynėms, kurias transliuoja TV. O visų bjauriausios, mano manymu, buvo kelionės atgalios į “Picą iš Romos”. Nuo tų laikų aš jau spėjau paskraidyti nuosavu lėktuvu. Tad ar man verta skųstis gyvenimu?

“Štai kas išeina, jei išeini iš mokyklos, negavęs vidurinio išsilavinimo pažymėjimo, - būtų pasakiusi mama, jei būčiau sumanęs jai pasiskųsti. - Tu dėl to gailėsies iki savo dienų galo”. Mieloji, geroji mamulė. Kniso ir kniso mane, kol galiausiai išties apsisprendžiau pasiųsti jai vieną iš tų ypatingųjų laiškų. Kaip bežiūrėsi, anksčiau buvau įklimpęs į tikrą šūdą. Žinote, ką man pasakė misteris Šarptonas tą vakarą, kai mudu sėdėjome jo automobilyje? “Tai ne šiaip darbas, Dinkai, tai tikras nuotykis”. Ir sakė gryniausią tiesą. Gal kažką ir nutylėjo, bet čia neklydo.

Manding, jums įdomu, kokį atlyginimą man skyrė už tą stulbinantį darbą. Ką gi, turi pripažinti, pinigų moka mažai. Grynus niekus. Bet šiame darbe svarbiausia - ne atlyginimas ir ne kopimas karjeros laiptais. Misteris Šarptonas išsyk taip ir pasakė. Paaiškino, jog šiame darbe svarbiausia - papildomos lengvatos. Būtent jos viską ir lemia.

Misteris Šarptonas. Jį mačiau tik sykį, už didelio seno "Mersedes Benz" vairo, bet kartais pakanka ir vieno sykio.

Supraskite mano žodžius, kaip norite. Jūsų valia.

2.

Aš turiu namą, suprantat? Savo nuosavą namą. Tai svarbiausia papildoma lengvata. Retsykiais skambinu motinai, klausiu, kaip jos skaudanti koja, plepu apie nieką, bet nė sykio nepakviečiau jos čionai, nors Harkervilis viso labo už septyniasdešimties mylių, ir aš žinau, kad motina netveria smalsumu. Dabar galiu nebendrauti su ja, jei nenoriu. O paprastai nenoriu. Jei pažinotumėt mano motušę, irgi nepageidautumėt su ja matytis. Nedidelis malonumas sėdėti svetainėje ir klausytis, kaip ji pasakoja apie nesuskaičiuojamus giminaičius ir skundžiasi kojos skausmu. Ir tik persikėlęs čionai pastebėjau, kaip smarkiai mūsų namai persmirdo kačių išmatomis. Neketinu įsitaisyti naminių gyvūnų. Jie lipa šeimininkams ant galvų.

Didžiąją laiko dalį leidžiu namuose. Miegamasis tik vienas, bet namas vis vien nuostabus. Maksimalus, kaip sakydavo Pagas. Vienintelis vaikinas, kuris man patiko "Supr Sevre". Jei Pagui kažkas išties patikdavo, jis niekada nesakydavo "Klasiška", kaip sako didžiuma žmonių, jisai sakydavo: "Tai maksimalu". Senasis Pagmaisteris. Retsykiais susimąstau, kaip jam sekasi. Manyčiau, normaliai. Bet negaliu jam paskambinti ir išsiaiškinti. Galiu skambinti motinai, turiu numerį, kuriuo galima skambinti būtiniausiu atveju, jei kažkas nutiktų ar man pasirodytų, jog kas nors kiša nosį ne į savo reikalus, bet buvusiems draugams skambinti neleidžiama

(tarsi kam nors, išskyrus Pagą, rūpėtų, kaip gyvena Dinkis Ernšou). Misterio Šarptono taisyklė.

Bet pakaks apie tai. Grįžkime į mano namą Kolumbija Sityje. Ar daug pažįstate devyniolikmečių, vidurinės nebaigusių vaikinų, turinčių nuosavą namą? Plius naują automobilį? Tegul tai viso labo tik "Honda", bet trys pirmieji spidometro skaičiai - nuliai, ir tai svarbu. Po prietaisų skydeliu - CD grotuvas, ir, sėsdamas prie vairo, aš negalvoju, ar tas prakeiktas grabas užsives, ar ne, kaip būdavo su "Fordu", iš kurio nuolat šaipydavosi Škiperis. Šūdamobilis, sakydavo jisai. Kodėl pasaulyje tiek daug Škiperių? Šis klausimas mane baisiai domina.

Tarp kitko, pinigų aš turiu. Daugiau, nei reikia. Spręskite patys. Priešpiečiaudamas kasdien žiūriu serialą "Taip sukasi pasaulis", ir kiekvieną ketvirtadienį maždaug serijos viduryje girdžiu, kaip taukšteli korespondencijos angos dangtelis. Nesikeliu iš vietos - sėdžiu kaip sėdėjęs. Prisimenu misterio Šarptono žodžius: "Tokios taisyklės, Dinkai".

Paprasčiausiai baigiu žiūrėti filmą. Muilo operose visa, kas įdomiausia, nutinka arčiau savaitgalio: nužudo penktadieniais, dulkinasi pirmadieniais, bet aš vis vien tą serialą žiūriu kasdien. Ketvirtadieniais tikrai neišeinu iš svetainės, net į virtuvę atsinešti pieno. Kai "Pasaulis" baigiasi, kuriam laikui išjungiu televizorių: ekrane pasirodo Opra Vinfri, o aš nekenčiu jos šou, tų nepabaigiamų pliurpalų nežinia apie ką, ir einu į prieškambarį.

Ant grindų, stačiai po korespondencijos anga, visuomet guli baltas užklijuotas vokas. Ant jo nieko neparašyta. O viduje - keturiolika kupiūrų po penkis dolerius arba septynios - po dešimt. Tai mano savaitiniai pinigai. Ir štai kaip aš juos leidžiu. Du kartus einu į kiną, antroje dienos pusėje, kai bilietas kainuoja keturis su puse dolerio. Šeštadieniais papildau "Hondos" benzino baką, išleidžiu maždaug septynis dolerius. Daug nevažinėju. Nesu dėl to pamišęs, kaip pasakytų Pagas. Bus šešiolika dolerių. Keturis kartus valgau pas "Mikį Di" - arba pusryčiauju ("Makmafino" kiaušinis, kava, du šokoladiniai keksai), arba pietauju (žlėgtainis "Ketvirtis

svaro" su sūriu, jokių "Makspešl", nesuprantu, kaip galima valgyti tuos sumautus sumuštinius). Kartą per savaitę užsitempiu madingas kelnes, apsivelku baltus marškinius ir einu pasižiūrėti, kaip gyvena kita, turtingoji žmonijos pusė: valgau padoriame restorane, "Adams Ribs" arba "Čak Veton". Visa tai man kainuoja dvidešimt penkis dolerius, tai yra, keturiasdešimt vienas doleris jau išleistas. Dar galiu užsukti į "Naujienas plius" ir nusipirkti kelis smagius žurnaliukus, be jokių iškrypimų, paprasčiausiai "*Variacijas*" ar "*Penthauzą*". Mėginau gauti šiuos žurnalus per "DINKIO UŽSAKYMŲ LENTĄ", bet nesėkmingai. Galiu nusipirkti juos pats, ir jie neprapuola tvarkymo dieną, tačiau jų ir neatneša į namus, kaip viso kito, jei nutuokiate, kur lenkiu. Kiek suprantu, misterio Šarptono valytojai nenori turėti reikalų su erotika (šventeivos!). Be to, negaliu užsisakyti sekso leidinių internetu. Mėginau, bet mano užsakymai kažin kokiu būdu blokuojami. Paprastai bloką galima įveikti, apeiti aplinkkeliu, jei jau nevalia tiesiai, bet šiuo atveju ničnieko neišeina.

Beliko pridurti, jog iš savo telefono negaliu paskambinti numeriais, kurie prasideda skaitmenimis 900. Aišku, automatinis numerio rinkimas veikia, ir jei man norisi paskambinti kam nors nepažįstamam, kad ir kur jisai gyventų, paplepėti su juo, tai tik prašom. Galiu skambinti ir kalbėtis. Bet tik tuo atveju, jei numeris neprasideda skaitmenimis 900. Privalai užsiimti reikalais. Veikiausiai tai teisinga. Iš patirties žinau, jog kuo daugiau mąstai apie seksą, tuo tik blogiau. Tad šie seksualiniai plepalai - tikra nelaimė. Be to, seksas - ne svarbiausias dalykas gyvenime, šiaip ar taip, man. Seksas - tai gerai, bet ne maksimalu. Tačiau įvertinus, kuo užsiimu, toks davatkiškumas atrodo keistas. Netgi įdomus... bet, regis, aš praradau dalį savo humoro jausmo ir nebegaliu juoktis iš nieko, kas susiję su seksu. Ir su dar kai kuo.

Tiek to, grįžkime prie biudžeto.

Jei nusiperku žurnalą "*Variacijos*" (jis kainuoja keturis "žalius"), tai išeina keturiasdešimt penki. Už likusius pinigus perku CD, nors tokios būtinybės nėra, vieną ar du šokoladinius batonėlius (žinau, kad nevalia, nes turiu problemų su oda, nors jau nebe-

su paauglys). Retsykiais norisi užsisakyti į namus picą ar kinų maisto, bet "TrenKorp" taisyklės šito neleidžia. Be to, man kažkaip ne prie širdies užsisakinėti maistą į namus, juk nesu išnaudotojų klasės atstovas. Aš pats vežiojau picas, atmenat? Žinau, koks šlykštus tas darbas. Bet jei galėčiau užsisakyti picą, ją atvežęs vaikinas neišeitų iš mano namų su ketvirtuku. Duočiau pastarajam penkinę, kad pamatyčiau, kaip džiaugsmingai sužibs jo akys.

Jūs jau pradedat suvokti, kodėl man nereikia kišenpinigių, ar ne? Kai ateina eilinis ketvirtadienis, man paprastai dar lieka aštuoni doleriai, o dažniausiai kone visi dvylika. Monetas įmetu į kanalizacijos grotelių plyšius prie savo namo. Suprantu, jei mane tuomet pamatytų kaimynai, jie stačiai kuokteltų (žinia, aš išėjau iš mokyklos, jos nebaigęs, bet ne todėl, kad esu kvailas, būkit tikri), todėl išnešu iš namo mėlyną plastikinį kibirą (plastiką galima perdirbti) su laikraščiais (retsykiais tarp jų kyšo "*Penthauzo*" ar "*Variacijų*" numeriai, ilgai to mėšlo namuose nelaikau) ir, statydamas kibirą ant bordiūro, atgniaužiu kumštį, kuriame laikau monetas. Jos byra pro grotelių plyšius į nutekamojo vandens kanalą. Dzin-dzin-dzin. Fokus pokus. Štai jos yra, o štai jų jau nebėr. Vieną gražią dieną monetos užkimš kanalą, atitinkamas municipaliteto departamentas pasiųs ką nors jo išvalyti, ir tasai vaikinas pamanys, jog išlošė loterijoj - žinia, jei nepraplius klaiki liūtis ir nenuneš monetų į nutekamųjų vandenų valymo stotį. Bet iki to meto jau būsiu išvykęs. Neketinu iki savo dienų galo gyventi Kolumbija Sityje, kalbu rimtai. Išvažiuosiu, ir netrukus. Vienaip ar kitaip.

Su popieriniais pinigais paprasčiau. Įmetu juos į šiukšlių smulkintuvą virtuvėj. Dar vienas fokusas, oplia - ir pinigai virsta makaronais. Ko gero, jūs manote, jog išmetinėti pinigus mažų mažiausiai keista. Aš irgi taip maniau, iš pradžių. Bet prie šito pripranti, kaip prie kiekvieno besikartojančio veiksmo, be to, juk kiekvieną savaitę per korespondencijos plyšį ant grindų nukrinta eiliniai septyniasdešimt žalių. Taisyklė paprasta: nieko netaupyti. Iki kito ketvirtadienio neturi likti nė cento. Juk kalbu ne apie milijonus, tik apie aštuonis ar dvylika dolerių per savaitę. Žodžių, apie smulkmę.

3.

"DINKIO UŽSAKYMŲ LENTA". Dar viena papildoma lengvata. Užrašau viską, ko man gali prireikti per savaitę, ir gaunu užsakymą (išskyrus erotinius žurnalus, tą jau minėjau). Gal kada nors man šitai ir įgris, bet kol kas jaučiuosi taip, tarsi mane ištisus metus lankytų Santa Klausas. Dažniausiai įrašau produktus, bet ne tik.

Pavyzdžiui, galiu užsisakyti "Naują videofilmą su Briusu Vilisu" arba "Naują Vyzerių CD". Kartą penktadienį po kino užsukau į "Tuns Ekspresą" (į kiną visuomet vaikštau penktadieniais, antroje dienos pusėje, net jei filmas nelabai įdomus, nes tuo metu ateina valytojai). Tenorėjau prastumti laiką: lijo lietus ir nelabai tetroškau minkyti purvą parke. Kol apžiūrinėjau naujienas, vienas paauglys pasiteiravo pardavėjo apie naują "Vyzerių" diską. Pardavėjas atsakė, kad jį atveš maždaug po dešimties dienų, o gal ir vėliau, bet aš jį turėjau jau kitą penktadienį.

Štai ir sakau, papildomos lengvatos.

Jei "LENTOJE" parašau "sportiniai marškinėliai", šitai reiškia, jog sugrįžęs penktadienio vakarą rasiu juos namuose, visuomet mano akiai malonių pilkų tonų. Jei įrašau "kelnės" - gaunu kelnes. Visus daiktus iš "Gepo"*, kur ir pats eičiau apsipirkti, jeigu man visko neatsiųstų. Jei pageidauju kokio nors konkretaus losjono po skutimosi arba odekolono, įrašau pavadinimą "DINKIO UŽSAKYMŲ LENTOJE", ir, kai užsuku į vonią, randu jį padėtą ant lentynėlės. Nevaikštau į pasimatymus, bet be odekolono gyventi negaliu. Nieko nepadarysi.

Dabar, galiu lažintis, jūs pasijuoksite. Kartą parašiau "LENTOJE": "Rembranto paveikslas". Antrą dienos pusę praleidau iš pradžių kine, paskui parke, stebėjau, kaip glėbesčiuojasi ir bučiuojasi porelės, kaip laigo šunys, ir vis mąsčiau, kaip bus maksimalu, jei valytojai išties atneš man Rembranto paveikslą. Įsivaiz-

*"Gepas" - parduotuvių tinklas, prekiaujantis madingais jaunimo drabužiais.

duojate, senojo meistro darbas ant namo sienos Sanset Knolo rajone, Kolumbija Sičio mieste. Juk maksimalu, ar ne?

Kai parėjau namo, mano Rembrantas kabėjo ant sienos, virš sofos, kur anksčiau kabėjo aksominiai klounai. Kol ėjau per kambarį, širdis plakė bent dviejų šimtų dūžių per minutę greičiu. Priėjęs arčiau supratau, jog tai kopija... na, žinote, reprodukcija. Aišku, nusivyliau, bet nelabai. Tai vis vien buvo Rembrantas, tegul ir ne originalas.

Kitą sykį parašiau "Nikolės Kidman fotografija su autografu". Manau, kad ji - pati gražiausia aktorė iš nūnai gyvuojančių, stačiai svaigstu nuo jos, taip jinai mane jaudina. O kai parėjau namo, Nikolės fotografija puošė šaldytuvo dureles, prispausta dviem magnetukais. Ji vilkėjo vieną iš suknelių, su kuriomis filmavosi "Mulen Ruže". Ir šįkart gavau originalą. Žinau, nes apačioje buvo parašyta: "Dinkiui Ernšou - myliu ir bučiuoju - Nikolė".

Štai tokie reikalai. Kietai.

Ir štai ką noriu tau pasakyt, bičiuli: jeigu dirbčiau sąžiningai ir išties norėčiau, ant mano svetainės sienos galėtų atsirasti Rembranto originalas. Tokiame darbe tėra vienas kelias - nuo mažo iki didžio. Bet būtent šitai ir baugina labiausiai.

4.

Dabar man nebereikia vardinti produktų. Valytojai ir taip žino, ką aš mėgstu: šaldytus "Stouferio" pietus*, ypač mėsos gabalėlius su grietinės padažu, kuriuos dera nuleisti į verdantį vandenį specialiame maišelyje (motina šį patiekalą pavadintų šūduku ant pagaliuko), šaldytas braškes, riebų pieną, kotletus-mėsainius, kuriuos tereikia pakaitinti karštoje keptuvėje (klaikiai nepernešu terliotis su šviežia mėsa), "Doulo"** pudingus plastikinėse stiklinaitėse (kenkia odai, bet aš juos mėgstu). Čia kalbėjau apie kasdienį

*"Stouferis" - užšaldyti pusfabrikačiai, kuriuos gamina to paties pavadinimo kompanijos "Stoufer fuds" skyrius.

**"Doulas" maisto produktai, kuriuos gamina kompanija "Doul fuds".

maistą. O kai įsigeidžiu ko nors ypatinga, į pagalbą pasitelkiu "DINKIO UŽSAKYMŲ LENTĄ".

Kartą paprašiau naminio obuolių pyrago, pabrėžęs - ne iš supermarketo, o kai vakarop, jau pradėjus temti, grįžau namo, mano pyragas laukė šaldytuve drauge su likusiais produktais. Tik ne supakuotas, o paprasčiausiai padėtas lėkštėje su mėlynais pakraštėliais. Nebuvo jokios pakuotės, tad supratau, jog pyragas išties naminis. Neišsyk išdrįsau jo paragauti, iš kur man žinot, kas ir kur jį kepė, bet supratau, jog elgiuosi kvailai. Juk mes nežinome, iš kur maistas patenka į supermarketus, ar ne? Tai yra, manome, kad jis kokybiškas, nes supakuotas arba uždarytas skardinėse, arba su užrašu "hermetizuota jūsų saugumo dėlei", betgi kažkas galėjo nučiupinėti jį purvinais pirštais prieš hermetizaciją, čiaudėti į jį, netgi šluostytis juo subinę. Nenoriu jūsų gąsdinti, tačiau tai tiesa. Pasaulyje apstu keistų žmonių, ir daugelis jų nesugeba nuveikti nieko gera. Asmeniškai man teko su tokiais susitikti, galite neabejoti.

Beje, pyrago paragavau, ir jis pasirodė besąs neapsakomai gardus! Pusę suvalgiau penktadienio vakarą, o antrą pusę - šeštadienio rytą. Beveik visą šeštadienio vakarą praleidau ant klozeto, valiau žarnas nuo visų tų obuolių, tačiau nesiskundžiau. Pyragas buvo to vertas. "Tarsi mamos keptas" - paprastai sakoma apie šitokį, bet mano motina čia niekuo dėta. Mano motina nepakeptų net troškintos mėsos iš skardinės.

5.

Man niekada neteko užsisakinėti apatinių baltinių. Kas penkias savaites visa, kas gulėdavo baltinių stalčiuose, dingdavo, užtat atsirasdavo naujutėlės "Heinso" trumpikės-glaudės ir kojinės plastikiniuose maišeliuose. Hermetizuotos mano saugumo dėlei, cha-cha. Tualetinis popierius, skalbiamieji milteliai, muilas, šampūnas - šitų dalykų neužsisakinėju. Viskas pasirodo ir taip.

Labai maksimalu, ar jums taip neatrodo?

6.

Niekada nemačiau valytojų, kaip nemačiau ir vaikino (nors, galimas daiktas, ten buvo mergina), kuris ketvirtadieniais, kai žiūriu "Taip sukasi pasaulis", atneša man septyniasdešimt žalių. Ir neturiu jokio noro juos pamatyti. Visų pirma, man šito nereikia. Antra, prisipažinsiu atvirai, aš jų bijau. Lygiai taip, kaip bijojau misterio Šarptono, kai aną vakarą susitikome su didžiuliame sename "Mersedese". Bijau, ir gana.

Penktadieniais priešpiečiauju ne namie. Baigiu žiūrėti "Taip sukasi pasaulis", sėdu į mašiną ir važiuoju į miestą. Sukertu "Ketvirtį svaro" pas "Mikį Di", einu į kiną, paskui, jei oras geras, į parką. Ten gera galvoti, o pastaruoju metu pagalvoti yra apie ką.

Jei oras prastas, einu į prekybos centrą. Dabar, kai dienos sutrumpėjo, kyla minčių vėl užsiimti boulingu. Kad kaip nors prastumčiau antrąją penktadienio pusę. Anksčiau mudu su Pagu dažnai eidavom į boulingo centrą.

Man stinga Pago. Norėčiau jam paskambinti, paplepėti, kai ką papasakoti. Pavyzdžiui, apie tą vaikiną, Nefą.

Trumpiau tariant, nusispjauti į vandenyną ir pasižiūrėti, kas iš to išeis.

Kol manęs nėra, valytojai švarina visą namą, nuo sienos iki sienos, nuo lubų iki grindų. Plauna indus (nors šį darbą ir pats atlieku visai neblogai), plauna grindis, skalbia nešvarius drabužius, keičia baltinius, kabina švarius rankšluosčius, pripildo šaldytuvą, atlieka užsakymus iš "LENTOS". Tarsi gyventum viešbutyje su pačia efektyviausia pasaulyje (netgi maksimalia) aptarnavimo sistema.

Vienintelė vieta, kurioje jie pernelyg neužtrunka, - kabinetas, prigludęs prie valgomojo. Kabinete tamsu, langai užtraukti užuolaidomis, ir valytojai niekada jų neatitraukia, kaip kituose kambariuose. Kabinete nedvelkia ir "Lemon pledžu"*, nors penktadienių

*"Lemon pledžas" - baldų priežiūros priemonė.

vakarais juo kvepia visi likusieji kambariai. Retsykiais taip, kad net imu čiaudėti. Tai ne alergija, veikiau nosis išreiškia savo protestą.

Valytojai siurbia grindis, išneša šiukšlių dėžes, bet neliečia ant stalo esančių popierių, net jei tie suversti į krūvą ir sumaigyti. Kartą užklijavau stalčių plonutėle lipnia juostele. Kai grįžau penktadienio vakarą, juostelė buvo kur buvusi. Stalčiuje nelaikau jokios slaptos medžiagos, juk suprantate, man paprasčiausiai norėjosi žinoti.

O jei išeidamas palieku įjungtą kompiuterį ar modemą, grįžęs taip juos ir randu. Aišku, ekranas aptemęs, veikia elektros energijos taupymo bei monitoriaus amžiaus prailginimo programa, tačiau kompiuteris pasirengęs darbui. Jei išeidamas viską išjungiu, grįžęs randu išjungta. Dinkio kabinete jie stengiasi nieko neliesti.

Gal ir valytojai manęs prisibijo, ką?

7.

Telefono skambutis, pakeitęs mano gyvenimą, pasigirdo tą akimirką, kai mąsčiau, jog mamulė bei darbas "Picoje iš Romos" tikrai išvarys mane iš proto. Skambutis pasigirdo mano išeiginę dieną. Motina su draugėmis išėjo į klubą pažaisti bingo, visos jos dūmijo it garvežiai, ir, be jokios abejonės, kvatojo, kai vedantysis, ištraukęs numerį B-12, bylojo: "O dabar, brangios damos, pats metas išgerti vitaminų". Žiūrėjau per TNT filmą su Klintu Istvudu ir svajojau persikelti į kokią nors kitą vietą. Kad ir į Saskačevaną.

Taigi, suskambo telefonas, ir aš pamaniau, jog tai Pagas, kas gi daugiau, jei ne jis, todėl pakėliau ragelį ir saldutėliu balseliu tariau:

- Jūs paskambinote į Visa Ko Maksimalaus bažnyčią, Harkervilio skyrių, tėvas Dinkas įdėmiai jūsų klauso.

- Sveiki, misteri Ernšou, - atsakė man vyriškas balsas. Niekada nebuvau jo girdėjęs, bet tas žmogus nėmaž nesupyko ir ne-

nustebo dėl mano plepalų. Tad aš, manding, sutrikau už abu. Jums taip nepasitaikė? Jei nuo pat pirmo žodžio mėgini pašmaikštauti telefonu, tai kitame laido gale būtinai bus ne tas žmogus, kurio skambučio lauki. Kartą girdėjau apie merginą, kuri pakėlė ragelį ir išpoškino: "Sveika, Elena, aš taip noriu, kad tu mane išdulkintum". Jinai neabejojo, kad skambina bičiulė, o paskambino jos tėvas. Galbūt tai išmonė, nelyginant pasakaitė (arba laiškai "*Penthauze*"), jog nutekamuosiuose Niujorko vandenyse gyvena krokodilai, bet jūs suprantate, apie ką aš.

- Oi, atleiskite. - Taip suglumau, jog net nesusimąsčiau, iš kur balso savininkas žino, jog tėvas Dinkas yra ir misteris Ernšou, o pilnas jo vardas - Ričardas Eleris Ernšou. - Pamaniau, jog skambina kažkas kitas.

- Aš ir esu kažkas kitas, - atsakė balsas, ir nors tuomet nenusijuokiau, vėliau pasijuokti teko. Misteris Šarptonas - tikrai kažkas kitas. Rimtai, maksimaliai kažkas kitas.

- Kuo galėčiau padėti? - paklausiau. - Jeigu norite pasikalbėti su mano motina, tegaliu jai perduoti, jog skambinote, nes jinai...

- ... lošia bingo, aš žinau. Šiaip ar taip, man reikalingas jūs, misteri Ernšou. Noriu pasiūlyti jums darbą.

Iš nuostabos kuriam laikui netekau žado. O paskui galiausiai sumojau - čia gi telefoninis pokštas.

- Aš turiu darbą, - atsakau. - Atleiskit.

- Išvežioji picas? - linksmai pasiteiravo balsas. - Taip, žinoma. Jei šitai galima vadinti darbu.

- Kas jūs, misteri? - klausiu.

- Mano pavardė - Šarptonas. O dabar leiskite išsyk pereiti prie reikalo, misteri Ernšou. Dinkai? Ar galiu vadinti jus Dinku?

- Žinoma. Ar galiu vadinti jus Šarpiu?

- Vadinkit kaip norit, svarbiausia, išklausykit.

- Klausausi. - Ir išties klausiaus. Kodėl gi ne? Per televizorių rodė "Kugano apgaulę", ne patį geriausią Klinto filmą.

- Noriu pasiūlyti jums patį geriausią darbą, kokį kada nors galėtumėt gauti. Tai ne šiaip darbas, Dinkai, tai nuotykis.

- Aha, kažkur tą jau girdėjau. - Man ant kelių stovėjo dubuo su spragintais kukurūzais. Pasisėmiau saują ir susigrūdau į burną. Pokalbis mane sudomino.

- Kiti pažada - aš įvykdau. Bet šitą pašnekesį turime pratęsti akis į akį. Ar galėsite su manimi susitikti?

- Jūs - gėjus? - pasiteiravau.

- Ne. - Balse vėl pasigirdo pašaipios gaidelės. Vos pastebimos. Bet aš jas pajutau, nes, pradėjęs pokalbį pirmas, pasirodžiau esąs tikras kretinas. - Mano seksualinė orientacija čia visiškai niekuo dėta.

- Tuomet ko gi jums reikia? Tarp mano pažįstamų nėra žmogaus, galinčio paskambinti man pusę dešimtos ir pasiūlyti darbą.

- Padarykite man paslaugą. Padėkite ragelį ir išeikite į prieškambarį.

Kažkokia nesąmonė. Bet ką galėjau prarasti? Nuėjau ir ant grindų radau baltą voką. Kažkas įmetė jį pro pašto korespondencijos plyšį, kol aš žiūrėjau, kaip Klintas Istvudas Centriniame parke persekioja Doną Straudą. Atplėšiau - ir man į delną iškrito septynios dešimtinės. Plius raštelis.

“Tai gali būti didžios karjeros pradžia”.

Grįžau į svetainę, neatplėšdamas akių nuo pinigų. Ar įsivaizduojate mano būseną? Kone atsisėdau į dubenį su kukurūzais. Paskutinę akimirką pastebėjau, pastūmiau į šalį ir susmukau ant sofos. Pakėliau ragelį laukdamas, jog Šarptonas jau išvyko savo reikalais, bet tereikėjo ištarti: “Ei?” - ir jis išsyk atsiliepė.

- Ir ką gi tai reiškia? - paklausiau. - Kodėl jūs man atsiuntėt šituos septyniasdešimt žalių? Aš juos pasiliksiu, bet nemanysiu esąs kuo nors įsipareigojęs. Nieko iš jūsų neprašiau.

- Pinigai jūsų, - atsakė Šarptonas, - ir niekas nepaklaus, iš kur juos ėmėte. Bet aš atskleisiu jums vieną paslaptį, Dinkai: šiame darbe pinigai neturi didesnės reikšmės. Svarbiausia - papildomos lengvatos. Jos suteikia kur kas daugiau.

- Jeigu taip sakote...

- Sakau. Ir paprašysiu tik vieno: susitikti su manimi ir išgirsti

kiek daugiau. Pasiūlysiu tokį dalyką, kuris pakeis visą jūsų gyvenimą. Faktiškai atvers duris į naują pasaulį. Išklausęs mano pasiūlymą, galėsite pateikti bet kokius klausimus. Noriu išsyk įspėti: galimas daiktas, ne visi atsakymai jums patiks.

- O jei atsisakysiu jūsų siūlomo darbo?

- Paspausiu jums ranką, patapšnosiu per petį ir palinkėsiu sėkmės.

- Ir kurgi norite su manim susitikti? - Didžioji mano dalis, praktiškai visas aš, po senovei manė, kad mane mulkina, bet atsirado kruopelytė, prisilaikanti kitos nuomonės. Visų pirma, aš laikiau rankose pinigus. Septyniasdešimt dolerių arbatpinigių už picos išvežiojimą sukaupčiau tik per dvi savaites, ir tai su sąlyga, jog užsakymų bus į valias. Bet labiausiai mane įtikino Šarptono kalbos maniera. Jautėsi, kad jis mokėsi koledže, ir kalbu ne apie apšniaukštą valstijos koledžą Van Drusene. Be to, ko gi turėjau bijotis? Po nelaimingo atsitikimo su Škiperiu joks žmogus Žemės planetoje nebetroško mane įskaudinti ar įžeisti. Na, aišku, dar liko mamulė, bet vienintelis jos ginklas buvo liežuvis... ir, žinia, tokiam pokštui jai paprasčiausiai stigtų proto. Be to, ji nė už ką neišsiskirtų su septyniomis dešimtimis dolerių. Už kuriuos galėtų palošti bingo.

- Šįvakar, - atsakė jis. - Tiesą sakant, dabar.

- Gerai, kodėl gi ne? Atvažiuokit. Jei jau įmetėt voką su dešimtinėmis pro mano durų korespondencijos plyšį, manding, adreso diktuoti nereikia.

- Ne jūsų namuose. Susitiksime automobilių stovėjimo aikštelėje prie “Supr Sevro”.

Mano skrandis niurktelėjo žemyn, nelyginant nutrūkusi lifto kabina, ir pokalbis išsyk liovėsi buvęs įdomus. Gal tai kažkokios pinklės... gal įsivėlę ir farai. Tvirtinau sau, jog niekas negalėjo sužinoti apie Škiperį. Ypač farai, betgi Viešpatie! Buvo laiškas, Škiperis galėjo palikti jį bet kur. Iš to laiško niekas nieko neįstengtų suprasti (išskyrus jo seserį Debę, bet pasaulyje milijonai merginų, pavadintų tokiu vardu), kaip niekas nieko nesuprastų ir tuose

kringeliuose, kuriuos išraičiau ant šaligatvio prie misis Bukovski namo... šiaip ar taip, iki šio nelemto skambučio buvau tuo tikras. Bet kas galėtų garantuoti? Jūs gi žinote, kas kalbama apie nešvarią sąžinę? Žinia, tuomet nesijaučiau kaltas dėl Škiperio mirties, bet visgi...

- "Supr Sevras" - keista vieta pašnekesiui dėl priėmimo į darbą, negi ne? Ypač turint omeny, jog parduotuvė uždaroma aštuntą vakaro.

- Todėl mums ten bus patogu, Dinkai. Nuošalumas viešoje vietoje. Sustosiu prie vežimėlių aikštelės. Automobilį atpažinsi be vargo - didelis pilkas "Mersedesas".

- Aišku, aš jį pažinsiu, nes jis bus vienintelis, - atsakiau, bet ragelyje jau pasigirdo signalas. Pypt, pypt, pypt.

Padėjau ragelį, įsimečiau pinigus į kišenę - automatiškai, nemąstydamas, ką darau. Mane išpylė prakaitas. Balsas pasiūlė susitikti prie vežimėlių aikštelės, kur Škiperis taip dažnai mane kankindavo. Kartą jis vos nesutraiškė man pirštų tarp dviejų vežimėlių rankenų ir, kai suklikau iš skausmo, ėmė juoktis. Tas juokas mane įskaudino kur kas labiau, nors dviejų pirštų nagai vėliau pajuodo ir atšoko. Tuomet galutinai apsisprendžiau dėl laiško. Kuris atnešė neįtikėtiną rezultatą. Bet jei Škiperis Braningenas virto šmėkla, jis veikiausiai sukiojasi prie tų pačių pirkinių vežimėlių, ieškodamas naujų aukų, kurias galėtų pakankinti. Balsas telefono ragelyje susitikimo vietą pasirinko neatsitiktinai. Stengiausi save įtikinti, jog tai nesąmonė, jog sutapimų pasitaiko nuolat, tačiau netikėjau. Misteris Šarptonas žinojo apie Škiperį. Kažkokiu būdu žinojo.

Bijojau su juo susitikti, bet suvokiau, jog rinktis neturiu iš ko. Privalau eiti. Bent jau tam, kad išsiaiškinčiau, ką jisai žino. Ir kam gali pasakyti.

Pakilau nuo sofos, apsivilkau paltą (ankstyvas pavasaris, naktimis šalta, nors man atrodė, jog Vakarų Pensilvanijoje naktys šaltos apskritus metus), pasukau link durų, grįžau ir palikau raštelį motinai.

"Išėjau pasivaikščioti su draugais. Grįšiu apie vidurnaktį".

Ketinau sugrįžti gerokai prieš vidurnaktį, bet raštelis man atrodė gera mintis. Tuomet neleidau sau susimąstyti, kodėl nusprendžiau jį brūkštelėti, bet dabar jau galiu prisipažinti: norėjau, kad mama paskambintų į policija, jei man kažkas nutiktų, kažkas bloga.

8.

Yra dvi baimės rūšys, šiaip ar taip, aš prisilaikau tokios klasifikacijos. Manau, mes einame per gyvenimą, dažniausiai patirdami televizinę baimę. Pavyzdžiui, kai laukiam kraujo analizės rezultatų ar grįžtame namo iš bibliotekos tamsoje ir galvojame apie blogiečius, tykančius krūmuose. Iš tikrųjų dėl to mėšlo nesibaimivame, nes sielos gilumoje žinome: ir analizė neparodys nieko siaubinga, ir krūmuose nieko nebus. Kodėl? Nes tokie dalykai žmonėms nutinka tiktai televizijos ekrane.

Kai pamačiau tą didelį pilką "Mersą", vienintelį automobilį milžiniškoje, visą akrą užimančioje supermarketo aikštelėje, patyriau tikrą baimę, pirmąkart po ano susirėmimo su Škiperiu Braningenu pagalbinėse patalpose. Tuomet vos nepriėjome iki muštynių.

Šarptono mašina stovėjo po geltona gyvsidabrinių lempų šviesa, didelis senas fricmobilis, 450-asis, gal net 500-asis, nūnai tokie kainuoja mažiausiai šimtą dvidešimt gabalų. Stovėjo greta vežimėlių aikštelės (žinia, naktį ji buvo tuščia, visi vežimėliai sustumti vidun, paliktas tik vienas triratis invalidas). Švietė tiktai pažibinčiai, virš išmetimo vamzdžio sūkuriavo baltas dūmelis. Variklis urzgė it mieguistas katinas.

Privažiavau artyn, širdis daužėsi retai, bet stipriai, burnoje pasklido nemalonus prieskonis. Visų labiausiai norėjau spustelti "Fordo", kuriame šiomis dienomis tvyrojo picos su pipiriukais kvapas, akseleratorių ir važiuoti velniop, tačiau niekaip neįstengiau atsikratyti minties, jog tas vaikinas žino apie Škiperį. Galėjau sakyti sau, kad žinoti paprasčiausiai nėra ko, kad Čarlzas "Škiperis"

Braningenas žuvo dėl nelemtai susiklosčiusių aplinkybių arba užbaigė gyvenimą savižudybe. Farai negalėjo prieiti vieningos nuomonės (jie praktiškai nepažinojo Škiperio; jei būtų pažinoję geriau, būtų tučtuojau atmetę savižudybės versiją: tokie, kaip Škiperis, niekada nesuvedinėja sąskaitų su gyvenimu, šiaip ar taip, būdami dvidešimt trejų), bet man vis vien nepavyko nuslopinti vidinio balso, bylojančio, kad atsidūriau pavojuje, kad kažkas gali susiprotėti, kas ir kaip, kažkas atras laišką ir susiprotės.

Logika nebuvo vidinio balso sąjungininkė, tačiau pastarasis galėjo apsieiti ir be jos. Nuostabūs jo plaučiai paprasčiausiai perrėkdavo logiką. Sustojau šalia murkiančio “Mersedeso”, pravėriau langelį. Nusileido ir “Merso” vairuotojo durelių stiklas. Mudu pažvelgėme vienas į kitą, misteris Šarptonas ir aš, nelyginant du draugai, susitikę autokinoteatre.

Dabar jį prisimenu miglotai. Keista, ypač turint omeny, jog nuo tos dienos daug apie jį galvojau, tačiau taip jau yra. Įsiminiau tiek - jisai liesas ir su kostiumu. Brangiu kostiumu, nors apie juos nedaug teišmanau. Tačiau kostiumas mane truputį nuramino. Veikiausiai dėl pasąmoningų asociacijų: kostiumas - verslas, džinsai ir marškinėliai - pavartės.

- Sveikas, Dinkai, - pratarė jisai. - Aš esu misteris Šarptonas. Persėsk pas mane.

- O gal pasilikime ten, kur esame? - pasiūliau. - Galime kalbėtis ir per langus. Čia nėra nieko neįprasta.

Jis tylėdamas pažvelgė į mane. Po poros akimirkų užgesinau “Fordo” variklį ir išlipau laukan. Negaliu pasakyti, kodėl. Nors persigandau dar labiau, nei pirma. Ir baimė buvo tikra. Tikra visu šimtu procentų, be menkiausios televizinės priemaišos. Gal todėl jisai iš manęs gavo viską, ko norėjo.

Minutėlę pastovėjau tarp misterio Šarptono automobilio ir saviškio “Fordo”, žvelgdamas į vežimėlių aikštelę, galvodamas apie Škiperį. Aukštą blondiną su garbanotais plaukais, kuriuos šukuodavo atgal. Su spuoguota kakta ir raudonomis, tarsi padažytomis,

lūpomis. “Ei, Dinki, parodyk savo dinkį”, - sakydavo jis. Arba: “Ei, Dinki, nori pačiulpti mano dinkį?” Retsykiais, kai mudu aikštelėje stumdavom vežimėlius vieną į kitą, jisai imdavo mane vaikytis, ritindamas vežimėlį ant kulnų ir šaukdamas: “R-r-r-r! R-r-r-r! R-r-r-r!” - tarsi sumautas lenktyninis automobilis. Kelis kartus parmušė mane žemėn. Per pietų pertrauką, kai maistas gulėdavo man ant kelių, smarkiai stukteldavo per petį, norėdamas pasižiūrėti, ar kas nenukris ant grindų. Veikiausiai buvote sutikę tokių, kaip jis, aš tuo įsitikinęs. Regis, smegeninės turiniu Škiperis nesiskyrė nuo vyresniųjų klasių moksleivių, paprastai sėdinčių galiniuose suoluose.

Darbe susirišdavau plaukus į arklio uodegą, tenka susirišti, jei plaukai ilgi, tokios supermarketo taisyklės, tad Škiperis retsykiais prisėlindavo iš užnugario, stverdavo už gumos ir nuplėšdavo ją. Kartais guma kabindavosi už plaukų ir išraudavo juos. Kartais nutrūkdavo ir skaudžiai kirsdavo per kaklą. Taip jau išėjo, kad, eidamas į darbą, įsimesdavau į kišenę dvi ar tris atsargines gumas. Stengiausi negalvoti, kodėl taip darau, kodėl jas pasiimu. Jei būčiau pagalvojęs, būčiau pradėjęs savęs nekęsti.

Kartą, kai jis eilinį kartą išplėšė man iš plaukų gumą, ėmiau ir staigiai apsisukau ant kulnų. Veikiausiai Škiperis kažin ką išvydo mano veide, nes pašaipi šypsena dingo, užleisdama vietą kitai. Šypsodamasis pašaipiai jis nerodydavo dantų. Viskas vyko pagalbinėje patalpoje, kur šiaurinė siena visuomet šalta, nes už jos įrengta šaldymo kamera. Škiperis pakėlė ranką ir sugniaužė pirštus į kumščius. Kiti vaikinai sėdėjo aplink, valgė, žiūrėjo į mus, ir aš žinojau, kad nė vienas iš jų man nepadės. Net Pagas, vos penkių pėdų ir keturių colių ūgio, sveriantis vos šimtą dešimt svarų. Škiperis būtų sulaužęs jį it degtuką, ir Pagas tą žinojo.

- Pirmyn, subinsnuki. - Škiperis tebesišypsojo naująja šlykščia šypsena. Perplėšta guma raudonu driežo liežuvėliu tabalavo tarp dviejų pirštų. - Pirmyn. Nori su manimi muštis? Jokių problemų. Man bus malonu pasistumdyti su tavim.

Norėjau paklausti, kodėl jis kabinasi būtent prie manęs, kodėl

būtent aš, o ne kas kitas, tapau jo išpuolių objektu. Tačiau atsakymo nebūčiau sulaukęs. Tokie, kaip Škiperis, neatsakinėja. Jie tenori vieno - išmalti tau dantis. Todėl paprasčiausiai atsisėdau ir išsitraukiau sumuštinį. Jei būčiau susimušęs su Škiperiu, veikiausiai būčiau atsidūręs ligoninėje. Kramsnojau sumuštinį, nors apetitas prapuolė galutinai. Škiperis dar sekundėlę kitą stebeilijo į mane, ir jau pamaniau, kad muštynių išvengti nepavyks, bet paskui jisai visgi atgniaužė kumščius. Perplėšta gumutė nukrito ant grindų. "Tu menkysta, - iškošė Škiperis. - Suknista ilgaplaukė hipiuojanti menkysta". Ir nuėjo. Viskas nutiko už poros dienų po to, kai jisai suspaudė tarp vežimėlių mano pirštus, o neilgai trukus Škiperis jau gulėjo ant metodistų bažnyčios atlaso ir nebegalėjo girdėti vargonų muzikos. Jis pats prisiprašė. Kad ir kaip ten būtų, šitaip maniau tuomet.

- Mažutė kelionė į prisiminimų šalį? - paklausė misteris Šarptonas, ir jo žodžiai akimoju grąžino mane į dabartį. Stovėjau tarp dviejų automobilių, stovėjau šalia vežimėlių aikštelės, kur Škiperis jau niekam nebetraiškys pirštų.

- Nežinau, apie ką kalbate.

- Nesvarbu. Lipk į mašiną, Dinkai, pasikalbėsime.

Atvėriau "Mersedeso" dureles, įsitaisiau keleivio vietoje. Viešpatie, kaip ten kvepėjo. Oda, bet ne šiaip oda. Žinote, "Monopolyje" yra kortelė "Išlaisvinimas iš kalėjimo". Jei esi toks turtingas, kad gali įsitaisyti automobilį, kurio salone kvepia taip, kaip misterio Šarptono "Mersedese", turi turėti kortą "Išlaisvinimas iš visko".

Giliai įkvėpiau, sulaikiau alsavimą, galiausiai iškvėpiau.

- Tai maksimalu.

Misteris Šarptonas nusijuokė, jo švariai nuskusti skruostai žvilgėjo prietaisų skydelio atšvaituose. Jis neklausė manęs, apie ką kalbu, viską suprato ir taip.

- Maksimalu, bet pasiekiama. Šiaip ar taip, tiems, kurie nepražiopso savo šansų.

- Jūs taip manote?

- Aš žinau, - jo balse nebuvo nė šešėlio abejonės.

- Man patinka jūsų kaklaraištis. - Tą pasakiau, norėdamas užpildyti pauzę, bet nėmaž neveidmainiavau. Aišku, kaklaraiščio nebūčiau pavadinęs maksimaliu, bet jis man išties patiko. Jūs žinote tokius kaklaraiščius - su galybe kaukolyčių, ar dinozaurų galvų, ar golfo lazdų. Misterio Šarptono kaklaraištį puošė kardai, kiekvieną laikė tvirta ranka.

Jis nusijuokė, delnu perbraukė kaklaryšį, švelniai jį paglostė.

- Tai mano laimingas kaklaraištis. Su juo jaučiuosi karaliumi Artūru. - Šypsena lėtai nušliaužė nuo veido, ir aš supratau, kad pašnekovas nejuokauja. - Karalius Artūras rinkdavo pačius geriausius žmones. Riterius, kad tie sėdėtų su juo prie Apvaliojo Stalo ir padėtų jam pertvarkyti pasaulį.

Mano nugara nusruveno šaltukas, bet stengiausi neparodyti bijąs.

- Ir ko gi jūs norite iš manęs, Artai? Padėti surasti Šventąjį Gralį ar kaip ten jį vadina?

- Kaklaraištis nepaverčia žmogaus karaliumi, - atsakė jis. - Aš tą žinau - sakau tam atvejui, jei tave trikdo mano savimana.

Subruzdau krėsle, jausdamasis ne savo rogėse.

- Ei, aš nenorėjau jūsų įžeisti...

- Žinau, Dinkai. Gali neabejoti. Atsakau į tavo klausimą. Vienas mano ketvirtadalis - galvų medžiotojas, kitas ketvirtadalis - talentingas skautas, pusė manęs - vaikštanti, kalbanti lemtis. Cigaretę?

- Nerūkau.

- Tai gerai, ilgiau gyvensi. Cigaretės - žudikės. Antraip žmonės jų nevadintų karsto vinimis.

- Jūs mane suintrigavote.

- Tikiuosi. - Šarptonas užsirūkė. - Nuoširdžiai tikiuosi. Tu - pirmaklasis radinys, Dinkai. Abejoju, kad manimi patikėsi, bet taip jau yra.

- Tad apie kokį pasiūlymą kalbėjote?

- Papasakok man, kas nutiko Škiperiui Braningenui.

Pasitvirtino juodžiausios mano spėlionės. Jis negalėjo žinoti, niekas negalėjo žinoti, bet kažkaip suuodė. Mano kūnas sustingo, galvą sugniaužė žiedas, liežuvis prilipo prie gomurio.

- Nagi, papasakok. - Balsas ataidėjo iš tolo, gilią naktį taip girdisi trumpųjų bangų radiostoties diktoriaus balsas.

Liežuvis grįžo į jam skirtą vietą. Tam prireikė nemenkų pastangų, bet man pavyko.

- Aš nieko nedariau, - regis, mano balsas sklido tomis pačiomis suknistomis bangomis. - Nelaimingas atsitikimas, štai ir viskas. Jis važiavo namo ir nulėkė nuo kelio. Automobilis apsivertė ir įkrito į Lokerbi Strimą. Plaučiuose rado vandens, vadinas, Škiperis nuskendo, bet laikraščiai rašė, kad jisai vis vien būtų numiręs. Nes anksčiau, nei automobilis įkrito į upę, jam nurėžė pusę galvos. Kad ir kaip ten būtų, taip šnekėjo. Kai kurie manė, kad tai ne nelaimingas atsitikimas, kad jisai nusižudė, bet aš netikiu. Škiperis... jis gyvenime patyrė pernelyg daug malonumų, kad žudytųsi.

- Taip. Ir dalį tų malonumų jisai patyrė tavo sąskaita, ar ne?

Neatsakiau, bet mano lūpos virpėjo, o akis apniaukė ašaros.

Misteris Šarptonas palinko artyn, padėjo ranką man ant peties. Šito ir galima tikėtis iš solidaus amžiaus vyriškio, sėdinčio šalimais didelio vokiško automobilio salone, tuščioje automobilių stovėjimo aikštelėje, bet aš žinojau, kad jis mane palietė visai ne todėl. Misterio Šarptono prisilytėjimas balzamu užliejo širdį. Prieš tą prisilietimą aš nė nesupratau, kaip man liūdna ir ilgu. Retsykiais šito nė nežinai, manai, jog tai tavo natūrali būsena, kitaip nė nebūna. Nukoriau galvą. Nekūkčiojau, neraudojau, bet skruostais nusirito ašaros. Jo kaklaraiščio kardai ėmė dvejintis, paskui trejintis - vietoj kiekvieno atsirado trys.

- Jei baiminies, kad esu faras, tai be reikalo. Daviau tau pinigų... tai yra, apie jokį kaltinimą negali būti nė kalbos. Šiaip ar taip, niekas nepatikėtų, kas išties nutiko jaunajam Braningenui. Net jei tu viskuo prisipažintum per nacionalinę televiziją. Ar patikėtų?

- Ne, - sukuždėjau, o paskui jau garsiau pridūriau: - Kentėjau, kol galėjau. Galop nebeištvėriau. Jis privertė mane, pats prisiprašė.

- Papasakok man, kas nutiko, - pakartojo misteris Šarptonas.

- Aš parašiau jam laišką. Ypatingą laišką.

- Taip, netgi labai ypatingą. Ir ką gi į jį įterpei, kad jisai paveiktų tiktai Škiperį?

Supratau, apie ką jis kalba, bet tai dar ne viskas. Personifikuodamas laiškus, sustiprini jų galią. Jie tampa ne šiaip pavojingi, jie tampa mirtini.

- Jo sesers vardą. - Štai, pamaniau, aš ir atsidaviau jo malonei. - Jo sesers, Debės.

9.

Manyje visuomet slypėjo kažkokia galia, iš principo tą žinojau, bet nė nenutuokiau, kaip ja naudotis, kaip ji vadinasi ir ką visa tai reiškia. Taip pat žinojau, kad neverta didžiuotis šia galia, kurios kiti žmonės neturi visiškai. Manau, jei mano paslaptis būtų išaiškėjusi, mane būtų išsiuntę į cirką. Arba į kalėjimą.

Atmenu, tiesa, miglotai, kaip sykį, kai man buvo ketveri (tai vienas iš pirmųjų mano prisiminimų), aš stovėjau prie purvino lango ir žiūrėjau į kiemą. Ten mačiau kaladę malkoms kapoti ir pašto dėžutę su raudona vėliavėle. Viskas vyko tetos Meiblės name, kaime. Mes ten gyvenome po to, kai pabėgo mano tėvas. Vėliau mama susirado darbą "Harkervilio parduotuvėje-kepykloje", tad veikiai grįžome į miestą. Tuomet man buvo penkeri suvirš. Kai pradėjau lankyti mokyklą, gyvenome mieste, tą žinau tiksliai. Dėl misis Bukovski šuns: pro tą sumautą žmogėdrą man tekdavo vaikščioti penkias dienas per savaitę. Niekada nepamiršiu to padaro. Bokseris su balta ausimi. Jis amžiams apsigyveno prisiminimų šalyje, kurią paminėjo misteris Šarptonas.

Tai štai, aš spoksojau pro langą, o virš galvos zyzė musės. Jūs, be abejo, žinote, kaip jos zyzia. Garsas man nepatiko, bet pasiekti jų negalėjau, net susuktu žurnalu. Nepajėgiau jų nei išdaužyti, nei nuvyti. Tada ant purvino stiklo pirštu nupiešiau du trikampius, o paskui juos jungiantį ratą. Kai tik šitaip padariau, kai tik

mano smiliaus pagalvėlė baigė piešti ratą, visos musės, keturios ar penkios, negyvos žnektelėjo ant palangės. Didelės it pupos, juodos pupos, skoniu primenančios saldymedį. Pakėliau vieną, įsižiūrėjau, neradau nieko įdomaus, numečiau ant grindų ir vėl ėmiau žiūrėti pro langą.

Kažkas panašaus retsykiais nutikdavo ir vėliau, bet ne specialiai, ne todėl, kad panorėčiau, jog šitaip įvyktų. Kiek atmenu, pirmąkart, iki nutikimo su Škiperiu, manyje glūdinčią galią panaudojau prieš misis Bukovski. Ji gyveno mūsų gatvės kampe, tuomet nuomojomės namą Dagvėjaus aveniu. Šuva buvo baisiai piktas ir pavojingas, ir visi Vest Saido vaikai bijojo to padaro su balta ausim. Misis Bukovski jį laikė pririštą kieme, ir bokseris aplodavo kiekvieną, einantį pro šalį. Ne šiaip aplodavo, kaip kai kurie šunys, jo lojime stačiai girdėjosi: “Jeigu užeitum į kiemą ar jei aš atsidurčiau gatvėje, liktum be kiaušių, ožy”. Kartą šuo nutrūko ir apkandžiojo laikraščių išnešiotoją. Kiekvieną kitą šunį už tokias išdaigas užmigdytų, bet misis Bukovski sūnus buvo policijos viršininkas ir viską kažkaip sutvarkė.

Bokserio nekenčiau taip, kaip ir Škiperio. Manding, tam tikra prasme jis ir buvo Škiperis. Kulniuodavau pro misis Bukovski namą pakeliui į mokyklą. Aišku, galėjau apeiti kvartalą iš kitos pusės, bet tuomet mane apšauktų žindukliu, be to, kelionė truktų gerokai ilgiau. Ir kaskart siaubingai baimindavausi, jog šuva nutrūks. Jis taip niršiai skalijo, jog putos dribo į visas puses. Retsykiais bokseris taip galingai puldavo prie tvoros, kad jam pakirsdavo letenas, ir nelemtasis žnektelėdavo ant žemės. Kažkam tai atrodė juokinga, bet tik ne man. Baiminausi, jog virvė (ne grandinė, tik sena virvė) vieną gražią dieną nutrūks, bokseris liuoktels per žemą statinių tvorą, skiriančią misis Bukovski kiemą nuo Dagvėjaus aveniu, ir įsikirs man į gerklę.

O paskui vieną rytą man šovė mintis. Puiki išbaigta mintis. Noriu pasakyti, jog man ničnieko nereikėjo galvoti. Prabudau su ja. Kaip retsykiais prabundu su kuolu styrinčiu pimpalu. Prabudau šeštadienį, labai anksti, bet saulė jau buvo pakilusi. Tądien galėjau

nesirodyti prie misis Bukovski namo, bet būtent tą šeštadienį nekantravau ten nueiti. Paskubomis šokau iš patalo. Galėjau pamiršti... kaip pasimiršta sapnai, su kuriais prabundi (ar, perėjus prie gyvenimo realijų, kaip suglemba daikčiukas), bet tą akimirką viską tebeturėjau galvoj, viską iki menkiausių smulkmenų: žodžiai, trikampiai, užraitymai, ypatingi ratai, susiejantys draugėn atskirus elementus... du ar trys, dalinai uždengiantys kits kitą, sustiprinantys veiksmingumą.

Nubėgau per svetainę (motina miegojo, girdėjau ją knarkiant, o rausva kepyklos uniforma kabėjo ant kabliuko vonioje) į virtuvę. Prie telefono gulėjo grifelinė lentelė, ant kurios motina užsirašydavo reikalingus telefono numerius ir numatomus reikalus (žinia, ne "DINKIO UŽSAKYMŲ LENTA", bet kažkas panašaus). Stabtelėjau pasiimti gabalėlio rausvos kreidos, tabaluojančios ant siūlo. Įsimečiau kreidą į kišenę ir išėjau pro duris. Prisimenu tą nuostabų rytą, vėsų, bet ne šaltą, dangus toks giedras, tarsi tik ką nuplautas. Gatvėje nė gyvos dvasios, patys žinot, šeštadieniais, jei tik gali, žmonės mėgsta pamiegoti.

Misis Bukovski šuo nemiegojo. Po velnių. Tasai šunpalaikis sąžiningai vykdė savo pareigas. Išvydo mane pro statinių plyšį ir metėsi prie tvoros, maksimaliai ar net dar stipriau įtempė virvę, tarsi kažkuri jo šuniškų smegenų dalis žinotų, jog šiandien - šeštadienis, ir man čia nėra ką veikti. Virvė trūktelėjo bokserį atgal, jis mažumą atsitraukė ir vėl metėsi link tvoros, lodamas iki užkimimo, nėmaž nesibijodamas, kad antkaklis jį uždusins. Manau, misis Bukovski įprato prie to skalijimo, jis jai net patiko, tik niekaip negaliu suprasti, kodėl tą triukšmą pakentė kaimynai.

Tądien nekreipiau į bokserį nė menkiausio dėmesio. Mane užvaldė naujoji idėja, aš visiškai pamiršau savo baimes. Išsitraukiau iš kišenės kreidą, priklaupiau ant vieno kelio. Sekundėlę pamaniau, jog "paveikslas" išgaravo iš galvos, ir supanikavau. Jo vietą stengėsi užimti neviltis ir liūdesys, bet aš tariau sau: "Ne, Dinki, ne, neleisk, kad taip nutiktų, kovok. Rašyk bet ką, kad ir "MISIS BUKOVSKĮ ŠUNĮ - Į GABALUS IR PO VELĖNA".

Bet šito rašyti neteko. Nupiešiau "paveikslėlį", su kuriuo prabudau. Manau, tai buvo veiksmo simbolis, nes jis tarsi atvėrė užtvankos šliuzus. Mano galvoje kirbėjo neregėti vaizdiniai. Tai džiugino, bet ir baugino, jų buvo pernelyg jau daug. Kitas penkias minutes praklūpojau ant kelių, prakaitavau ir it pamišęs piešiau ant asfalto. Žodžius, kurių niekada negirdėjau, ženklus ir ornamentus, kurių niekada nemačiau, veikiausiai niekas jų nematė. Piešiau ir rašiau, kol dešiniąją rankovę iki pat alkūnės nugulė rausvos dulkės, o iš motinos kreidos gabalėlio beliko mažas kąsnelis, sugniaužtas tarp mano nykščio bei smiliaus. Misis Bukovski šuo nenudvėsė išsyk, kaip anos musės. Jis visą tą laiką niršiai skalijo ir plėšėsi nuo virvės, bet aš nekreipiau į jį dėmesio. Tarsi skendėčiau transe. Nepakaks nė milijono metų, kad apsakyčiau jums tą būseną, bet, galiu lažintis, būtent ją patirdavo didieji muzikantai, kuriantys savo muziką, koksai Mocartas ar Erikas Klaptonas, būtent tai jautė dailininkai, tapantys savo geriausius paveikslus. Jei kas nors būtų ėjęs pro šalį, nieko nebūčiau pastebėjęs. Po velnių, jei misis Bukovski bokseris būtų nutrūkęs nuo virvės, veikiausiai nebūčiau nutraukęs savo darbo.

Tai buvo maksimalu. Man trūksta žodžių, kad išreikščiau tą sumautą maksimalumą.

Bet pro šalį niekas nėjo, tik pravažiavo keli automobiliai; gal kuris nors vairuotojas ir susimąstė, ką gi veikia tas vaikas, paišaliojantis ant šaligatvio. Misis Bukovski bokseris skalijo toliau. Supratau privaląs sustiprinti jantrą, nukreipti ją perdėm į šitą šunį. Jo vardo nežinojau, todėl likusiu kreidos gabalėliu užrašiau "BOKSERIS", apvedžiau ratuku, nuo ratuko nupiešiau strėlytę link viso "paveikslėlio". Mane mėtė į šalis, skaudėjo galvą, taip paprastai nutikdavo po labai sunkaus kontrolinio darbo ar jei pernelyg ilgai spoksodavau į televizorių. Man atrodė, jog susirgau, bet kartu jaučiausi tiesiog maksimaliai.

Stebeilijau į šunį, tokį pat gyvą, kaip ir prieš penkias minutes, skalijantį, gergždžiantį nuo įtūžio, iš įsiūčio keliantį užpakalines kojas, tačiau baimės nebejutau. Namo grįžau lengva širdimi. Buvau

visiškai tikras, jog misis Bukovski šuniui galas. Lažinuos, tą patį jaučia dailininkas, žinantis, jog nutapė puikų paveikslą, ar geras rašytojas, neabejojantis, jog tik ką užbaigta knyga išties nusisekė. Manding, kai viskas klojasi gerai, tu tą paprasčiausiai žinai. Atsiranda harmonija tarp tavęs ir tavojo kūrinio, ir tas pojūtis su niekuo nesulyginamas.

Po trijų dienų šuva tysojo ant žemės. Kaip tai nutiko, sužinojau iš paties patikimiausio informacijos apie piktus šunis šaltinio: iš mūsų paštininko. Jį vadino misteriu Šermerhornu. Tai štai, misteris Šermerhornas papasakojo, kad misis Bukovski bokseris ūmai pasileido bėgti aplink medį, prie kurio buvo pririštas, o kai apie kamieną apsivyniojo visa visutėlė virvė, jisai (cha-cha) nesumojo, kad dabar dera bėgti į kitą pusę. Misis Bukovski buvo išėjusi į parduotuvę, tad niekuo negalėjo jam padėti. Grįžusi namo, rado šunį užsismaugusį prie to paties medžio, prie kurio buvo jį pririšusi.

Mano piešinys margavo ant asfalto ištisą savaitę. Paskui prapliupo stipri liūtis, ir jisai virto rožine dėme. Bet iki lietaus atrodė labai ryškus. Ir kol toks buvo, niekas jo neužmynė. Mačiau savo akimis. Į mokyklą skubantys vaikai, į prekybos centrą traukiančios moterys, misteris Šermerhornas, paštininkas, visi aplenkdavo jį šonu. Regis, net nesuvokdami, kad taip daro. Be to, apie mano piešinį niekas nekalbėjo, niekas neklausinėjo: "Kas per keista nesąmonė ant asfalto?" arba "Ir kaipgi tai vadinasi?" (jantra, bukagalvi). Žmonės tarsi nė nematė piešinio. Tačiau kažkuri jų sąmonės dalis vis vien jį pastebėjo. Antraip kuriems galams eiti aplink?

10.

Viso to misteriui Šarptonui nesakiau, bet papasakojau apie Škiperį. Nusprendžiau, kad juo galima pasikliauti. Gal todėl, kad slaptoji mano galia žinojo: juo galima pasikliauti, bet manau, esmė ne čia. Viską nulėmė to vyro prisilytėjimas prie mano peties. Taip prisiliesti tegali mylintis tėvas. Ne, mylinčio tėvo aš neturėjau, bet galiu įsivaizduoti, koksai jis turėtų būti.

Pliusas, kaip ir minėjo mano pašnekovas. Net jei jis būtų faras ir suimtų mane, jokie teisėjai ir prisiekusieji nepatikėtų, jog Škiperis Braningenas nulėkė nuo kelio dėl laiško, kurį jam išsiunčiau. Ypač įvertinus, kad tame laiške apstu beprasmiškų žodžių bei nesuvokiamų simbolių, o jį parašė vaikinas, išvežiojantis picas ir nepajėgęs išlaikyti mokyklinio geometrijos egzamino. Du kartus.

Po mano pasakojimo "Mersedeso" salone ilgam įsiviešpatavo tyla.

- Jis šito nusipelnė, - galiausiai prabilo misteris Šarptonas. - Tu tą žinai, ar ne?

Jo žodžiai tapo paskutiniuoju šiaudu. Užtvanka subyrėjo, ir aš prapliupau raudoti. Verkiau gal penkiolika minučių, o gal ir ilgiau. Misteris Šarptonas apkabino mane, priglaudė prie krūtinės, jo švarko atvartas peršlapo kiaurai. Jei kas nors būtų privažiavęs ir mus pamatęs, būtų pamanęs, jog mudu - gėjų porelė, bet kam šautų į galvą sukti į supermarketo aikštelę, kai parduotuvė jau uždaryta? Tad mudu sėdėjome dviese, po gelsva gyvsidabrinių lempų šviesa, prie vežimėlių aikštelės. "Nesispyriok, vežimėli, - sakydavo Pagas, kai ateidavo metas stumti vežimėlius į supermarketo pastatą. - Tu gi žinai, kad iki ryto "Supr Sevras" bus tavo gimtieji namai". Mums jo žodžiai visuomet keldavo juoką.

Galop susitvardžiau ir užsukau savo vandens čiaupą. Misteris Šarptonas ištiesė man nosinę, ir aš nusišluosčiau akis.

- Kaip jūs įspėjote? - Nepažinau savo prikimusio, virpančio balso.

- Kai tave užfiksavo, atlikome įprastą detektyvinį tyrimą.

- Taip, tačiau kaipgi mane užfiksavo?

- Turime specialiai apmokytų žmonių, jų ne daugiau kaip tuzinas, ieškančių tokių jaunuolių, kaip tu, Dinkai. Jie gali pamatyti vaikinus ir merginas, apdovanotus tokiu talentu, kaip ir tu, lygiai taip, kaip palydovai iš kosmoso mato raketas su branduolinėmis galvutėmis ir atomines elektros stotis. Jus gaubia švytėjimas. Geltonas švytėjimas, taip man sakė vienas iš tų žmonių. - Jisai palingavo galvą, nežymiai šyptelėjo. - Labai norėčiau nors kartą gyvenime jį pamatyti. Ar padaryti tą, ką sugebi tu. Bet, žinia, taip pat

norėčiau, jog vieną dieną - pakaktų tik vienos, - sugebėčiau piešti kaip Pikasas, ar rašyti kaip Folkneris.

Man atkaro žandikaulis.

- Ar tai tiesa? Yra žmonių, gebančių matyti...

- Taip. Jie - mūsų sekliai. Klajoja po gimtinę bei kitas šalis, ieškodami šito geltono švytėjimo. Ieško degtukų, liepsnojančių nakty. Štai ir tave surado viena jauna moteris, važiavusi devyniasdešimtuoju keliu į Pitsburgą, skubėjo į lėktuvą, ketino mažumą pailsėti namuose. Pamatė tave... ar pajuto, net nežinau, kaip ten jiems nutinka. Sekliai patys šito nežino, kaip ir tu nežinai, ką padarei Škiperiui. Juk nežinai?

- Ką?..

Jis kilstelėjo ranką.

- Juk sakiau, kad ne visi atsakymai tau patiks. Šioje situacijoje tu privalai apsispręsti, remdamasis tuo, ką jauti, o ne tuo, ką žinai, bet šį tą tau pasakyti galiu. Visų pirma, Dinkai, aš dirbu organizacijai, kuri vadinasi "Tren korporeišen". Mūsų užduotis - išvaduoti pasaulį nuo škiperių braningenų, tačiau tokių, kurių veiklos ir galimybių sritis kur kas platesnė, nei tavojo Škiperio. Kompanijos būstinė įsikūrusi Čikagoje, treniruočių centras - Peorijoje... ten praleisi savaitę - aišku, jei priimsi mūsų pasiūlymą.

Tuomet dar nieko nepasakiau, bet jau žinojau, kad pasiūlymą priimsiu. Priimsiu, kad ir ką jisai man pasiūlytų.

- Tu - trenis, mano jaunasis drauge. Verčiau įprask prie šios minties.

- Kas toks?

- Žmogus su charakteringais organizmo ypatumais. Mūsų organizacijoje yra žmonių, kurie tavo galimybes... tą, ką tu gali padaryti... suvokia kaip talentą, gabumus, netgi aukščiausiojo dovaną, bet jie neteisūs. Talentą ir gabumus lemia charakteringi organizmo ypatumai. Tie ypatumai - pagrindas, talentas ir gabumai - išvestinės.

- Turėtumėt viską paaiškinti paprasčiau. Nepamirškite, aš nepajėgiau baigti vidurinės mokyklos.

- Žinau, - linktelėjo misteris Šarptonas. - Taip pat žinau, kad iš mokyklos išėjai ne todėl, kad esi kvailas, o dėl to, jog neįtilpai į bendrą schemą. Tam tikra prasme tu toks pat, kaip ir visi likusieji treniai, su kuriais man teko susitikti. - Jis nusijuokė, aštrokai, kaip juokiasi žmonės, kuriems apskritai visai nelinksma. - Visi dvidešimt vienas. O dabar klausykis manęs ir neapsimetinėk bukagalviu. Kūrybiniai sugebėjimai - nelyginant rankos plaštaka. Bet plaštakoje ne vienas pirštas, tiesa?

- Na, mažiausiai penki.

- Galvok apie tuos pirštus kaip apie sugebėjimus. Kūrybingas žmogus gali rašyti, piešti, lipdyti skulptūras, išgalvoti matematines formules; jis arba ji gali šokti, dainuoti, groti muzikiniu instrumentu. Visa tai pirštai, o kūrybinis pradas - plaštaka, kuri teikia jiems gyvybę. Ir lygiai taip, kaip visos plaštakos praktiškai vienodos, visi kūrybingi žmonės taip pat vienodi - jei kalbame apie tą vietą, kur susijungia visi pirštai.

Trenai - irgi riešas. Vienas pirštas vadinamas numatymu, gebėjimu regėti ateitį. Kitas - postmatymu, gebėjimu regėti praeitį. Pas mus yra žmogus, kuris žino, kas nužudė Džoną Kenedį. Tą padarė ne Li Harvis Osvaldas. Iš tiesų jį nužudė moteris. Yra telepatija, pirokinezė, teleportacija ir dar dievažin kas. Be abejo, mes daug ko neišmanome. Tai naujas pasaulis, ir mes tik pradėjome tyrinėti pirmąjį kontinentą. Bet trenų nešėjai nuo kūrybingų asmenybių skiriasi vienu labai svarbiu aspektu: jie pasitaiko kur kas rečiau. Psichologai tvirtina, kad aštuoniems šimtams žmonių tenka vienas, pasak jų, "apdovanotas". Mūsų manymu, iš aštuonių milijonų žmonių tiktai vienas pasižymi trenu.

Man užgniaužė kvapą: nuo minties, jog tu vienas tarp aštuonių milijonų, kiekvienam užgniaužtų kvapą, negi ne?

- Tarp milijardo paprastų žmonių galima rasti tik šimtą dvidešimt taip vadinamų trenų. Manome, jog visame pasaulyje jų ne daugiau kaip trys tūkstančiai. Mes juos surandame, vieną po kito. Tai lėtas darbas. Mūsų seklių atpažinimo potencialas labai žemas, jų turime vos tuziną, o kiekvieno parengimas trunka labai ilgai. Tai

sunku, sudėtinga... bet atneša pasakišką atlygį. Mes surandame trenus, ir jie išsyk ima dirbti. Būtent tokia ir tavoji ateitis, Dinki: tu pradėsi dirbti. Norime padėti tau išvystyti savo talentą, nušlifuoti jį, panaudoti žmonijos labui. Tu negalėsi matytis su buvusiais draugais, išsiaiškinome, jog buvę draugai - kone pagrindinis pavojus slaptumo užtikrinimui, ir negausi daug pinigų, šiaip ar taip, iš pradžių, bet darbas tau teiks begalinį pasitenkinimą. Tas, ką ketinu tau pasiūlyti, - viso labo pirmoji labai aukštų laiptų pakopa.

- Nepamirškite papildomų lengvatų. - Pabrėžiau paskutinįjį žodį.

Jis nusišypsojo ir paplojo man per petį.

- Visiškai teisingai. Kaip galima pamiršti nuostabiąsias papildomas lengvatas.

Tuo metu mane apėmė jaudulys. Abejonės dar neišsisklaidė, bet jau pradėjo tirpti.

- Tai papasakokite man apie viską. - Mano širdis dusliai daužėsi, tačiau ne iš baimės. Dabar jau nebe. - Klokite savo pasiūlymą, kuriam nepajėgsiu atsispirti.

Būtent tokį pasiūlymą ir išgirdau.

11.

Po trijų savaičių pirmąkart gyvenime skridau lėktuvu... ir kaip skridau! Buvau vienintelis keleivis "Lir-35" salone, klausiausi "Kaunting Krouz" disko per kvadrosistemą, rankoje laikiau kokos stiklą ir stebėjau, kaip keičiasi aukštimačio parodymai. Galiausiai pakilome į keturiasdešimt dviejų tūkstančių pėdų aukštį. Per mylią aukščiau, nei skraido įprasti keleiviniai laineriai, pranešė man pilotas. Skrydis buvo lygus ir glotnus, tarytum merginos sėdmenis aptempiančių kelnaičių šilkas.

Peorijoje praleidau savaitę ir ėmiau ilgėtis namų. Išties jų pasiilgau. Mane tas baisiai nustebino. Kelis kartus užmigau apsižliumbęs. Gėda prisiminti, bet anksčiau sakiau tiktai tiesą, tad nesinori meluoti ar ką nors palikti už kadro.

Motinos ilgėjausi mažiausiai. Mudu nebuvome artimi. Nors ir gyvenome dviese, vaizdingas posakis "Mudu prieš visą likusį pasaulį" su mumis neturėjo nieko bendra, iš motinos nesulaukiau nei meilės, nei atjautos. Ji nemušė manęs per galvą ir nedegino pažastų cigaretėmis, bet kas iš to? Didelio čia daikto. Aš neturiu vaikų, negaliu tvirtinti, bet man atrodo, jog geru tėvu neįmanoma tapti tik todėl, jog kažko nedarai. Motinai visuomet labiau rūpėjo draugės, negu aš, labiau rūpėjo ir kassavaitiniai žygiai į grožio saloną ar bingo klubą. Labiausiai pasaulyje ji troško laimėti dvidešimtženklį bingo ir parvažiuoti namo naujutėlaičiu "Monte Karlu". Nemėginu jūsų graudinti. Paprasčiausiai pasakoju, kaip buvo.

Misteris Šarptonas paskambino motinai ir pasakė, kad aš išrinktas dalyvauti kompiuteriniame "Tren korporeišen" projekte, skirtame potencialiai gabiems paaugliams, kurie nebaigė vidurinės mokyklos ir negavo diplomo. "Legenda" buvo ganėtinai įtikinama. Aš vos ne vos graibiausi matematikoje, stingau kalbos ir literatūros pamokose, kur mokiniams tekdavo kažką šnekėti, bet visuomet puikiai sutariau su mokyklos kompiuteriais. Nemėgstu girtis (mokykloje niekas šito nežinojo), bet sudarinėti programas galėjau kur kas geriau už misterį Džakobu ir misis Vilkonsen. Nesu kompiuterinių žaidimų fanatas, mano manymu, jie skirti perdėm debilams, bet galėjau maigyti klavišus kaip pamišęs. Kartais Pagas prieidavo ir žiūrėdavo, kaip renku taškus.

- Netikiu savo akimis, - sykį pasakė jis. - Kompiuteris tavo rankose stačiai rūksta.

Gūžtelėjau pečiais.

- Kiekvienas kvailys gali nulupti "obuolį"*, - atsakiau. - Gi tam, kad pasiektum šerdį, reikalingas meistriškumas.

Tad motina patikėjo (ji būtų uždavusi dar kelis klausimus, jei būtų sužinojusi, jog "Tren korporeišen" išsiuntė mane į Ilinojų reaktyviniu verslo klasės lėktuvu, tačiau motina nesužinojo), ir aš jos nesiilgėjau. Jei man ko stigo, tai tik Pago ir Džono Kesidžio,

*Dinkis kalba apie firmos "Apple" kompiuterius (tiesioginis vertimas - "obuolys").

dar vieno mano bičiulio iš “Supr Sevro”. Džonas pank-grupėje groja bosine gitara, dešiniajame antakyje nešioja auksinį žiedą, jo kolekcijoje sukaupti kone visi roko muzikos albumai. Jisai verkė, kai Kurtas Kobeinas iškeliavo į kitą pasaulį. Nemėgino šito slėpti ir suversti bėdos alergijai. Taip ir pasakė: “Man liūdna, nes Kurtas numirė”. Džonas - maksimalus vaikinas.

Man trūko Harkervilio. Kažkokia nesąmonė, bet tiesa. Peorijos treniruočių centre tu tarsi gimsti iš naujo, o šis procesas, kiek suprantu, visuomet kankinantis.

Maniau, jog galėsiu sutikti kitų žmonių, tokių pat, kaip aš. Jei viskas vyktų knygoje ar kine (ar vienoje iš “Slaptosios medžiagos” serijų), aš veikiausiai sutikčiau miniatiūrinę lėlytę su dailiais papukais, kuri gebėtų žvilgsniu uždarinėti duris, bet nieko panašaus nenutiko. Esu tikras, Peorijoje drauge su manimi buvo ir kitų trenų, bet daktaras Ventvortas ir kiti specialistai ėmėsi visų priemonių, kad mūsų keliai nesusikirstų. Kartą paklausiau, kodėl, bet daktaras labai sumaniai išsisuko nuo atsakymo. Štai tada ir suvokiau, kad ne visi žmonės, kurie dėvi marškinėlius su logotipu “TRENKORP” ant krūtinės ar nešasi segtuvus su užrašu “TRENKORP”, yra draugai ar nori tapti seniai nuo mudviejų su motina pabėgusiu mano tėvu.

Ir toji korporacija užsiėmė žmonių žudymu, tam ruošė ir mane. Centro darbuotojai tiesiai nesakė nieko, tačiau nė vienas ir nemėgino pasaldinti piliulės. Man tereikėjo atminti, jog kalbama perdėm apie blogiečius, diktatorius, šnipus ir serijinius žudikus. Be to, kaip sakė misteris Šarptonas, kare žmonės nuolatos žudo kits kitą. O šiuo atveju niekas nedalyvauja asmeniškai. Kalbame ne apie pistoletą, peilį, garotą. Aukos kraujas niekada neužtikštų ant mano rankų.

Kaip jau žinote iš mano pasakojimo, aš niekada daugiau nemačiau misterio Šarptono, šiaip ar taip, kol kas, bet per tą savaitę, kurią praleidau Peorijoje, su juo kalbėjausi kasdien, ir tie pokalbiai sklaidė liūdesį, padėjo apsiprasti su nepažįstama aplinka. Pokalbiai su juo ramino, po jų kildavo pojūtis, neva kažkas drėgna skepeta

nušluostė karščiuojančią kaktą. Savo numerį jisai man davė tą vakarą, kaip sėdėjome "Mersedese", ir leido skambinti bet kuriuo metu. Net trečią valandą nakties, jei užvaldytų neviltis. Kartą taip ir padariau. Jau ketinau padėti ragelį po antrojo pyptelėjimo, nes žmonės gali sakyti, atseit skambinkit bet kada, kad ir trečią nakties, tačiau nesitiki, kad jų žodžius suprasite paraidžiui. Ragelio nepadėjau. Taip, mane traukė namo, bet tai dar ne viskas. Treniruočių stovykla pasirodė besanti visai ne tokia, kaip tikėjausi, ir man norėjosi tą pasakyti misteriui Šarptonui. Pasižiūrėti, kaip jis supras mano žodžius.

Šarptonas ragelį pakėlė po trečio signalo, balsas, žinia, buvo mieguistas (nenuostabu, tiesa?), bet anaiptol ne piktas. Papasakojau, kad su manimi daro kažkokius keistus dalykus. Pavyzdžiui, tas eksperimentas su pulsuojančia ugnimi. Jie pasakė, jog tai epilepsijos testas, bet...

- Jo metu užmigau, - tariau, - o kai prabudau, skaudėjo galvą ir buvo sunku mąstyti. Ir žinote, kas tuo metu tariausi esąs? Ogi kartoteka, kurią kažkas išnaršė.

- Kas tave slegia, Dinkai? - paklausė misteris Šarptonas.

- Manau, jie mane užhipnotizavo, - atsakiau.

Trumputė pauzelė.

- Gal ir užhipnotizavo. Veikiausiai.

- Bet kodėl? Kodėl? Darau viską, ką jie man liepia, kuriems galams jiems prireikė mane hipnotizuoti?

- Neišmanau jų tvarkos ir procedūrų, tačiau įtariu, kad jie tave programavo. Įvedė dideles bazinės informacijos apimtis į giluminius sąmonės sluoksnius, kad ji netrukdytų mąstymo procesui... gal tuo pačiu pareguliavo unikalius tavojo organizmo ypatumus. Procesas, panašus į kietojo kompiuterio disko programavimą. Visiškai nepavojingas.

- Jūs įsitikinęs?

- Ne... juk sakiau tau, pasirengimas ir treniruotės - ne mano sritis. Bet aš kai kam paskambinsiu, ir daktaras Ventvortas su tavimi pasikalbės. Gal net atsiprašys. Jei tave neramina tik šitai,

Dinkai, pažadu, nesusipratimą išspręsime. Mūsų trenai - vienetinė prekė. Jie pernelyg reti paukščiai, kad be reikalo juos liūdintume. Norėtum pasikalbėti apie dar ką nors?

Pamąsčiau ir atsakiau - ne. Padėkojau ir padėjau ragelį. Nuo liežuvio vos nenusprūdo, kad mane (išties taip maniau) šeria psichotropinėmis priemonėmis... norėdami numalšinti namų ilgesį, bet paskui nusprendžiau jo nebevarginti. Visgi laikrodis rodė trečią valandą nakties, o jei mane kuo ir šėrė, tai tik mano paties labui.

12.

Daktaras Ventvortas pas mane atėjo kitą dieną, treniruočių stovykloje jisai buvo svarbus asmuo, ir išties atsiprašė. Kalbėjosi su manimi labai draugiškai, maloniai šypsojosi, bet iš to vyro veido išraiškos supratau, kad misteris Šarptonas perskambino jam už poros minučių po mudviejų pokalbio ir kaip reikiant užkaitino kraują.

Daktaras Ventvortas nusivedė mane į pievelę už pagrindinio pastato, išpuoselėtą, žalią, ir atsiprašė, jog nebuvo pakankamai atviras. Epilepsijos testas išties buvo epilepsijos testas (podraug buvo atliktas ir trimatis smegenų skenavimas), bet kadangi dauguma subjektų jo metu panyra į hipnotinį miegą, specialistai paprastai pasinaudoja šia aplinkybe ir įveda kai kurias “bazines instrukcijas”. Mano atveju tai buvo informacija apie kompiuterines programas, kuriomis man teks naudotis Kolumbija Sityje. Daktaras Ventvortas paklausė, ar dar turiu klausimų. Sumelavau atsakydamas, jog ne.

Galbūt jums pasirodys, kad elgiausi keistai, bet iš tiesų nieko čia keista. Nepamirškite, aš daug metų mokiausi mokykloje, išėjau tik prieš tris mėnesius iki išleistuvių vakaro. Sutikau mokytojų, kuriuos mėgau, kurių nekenčiau, bet nė vienu nepasitikėjau iki galo. Buvau iš tų mokinių, kurie visuomet sėdi paskutiniuose suoluose,

nebent mokytojas persodintų vaikus abėcėlės tvarka, ir niekada nedalyvaudavau klasėje vykstančiose diskusijose. Jei kas nors į mane kreipdavosi, paprastai išspausdavau: “A?” - bet ištraukti iš manęs atsakymą į klausimą nepavyktų net įkaitintomis replėmis. Misteris Šarptonas buvo vienintelis mano sutiktas žmogus, sugebėjęs prasismelkti į pasaulį, kuriame gyvenau, o štai daktaras Ventvortas su savo plike ir skvarbiomis akutėmis už mažų akinukų stiklų buvo anaiptol ne toks. Lengviau įsivaizduočiau kiaules, skrendančias žiemoti į šiltuosius kraštus, nei save, slapčiausias mintis patikintį šitam ponui ir ašarojantį jam ant peties.

Be to, velniai griebtų, neišmaniau, ko klausti. Iš principo Peorijoje man patiko, mane įkvėpė atsiverianti perspektyva: naujas darbas, nauji namai, naujas miestas. Su manimi visi elgėsi kuo maloniausiai. Ir maitino kaip reikiant: mėsos vyniotiniai, kepta višta, pieno kokteiliai, viskas, ką mėgstu. Tiek to, diagnostiniai testai man nepatiko, ypač tie, kuriuos atlieka specialiu davikliu-pieštuku, prijungtu prie kompiuterio. Retsykiais jausdavausi toks atbukęs, tarsi man būtų kažko pribarstę į bulvių košę (ar pernelyg susijaudinęs, pasitaikydavo ir taip), be to, mažiausiai dar du kartus mane panardino į hipnotinį miegą. Na, ir kas? Nedidelė bėda, palyginti su maniaku, kuris riaumoja bei urzgia it lenktyninė mašina ir su produktų vežimėliu vaikosi tave po supermarketo automobilių stovėjimo aikštelę.

13.

Manding, turėčiau paminėti dar vieną pokalbį su misteriu Šarptonu. Likus dienai iki mano antrojo skrydžio lėktuvu, šįkart į Kolumbija Sitį, kur mane pasitiko vyriškis su raktais nuo naujųjų namų. Tuo metu aš jau žinojau apie valytojus, apie piniginę taisyklę (savaitę pradedi be cento - savaitę užbaigi be cento), o taip pat kam skambinti, jei kiltų kokių nors problemų (smulkių problemų, nes dėl stambių derėjo skambinti tiesiai misteriui Šarptonui,

kuris buvo vadinamas mano “stebėtoju”). Gavau žemėlapius, restoranų sąrašą, maršrutus iki kino komplekso bei prekybos centro. Gavau viską, išskyrus svarbiausia.

- Misteri Šarptonai, aš nežinau, ką daryti, - skambinau jam iš automato prie kavinės. Mano kambaryje buvo telefonas, bet aš taip nervinausi, jog negalėjau nusėdėti vienoje vietoje, jau nekalbant apie tai, kad įstengčiau gulėti lovoje. Jeigu jie vis vien bėrė man kažko į maistą, tądien jų mėšlas nesuveikė.

- Šiuo atveju aš niekuo negaliu tau padėti, Dinkai, - su ledine ramybe atsakė jis. - Labai apgailestauju, bet negaliu.

- Kaipgi šitaip? Jūs privalote man padėti! Juk jūs mane užverbavote, argi ne?

- Nagi, išnagrinėkime hipotetinį atvejį. Tarkime, aš - dosniai subsidijuojamo koledžo prezidentas. Ar žinai, kas yra dosniai subsidijuojama įstaiga?

- Tokia, kur pinigus nors vežimu vežk. Aš ne kvailys.

- Žinau... atleisk. Taigi, aš, prezidentas Šarptonas, panaudoju dalį mano žinioje esančių lėšų ir literatūros mokytoju pasamdau žinomą rašytoją, o muzikos mokytoju - įžymų pianistą. Ar tokiu atveju gaunu teisę nurodinėti rašytojui, ką rašyti, o pianistui - ką groti?

- Tikriausiai ne.

- Ne tikriausiai, o absoliučiai. Bet, tarkime, aš tokią teisę įgyju. Jei pasakyčiau rašytojui: “Parašyk komediją, kaip Betsė Ros* dulkinosi su Džordžu Vašingtonu”. Manai, jis parašytų?

Nusijuokiau. Nieko negalėjau sau padaryti. Misteris Šarptonas sugebėjo pakelti nuotaiką.

- Galbūt. Ypač jei pažadėtumėt jam premiją.

- Žinai, net jeigu jis nuspręstų padaryti malonę koledžo prezi-

*Betsė Ros (1752-1836) - tikrasis vardas Elizabeta Griskom. Baldų apmušimo dirbtuvės ir audinių parduotuvės Filadelfijoje savininkė. Pasak legendos, 1776 metais pagal Džordžo Vašingtono piešinį pagamino pirmąją nacionalinę JAV vėliavą su 13 juostų ir 13 žvaigždučių, atitinkančių nepriklausomybę paskelbusių kolonijų skaičių.

dentui ir parašytų tokią knygą, ji veikiausiai būtų labai prasta. Nes kūrybingi žmonės anaiptol ne visada suvaldo savo talentą. O kurdami savo geriausius kūrinius nevaldo apskritai. Paprasčiausiai seka įkandin, užmerkę akis ir šaukdami: “Tai be-e-ent!”

- Bet kaipgi visa tai susiję su manim? Paklausykite, misteri Šarptonai, aš stengiuosi įsivaizduoti, ką veiksiu Kolumbija Sityje, ir regiu tuštumą. Jūs sakėte - padėti žmonėms. Pagerinti pasaulį. Išsivaduoti nuo škiperių braningenų. Visa tai nuostabu, tik aš neišmanau, kaip tai daroma!

- Sužinosi, - atsakė jis. - Kai ateis laikas, sužinosi.

- Jūs sakėte, kad misteris Ventvortas ir jo vaikinai sufokusuos mano talentą. Nušlifuos jį. Bet jie tik testavo mane. Net pamaniau, jog vėl atsidūriau mokykloje. O gal visa tai glūdi mano pasąmonėje? Viskas kietajame diske?

- Pasitikėk manimi, Dinkai, - atsakė jis. - Pasitikėk manimi ir savimi.

Aš pasitikėjau. Ir tikėjau iki pat pastarųjų dienų. Kai kažkas ėmė klotis nebe taip. Stačiai atžagariai.

Tas prakeiktas Nefas. Visos blogybės prasidėjo nuo jo. Ir jei man tektų pamatyti jo fotografiją, rinkčiausi tą, kurioje tas vyrukas nesišypso.

14.

Pirmąją savaitę Kolumbija Sityje aš nieko neveikiau. Ničnieko. Kai pasirodydavo valytojai, paprasčiausiai išeidavau į parką, sėdėdavau ant suolelio, ir dingojosi, jog mane stebi visas pasaulis. Atėjo ketvirtadienis - metas atsikratyti turimų pinigų. Nesugalvojau nieko geresnio, kaip įmesti penkiasdešimt dolerių į šiukšlių smulkintuvą. Prisiminkite, viskas buvo nauja. Tad, ko gero, galite įsivaizduoti, koks keistas man atrodė mano paties elgesys. Stovėdamas ir klausydamas, kaip po kriaukle gaudžia variklis, mąsčiau apie motiną. Jeigu ji būtų šalia ir pamatytų, ką darau, veikiausiai nusmeigtų mėsininko peiliu. Aš gi išmečiau šuniui ant uodegos de-

šimt dvidešimtženklių bingo žaidimų (arba dvidešimt tų, kur reikia visiškai uždengti kortelę).

Tą savaitę miegojau siaubingai. Nuolat užsukdavau į mažąjį kabinetą, nenorėjau to daryti, bet kojos pačios mane nešė. Juk sakoma, kad žudiką nesulaikomai traukia į nusikaltimo vietą. Sustodavau ant slenksčio, žiūrėdavau į tamsų kompiuterio ekraną, "Global vilidž" modemą ir prakaituodavau nuo kaltės, susierzinimo ir baimės jausmo. Prakaituodavau net glostydamas švarutėlį stalą. Stačiai girdėjau, kaip sienos murma: "Ne, čia niekas nieko neveikia" ir "Kurgi tas tipas, kuris turėtų čia dirbti?"

Sapnavau košmarus. Viename pasigirdo skambutis į duris, aš jas atvėriau ir ant slenksčio išvydau misterį Šarptoną. Nešiną antrankiais.

- Ištiesk priekin rankas, Dinkai, - sako jisai. - Mes manėme, kad tu esi trenas, bet, matyt, suklydome. Šitaip pasitaiko.

- Ne, aš tikrai trenas, - atsakau. - Trenas, bet man reikia šiek tiek laiko, kad apsiprasčiau. Aš niekada nebuvau išvykęs iš namų, nepamirškite šito.

- Tavo žinioje buvo penkeri metai.

Aš apmirštu. Negaliu tuo patikėti. Bet kažkur sielos gelmėse žinau, jog tai tiesa. Atrodo - tik dienos, bet iš tikrųjų prabėgo penkeri sumauti metai, ir aš nė sykio neįjungiau kompiuterio mažajame kabinete. Jei ne valytojai, ant stalo gulėtų šešių colių storio dulkių sluoksnis.

- Ištiesk rankas, Dinkai. Neapsunkink gyvenimo nei man, nei sau.

- Neištiesiu, - atsakau, - ir jūs manęs nepriversite.

Jis grįžteli per petį, ir kas gi ten kopia priebučio laiptais? Aišku, Škiperis Braningenas. Su raudonais futbolininko marškinėliais, tik vietoje "SUPR SEVRAS" ant jų išsiuvinėta "TRENKORP". Veidas blyškus, bet šiaip jau visai normalus. Anaiptol ne miręs.

- Manei, neva kažką man padarei, bet tai netiesa, - sako Škiperis. - Tu ničniekam nieko negali padaryti. Niekam tikęs hipis.

- Noriu uždėti jam antrankius, - kreipiasi į Škiperį misteris

Šarptonas. - Jeigu jis man priešinsis, pervažiuok jį pirkinių vežimėliu.

- Su didžiausiu malonumu, - linksi Škiperis, ir tada aš prabudau nuo savo riksmo, kone išvirtęs iš lovos.

15.

Dešimtąją dieną Kolumbija Sityje susapnavau kitą sapną. Neatmenu, kokį būtent, bet veikiausiai gerą, nes prabudau šypsodamasis. Jaučiau ją - didelę, plačią šypseną, ištempusią mano lūpas. Nuotaika tokia, kaip ir tą rytą, kai prabudau su idėja, padėjusia atsikratyti misis Bukovski šuns. Beveik tokia pat.

Užsitempiau džinsus ir nupėdinau į kabinetą. Įsijungiau kompiuterį, atidariau langą su užrašu “PROGRAMOS”. Viena programa vadinosi “DINKIO BLOKNOTAS”. Pradėjau nuo jos ir suradau visus savo simbolius: ratus, trikampėlius, užraitus, romboidus, kreiviukes, šimtus kitų. Tūkstančius. Gal net milijonus. Teisingai sakė misteris Šarptonas: naujas pasaulis, ir aš išlipau į pirmojo kontinento krantą.

Supratau: turiu viską, kas būtina, ir mano darbo instrumentas - galingas “Makintošas”, o ne rausvos kreidos gabalas. Tereikia kursoriumi paliesti simbolio ženklą, ir simbolis pasirodo ekrane. Man sukurtos visos sąlygos, kad dirbčiau greit ir kokybiškai. Atrodė, jog galvoje ima sruventi ugnies upė. Rašiau, kviečiau į ekraną simbolius, “pelyte” dėliojau juos į reikiamas vietas. O galiausiai sukūriau laišką. Vieną iš tų, ypatingųjų.

Bet kam jis skirtas?

Kur jį siųsti?

Tada supratau, jog tai nesvarbu. Keli smulkučiai pataisymai, ir labai daugelį žmonių tasai laiškas gali išsiųsti... nors jisai skirtas veikiau vyriškiui, nei moteriai. Negalėjau pasakyti, iš kur tą žinau; tiesiog žinojau, ir viskas. Nusprendžiau pradėti nuo Cincinačio, nes to miesto pavadinimas pirmiausiai šovė į galvą. Lygiai taip

pat galėjau pasirinkti Ciurichą Šveicarijoje ar Votervilį Meino valstijoje.

Per "PROGRAMAS" pabandžiau atidaryti "DINKIO PAŠTĄ". Anksčiau, nei kompiuteris leido tą padaryti, gavau priminimą, jog reikia įjungti modemą. Kai tik modemas įsijungė, kompiuteris paprašė surinkti regioninį telefono numerį 312. 312 - tai Čikaga, ir, kiek supratau, visi mano kompiuteriniai kontaktai vyks per "TRENKORP" būstinę. Manęs tas nejaudino: jų reikalas, aš čia niekuo dėtas. Nes susiradau sau darbą ir užsiimu juo.

Kai kompiuteris per modemą susijungė su Čikaga, ekrane tvykstelėjo:

"DINKIO PAŠTAS PASIRENGĘS DARBUI".

Spustelėjau paieškos mygtuką. Kabinete jau praleidau tris valandas, tik kartelį buvau nubėgęs į tualetą su mažu reikaliuku, visas suprakaitavau ir jaučiau, jog dvokiu it beždžionė zoologijos sode. Nėmaž neprieštaravau. Man patiko tas kvapas. Aš puikiai leidau laiką. Kone šokinėjau iš džiaugsmo.

Išspausdinau "CINCINATIS" ir spragtelėjau "pelyte" langelį "VYKDYTI".

"SĄRAŠE CINCINAČIO NĖRA", -

atsakė kompiuteris. Tiek to, jokia čia problema. Pamėginkim Kolambą, vis arčiau namų. Ir man pavyko, ponai! Pataikiau į dešimtuką.

"SĄRAŠE DU ASMENYS IŠ KOLAMBO".

Toliau radau du telefono numerius. Spragtelėjau viršutinį - netverdamas smalsumu, tačiau ne be baimės: ar maža kas galėjo pasirodyti ekrane. Pasirodė ne dosjė, ne profilis, ne, apsaugok Viešpatie, fotografija. Tik vienas vienintelis žodis:

"MAFINAS'.

Ir ką gi tai galėtų reikšti?

Bet aš jau žinojau. Taip vadino mylimą misterio Kolambo augintinį. Veikiausiai katiną. Vėl iškviečiau į ekraną ypatingąjį laišką, sukeičiau vietomis du simbolius, pašalinau trečiąjį. Viršuje pri-

dėjau “MAFINAS’, su strėliuke, nukreipta žemyn. Tuo ir baigiau. Daugiau koreguoti nereikėjo.

Ar susimąsčiau, kas galėtų būti Mafino šeimininkas ir kuo jisai patraukė “TRENKORP” dėmesį? Ar kas jam nutiks? Ne. Nedingtelėjo ir mintis, jog hipnozės seansai, kuriuos patyriau Peorijoje, ištrynė susidomėjimą adresatu. Dirbau savo darbą, štai ir viskas. Dirbau ir mažne sysiojau į kelnes iš susižavėjimo. Surinkau numerį ekrane. Kompiuterio garso korta veikė, bet žodelio “alio” neišgirdau, tik atsakomąjį kito kompiuterio signalą. Ir gerai. Gyvenimas kur kas paprastesnis, jei jame nebelieka žmogiškojo faktoriaus. Šiuo atveju viskas labai panašu į filmą “Lygiai dvyliktą valandą”. Tu tarsi suki ratus virš Berlyno su savo patikimu “B-52”*, žvelgi pro patikimą Nordeno taikiklį ir lauki patogaus momento, kad atvertum bombų liukus. Pro taikiklį regi iš kaminų kylančius dūmus, gamyklų stogus, bet ne žmones. Vaikinams, kurie mėtė bombas iš “B-52”, nederėjo girdėti į gabalus draskomų motinų ir vaikų riksmų. Štai ir man nepriderėjo išgirsti kažkieno “alio”. Ir teisingai.

Po kurio laiko išjungiau garsą. Jis blaškė mano dėmesį.

“MODEMAS APTIKTAS”, -

pranešė kompiuteris, paskui pateikė kitą eilutę:

“ELEKTRONINIO ADRESO PAIEŠKA TAIP/NE”

Išspausdinau “TAIP”. Šįkart pauzė užsitęsė. Manding, kompiuteris vėl susisiekė su Čikaga ir pateikė užklausą dėl elektroninio misterio Kolambo adreso. Po penkiolikos sekundžių jis vėl kreipėsi į mane:

“ELEKTRONINIS ADRESAS SURASTAS SIŲSTI DINKIO PAŠTĄ TAIP/NE”

Nedvejodamas išspausdinau “TAIP”. Kompiuteris pranešė:

“SIUNČIU DINKIO PAŠTĄ”

o paskui:

“DINKIO PAŠTAS IŠSIŲSTAS”.

Štai taip. Jokių fejerverkų.

Tiesa, aš pagalvojau: o kas gi laukia Mafino?

Jūs gi suprantate. Po to, kai...

16.

Tą vakarą paskambinau misteriui Šarptonui ir pranešiau: “Aš dirbu”.

- Tai gerai, Dinki. Puiki naujiena. Ar nuotaika pasitaisė? - ramiai, kaip ir visada. Misteris Šarptonas - nelyginant Taičio oras.

- Taip. - Sklandžiau septintame danguje. Tai buvo geriausia diena mano gyvenime. Su abejonėmis ar be jų, su nerimais ar be pastarųjų, aš ir dabar tuo įsitikinęs. Pati maksimaliausia diena mano gyvenime. Tarsi ugnies upė tekėtų mano galvoje, sumauta ugnies upė, ar galite įsivaizduoti? - Jūs irgi jaučiatės geriau, misteri Šarptonai? Atlėgo širdis?

- Džiaugiuosi dėl tavęs, bet negaliu pasakyti, jog man atlėgo širdis, nes...

- ...jūs dėl manęs ir nesijaudinote.

- Būtent.

- Kitaip tariant, viskas maksimalu.

Jis nusijuokė. Visuomet juokiasi, kai taip sakau.

- Visiškai teisingai, Dinki. Viskas maksimalu.

- Misteri Šarptonai?

- Taip?

- Elektroninis paštas prieinamas ne tik adresatui. Kiekvienas, nusimanantis apie kompiuterius, gali įkišti ten nosį.

- Tavo laiške yra nuoroda gavėjui - ištrinti jį iš visų bylų, ar ne?

- Taip, tačiau negaliu garantuoti visu šimtu procentų, kad jisai ištrins. Arba jinai.

- Net jei ir neištrins, tiems, kurie atsitiktinai perskaitys laišką, ničnieko nenutiks. Ar aš teisus? Nes laiškas... personifikuotas.

- Na, kažkam gali įsiskausti galva, bet ne daugiau.

- O pats laiškas atrodo it nesąmonė.

- Arba šifras.

Jis vėl nusijuokė.

- Tai suteikime jiems galimybę perkąsti tą šifrą, Dinki, a? Suteikime jiems tokią galimybę!

Atsidusau.

- Ko gero.

- O dabar apsvarstykime svarbesnius reikalus, Dinki... kaip jautiesi, dirbdamas savo darbą?

- Tiesiog nuostabiai.

- Puiku. Neabejok stebuklais, Dinki. Niekada neabejok stebuklais.

Ir padėjo ragelį.

17.

Kartais man tekdavo siųsti tikrus laiškus: atspausdinti medžiagą iš "DINKIO BLOKNOTO", įkišti lapą į voką, užklijuoti pašto ženklą ir išsiųsti kam nors kur nors. Profesorei Enei Teviš, Nju Meksiko Universitetas Las Kruseze. Misteriui Endriui Nefui, savo korespondenciją gaunančiam per "*New York Post*", Niujorko miestas. Biliui Jungeriui į Stovingtoną, Vermonto valstija. Šiaip ar taip, laiškai visgi labiau priartina siuntėją prie adresato, nei telefoniniai numeriai. Tarsi Nordeno taikiklyje akimirkai pasirodytų veidai. Kalbu nesąmones, ar ne? Esi dvidešimt penkių tūkstančių pėdų aukštyje, ten negali būti jokių veidų, bet retsykiais koks vienas ima ir sekundėlei pasirodo.

Nusistebėjau, kaip universiteto profesorius gali apsieiti be modemo (arba tasai vaikinas, kuris savo korespondenciją gauna per Niujorko laikraštį), bet nuspendžiau nesukti sau galvos. Savaime suprantama. Mes gyvename šiuolaikiškame pasaulyje, bet, kad ir kaip ten būtų, laiškus nebūtina siųsti tiktai kompiuteriu. Juk egzistuoja ir paprastas paštas. O informaciją, kurios reikėjo, visuomet galėjau gauti duomenų bazėje. Pavyzdžiui, Jungeris važinėjo 1957

metų laidos "Tanderberdu". O Enė Teviš turėjo mylimą žmogų, gal vyrą, gal sūnų, o gal tėvą, vardu Saimonas.

Bet Teviš ir Jungeris - išimtys, patvirtinančios taisyklę. Didžiuma žmonių, kuriems siunčiau laiškus, kaip ir tasai vaikinas Kolambe, naudojosi dvidešimt pirmojo amžiaus technika. "SIUNČIU DINKIO PAŠTĄ", "DINKIO PAŠTAS IŠSIŲSTAS", labai gerai, o-lia-o-liu, aš jus myliu.

Šitaip darbuotis galėčiau ilgai, gal net visą gyvenimą, peržiūrinėčiau informaciją, sukauptą duomenų bazėje (man nedavė jokio plano, neįvardino miestų ir konkrečių tikslų, aš veikiau savo iniciatyva... nebent visą tą mėšlą sugrūdo man į pasąmonę, nukopijavo į kietąjį diską), dieną vaikščiočiau į kiną, džiaugčiausi tuo, jog mano mažame namelyje neskamba motinos balsas, mąstyčiau, kas manęs laukia ant kitos laiptų, kuriuos minėjo misteris Šarptonas, pakopos... bet kartą ryte prabudau su stovinčiu daikčiuku. Valandėlę padirbėjau, paklajojau po Australiją, bet mano pimpalas reikalavo dėmesio, neleido susikaupti. Išjungiau kompiuterį ir nužingsniavau į "Naujienas Plius", ketinau išsirinkti žurnaliuką su simpatiškomis pupytėmis, apsitaisiusiomis perregimais apatiniais ar apskritai Ievos kostiumu.

Tarpdury prasilenkiau su vyriškiu, skaitančiu "*Kolambo žinias*". Aš pats šito laikraščio niekada neėmiau į rankas. Kuriems galams? Kasdien tas pats mėšlas, diktatoriai tyčiojasi iš žmonių, kurie yra silpnesni už juos, sportininkai kaunasi kaip liūtai, žaisdami sokerį, futbolą, ledo ritulį, krepšinį, politikai bučiuoja vaikams subines. Kitaip tariant, dažniausiai rašo apie šio pasaulio škiperius braningenus. Įeidamas dirstelėjau į laikraščių stovelį, bet nieku gyvu nebūčiau pastebėjęs to straipsnio, nes jį patalpino apatinėje pirmo puslapio dalyje, po linkiu. Tačiau tas sumautas idiotas ėjo iš "Naujienų plius", atsivertęs laikraštį, įsikniaubęs į jį nosimi.

Dešiniajame apatiniame kampe išvydau žilaplaukio vyriškio nuotrauką. Jis rūkė pypkę ir šypsojosi. Iš pažiūros geraširdis vaikinas, galbūt airis, akys raukšlelių tinkle, žili gauruoti antakiai. Ir antraštė virš nuotraukos, nelabai didelė, bet perskaityti galima:

"NEFO SAVIŽUDYBĖ LIEKA PASLAPTIMI, LIŪDINA KOLEGAS".

Iš pradžių pamaniau, jog tą dieną galiu apsieiti ir be "Naujienų plius", noras pasigrožėti pupytėmis su permatomais apatiniais išgaravo, įsigeidžiau grįžti namo ir pamiegoti. Jei įeičiau, veikiausiai nusipirkčiau tą "*Žinių*" numerį, nieko negalėčiau sau padaryti, o aš nežinojau, ar man norisi skaityti apie tą geraširdį airį, kurį aš... taigi ne, aš čia visiškai niekuo dėtas, neabejokite, pamėginau save tuo įtikinti. Nefas - pakankamai paplitusi pavardė, viso labo penkios raidės, čia tau ne Šitendokas ar Hourkeinas. Nefų veikiausiai tūkstančiai, kalbu šalies mastu. Jis negalėjo būti tas Nefas, kuriam išsiunčiau laišką, kuris mėgo klausytis Frenko Sinatros.

Bet kokiu atveju derėjo pasišalinti ir užsukti į "Naujienas plius" po dienelės kitos. Rytojaus laikraštyje to vaikino su pypke nuotraukos jau nebebus. Rytoj apatiniame dešiniajame pirmo puslapio kampe rasčiau kokią kitą nuotrauką. Juk žmonės miršta nuolatos, negi ne? Žmonės, kurie nėra superžvaigždės ir panašiai, žinomi, bet nelabai, kadangi jų fotografijas patalpina apatiniame dešiniajame kampe. Ir kartais draugus bei pažįstamus stebina jų mirtis, kaip Harkervilyje daug ką nustebino Škiperio Braningeno mirtis: alkoholio kraujyje nėra, naktis giedra, kelias sausas, savižudiškų tendencijų nepastebėta.

Pasaulis pilnas šitokių mįslių, tiesa, retsykiais jų geriau ir neįminti. Suprantat, teisingi atsakymai kartais būna ne tokie jau maksimalūs. Bet aš niekad nepasižymėjau stipria valia. Negaliu atsisakyti šokolado, nors ir žinau, kad jis - pirmas mano odos priešas, ir todėl tądien neįstengiau atsispirti "*Kolambo žinioms*". Įėjau į "Naujienas plius" ir nusipirkau.

Pasukau namo, o paskui man į galvą šovė keista mintis. Apie tai, jog visiškai nenoriu, kad laikraštis su Endriaus Nefo fotografija gulėtų tarp mano šiukšlių. Šiukšlininkai atvažiuodavo municipaliteto automobiliu ir, žinia, neturėjo, negalėjo turėti nieko bendra su "TRENKORP", tačiau...

Būdami maži, mudu su Pagu vieną vasarą matėme vieną šou. Jis vadinosi "Auksiniai metai". Veikiausiai jo nebeatmenate. Tai

štai, vienas vaikinas ten dažnokai sakydavo: "Absoliuti paranoja - absoliutus atsargumas". Toksai buvo jo devizas. Ir aš visiškai su juo sutinku.

Žodžiu, nuėjau ne namo, o į parką. Atsisėdau ant suolelio ir perskaičiau straipsnį, o paskui išmečiau laikraštį į urną. Išmečiau nenorom, bet, kita vertus, jei man atrodo, kad misteris Šarptonas prikabino prie manęs žmogų, peržiūrinėjantį viską, ką išmetu, vadinas, aš jau seniai kuoktelėjęs.

Niekas neabejojo, kad šešiasdešimt dvejų metų Endrius Nefas, "*Post*" apžvalgininkas nuo 1970 metų, nusižudė. Jis išgėrė saują tablečių, kurių visiškai pakako, norint iškeliauti į aną pasaulį, atsigulė į vonią, užsimovė ant galvos plastikinį maišelį, o pabaigai persirėžė venas. Psichoanalitikus tasai žmogus lenkdavo per mylią.

Priešmirtinio raštelio nepaliko, skrodimas neišaiškino jokių mirtinos ligos požymių. Kolegos atmetė prielaidą dėl Alzhaimerio ligos ar ankstyvo senatvinio marazmo. "Nepažįstu kito tokio protingo žmogaus, toks jis liko iki pat paskutinės dienos, - pareiškė korespondentui toks Pitas Hemilas. - Jeigu jis loštų "Riziką", nuolatos taptų nugalėtoju. Nė nenutuokiu, kodėl Endrius šitaip pasielgė". Paskui Hemilas paminėjo, kad Nefas griežtai atsisakė "dalyvauti" kompiuterinėje revoliucijoje. Nepripažino nei modemų, nei kompiuterių, nei ortografijos tikrinimo programų. Namuose neturėjo net kompaktų grotuvo. Pasak Hemilo, Nefas tvirtino, neva kompaktiniai diskai - velnio išmonė. Muziką jisai mėgo, bet tik plokšteles.

Tasai Hemilas ir dar keli žmonės pabrėžė, jog Nefas visuomet būdavo geros nuotaikos, iki pat tos dienos, kai atidavė savo paskutinį straipsnį, parėjo namo, išgėrė taurę vyno ir nusižudė. Aukštuomenės kronikos apžvalgininkė Liza Smit papasakojo, kad prieš išeidamas Nefas pasėdėjo su ja kavinėje, jiedu suvalgė po gabalą obuolių pyrago, jai pasidingojo, kad kolega mažumą išsiblaškęs, bet šiaip jau toks, kaip ir visada.

Aišku, išsiblaškęs. Ir tu būtum išsiblaškęs, jei gautum ypatin-

gąjį mano laišką su visais tais ratukais, trikampiukais, užraitukais, kreiviukėmis ir dar dievažin kuo.

Nefo skiltis, toliau rašoma straipsnyje, skyrėsi iš visos likusios "*Post*", itin konservatyvaus laikraščio, medžiagos. Nesakau, kad jie siūlė sodinti į elektros kėdę žmones, kurie trejus metus gavo bedarbystės pašalpą ir toliau neįstengė susirasti darbo, bet veikiausiai užsiminė, jog galimas ir toks požiūris. Manding, Nefas buvo tenykštis liberalas. Jo skiltis vadinosi "Visko po truputį", ir joje buvo kalbama apie Niujorko valdžios požiūrį į jaunas vienišas motinas, apie to požiūrio kitimą, teigiama, jog abortas - ne visuomet žmogžudystė, jog namai vargšams, statomi miesto pakraščiuose, - neapykantos daigynas. Į gyvenimo pabaigą jisai rašė apie karines išlaidas, klausė, kodėl dabar, kai iš visų priešų beliko vieni teroristai, į armiją reikia investuoti milijardus dolerių. Kalbėjo, kad geriau tuos pinigus išleisti naujų darbo vietų kūrimui. Ir "*Post*" skaitytojai, kurie nukryžiuotų kiekvieną, drįsusį šitaip pasisakyti, geranoriškai priėmė šias Nefo interpretuotas idėjas. Nes jisai rašė su humoru. Nes jisai mokėjo žavėti skaitytoją. O gal ir todėl, kad buvo airis bei nuolatinis "Barnio akmens"* lankytojas.

Štai šitaip. Aš nuėjau namo. Kažkur pakeliui pasukau į šalį ir atsidūriau miesto centre. Zigzagais pėdinau iš bulvaro į bulvarą, kirtau automobilių stovėjimo aikšteles ir visąlaik regėjau Endrių Nefą, lipantį į vonią ir besimaunantį ant galvos plastikinį maišą. Didelį, galono talpos, skirtą šviežiems produktams, pirktiems supermarkete prieš dieną ar dvi.

Jis buvo linksmas. Žavus. Ir aš jį nužudžiau. Nefas perskaitė mano laišką, ir turinys įsismelkė jam į galvą. Sprendžiant iš to, ką perskaičiau laikraštyje, specialūs žodžiai ir simboliai sugaišo tris dienas, kol privertė jį praryti tabletes ir įsiropšti į vonią.

"Jis šito nusipelnė".

Taip apie Škiperį pasakė misteris Šarptonas ir neapsiriko... tąkart. Bet ar nusipelnė Nefas? Ką gi jisai padarė, ką tokio baisaus, ko nežinočiau aš ir ko neiškapstytų laikraštininkai? Tvirkino mažas mergaites? Prekiavo narkotikais? Tyčiojosi iš silpnesnių, kaip Škiperis? Vaikėsi ką nors su produktų vežimėliu?

*"Barnio akmuo" - populiari airių aludė Niujorke.

“Mes norime padėti tau panaudoti tavąjį talentą visos žmonijos labui”, - kalbėjo misteris Šarptonas, ir, žinia, tatai nereiškė, jog aš privalau išsiųsti anapilin žmogų, manantį, jog gynybos ministerija eikvoja pernelyg daug pinigų “protingoms” bomboms. Šitokia paranoja galima tiktai filmuose su Stivenu Sigalu ir Žanu Klodu van Damu.

Paskui man kilo mintis... bauginanti mintis.

Gal “TRENKORP” Nefo mirties geidė būtent todėl, kad jisai išsakė šitokį požiūrį?

Gal jie geidė Nefo mirties, nes žmonės pradėjo mąstyti apie tai, ką jis rašė?

- Tai beprotystė, - sumurmėjau. Kažkokia moteris, apžiūrinėjanti parduotuvės vitriną, atsigręžė ir nepritariamai pažvelgė mano pusėn.

Antrą valandą dienos atsidūriau prie viešosios bibliotekos. Skaudėjo kojas, plyšo galva. Vis regėjau tą vyriškį vonioje, su raukšlėta seniokiška krūtine, apėjusia žilais plaukais, iš žavios šypsenos neliko nė pėdsako, ją išstūmė žvilgsnis, įsmeigtas į niekur. Mačiau, kaip jisai maunasi ant galvos plastikinį maišą, panosėj bambėdamas Sinatros dainos melodiją (galbūt “Mano kelią”), kaip ant kaklo užraukia maišelio raištelius, kaip žiūri per jį, tarsi per apgaravusį stiklą, - nori įsitikinti, jog pjauna venas, o ne kažką dar. Nenorėjau šito matyti, bet nieko negalėjau sau padaryti. Mano Nordeno taikiklis virto teleskopu.

Bibliotekoje buvo kompiuterinė salė, kurioje kiekvienas norintis už nedidelį mokestį galėjo naudotis internetu. Man teko užsirašyti į biblioteką, bet aš neprieštaravau. Bibliotekos kortelė dar niekam nepamaišė; dar vienas dokumentas, patvirtinantis tavo asmenybę, visuomet gali praversti.

Išleidau tik tris dolerius, kol suradau informaciją apie Enę Teviš ir jos mirties aplinkybes. Straipsnis apie Teviš prasidėjo - kai tą pamačiau, man nudiegė širdį, - apatiniame dešiniajame pirmo puslapio kampe, paskui tęsėsi nekrologų skyriuje. Profesorė Teviš buvo labai miela dama, blondinė, trisdešimt septynerių metų

amžiaus. Fotografijoje ji laikė akinius rankoje, tarsi norėtų, jog žmonės žinotų, kad jinai juos nešioja.. bet podraug matytų, kokios gražios jos akys. Nuo viso to man pasidarė liūdna, smilktelėjo kaltės jausmas.

Jos mirtis stulbinančiai priminė Škiperio mirtį.

Profesorė važiavo iš universiteto namo, temo, galbūt ji šiek tiek skubėjo, nes norėjo paruošti vakarienę, be to, ko gi vilktis, jei kelias sausas, o matomumas puikus. Jos automobilis su numeriu "FANAT DNR", tą žinojau, nulėkė nuo kelio ir kelis kartus persivertė, krisdamas nuo pylimo. Moteris buvo dar gyva, kai kažkas pastebėjo šviečiančius žibintus ir surado ją, tačiau išgelbėti nukentėjusios jau nepavyko. Traumos, nesuderinamos su gyvybe.

Alkoholio Enės Teviš kraujyje neaptiko, su vyru ji sugyveno draugiškai (vaikų neturėjo, ačiū tau, Viešpatie, už mažytes paslaugėles), todėl apie savižudybę negalėjo būti jokios kalbos. Visomis savo mintimis ir sumanymais profesorė veržėsi į ateitį, netgi kalbėjo, kad reikės įsigyti kompiuterį, atžymėti už naujus tyrimus gautą apdovanojimą. Ji atsisakė dirbti kompiuteriu nuo 1988 metų: sustreikavus kietajam diskui, prarado svarbią informaciją ir nuo tų laikų kompiuteriais nebepasikliovė. Jei labai prireikdavo, naudodavosi jais darbe, bet ne daugiau.

Koroneris mirties priežastimi pavadino nelaimingą atsitikimą.

Profesorė Enė Teviš, mokslininkė biologė, buvo priešakinėse kovotojų su AIDS gretose. Kitas mokslininkas iš Kalifornijos sakė, kad jos mirtis gali atidėti efektyvių vaistų paiešką penkeriems metams. "Ji buvo pagrindinis žaidėjas, - pažymėjo jisai. - Protinga ir kaip niekas kitas gebanti siekti užsibrėžto tikslo, o tą gali anaiptol ne visi. Enė vienijo žmones. Jos mirtis - didžiulė netektis dešimtims žmonių, kurie ją pažinojo ir mylėjo, bet dar didesnė netektis darbui, kurį ji dirbo".

Be vargo suradau ir Bilį Jungerį. Jo fotografija užėmė pirmąjį Stovingtone leidžiamo savaitraščio puslapį, o ne glaudėsi nekrologų skiltyje, - gal todėl, jog Stovingtone įžymybių negausu. Generolas Viljamas Jungeris kariavo Korėjoje, už didvyriškumą ir narsą

jį apdovanojo Sidabrine ir Bronzine žvaigždėmis. Kenedžio administracijoje tarnavo gynybos ministro pavaduotoju ir tuo metu buvo vienas iš pačių niršiausių vanagų. Žudykite rusus, gerkite jų kraują, saugokite Ameriką vardan parado prie "Meisis" parduotuvės Padėkos Dieną, ir panašiai.

Paskui, kai Lindonas Džonsonas pradėjo eskaluoti karą Vietname, Bilis Jungeris griežtai pakeitė savo pažiūras. Ėmė rašyti laiškus į laikraščius. Rizikavo karjera teigdamas, jog mes kariaujame neteisingai. Toliau - dar gražiau. Pareiškė, kad nereikėjo kariauti Vietname. O maždaug 1975 metais ėmė teigti, jog kariauti nereikia apskritai. Ir didžiuma vermontiečių jam pritarė.

Pradedant 1978 metais, jį septynis kartus iš eilės išrinko į valstijos įstatymdavystės organus. Kai 1996 metais progresyviųjų demokratų grupė pasiūlė jam balotiruotis į JAV senatą, Jungeris atsakė norįs "viską apsvarstyti ir pasverti savo šansus". Manyta, jog didžiajai politikai jisai subręs 2000, vėliausiai 2002 metais. Taip, generolas seno, bet, matyt, vermontiečiai myli senolius. 1996 metais Jungeris nedalyvavo jokiose rinkiminėse kampanijose (gal todėl, kad tais metais jo žmona mirė nuo vėžio), o rinkiminės 2002 metų kampanijos jau nebesulaukė.

Ištikimi Jungerio šalininkai Stovingtone pareiškė, jog generolo mirtis - nelaimingas atsitikimas, jog Sidabrinės žvaigždės kavalierius nieku gyvu nešoktų nuo savo namo stogo, net sielvartaudamas dėl žmonos mirties, bet likusieji svariai atrėmė, kad Jungeris vargu ar remontavo stogą. Šio darbo niekas nedirba antrą valandą nakties, vilkėdamas pižamą.

Mirties priežastimi įvardijo savižudybę.

Taip. Žinoma. Pabučiuokit man į subinę ir keliaukit į dangų.

18.

Išėjau iš bibliotekos, ketindamas traukti namo. Bet galiausiai atsidūriau parke, ant to paties suolelio. Prasėdėjau, kol saulė nusileido iki pat horizonto, o vaikai ir dūkstantys šunys išsiskirstė po namus. Kolumbija Sityje išgyvenau jau tris mėnesius, bet pirmą-

kart taip ilgai užtrukau ne namie. Liūdna, aš suprantu. Maniau, kad gyvenu, atsikračiau motinos ir gyvenu, bet iš tiesų viso labo tik egzistavau.

Jei mane prižiūrėjo kažkokie žmonės, juos galėjo nustebinti toks staigus nusistovėjusios dienotvarkės pokytis. Todėl atsistojau, paržingsniavau namo, pasigaminau pietus - kažką įmečiau į verdantį vandenį - ir įsijungiau televizorių. Turėjau visą kabelinių kanalų rinkinį, įskaitant ir tuos, kurie rodo filmus be reklamos, be to, už visa tai nemoku nė cento. Maksimalu, argi ne? Pasirinkau “Sinemaksą”. Rutgeris Haueris vaidino aklą karatistą. Sėdėjau ant sofos priešais Rembranto reprodukciją ir žiūrėjau filmą. Nieko nemačiau, bet valgiau pasigamintą marmalą ir žiūrėjau.

Mąsčiau apie tuos, kuriems išsiunčiau laiškus. Apie liberalių pažiūrų apžvalgininką ir jo konservatyvius skaitytojus. Apie profesorę, kuri ieškojo vaistų nuo AIDS ir vienijo kitus mokslininkus, užsiimančius analogiškais tyrimais. Apie seną generolą, kardinaliai pakeitusį savo pažiūras. Mąsčiau apie tai, kad pažįstu tik šią trijulę, ir tik todėl, kad nė vienas iš jų neturėjo modemo ir negalėjo gauti elektroninių laiškų.

Mąsčiau ir apie kitką. Tarkim, jog galima užhipnotizuoti talentingą vaikiną ar prifarširuoti jį narkotikais, o gal net supažindinti su kitais talentingais vaikinais, kad jisai neuždavinėtų nepatogių klausimų ir nesielgtų taip, kaip nedera. O ką daryti, kad talentingas vaikinas negalėtų pabėgti, net jei jam pavyktų įspėti tiesą? Šiam tikslui reikia aprūpinti jį viskuo, kas būtiniausia, duoti tai, apie ką jisai tegali svajoti, užtikrinti nerūpestingą, pasiturimą egzistenciją... gyvenimą, kuriame svarbiausia taisyklė - nepasilikti pinigų net kišenpinigių, išleisti viską iki paskutinio cento. Koks talentingas vaikinas sutiktų su tokiomis sąlygomis? Aišku, naivuolis, praktiškai neturintis draugų ir save laikantis visiška menkysta. Toks, kuris parduos savo talentingą sielą už ėdesį ir septyniasdešimt dolerių per savaitę, nes yra įsitikinęs, jog nieko daugiau nėra vertas.

Nebenorėjau apie tai galvoti. Pamėginau sutelkti dėmesį į

Rutgerį Hauerį, labai juokingai vaidinantį aklą ir tobulai įvaldžiusį karatė (jei Pagas sėdėtų šalia manęs, galite patikėti, jisai juoktųsi iki ašarų), kad tik nebereiktų galvoti.

Pavyzdžiui, du šimtai. Nenorėjau mąstyti apie šį skaičių. 200. 10x20. 40x5.

CC, kaip rašydavo romėnai. Į kompiuterio klausimą: "IŠSIŲSTI DINKIO PAŠTĄ?" mažiausiai du šimtus kartų atsakiau "taip".

Man dingtelėjo į galvą (pirmąkart, tarsi galiausiai būčiau pabudęs), kad esu žudikas. Masinis žudikas.

Taip, žinoma. Štai kuo viskas baigėsi.

Žmonijos labui? Žmonijos pragaiščiai? Be įtakos žmonijai? Kas gali tą nuspręsti? Misteris Šarptonas? Jo bosai? Jų bosai? Ir ar tas sprendimas toks svarbus?

Padariau išvadą, jog niekas apie tai nė negalvoja. Dar daugiau, suvokiau, jog negaliu skųstis (netgi sau), jog mane prifarširavo narkotikais, užhipnotizavo ar užprogramavo pasąmonės lygyje. Tiesa ta, jog man patiko daryti tą, ką dariau, patiko pojūčiai, kuriuos patirdavau, sudarinėdamas ypatinguosius laiškus, pojūčiai, neva galvoje sruvena ugnies upė.

O svarbiausia - aš visa tai padariau, nes sugebėjau.

- Tai melas, - paprieštaravau... nelabai garsiai. Tiksliau, vos girdimai sukuždėjau. Gal mano name ir nėra "blakių". Esu tikras, kad nėra, bet atsargumas dar niekam nepakenkė.

Pradėjau rašyti šitą... ką? Galbūt ataskaitą. Pradėjau rašyti šitą ataskaitą tą patį vakarą... kai baigėsi filmas su Rutgeriu Haueriu. Rašau bloknote, ne kompiuteryje, įprasta anglų kalba. Jokių trikampiukų, ratukų, užraitukų. Rūsyje po stalo teniso stalu nusiima viena grindų plytelė. Ten ir saugau savo ataskaitą. Tik ką pasižiūrėjau, kuo ją pradėjau. "Dabar turiu gerą darbą, - rašiau aš, - tad raukytis nėra ko". Išties, kam raukytis, reikia dainuoti ir linksmintis.

Tąnakt susapnavau, neva vėl atsidūriau "Supr Sevro" automobilių aikštelėje. Pagas irgi ten, su raudonais supermarketo

marškinėliais ir skrybėle ant galvos, visai kaip Peliukas Mikis "Fantazijoje", filme, kuriame Mikis vaidino burtininko padėjėją. Vidury aikštelės į gretą surikiuoti produktų vežimėliai. Pagas kilsteli ranką, paskui nuleidžia. Kaskart, kai šitaip padaro, vienas vežimėlis ima ristis, pats savaime, didina greitį, švilpia priekin, kol atsitrenkia į plytinę supermarketo sieną. Ten jau kūpso visa sumaitotos geležies ir perkrypusių ratų krūva. Pirmąkart gyvenime Pagas nesišypso. Noriu paklausti, ką gi jis daro ir ką visa tai reiškia, bet, aišku, ir šiaip žinau.

- Jis buvo man geras, - sapne sakau Pagui. Aišku, kalbu apie misterį Šarptoną. - Jisai maksimalus, išties maksimalus.

Pagas atsigręžia į mane, ir aš regiu, jog tai visai ne Pagas. Tai Škiperis, ir jo galva virš antakių nurėžta. Likusi kaukolės dalis dantyta, tad rodosi, jog Škiperio galvą puošia kaulinė karūna.

- Tu nežiūri pro taikiklį, - sako man Škiperis ir išsišiepia. - Tu pats esi taikiklis. Kaip tau šitai patinka, Dinksteri?

Prabudau tamsiame miegamajame, visas šlapias nuo prakaito, rankomis gniauždamas burną ir slopindamas riksmą. Taip, regis, tas sapnas man nelabai patiko.

19.

Rašyti šią ataskaitą - menkas malonumas, pasakysiu jums. Ji tarsi byloja man: "Sveikas, Dinki, sveikas atvykęs į realų gyvenimą". Kai mąstau, kas man nutiko, pirmiausiai prisimenu dolerines kupiūras, šnarančias šiukšlių smulkintuve. Bet tik todėl, kad žinau: lengviau galvoti apie makaronais paverstas kupiūras (ar apie monetas, sumestas į kanalizacijos grotelių plyšius), nei apie pražudytus žmones. Retsykiais nekenčiu savęs, pasitaiko, jog baiminuos dėl savo nemirtingos sielos (jei tokią turiu), o kartais tiesiog siuntu. "Pasitikėk manimi", - pasakė misteris Šarptonas, ir aš pasitikėjau. Koksai aš bukagalvis!.. Tvirtinu sau, kad esu dar labai jaunas, tokio amžiaus, kaip ir vaikinai, sėdėję prie "B-52" šturvalų, apie juos susimąstau labai dažnai, o jauniems galima būti bu-

kagalviams. Bet tuomet pats sau užduodu klausimą: ar galima taip samprotauti, kai žaidžiama žmonių gyvybėmis?

Ir, žinia, aš toliau darau tą patį.

Taip.

Iš pradžių maniau, jog neįstengsiu, kaip vaikai iš "Merės Popins" neįstengė skraidyti po namus, praradę laimingąsias mintis... bet įstengiau. Kai tik sėsdavau prie kompiuterio ir imdavo srūti ugnies upė, pamiršdavau viską. Suprantat (šiaip ar taip, viliuosi, jog suprantat), būtent šiuo tikslu aš ir atsiradau Žemės planetoje. Nejau galima kaltinti mane už veiklą, be kurios negaliu gyventi, kuri yra neatsiejama mano dalis.

Atsakymas: taip. Neabejotinai.

Bet aš negaliu sustoti. Kartais pats save tikinu: jei sustosiu bent dienai, jie supras, kad aš susiprotėjau, ir valytojai užsuks į mano namus nedarbo valandą. Ne tam, kad išsiurbtų namus: jie pašalins mane. Bet priežastis, be abejo, kita. Darau tą, nes virtau narkomanu, panašiu į tuos, kurie rūko kreką ar badosi tamsiuose skersgatviuose. Darau tą, nes mane traukia prie kompiuterio, nes tuomet, kai dirbu su "DINKIO BLOKNOTU", viskas maksimalu. Aš spąstuose. Ir dėl visko kaltas tasai kretinas, kuris išėjo iš "Naujienų plius", atsivertęs sumautas "*Žinias*". Jeigu ne jis, aš tebežiūrėčiau pro taikiklį ir regėčiau vien ūkana aptrauktus namus. Ne žmones - tik taikinius.

"Taikiklis - tu, - per sapną pasakė man Škiperis. - Taikiklis - tu, Dinksteri".

Tai tiesa. Aš žinau. Siaubinga, bet tiesa. Aš - viso labo instrumentas, okuliaras, pro kurį žvelgia tikras bombarduotojas. Viso labo mygtukas, kurį jis spaudžia.

Koks bombarduotojas, paklausite jūs?

Liaukitės, nereikia uždavinėti kvailų klausimų.

Mąsčiau, gal reikėtų jam paskambinti, tik, bijau, tas skambutis man brangiai atsieis. O gal ne? "Skambink man bet kuriuo metu, Dinki, kad ir trečią nakties". Štai ką man pasakė tasai žmogus ir, manding, kalbėjo rimtai. Šiaip ar taip, čia misteris Šarptonas nemelavo.

Mąsčiau, kad reikėtų jam paskambinti ir pasakyti: "Ar žinote, kas mane skaudina labiausiai, misteri Šarptonai? Jūs sakėte, kad galėsiu padaryti pasaulį geresnį, išvaduodamas jį nuo tokių žmonių, kaip Škiperis. Deja, bėda ta, kad jūs ir jūsų žmonės - tokie pat Škiperiai".

Savaime suprantama. O aš - produktų vežimėlis, su kuriuo jie vaikosi žmones, kvatodami ir riaumodami it lenktyniniai automobiliai. Vėlgi, dirbu pigiai, už skatikus. Jau nužudžiau daugiau nei du šimtus žmonių, ir ką gi už tai paklojo Korporacija? Septyniasdešimt dolerių per savaitę, mažą namelį trečiarūšiame Ohajo valstijos miesteliūkštyje, "Hondą". Plius kabelinę televiziją. Nepamirškite televizijos.

Pastovėjau, stebeilydamas į telefono aparatą, paskui padėjau ragelį. Negalėjau šito pasakyti. Paskambinti ir ištarti šiuos žodžius - tolygu užsimaukšlinti ant galvos plastikinį maišą, užtraukti raištelius ir persipjauti venas.

Tai ką gi man daryti?

Viešpatie, ką man daryti?

20.

Nuo tos dienos, kai paskutinį kartą išsitraukiau savo bloknotą, slepiamą po plytele rūsyje, praėjo dvi savaitės. Dukart girdėjau, kaip ketvirtadieniais, man bežiūrint serialą "Taip sukasi pasaulis", pakyla korespondencijos plyšio dangtelis. Dukart popierinius pinigus paverčiau makaronais, o smulkmę išbėriau į kanalizacijos grotelių plyšius, slėpdamas ranką už mėlyno plastikinio kibiro. Kartą apsilankiau "Naujienose plius", ketinau nusipirkti "*Variacijas*" ar "*Forumą*", bet išvydau "*Naujienų*" antraštę, nuo kurios mintys apie seksą išgaravo kaip nebuvusios. "POPIEŽIUS MIRŠTA NUO ŠIRDIES INFARKTO".

Nejaugi aš? Ne, tragedija įvyko Azijoje, kur Popiežius iškeliavo su eiline taikos misija, o aš kelias pastarąsias savaites nebuvau

peržengęs šiaurrytinės JAV dalies ribų. Bet tai galėjau būti aš. Jei praėjusią savaitę būčiau užsukęs į Pakistaną, Popiežiaus mirtis veikiausiai prislėgtų mano sąžinę.

Dvi savaitės, praleistos košmare.

O paskui, šį rytą, man kai ką atsiuntė paštu. Ne laišką (tris ar keturis gavau, visus nuo Pago, bet dabar jisai neberašo, ir aš labai jo ilgiuosi), o reklaminį bukletą iš "Kei Marto"*. Jau ketinau švystelti jį į šiukšlių kibirą, tik ūmai iš vidurio iškrito kažkoks lapelis. Su trumpučiu užrašu spausdintinėmis raidėmis. "NORI IŠTRŪKTI? - perskaičiau. - JEI TAIP, SIŲSK PRANEŠIMĄ: "NESTOVĖK TAIP ARTI MANĘS" - GERIAUSIA POLICININKŲ DAINA".

Širdis ėmė plakti tankiai ir aidžiai, visai kaip tądien, kai parėjau namo ir virš sofos, kur anksčiau kabojo aksominiai klounai, išvydau Rembranto reprodukciją.

O po eilutėmis kažkas nupaišė užraituką. Tokį nekaltą užraituką, bet man pakako tik kartelį į jį dirstelėti, ir perdžiūvo gerklė. Raštelis - tikras, ne kažkieno pokštas, užraitukas iš "DINKIO BLOKNOTO" tą įrodė, bet kas galėjo atsiųsti raštelį? Ir kaip siuntėjas sužinojo apie mane?

Grįžau į kabinetą, ėjau lėtai, giliai susimąstęs. Raštelis, įdėtas į reklaminį bukletą. Šitai reiškia, jog siuntėjas kažkur netoli. Šiame mieste.

Įsijungiau kompiuterį ir modemą. Surinkau viešosios Kolumbija Sičio bibliotekos numerį. Ten toks pigus internetas... ir galima likti neatpažintam. Paprastai visi mano laiškai keliaudavo per "TRENKORP" būstinę Čikagoje, bet dabar šis variantas netiko. "Jie nieko neįtars, - pamaniau. - Jei būsiu atsargus".

Ir, žinia, jeigu man kažkas atsakys.

Atsakė. Mano kompiuteris susijungė su bibliotekos kompiuteriu, ekrane nušvito meniu. Ir tik akimirkai kažkas dar.

Kreiviukė.

Apatiniame dešiniajame kampe. Tik akimirkai.

---

*Prekybos centrų tinklas, parduodantis prekes sumažintomis kainomis.

Išsiunčiau laišką apie geriausią policininkų dainelę ir pridėjau šį tą nuo savęs: kitą kreiviukę.

Galėčiau tęsti ataskaitą, reikalai išjudėjo iš mirties taško, ir, manding, viskas ims suktis labai greit, bet, manyčiau, tai nesaugu. Kol kas kalbu tik apie save. Jei nesiliausiu, teks kalbėti apie kitus. Bet dviejų dalykų nepaminėti negaliu.

Visų pirma, labai gailiuosi dėl to, ką padariau, netgi dėl to, ką padariau Škiperiui. Jei galėčiau, viską grąžinčiau atgal. Nežinojau, ką dirbu. Tai apgailėtinas pasiteisinimas, bet kito aš neturiu.

Antra, būtinai parašysiu dar vieną ypatingą laišką... patį ypatingiausią.

Aš turiu elektroninį misterio Šarptono adresą. Ir, kas dar svarbiau, prisimenu, kaip jisai glostė savo mėgstamą kaklaraištį, kai mudu abu sėdėjome jo didžiuliame brangiame "Mersedese". Su kokia meile braukė delnu per šilkinius kardus. Tad, kaip suprantate, informacijos turiu pakankamai. Žinau, ką reikia įterpti į jo laišką, kaip paversti jį maksimaliu. Galiu užsimerkti ir regėti vieną žodį, liepsnojantį tamsoje po mano vokais, liepsnojantį nelyginant ugnis naktyje, mirtinai pavojingą it į akį pataikiusi strėlė, ir tai vienintelis žodis, kuris viską išspręs, -

EKSKALIBURAS*.

---

*Ekskaliburas - legendinis karaliaus Artūro kalavijas.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

**O buvo taip: eiliniame miestelyje
gyveno eilinis paauglys,
kuris lankė eilinę mokyklą.
Tačiau tai, kas dėjosi vaikino galvoje,
vargu ar buvo normalu.
Likimo smūgiai,
artimųjų patyčios
pažadino pasąmonės šmėklas
ir jos vieną gražią dieną
išsiveržė laisvėn…**

9789986971054